

REPORTAŽA, str. 16

Vestnik razkriva usodo
Ukrajinke in dveh Moldavijk

OKROGLA MIZA, str. 10

Kaj je mladinska alternativa
samopotrjevanja?

AKTUALNO OKOLI NAS, str. 2

O papeževem dejanju sprave
nekdanji soboški kaplan Alojz Benkovič

NEPRESLIŠANO

Zadnja pot Dejana –
vojaka Slovenske vojske

Devetnajst letni Dejan Kohček iz Renkovec si je močno želel služiti domovini v Slovenski vojski in 17. januarja letos se mu je uresničila ta želja. Poslali so ga na urjenje v drugo tankovsko četo 74. oklepno mehaniziranega bataljona vojašnice generala Maistra v Mariboru. Odhoda v vojsko se je veselil. Tudi zato, ker med ljudstvom velja prepričanje, da je le tisti fant pravi, ki je bil pri vojakih.

29. februarja pa je nenadoma zbolel in zaradi zelo resnega zdravstvenega stanja so ga sprejeli v mariborsko bolnišnico in ga namestili na oddelek za internistično intenzivno medicino, a so bili naporci zdravnikov zastoj: v noči s petka na soboto (10.-11. marec) je žal umrl. Ne bolnišnica ne ministrstvo za obrambo nista sporočila vzroka nenadne smrti, ker gre za osebne podatke, ki so po zakonu varovani. V uradnem sporočilu so navedli le, da ni imel nalezljive bolezni. Družini umrlega vojaka sta izrazila sožalje mini-

Kako do novoletne
voščilnice iz ministrstva?

Alojz Cigut iz Petanjec, čigar hiša je zaradi nenehne vožnje težkih tovornjakov najbolj na udaru, je pobudnik za zbiranje podpisov (zdaj jih imajo 169), s katerimi tamkajšnji prebivalci jasno izražajo, da v takšnih razmerah nočejo več živeti.

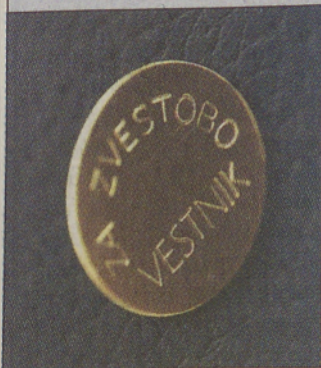
Podpise so prejšnjo sredo posredovali tudi tišinskemu županu, v torek pa je Ciguta obiskal policist, ki ga je zanimalo, kdo in na kakšen način zbira podpise ter kdo je pobudnik oz. organizator za zaprtje ceste. Obisk je Ciguta zelo vznemiril, saj je prepričan, da ga nameravajo na ta način prestrašiti, da bi od zadeve odstopil. Pred tem se je sam z različnimi dopisi in prošnjami že večkrat obrnil na pristojne organe, tudi na ministrstvo za promet in zveze, odkoder so mu iz kabineta ministra odgovorili le z novoletno voščilnico, zato se Cigut morda upravičeno sprašuje, kako se lahko iz njega tako norčujejo.

D. TIBAOT, foto: JZ ■

VESTNIK ZA ZVESTOBO

Vsak teden bomo objavili
ime naročnika, ki nam
je zvest najmanj 10 let.

Nagrada: VESTNIKOV ZLATNIK!

DOBITNIK
VESTNIKOVEGA
ZLATNIKA
ZVESTOBE
JE TA TEDEN

JANEZ GOMBOC
LEMERJE 36
9201 PUCONCI

ster za obrambo Franci Demšar in načelnik generalštaba Iztok Podbregar.

V ponedeljek, 13. marca, ob 15. uri se je zbrala pred mrliško vežico in kapelo v Renkovcih množica ljudi. Tudi Dejanovi vojaški tovariši so se prišli posloviti. V njihovem imenu se je poslovil od dobrega vojaka poveljnik čete stotnik Drago Babič. Pretresljiv nagovor pa je imela predstavnica krajevne skupnosti Renkovci Darja Koren. Povedala je, da se je rodil 28. maja 1981. leta materi Mariji in očetu Eriku kot četrti otrok. Odraščal je v družini s tremi sestrami, ki so ga imele nadvrse. Veliko se je družil s staršema, še zlasti z očetom, ki pa je umrl pred letom dni, kar je bil seveda velik udarec za družino.

Nadaljevanje na 3. strani!

NAROČNIK

Zmigaj se!

Dnevi odprtih vrat v salonih Renault
od 16. - 18. marca 2000

RENAULT

... Get up, get on up... Število
modelov CLIO MTV in treh
bogato opremljenih Meganov
je omejeno. ... Get up, get on
up... Prvi dobijo brezplačen CD.
... Stay on the scene...

Direktor Urada za narodnosti predlagal civiliziran pogovor

Kaj se je zgodilo pred madžarskim državnim praznikom?

Če človek ne bi poznal ozadja zgodbe, bi bil prepričan, da je direktor Urada za narodnosti Peter Winkler v Moravskih Toplicah povabil predse goričke in lendavske Madžare ter župane Hodoša, Šalovec, Moravskih Toplic in Lendave, da bi se pogovorili o organizaciji praznovanja pred tednom bližajočega se madžarskega državnega praznika. Toda glede na razkol, ki je že nekaj časa med Lendavo in Goričkim, pogovor se zdaleč ni bil podoben pripravi na kulturni dogodek. Trn v peti je bilo tokrat proračunsko financiranje, pri katerem sta lendavska in gorička stran končno našli skupno točko. Oboji se namreč strinjajo, da je dobila italijanska manjšina zaradi svoje boljše organiziranosti od države veliko več denarja, kakor ga je uspelo dobiti pomurskim Madžarom. Direktor Urada za narodnosti Peter Winkler je že na začetku sestanka za vsak primer predlagal civiliziran pogovor.

Glas manj

Največja težava pri v ustavi zapisani organiziranosti pomurskih Madžarov je v tem, da so se pri rojstvu samostojne Slovenije odločili za centralizacijo v Lendavi, kamor se najprej steka tudi večina madžarski manjšini namenjenega proračunski denarja, od tam pa ga potem delijo madžarski narodnosti, ki živi v preostalih štirih občinah. Gorički Madžari imajo skupaj z dobrovoljniki v svetu krovne pomurske madžarske narodnostne samoupravne skupnosti glas manj kot lendavski Madžari skupaj, zato svojim kolegom očitajo, da so tako pri odločitvah o financiranju kakor pri drugih odločitvah vedno preglasovani, večina pomembnih stvari in finančnih sredstev pa ostaja v Lendavi. Med drugim zahtevajo spremembo Zakona o samoupravnih narodnostnih skupnostih z razveljavitvijo 9. člena zakona in tako novo ureditev, ki bo prenesla nosilce narodnostne politike, kulture in informiranja iz centralne organizacije v Lendavi na občinske manjšinske svete.

Primerjave

Župan Moravskih Toplic Franc Cipot je na sestanku ne-

uradno izračunal, da je dobila italijanska manjšina 77 odstotkov, madžarska pa preostalih 23 odstotkov sredstev, ki so iz proračuna namenjena za financiranje manjšine. Tudi na prejšnjem sestanku v Prosenjakovcih je bilo slišati, da so dobile posamezne primorske občine za Italijane več denarja kot vsa madžarska manjšina skupaj.

Izola je dobila iz proračuna 53 milijonov tolarjev, Koper 43 milijonov in Piran 40 milijonov tolarjev, medtem ko je Dobrovniku pripadlo le 10 milijonov. Hodošu 4 milijone in pol, Lendavi 17 milijonov in pol, Moravskim Toplicam 5 milijonov in Šalovcem 4 milijoni tolarjev. Pri tem moramo poudariti, da so pomurske občine z madžarsko narodnostjo za takšno višino zne-

skov približno tudi zaprosile. Vse to pa znova zaradi organiziranosti pomurskih Madžarov.

Občudovanje

Na sestanku je bilo znova slišati tudi predsednika madžarske manjšine v občini Moravske Toplice Tibora Voroša, ki je o svojih občutkih v zvezi z odnosom z vodstvom pomurskih in lendavskih Madžarov povedal: »Občudujem državo, kako lahko sploh da še kakšen denar takšni manjšinski ureditvi, kakor je v Lendavi, kjer se borijo samo za oblast in položaj.« Izvedeli smo tudi, da bodo na Goričkem zbrali podpise za izvedbo referendum, če se financiranje in organiziranost madžarske manjšine ne bosta spremenila. Na to, da bi se lahko o spremembah dogovorili v pomurskem madžarskem narodnostnem svetu, zaradi preglasovanja lendavskih Madžarov ne upa. Predsednik lendavske madžarske narodnostne samoupravne skupnosti in direktor madžarskega narodnostnega programa RTV Slovenije Albert Halasz pa je povedal, da se je na sestanku zaradi nekaterih počutil kot na sodišču, ker predstavlja Lendavo, zato je povabil vse navzoče, da se oglašijo pri njem, da jim bo razložil, kako funkcionirajo narodnostni RTV-programi in kako funkcionira narodnostna skupnost na območju Lendave. O financiranju pa je povedal: »Zakaj bi nakazovali denar iz

proračuna občini in potem občina manjšini, ampak ker se moramo uskladiti z italijansko narodnostjo in kot vidimo; prihaja italijanska narodnost prek občin do veliko večjih zneskov, se z njimi verjetno ne bomo mogli dogovoriti. To je pač nasproten predlog, ki so ga dali župani, da bi oni financirali narodnostno skupnost.«

Ko bo praznik mimo

Ob koncu naj še zapišemo, da se je sestanek tudi tokrat končal brez konkretnih sklepov. Z njim bodo nadaljevali v prihodnjih dneh, ko bodo prireditve ob madžarskem državnem prazniku že mimo. Predvsem pa bi bilo dobro, da bi se najprej dogovorili o stvareh na lokalni ravni in šele nato s skupnimi močmi nastopili na državni ravni. Ali je dogovor na lokalni ravni sploh mogoč, pa je že drugo vprašanje?

DEJAN FUJS ■

SKUPAJ PROTI KRI MI NALU

080-1200

POKLIČITE! OSTALI BOSTE ANONIMNI

Piše: Alojz Benkovič

Spomin in sprava

Pred časom je v Rimu izšel dokument *Spomin in sprava*, pri katerem je sodeloval tudi slovenski teolog dr. Anton Štrukelj. Na podlagi tega dokumenta, ki je nastajal dolgo časa, je bilo pripravljeno spravno bogoslužje.

V nedeljo, 12. marca 2000, je v Rimu katoliška Cerkev obhajala spravno bogoslužje. To je bil veliki dogodek za katoliški svet, ki je močno odmeval po vsem svetu. Papež Janez Pavel II. je prosil za odpustanje številnih grehov, ki jih je zakrivila Cerkev v 2000-letni zgodovini. To sicer ni bilo prvo tako dejanje, saj je papež Pavel VI. storil podobno dejanje, ko je bilo preklicano obojestransko izobčenje med pravoslavno in katoliško Cerkvijo. Prav tako je bilo v času sedanjega papeža Janeza Pavla II. lanko leto v Augsburgu spravo dejanje, ko je bil razglašen skupen dokument o opravičenju. Rešeno je bilo teološko vprašanje, ki je bilo dolga leta velika ovira pri sporazumevanju med katoliško in protestantsko cerkvijo.

Nedeljsko spravno bogoslužje v baziliki sv. Petra pa je bilo prav gotovo največje spravno dejanje, ki ga je doživel katoliški svet. Vsebovalo je več sestavin, ki so bile napolnjene s simboličnim pomenom. Prva značilna sestavina je bil poseben križ iz 14. stoletja, katerega pristnost je hotela poudariti, da sta priznanje grehov ter prošnja za odpustanje naslovljena na Boga, ki edini more odpustiti grehe. Druga sestavina je bila začetna postaja procesije s papežem in kardinali na čelu pred kipom Michelangelove Piete (žalostne Mater Božje).

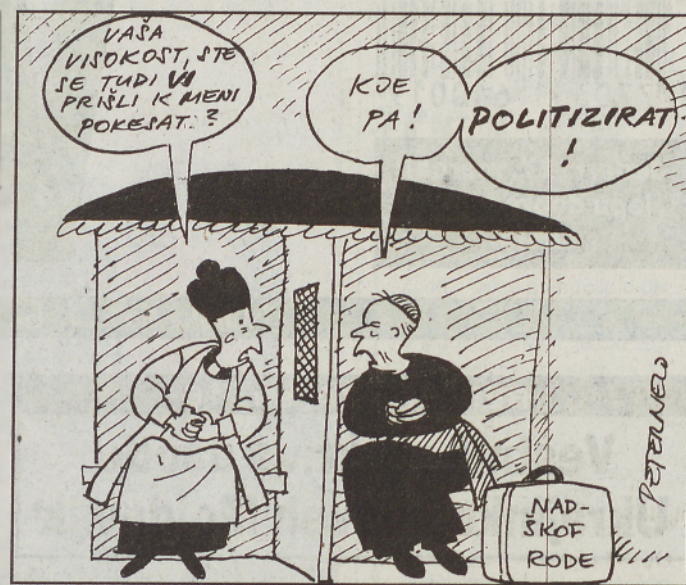
V nadaljevanju je obred vodil papež. Skupno je vseboval sedem priznanj krivde: grehi članov Cerkve na splošno; priznanje krivd v službi resnice; needinost kristjanov; greh antisemitizma; grehi zoper ljubezen, mir, pravice narodov, spošto-

vanje različnih kultur in verstev; grehi, ki so ranili dostojanstvo žene in edinost človeštva, in grehi zoper temeljne pravice človeške osebe.

Dokument *Spomin in sprava* je skušal zaobjeti dvatisočletno življenje Cerkve. Je pa ta dokument sprožil mnogo polemik. Kljub temu je obred potekal resno in spokojno. Bil je obred in ne politična manifestacija, kot to dejanje razumejo nekateri. Cerkev je nedvomno storila pogumno dejanje in se s tem hotela očistiti preteklosti, ki jo dolga desetletja vleče s seboj. Njen pogled je usmerjen naprej, v nove čase in izzive, ki jih s seboj prinaša življenje. Čuti se soodgovorno za današnje dogajanje. Na to je opozoril papež med spravno liturgijo. Med v nebo vpijočimi grehi je omenil širitev ateizma, versko brezbržnost, etični relativizem, nasprotovanje pravici do življenja, revščino v mnogih deželah. Tako se ima Cerkev namen dejavno vključevati v reševanje teh problemov.

Za Cerkev je to veliki dogodek. Tudi slovenska Cerkev se je vključila v ta proces sprave. O spravi in odpustanju je govoril že prejšnji ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar, še bolj pa se je v to dejanje vključil sedanjí nadškof dr. Franc Rode z lankoletno izjavo pri sv. Urhu nad Ljubljano. Upam, da se bo tega dotaknila tudi vseslovenska sinoda in uresničila nadškofove besede: »Očiščeni hočemo začeti slovensko sinodo, notranje prenovljeni hočemo stopiti v sveto leto 2000. Neobremenjeni hočemo nadaljevati svoje poslanstvo v tretjem tisočletju.«

In za konec vprašanje: Ali bodo temu dejanju v Sloveniji sledili tudi drugi? Katoliška Cerkev je s tem dejanjem nedvomno storila velik korak. Od odgovora na to vprašanje bosta odvisna skupno sožitje in pot v prihodnost Slovenije, ki naj bo ...

Regionalizacija Slovenije (II.)

»Evropska (ne)primernost« slovenskih statističnih regij

V letu 1997 je dosegla slovenska relativna gospodarska razvitost 68 odstotkov povprečnega bruto domačega proizvoda na prebivalca po kupni moči v Evropski uniji. S 13.000 EURO BDP na prebivalca se je precej približala najmanj razvitima članicama Evropske unije Grčiji in Portugalski. Do 75 odstotkov torej ne ostane več veliko in »prijazni« nasveti, ki nam jih ob tej naši pridnosti dajejo evropski pogajalci, so seveda dobro namerni: v primeru, da Slovenije ne razdelimo na dve ali tri regije velikosti NUTS 2 (»Nomenclature des Unites Territorielles pour Statistique«), ki predstavlja celotno državo, se nam namreč lahko zgodi, da v celoti izpademo iz možnosti črpanja evropske strukturne pomoči, ki so jo poimenovali Cilj 1. To bi pa pomenilo velik izpad potencialnih sredstev iz EU in seveda veliko sramoto za slovenske pogajalce z Brusljem.

Metropolitansko območje glavnega mesta

Kot rezultat že omenjenih krajskih značilnosti in zgodovinskega razvoja se je v Sloveniji oblikovalo dvoja območji s specifičnimi razvojnimi problemi. Na eni strani je urbanizirano, gosto naseljeno ravninsko območje glavnega mesta, ki ima ustrezne lokacijske možnosti za razvoj gospodarske dejavnosti in je že doseglo raven gospodarske razvitosti, ki je primerljiva z manj razvitimi državami Evropske unije. Na drugi strani so obrobna podeželsko-urbana območja, ki z gospodarskega vidika zaostajajo ali stagnirajo v razvoju. Tu naj bi se tudi v prihodnje koncentrirali in zaostrovali problemi depopulacije, brezposelnosti in splošnega zaostajanja v razvoju. Metropolitansko območje glavnega mesta Ljubljana dosega po prvih predhodnih ocenah okoli 25 odstotkov prebivalstva Republike Slovenije in okoli 90 odstotkov povprečne gospodarske razvitosti Evropske unije. Preostali del ozemlja Slovenije je glede ravni gospodarske razvitosti dokaj homogena celota. V razmerju do povprečne ravni razvitosti Evropske unije ne presega 60 odstotkov bruto domačega proizvoda po kupni moči Evropske unije.

»Ljubljansko« in »podeželsko«

Čedalje bolj postaja torej primerna različica razdelitve Slovenije na dve teritorialni enoti NUTS 2 - »ljubljsko« in »podeželsko«. Ob različnih kombinacijah bi »ljubljsko regijo« torej zajemalo ozemlje sedanje Osrednjeslovenske statistične regije z dodatkom nekaterih občin. Preostalo ozemlje Slovenije bi predstavljalo drugo regijo NUTS 2. Da bi dosegli tudi fizično povezavo med zahodnim in vzhodnim delom »podeželske regije«, bi moral preiti kočevski del metropolitanske regije v okvir podeželske regije. Tudi ta razdelitev ima v oči tako nas domačinov kot tudi evropskih uradnikov vse premalo vsebinsko skupnega, da bi recimo »podeželsko regijo« lahko dali pod skupno streho. Tehnično pa je to seveda vedno mogoče. V primeru, da bi bil tak tudi predlog slovenskega statističnega urada (in seveda slovenske vlade) EUROSTAT-u in bi ga le-ta tudi sprejel, bi bil kar največji del Slovenije zagotovito deležen statusa Cilja 1 in največje mogoče strukturne pomoči Evropske unije. Metropolitanska regija bi bila pri tem torej izvzeta iz te pomoči, bi se pa lahko udeležila sofinanciranja svojih programov iz naslova preostalih ciljev.

Kdaj?

Kaj naj bi se zgodilo, po mojem mnenju ni tako veliko vprašanje in odgovor sem poskušal oblikovati zgoraj. Vprašanje pa je, kdaj naj bi se to zgodilo. Slovenski strokovnjaki čedalje bolj ugotavljajo, da nima smisla zavlačevati s to odločitvijo, saj se na račun zavlačevanja ne da ničesar pridobiti, evropske uradnike pa tudi ni dobro preveč dolgo dražiti z odlašanjem, saj se potem lahko postavijo po robu tudi pri stvareh, ki s teritorialno razdelitvijo Slovenije niso povezane. Tudi priprava Državnega razvojnega programa 2000-2006, ki ga bo slovenska vlada predložila Bruslju do junija prihodnje leto, ne bo mogla brez jasne, evropsko ustrezne, teritorialne razdelitve Slovenije.

Predlog o razdelitvi NUTS je predvsem v strokovni pristojnosti Statističnega urada RS, odločitev pa bo po vsej verjetnosti morala sprejeti vlada. Upajmo, da se bo to zgodilo še pred letošnjo »vročo jesenjo«.

ANDREJ HORVAT ■

VESTNIK

IZHAJA OB ČETRTKIH
Izdaja: Podjetje za informiranje d. d.
Murska Sobota

Uredništvo: Irma Benko (direktorica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovac (namestnik odgovornega urednika), A. Nana Rihupar Rodež, Bernarda Balazic-Peček, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Mauček, Stefan Sobočan (novinarji), Nataša Juhnov, Junj Zauneker (fotograf), Nevenka Emri (lektorica), Ksenija Šomen (tehnična urednica), Robert J. Kovac (računalniški pretolm).

Naslov uredništva in uprave: M. Sobota, Ulica arh. Novaka 13, tel. št.: 31 998 (narodniška služba), n.c. 31 960, 33 019 (novinarji Vestnika), Venera (tiskar) 33 015, št. telefaksa 32 175. Nenačrtovanih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za tri mesece je 2.700,00 SIT, za naročnike v tujini 150 DEM letno, za delovne organizacije, podjetja in obrtnike 8.000,00 SIT - polletno. Izvod iz kolportaja pa 210,00 SIT. Tekoči račun pri Agenciji RS za PPN Murska Sobota: 51900-601-53227, devizni račun pri Abanki Ljubljana: 50100-620-00112-6049512.

Tisk: Podjetje za usposabljanje invalidov SET Vevče. Dveki na dodano vrednost je vračunan v ceno izvoda in se obračunava v skladu s 7. točko 25. člena Zakona o davku na dodano vrednost, Uradni list 23. 12. 1998, št. 89.

Elektronska pošta: vestnik@eunet.si
WWW stran: http://www.p-mf.si

Prodajna pogodba je podpisana

Tri milijone za stražnico!

Projekt Oneja bo že aprila preverila evropska komisija

Dr. Franci Demšar, slovenski minister za obrambo, in Franc Cipot, župan občine Moravske Toplice, sta v petek točno opoldne podpisala prodajno pogodbo za prodajo zemljišča in objekta nekdanje stražnice v Središču. Kot smo v Vestniku že poročali, bo le-ta postala sodobni art center, ki naj bi v tem obmejnem delu občine pospešil dogajanje bolj, kot je bilo doslej običajno.

Odkup je stal tri milijone 157 tisoč tolarjev, nov objekt pa bo trikrat večji kot prejšnji. Minister Demšar ga je ocenil kot »neperspektivnega za slovensko vojsko«, zato ga veseli, da bo prinesel civilni družbi določene koristi. Dodal je, da je to začetek končne faze načrtnega delovanja vojske po standardu držav Nato, v ta spored pa spada tudi ureditev (ne)perspektivnih objektov. Lani so jih tako prodali ali zamenjali več kot deset, sredstva od prodaje pa so izrazito namenjena. Ostaja jim še okrog 70 objektov, njihov ogled pa je mogoč na internetu. Ker spada stražnica v Središču med manjše objekte, so jo lahko prodali v enem znesku. Ministra Demšarja so spremljali še: državni sekretar Miroslav Terbovc, državni podsekretar in vodja Službe za ne-

premičnine, mag. Alojz Ferlinc, državni podsekretar in koordinator dela Uprav za obrambo Dušan Grof in predstavnik kabineta ministra Janez Ilincikar.

Župan Franc Cipot je dejal, da bo prišla že 22. aprila na obisk evropska komisija, ki bo preverila, kako daleč so obnovitvena dela, saj znašajo sredstva programa Phare v neposredno investicijo 250 tisoč ekujev. Dodal je, da bi bilo za kompletno obnovo

Zadovoljna minister Demšar in župan Cipot po opravljenem podpisu prodajne pogodbe za stražnico v Središču, ki se bo popolnoma preoblikovala v sodobni art center v letošnjem poletju. Foto: JZ

Delničarji sprejeli odločitev o združitvi

Letno 60 milijonov litrov mleka

Pomurske mlekarne bodo druga največja slovenska mlekarna z 20-odstotnim tržnim deležem

Povezovanje živilskopredelovalne industrije postaja v Sloveniji nuja, najdlje pa so na tem področju gotovo mlekarji. Po združitvi kranjskih mlekarjev z ljubljanskimi mlekarnami je do podobnih teženj prišlo tudi v severovzhodnem delu Slovenije. Iz ptujske specializirane mlekarske zadrge je pred časom prišla pobuda o združitvi Mlekarne Ptuj s Pomurskimi mlekarnami, vse postopke za ta korak pa so zdaj že izpeljali. Na skupščini družbe na Ptuj je bilo navzočih 70 odstotkov glasov delničarjev in vsi so se soglasno odločili za priopitvev Pomurskim mlekarnam, podobno odločitev pa so sredi prejšnjega tedna sprejeli še delničarji soboške mlekarne. Na skupščini je bilo 80 odstotkov glasov vseh delničarjev, odločitev za priključitev ptujske mlekarne pa je bila stoddstotna.

Delničarji Mlekarne Ptuj bodo v zameno dobili 4.000 delnic Pomurskih mlekarj v razmerju 1 proti 5 in člani ptujske mlekarske zadruge bodo tako imeli v Pomurskih mlekarnah skoraj 5-odstotni delež. Z izdajo 4.000 novih delnic se je število delnic Pomurskih mlekarj z 80.000 povečalo na 84.000. Računajo, da bodo aprila urejene tudi vse formalnosti in nova mlekarska družba bo tako druga največja mlekarna v Sloveniji z 20-od-

nespremenjen, v proizvodnji bodo še naprej prevladovali siri in sirni namazi, medtem ko bodo izdelavo masla prenesli v Mursko Soboto. Soboška mlekarna bo od ptujskih rejcev prevzela tudi okoli 15 milijonov presežkov mleka letno, nova družba Pomurske mlekarne pa bo tako skupaj predelala letno okoli 60 milijonov litrov mleka.

S tem se procesi povezovanja seveda niso končali, saj se v Slove-

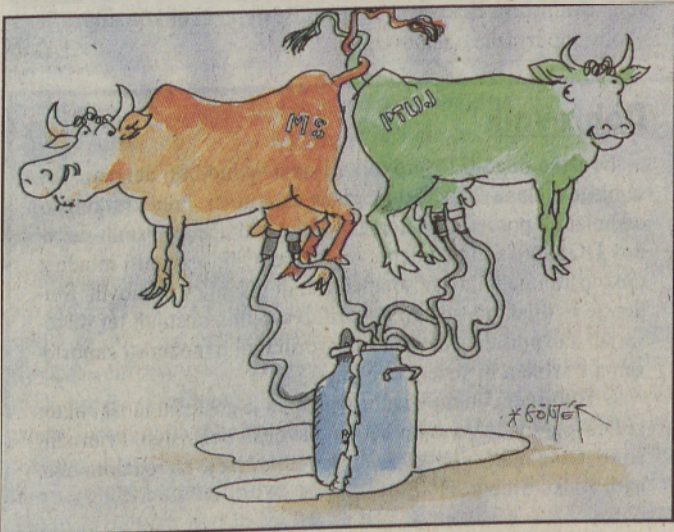
(v okvir) Ker je Pomurska investicijska družba ponudila v prodajo delnice Pomurskih mlekarj, so se pomurski mlekarji odločili, da jih bodo saml odkupili. Za 8,6 odstotka delnic bodo morali odšteti 140 milijonov tolarjev, kar bo gotovo vplivalo na likvidnostni položaj družbe Pomurske mlekarne.

stotnim tržnim deležem. Po zagotovitvi Iva Rotdajca, direktorja Pomurskih mlekarj, bo proizvodni program v obratu na Ptuj ostal

niji govori o dveh mlekarskih stebrih in eden od teh naj bi bil v severovzhodni Sloveniji. Z vključitvijo ptujskih mlekarjev se bo povprečna sestava rejcev, ki bodo odselej oddajali mleko Pomurskim mlekarnam, izboljšala, saj bo prišlo do večje koncentracije. V Prekmurju namreč mleko oddaja 3.180 kmetij, ki prodajo letno 32 milijonov litrov, medtem ko odda tisoč članov ptujske mlekarske zadruge letno 25 milijonov litrov mleka.

S poslovanjem v letu 1999 so v Pomurskih mlekarnah sicer zadovoljni, vendar je rezultat manj ugoden kot pred letom. Medtem ko se je fizični obseg proizvodnje povečal, je finančni rezultat nekoliko slabši, družba pa je navkljub vsemu v lanskem letu ustvarila okoli 170 milijonov tolarjev čistega dobička.

LUDVIK KOVAČ ■

Komentar

Predčerašnjim so nemški gospodarstveniki prepričali »rdečo« oblast, da je odprla mejo za uvoz dvajset tisoč glav računalniško usposobljene pameti. Na prvi pogled nič pomembnega, toda za Pomurje izredno pomembna in privlačna odločitev. Morda zveni nekoliko cinično, a je lahko realno. Cinično morda zaradi tega, ker naj bi bil nemški uvoz usmerjen kratkoročno, toda roke je v klasičnem smislu ekonomske definicije pri pameti in profilu, za katerega se odpira nemški trg dela, izredno težko definirati. Znano je, da so v tej panogi razvojni cikli nekajkrat hitrejši, kot smo jih bili vajeni v klasičnih industrijskih panogah.

Pa pustimo zdaj to in se vrnimo v domači prostor. Če je pred časom šokirala vest iz Mure, da v bodo prepolovili število zaposlenih, to v realnem življenju prostora ni bila šokantna vest, kajti človeškega potenciala za delo v tekstilu prostor ne premore več, kar se je na usmerjanja mladih v tekstilne poklice opazalo že nekaj časa, letos pa so na tekstilni šoli doživeli šok, vsaj kar se vpisa tiče. Nekoliko drugače je s tehničnimi usmeritvami in gimnazijami, kjer so, kot kažejo podatki, razmere ugodne. Razmere

Nemci so odprli vrata, adijo tekstil

pa niso ugodne v realnem sektorju - gospodarstvu, kjer naj bi imel ta kader perspektivo. Ni samo vprašanje Mure, ki se je zavežla omejenosti človeškega resursa na poklicni izobrazbeni ravni, ampak se problem kaže tudi na vrednostni ravni višje izobražene mlade generacije v regiji. Ta očitno vstopa v šolo z jasnimi cilji, da išče svojo perspektivo zunaj domačega okolja. Delno to potrjuje poskus z ustanovitvijo izpostave enega računalniško, bolj programsko vodilnih podjetij Hermes SoftLab, ki ni uspela zaradi kadrov. Res pa je tudi nekaj drugega, namreč same šole v tem prostoru so bile v prizadevanjih »posodabljanja« svojih programov glede na izzive tehnološke revolucije premalo aktivne in so prišle do določenih programov s časovnim odlogom najmanj dveh generacij, zaradi česar mladi zaostajajo v primerjavi z vrstniki iz drugih okolij. In če se ozremo še na višješolski program, vidimo, da politika, ki je vlagala velike napore, da dobi okolje ta program, ni uspela s programom, ki bi »produciral« kader za ustvarjanje večje dodane vrednosti, ampak za »prodajo« nedodane vrednosti.

Če se ozremo na preteklost regije, za katero so značilni desetletni dvajsetletni cikli z nekajletnimi obdobji intenzivnih migracij, je sedanje odprtje nemških meja za računalniške glave naravnost idealno. Dejstvo je namreč, da smo izkoristili priložnost sezonskih delavcev med dvema vojnama, izkoristili smo gastarbeitsvo in zakaj ne bi se kompjuterizacije. Sicer obstaja realna bojazn, da bi se nam začelo zmanjševati število aktivnih prebivalcev v tujini, ki je najvišje v Sloveniji in znaša 7,7 odstotka.

J. VOTEK ■

Zadnja pot Dejana - vojaka Slovenske vojske

Pretresljivo slovo od 19-letnega vojaka Slovenske vojske Dejana.

Nadaljevanje z naslovne strani:

»Pokojni oče je večkrat sanjal o sinu - vojaku, vendar očetu ni bilo dano, da bi ugledal sina v vojaški uniformi. Po očetovi smrti je Dejan ostal edini možki pri hiši. Znanje, ki ga je pridobil od njega, je s pridom uporabil.

Očetova smrt je mladeniča z deškim obrazom hitro zresnila in odrasel je veliko prej kot njegovi vrstniki. Prevzel je skrb za mamo in svoje sestre, saj se je zaposlil in postal dober delavec (delal je pri Parketarstvu - polaganje podov, Srša, Beltinci, op.

p.). Ni imel časa za nočno življenje, zadovoljil se je z vožnjo z motorjem, ki mu ga je že pred leti kupil oče.

... Dejan, častno si nosil uniformo Slovenske vojske in opravljal zadane naloge. Tako si obljubil tudi svojemu očetu in izpolnil si jo. Ob maminem obisku v bolnici si si želel še svojih drugih najdražjih. Tvoje oči so iskale sestrinega fanta Mitjo, saj sta ravno za ta čas načrtovala ureditev dvorišča ...

... Pomlad. Na pragu pomladi smo odeti v črmino; namesto sme-ha in veselja nas obdajata žalost

in bolečina. Dejanov nasmeh je zamrl in beseda je obmolnila. Smrt je premagala življenje. Tvoj odhod je zarisal žalost in bolečino na obrazu matere, sester Andreje, Violete in Erike ... Mnogo prezgodaj se poslavljaj od dedka in babice ...»

Pretresljiv nagovor. Tudi turniški župnik Alojz Ratnik, ki je vodil pogrebni obred in daroval mašo zadušnico, je lepo orisal življenje mladega farana - sina, ki ga je smrt vzela materi.

Na pokopališču je zaigrala vojaška godba, s krste so vojaki sneli slovensko zastavo in zloženo izročili nesrečni materi; častna četa je izstrelila tri rafale, oglasila se je tudi trobenta in slišati je bilo melodijo Tišina, ki pa jo je prekinjal jok matere in pokojnikovih sestra ter mnogih drugih, med njimi tudi Dejanovih vrstnikov, ki niso mogli dojeti, da se je usoda tako kruto poigrala z mladeničem, pred katerim bi moralo biti življenje, da bi lahko uresničil svoje načrte. Tudi tako, da bi bil ob svoji materi. Zasukalo se je drugače in Dejanovo telo počiva v beli krsti, ki so jo položili v grob h krsti njegovega očeta.

Š. S. ■

Ljutomer, Razkrižje, Veržej, Križevci

Plinovod

Občine Ljutomer, Veržej, Razkrižje in Križevci so z Mestnimi plinovodi iz Kopra in Evroplinom iz Trbovelj podpisale koncesijsko pogodbo za gradnjo plinovodnega omrežja in distribucijo zemeljskega in utekočinjenega naftnega plina. Pogodba velja za naslednjih trideset let.

O gradnji plinskega omrežja so se v občini Ljutomer dogovarjali že leta osemindvetdeset, vendar je lani prišlo do delitve občine, pri izbranih koncesionarjih pa do menjave lastnikov, tako da je po celoletnem usklajevanju določil pogodbe tokrat le prišlo tudi do njenega podpisa.

Plinovodno omrežje bodo zgradili predvidoma do leta 2004, napajanje zanj pa predvidevajo pri razdelilni postaji na Cvenu. Pogodbena vrednost za celotno omrežje s priključki vred znaša milijardo tolarjev, brez priključkov in plinomerov pa okrog 650 milijonov. Z deli naj bi začeli konec letošnjega leta. Izbrana koncesionarka načrtuje ustanovitev informacijske pisarne, ki bo občane informirala o pogojih in možnostih priključitve na omrežje ter prednostih ogrevanja s plinom. Priključek na plinovod z zemeljskim plinom bo po sedanjih cenah uporabnike stal okoli 42 tisoč tolarjev, individualni rezervoar z utekočinjenim naftnim plinom 75 tisoč tolarjev, notranje hišne napeljave pa naj bi stale od 350 do 600 tisoč tolarjev. Za zamenjavo vira ogrevanja je mogoče dobiti tudi ekološko posojilo.

Občine Križevci, Veržej in Razkrižje so si v pogodbi izbrile tudi člen, po katerem lahko odstopijo od pogodbe brez sankcij, če izbrana koncesionarka do leta 2004 v njihovih občinah ne bi začela graditi plinskega omrežja.

MH ■

Življenje v babinski gramoznici

Med večletnim izkopavanjem gramoz iz babinske gramoznice je bilo opustošene veliko okoliške zemlje in uničenega veliko gozda, ki je dajal zavetje divjim živalim.

Tudi življenje ob vodi in v njej je zamrlo, ptice je preganjal nevzdržen hrup, grmičevje ob vodi si ni opomoglo še nekaj časa po prenehanju del, zdaj pa se je vendarle začelo razraščati in s tem vabiti v svoje domovanje prve prebivalce. Tako je z obiskom presenetilo nekaj več kot dvajset labodov in nekaj divjih rac ter ponirkov, zaradi katerih vsak dan marsikdo obišče gramoznico, ki s sabo prinese tudi hrano za živali, hkrati pa se lahko poda na prijeten sprehod okrog gramoznice.

DT ■

Dan civilne zaščite

Zlati znak Aleksandru Krpiču

Ob 1. marcu, dnevu civilne zaščite, so pripravili teden dni kasneje v telovadnici osnovne šole Radenci proslavo, ki je nekako sovpadala tudi s praznikom dneva žena. Slavnostni govornik je bil vodja sektorja za usposabljanje in izobraževanje pri Civilni zaščiti Republike Slovenije Janez Petrovič, ki je najzaslužnejšim na tem področju podelil priznanja in nagrade.

Zlati znak Civilne zaščite je pripadel Aleksandru Krpiču iz Murske Sobote, ki pa je bil službeno odsoten, zato bo nagrado prejel pozneje. Srebrni znak sta dobila dr. Olga Požgaj - Horvat iz Lendavskih Goric in Miroslav Hunjadi iz Ljutomera. Največ je bilo dobitnikov bronastih znakov, in sicer štirje: Ljudmila Pelc

iz Gornje Radgone, Miran Bračko iz Radenec, Slavko Kolmanič z Rožičkega Vrha in Štefan Kutoš iz Križevca v Prekmurju.

V telovadnici so bila tudi razstavljeni dela, ki so prispela na likovni in literarni natečaj »Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami«, najboljšim pa so podelili priznanja. Sodelovalo je 37

vzgojno-izobraževalnih zavodov z 281 likovnimi in 72 literarnimi deli, prvič pa so bili udeleženi tudi učenci iz madžarskih osnovnih šol, vendar je njihovo 201 likovno in 25 literarnih del nastopalo zunaj konkurence. Prva mesta so tako zasedli: Aleš Flisar iz VVE Puconci, Martina Šimon iz OŠ Tišina, Tjaša Gomboc iz OŠ Sv. Jurij - podružnična šola Pertotča, Mateja Temlin iz OŠ Puconci, Barbara Hüll iz OŠ I. M. Sobota, Nataša Novak iz OŠ Puconci in Matej Krebs iz OŠ Stogovci.

TOMO KOLEŠ ■

Med prejemniki znakov Civilne zaščite sta bili tudi dve gospe: Ljudmila Pelc iz Gornje Radgone (bronzasti) in dr. Olga Požgaj - Horvat iz Lendavskih Goric (srebrni). Foto: TK

V Puconcih ta teden o finančah

Proračun bo »težek«
okrog 900 milijonov

Ficko: »Dokler obstaja samoprispevek, sem proti taksam!«

Zadnje sejo občinskega sveta puconjske občine je vodil zaradi odsotnosti podžupana svetnik Štefan Zelko. Začela se je s pripombo Jožeta Ficka, da je dnevni red preobširen, saj je bilo na njem štirinajst točk: »Zakaj ne bi obrnili vrstnega reda, da bi bile tiste stalno zadnje točke na vrsti prve?« Kot se je pokazalo kasneje, je imel prav, saj je bila seja končana po osmi točki.

Najprej je direktor regionalne razvojne agencije Mura Danilo Krapec predstavil razvojni program »Pomurje 2000+«, ki je še v pripravi, končna verzija pa naj bi bila končana na začetku jeseni. Doslej je bil program že posredovan predsedniku države in ministrom. Zanimivo je, da je edina regija s podobnim programom poleg Pomurja le še Zasavje. Po Fickovem mnenju je to zato, ker imajo druge regije »v vladi verjetno svoje botre«.

Pri sprejemu Odloka o zaključnem računu proračuna občine za leto 1999 smo izvedeli, da so prihodki znašali 729, odhodki pa 682 milijonov tolarjev. Presežek prihodkov nad odhodki je tako znašal 47 milijonov in je

Jože Ficko iz Brezovca (prvi z leve) se zavzema za separarno uvedbo vseh taks tam, kjer ni samoprispevka. Foto: TK

že rezerviran za letošnjo porabo. Razveseljivo za občino je, da se je drastično zmanjšal dolg cestnim podjetjem. Zanimiva - tudi za druge občine - je bila pripomba najbolj kritičnega svetnika Jožeta Ficka, da bo sam proti taksam v proračunu, vse dokler obstaja samoprispevek skoraj v vsaki krajevni skupnosti: »Npr. taksa za obremenjevanje vode obstaja že od leta 1995, mi pa še v letu 2000 debatiramo o

njej. Marsikatera občina je ni sprejela, pa ni sankcionirana. Res je, da brez tega ne moreš konkurirati za določena državna sredstva, ampak to, da bi naše ljudi dvakrat ali trikrat udarili po žepu, pa je tudi noro. Zavzemam se za separarno uvedbo vseh taks tam, kjer ni samoprispevka.«

Najbolj bistvena točka dnevnega reda pa je bilo prav gotovo prvo branje proračuna za leto 2000. Prihodki naj bi skupno

znašali 865 milijonov tolarjev, toda ker bodo letos prvič všteti tudi prihodki krajevnih skupnosti, se bo ta številka povzpela nad 900 milijonov tolarjev. Odhodki naj bi znašali 920 milijonov. Razlika 55 milijonov, ki je uradno zabeležena kot proračunski primanjkljaj, ni izguba, kot je to pojasnil župan Ludvik Novak, ampak so ta sredstva že na zbirnem računu občine.

TOMO KOLEŠ ■

Na kratko

Ljutomer

Sodnik za prekrške, ki deluje za območje Ljutomerske, križevske in veržejske ter razkriške občine, je lani obravnaval več kot 4.000 raznih zadev, od tega 2.150 novih s 3.100 kršitelji, druge pa so bile iz prejšnjih let. Povsem rešenih je bilo 2.500 zadev. Izstopajo predvsem zadeve (1.200) s področja kršitev cestnoprometnih predpisov. Lani so naložili kršilec plačilo 110.000.000 tolarjev denarnih kazni in 20.000.000 tolarjev za stroške postopka. Ker se številni izmikajo plačilu, jim denarno kazen spreminjajo v zaporno. Lani je izrekel Ljutomerski sodnik za prekrške 31 voznikom, ki so se hudo pregrešili v prometu, odzema vozniškega dovoljenja. Še huje: taka odločitev grozi še nadaljnjim sto kršiteljem. (F. Kl.)

Kapela

Med tiste Slovence, ki veliko potujejo po svetu, smemo uvrstiti tudi Mitja Ficka iz Gornje Radgone, ki je lani s svojo prijateljico Andrejo dva meseca preživel v Indiji. Pred kratkim je o svojih vtisih govoril učencem petega, šestega, sedmega in osmega razreda OŠ Kapela. Svoje potovanje je tudi ponazoril z diapozitivi. Pokazal je tudi nekaj spominkov, ki jih je prinesel iz daljne dežele. Učenci so bili dobri poslušalci in tudi spraševalci. (B. Ma.)

Tematski roditeljski sestanek

Preprečevanje kajenja

V četrtnih letnih srednjih šol »vleče« dim že okrog 40 odstotkov dijakov in dijakin

Na OŠ Stročja vas namenljajo precejšnjo pozornost tudi osveščanju učencev o kajenju. Tako so te dni končali projekt z naslovom Preprečevanje kajenja, ki je potekal na predmetni stopnji. Vodili sta ga učiteljci Daniela Škrobar in Mateja Leskovar, kot strokovno sodelavko pa so vključili še magistro Branislavo Belovič, podpredsednico Društva za boj proti raku Pomurja.

Osnovni cilji projekta so bili spodbujati učence k zdravemu življenju in svobodni izbiri, razvijati pozitivno samopodobo in prijateljske odnose med učenci ter spoznavati zdravstvene vidike kajenja in nevarnosti, ki so povezane z njim. O vsem tem so se veliko pogovarjali, pisali, slikali, izdelovali določene izdelke na izbrano temo in se pripravljali na predstavitev projekta na 2. roditeljskem sestanku za vse starše predmetne stopnje. Vsi so podpisali tudi obljubo (bilo je neobvezno), da ne bodo kadili.

Mag. Branislava Belovič se je zelo pohvalno izrazila o njihovem

projektu, v svojem predavanju pa je med drugim dejala, da ima vsak pravico biti kadilec ali nekadilec. Vprašati pa se moramo, ali imajo kadilci pravico zastrupljati tiste, s katerimi živijo ali delajo skupaj. Žal morajo kaditi že tudi dojenčki, če je njihova mati kadilka in se tej razvadi noče odreči. In žal kadi vedno več mladih. V četrtnih letnikih je med kadilci že okrog 40 odstotkov srednješolcev. Nesporo pa je, da s tem zelo tvegajo, da bodo zboleli za rakom, zato so takšna in podobna osveščanja otrok in njihovih staršev vsekakor koristna.

J. G. ■

Dobrovnik

Društvo mladih Dobrovnik postaja vedno bolj delavno, saj se njegovi člani vključujejo v razne aktivnosti. Pred kratkim so organizirali posvet, na katerega so povabili učence osmih razredov DOŠ, dijake in študente ter starše. Cilj: seznaniti mlade z možnostmi nadaljnje šolanja in tudi bivanja v domovih. Študentje in dijaki pa so spregovorili o svojih izkušnjah ter odgovarjali na vprašanja. Seveda so govorili tudi o možnosti zaposlovanja v svojem in širšem okolju.

V kulturnem domu v Dobrovniku pa je gostoval moški oktar iz Dravograda in s svojim petjem navdušil občinstvo. Pridružili so se tudi domači ljudski pevci, prireditev pa je z recitatom obogatil Rajko Stupar. (F. Bo.)

Nad 50 izdelkov V AKCIJI SUPER UGODNIH CEN

VELETRGOVINA

Potrošnik d.d.

Potrošnik, d. d., Ulica arhitekta Novaka 2, Murska Sobota

Vaša domača trgovina

VELIKA NAGRADNA IGRA 15. 3. - 26. 4. 2000

Nagradno žrebanje 26. aprila
ob 11. uri pred blagovno hišo
Shopping v Murski Soboti.

1. NAGRADA:

- 2. nagrada: SCOOTER
- 3. nagrada: TV SPREJEMNIK
- 4. nagrada: PRALNI STROJ Gorenje
- 5. nagrada: KOLO Rog

Sodelovanje v nagradni igri ni pogojeno z nakupom. Imena vseh nagradencev bodo objavljena v časopisu Vestnik, dne 4. maja 2000.

Akcija poteka od 15.3.2000 do 15.6. 2000, oziroma do prodaje zalog.

Nov projekt Vrtca Ljutomer

Tako se igramo danes - kako so se nekoč

Vzgoja, prepletena z bogastvom preteklosti, povezana s sedanjostjo

Zanimiva zbirka igrač babic in dedkov

Ob snovanju programa dela oziroma dodatnih aktivnosti Vrtca Ljutomer za to šolsko leto je nastala tudi zamisel o projektu Tako se igramo danes - kako so se nekoč. Vsaka skupina je izdelala svoj načrt dela glede na starost otrok. Pred kratkim so ta projekt predstavili še širši javnosti.

»Pri vsem tem nas je vodila misel M. Gorskega, da je igra otrokova pot k spoznavanju sveta, v katerem živi in v katerega je poklican, da ga spremeni. Igra je ostala, spreminjala se je pot otrokovega spoznavanja sveta. Dejali smo si, da bi bilo zanimivo pogledati različnost poti in jih pri-

merjati.« (Marija Pušenjak, ravnateljica vrtca)

V projekt so vključili poleg otrok tudi pedagoške in druge delavce vrtca, starše, dedke, babice idr. Tako so skupaj odkrivali, poizvedovali, raziskovali, podoživljali, ustvarjali ... in odstirali spomine na to, kako so se igra-

li nekoč. Ob tem so spoznavali tudi nove igre in igrače. Ob koncu so pripravili zanimivo prireditev in razstavo ter izdali še priložnostno glasilo.

Po prepričanju ravnateljice Pušenjakove je to prava vzgoja, prepletena z bogastvom preteklosti in izživeta v sedanjem trenutku, ki je za otroka najpomembnejši. »Morda bo tudi zaradi tega v nas več otroškega in iskrenega ter več sonca v naših medčloveških odnosih.«

J. G. ■

Na kratko

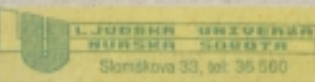
Murska Sobota

V večjih slovenskih mestih, tudi v Murski Soboti, deluje Center za psihosocialno pomoč žrtvam kaznivih dejanj. Pomurski center je v ulici Pleše 9 (blizu tovarne Mura), osebno ali pa po telefonu (številka 27 900) pa je dosegljiv med 8. in 18.uro.

V naši pokrajini je največ družinskega nasilja, tako fizičnega kot psihičnega, ogromno pa je tudi prerekanj med sosedi, zlasti v večjih stanovanjskih objektih. Doslej so najpogostejše poklicale ženske (75 odstotkov). (O. B.)

Rakičan

V Domu starejših v Rakičanu je v bolniškem in stanovanjskem oddelku več kot 300 varovancev. Skoraj ne mine teden, ko zanje ne bi pripravili kakšne prireditve ali družabnega srečanja. Pred dnevom žena in materinskih dnevom jih je obiskala glasbena skupina Vesele Štajerke in s poskočnimi melodijami razveselila oskrbovance. Največ zaslug za to, da so Štajerke nastopile zastonj, ima pater Andrej Lampret. (G. G.)

Od 25. marca 2000
zbiramo prijave za vključitev
v priprave na delovodske
izpite pri Gospodarski
zbornici Slovenije
za pridobitev naziva

**GRADBENI
DELOVODJA**

V Radencih se opirajo na realnost

Dokončati začeta dela

Z letošnjim proračunskim denarjem želijo predvsem dokončati že začete projekte

Osnovna značilnost radenskega občinskega proračuna v letošnjem volilnem letu je predvsem umiritev investicijske porabe, in sicer v tem smislu, da iz proračuna v Radencih letos ne bodo začeli financirati novih naložb, temveč bodo denar zagotavljali le za dokončanje že začelih projektov. Tako so lansko leto za investicijske odhodke porabili nekaj več kot 160 milijonov tolarjev, medtem ko načrtujejo v letu 2000 za porabo le 137 milijonov SIT. Investicijski transferji bodo sicer v primerjavi z letom 1999, ko so zanje zagotovili skoraj 21,5 milijona SIT, precej višji, letos pa se je ta znesek povzpел že na 106,5 milijona tolarjev.

Slednje gre predvsem na račun sanacije osnovne šole na Kape- li, za kar so iz občinske blagajne namenili kar 80 milijonov tolarjev. Nižje zneske pa so namenili za obnovo osnovne šole, športne dvorane in vrtca v Radencih, za sofinanciranje investicije v radgonskem zdravstvenem domu in glasbeni šoli ter gradnjo nogometnega igrišča v Radencih.

V drugem sklopu obsežnih investicij so obnova in popravilo načetih cest. Tako naj bi dobili v letu 2000 po programu za demografsko ogrožena območja z ministrstva za ekonomske odnose in razvoj 29 milijonov tolarjev (lani 14,3 milijona). Z njimi bi obnovili lokalne ceste in razširili vodovodno omrežje v krajevni skupnosti Kapela. Sicer pa je na prednostni listi kot prva omenjena obnova lokalnih cest Muršak-Hraški Vrh in Pujska Cesta-Janžev Vrh v dolžini 980 metrov. Za obe naložbi bodo potrebovali 42 milijonov tolarjev. Poleg tega nameravajo razširiti vodovodno omrežje na Kapelskem Vrh in zgraditi povezavo do naselja Okoslavci, kar jih bo stalo približno 20 milijonov tolarjev.

V tretji sklop prednostnih naložb pa uvrščajo ulično razsvetljavo v Radencih, manjše sanacije ulic in dokončanje del v Prisojni ulici. Poleg tega so v posebni postavki Projekti zajeta sredstva za pripravo dokumentacije za širitev ceste Boračeva-Janžev Vrh ter sanacijo čistilne naprave in zdravstvenega doma v Radencih.

MILAN JERŠE ■

Borza

Tečajnica nekaterih vrednostnih papirjev
na Ljubljanski borzi, d. d.,
v obdobju od 7. 3. 2000 do 14. 3. 2000

VREDNOSTNI PAPIR	ENOTNI TEČAJI 7. 3. 00	14. 3. 00	razlika v odstotkih
delnice na trgu A			
Blagovno trgovinski center	15.296,09	15.439,02	0,93
Dolenjska banka - imenske	20.990,00	20.990,00	0,00
Droga Portorož	34.637,98	34.301,00	-0,97
Emona Obala Koper	2.067,98	2.143,25	3,64
Elo Celje	21.350,06	21.100,00	-1,17
Interumpa Koper	2.306,26	2.366,99	2,63
Istrabenz Koper	2.601,23	2.600,98	-0,01
Kolinska Ljubljana	2.115,60	2.147,31	1,50
Krka, tovarna zdravil, Novo mesto	26.208,01	26.057,28	-0,58
Lek, razred A	31.914,06	32.140,61	0,71
Luka Koper	3.003,87	3.068,72	2,16
Mercator, poslovni center	14.802,75	14.588,23	-1,45
Petrol Ljubljana	21.584,48	22.000,25	1,93
Pivovarna Laško	4.706,33	4.757,97	1,10
Pivovarna Union	43.224,71	41.285,09	-4,56
Probanka Maribor	29.490,00	31.855,10	8,02
Radenska	1.932,46	1.993,17	3,14
Sava	16.686,76	16.800,00	0,68
SKB-banka	2.349,94	2.332,73	-0,73
Zdravilišče Moravske Toplice	1.200,30	1.211,00	0,89
obveznice na trgu A			
BTC hipotekarna obveznica	112,23	112,11	-0,11
Republika Slovenija, 2. izdaja	101,50	101,50	0,00
SKB-banka, 3. izdaja	100,10	100,01	-0,09
delnice na OTC			
Cetis Celje	14.000,00	13.501,00	-3,56
Color Medvode	4.547,13	4.717,14	3,74
Fructal Ajdovščina	1.900,47	1.911,37	0,57
Gorenje Velenje	2.138,34	2.146,98	0,40
Helios Domžale	35.252,03	36.515,69	3,58
Kema Puconci	3.400,00	3.207,81	-5,65
Tovarna sladkorja Ormož	3.525,00	3.525,00	0,00
Veletgovina Poltrošnik	1.500,00	1.500,00	0,00
obveznice na prostem trgu			
SI. odškodninski sklad	69,74	69,47	-0,39
investicijske družbe			
TRIGLAV STEBER 1	90,50	91,35	0,94
NFD 1	79,79	79,98	0,24
ZVON 1	65,42	65,15	-0,41
POMURSKA INV. DRUŽBA 1	90,38	89,41	-1,07
ZLATA MONETA 1	65,44	66,84	2,14
POKOJNINSKI BON	48,23	48,38	0,31
ATENA TRI	48,06	47,12	-2,30
INFOND ZLAT	47,85	48,84	2,07
KMEČKA DRUŽBA	41,79	42,95	2,78
POMURSKA INV. DRUŽBA 2	32,32	32,71	1,21
Slovenski borzni indeks SBI	1.756,47	1.769,31	0,73
Borzni indeks obveznic BIO	106,53	106,84	0,29
Indeks delnic PID-ov PIX	1.336,75	1.343,10	0,48

Zasebno podjetje KONSI namerava imeti proizvodni obrat tudi na Srednji Bistrici

Petdeset novih delavcev

Pred kratkim, ko so na Srednji Bistrici pobirali vodarino, je predsednik vaškega odbora Franc Vučko domačine povabil tudi k anonimnemu izpolnjevanju ankete, ali se strinjajo, da bi vaško-gasilsko dvorano oddali v najem podjetju KONSI iz Kobilja, ki je zainteresirano, da bi v tej dvorani odprlo svoj proizvodni obrat za šivanje prevlek za avtomobilске sedeže.

Na izpolnjenih anketnih listih je samo eden glasoval proti, en list pa je bil neveljaven. To kaže, da večina Srednjobistričanov podpira omenjeni predlog, saj se nekaterim s tem obeta tudi zaposlitev v domačem kraju. Poleg tega se je tako ponudila tudi priložnost, da dvorano dokončno uredijo s pomočjo omenjenega podjetja in tudi Občina Črenšovci naj bi primaknila

vajo zaposliti v bistriskem obratu petdeset delavcev, šivilj s prakso ali začetnic, dolgoročno pa so možnosti še večje. Če bo prišlo do uresničitve tega projekta, bo to za Bistričane in tudi za črenšovsko občino, ki ima okrog 350 brezposelnih oseb, vsekakor dobrodošlo. Na razpisana delovna mesta se bodo lahko prijavili tudi iz drugih občin.

Vaško-gasilsko dvorano na Srednji Bistrici naj bi kmalu začeli preurejati v tovarniški obrat podjetja KONSI iz Kobilja. (Foto: JG)

določen delež sredstev. Dvorana je zaenkrat še v »surovem« stanju (brez stropa, tlakov, električne instalacije idr.) in škoda bi bila, če bi ostala večino časa neizkoriščena – v glavnem za eno ali dve gasilski veselici letno –, kajti kulturne prireditve in proslave potekajo v šolski telovadnici ali v vaški dvorani na Gornji Bistrici.

V ponudbi podjetja KONSI je med drugim navedeno, da namera-

Tisti, ki so brez službe in znajo šivati, lahko pa se bodo tudi priučili, nimajo kaj izgubiti. Služba je služba in plače naj bi bile še kar solidne v primerjavi z delom v drugih tekstilnih obratih v našem okolju. O tveganju zaradi socialne varnosti pa bi morali dobro premisliti tisti, ki že imajo stalno zaposlitev in bi jih zamikalo, da bi menjali službo.

J. G. ■

V pomurski območni enoti Zavarovalnice Triglav uspešno sklenili lansko poslovno leto

Z vlaganjem v znanje do dobrih rezultatov

Triglav ima v pomurskem zavarovalništvu 90-odstotni tržni delež

V območni enoti Zavarovalnice Triglav v Murski Soboti so uspešno sklenili poslovno leto 1999, saj so doseženi rezultati nad povprečjem celotne zavarovalnice, v kateri predstavlja soboška območna enota 8-odstotni delež, smo slišali na torkovi tiskovni konferenci, na kateri so ob dosežkih v preteklosti javnost seznanili tudi s prihodnjimi načrti.

V Zavarovalnici Triglav so v začetku lanskega leta znižali zavarovalne premije v nekaterih zavarovalnih vrstah, ki predstavljajo v območni enoti več kot 20-odstotni delež vseh premij, zato so se morali temu ustrezno odzvati. Odločali so se lahko za povečanje produktivnosti ob istem številu zaposlenih, zmanjšanje števila zaposlenih ob isti

produktivnosti ali za linearno zmanjšanje plač. Odločili so se za prvo možnost in direktor Rudi Cipot pravi, da je bilo lansko leto za njih prelomno. Dodatni del zaposlenih so ustrezno usposobili za delo na terenu, celotno mrežo so organizirali v šest teritorialno zaokroženih območij in rezultati niso izostali.

Kljub močni zavarovalniški konkurenci ima Triglavova območna enota v Pomurju 90-odstotni tržni delež in tudi v lanskem letu je bil trend rasti zavarovalnih premij. Te so se v lanskem letu povečale za 7 odstotkov in so dosegle 5,6 milijarde tolarjev, rastle pa so tudi izplačane škode.

Te so s šestodstotnim povečanjem za tri odstotke nad povprečjem celotnega Triglava, zato v območni enoti uvajajo selektivni pristop do zavarovancev. Med njimi so po Cipotovih besedah tudi špekulanti, zato so

v območni enoti svoje zavarovalnice razvrstili v bonitetne razrede in najboljšim priznavajo posebne ugodnosti. Sicer pa s korektnim reševanjem škodnih primerov vplivajo na zadovoljstvo svojih zavarovancev, po času reševanja so nad povprečjem Triglava, z uvajanjem projekta Človek za zavarovalni primer pa želijo zagotoviti takojšnje reagiranje ob nastanku škode in škodo tudi čim prej izplačati.

V območni enoti rešijo letno več kot 26 tisoč škod in dnevno izplačajo za okoli 14 milijonov tolarjev odškodnin. Poseben problem pri izplačilih so odškodnine za nezgode, zlasti na vrtnem delu hrbtenice, saj imajo posamezna slovenska sodišča in medicinska stroka za to različna merila. Na območju Pomurja so za enake poškodbe ta izplačila tudi nekajkrat višja kot na drugih območjih, zato so bili v območni enoti prisiljeni spremeniti zavarovalne pogoje.

V soboškem Triglavu imajo tudi za naprej jasno razvojno strategijo. V ospredje delovanja postavljajo modrost, demokratičnost, iskrenost in iznajdljivost, ker je znanje pogoj za uspešno delo, dajejo prednost usposabljanju zaposlenih. V lanskem letu so opravili več kot 8.800 ur usposabljanja, z ustanovitvijo centra za razvoj človeških virov pa so izboljšali tudi pogoje za samoizobraževanje. Klub PAC, ki je dobil svoje prostore v novi poslovni stavbi, ima glede izobraževalne in kulturne dejavnosti ambiciozne načrte.

Sicer pa so zapisali v območni enoti med cilje v letu 2000 10-odstotno povečanje zavarovalne premije, v sodelovanju z občinami, ki so regresirale zavarovanja posevkov in plodov, pa so lani zajeli v zavarovanje 32 odstotkov kmetijskih površin, te pa želijo letos še povečati. Leto 2000 pa bo gotovo zaznamovala tudi pokojninska reforma, v katero se bo Zavarovalnica Triglav aktivno vključila, saj je že v preteklosti dokazala, da je sposobna dobro gospodariti s premoženjem.

LUDVIK KOVAČ ■

Puconska Kema

Udarni s ponudbo in cenami

V delniški družbi Kema – kremen in specialni gradbeni materiali iz Puconec so dokaj zadovoljni s poslovnimi rezultati – Spodbudna 1,4-milijardna realizacija

V letu 1999 je 96 zaposlenih ustvarilo milijardo 400 milijonov tolarjev realizacije. To je za 12 odstotkov več kot leto prej in 5 odstotkov nad planskimi predvidevanji. »Rezultati so zares ugodni, največje povečanje pa je v proizvodnji in prodaji kremenčevih peskov, čeprav je njihovo izkoriščanje še vedno na robu rentabilnosti, saj prinašajo majhen zaslužek. Toda proizvodnja peskov se je v minulem letu povečala za 47 odstotkov oziroma z 61.000 ton v letu 1998 na 90.000 ton v letu 1999. Vzrok je v tem, ker je bilo zelo veliko povpraševanje po debelih frakcijah peska iz ruske tovarne dušika, ki je potrebovala kar tretjino naše celotne proizvodnje. Dobro pa so se prodajale tudi druge frakcije, zato imajo letos le 12.000 ton zaloga. Tudi letos načrtujemo enako proizvodnjo, to je 90.000 ton,« pravi direktor puconske Keme Branko Drvarič.

Ob kakovostnejših izdelkih bi radi izboljšali tudi njihov dizajn, saj nameravajo prodati večje količine pakiranega peska. Pri tem računajo tudi na avstrijsko tržišče, ki je zanje zanimivo zaradi logistike, hkrati pa so cenovno konkurenčni. V lanskem letu so prodali za 10 odstotkov več gradbenih materialov, kar je za 4 odstotke nad načrtovanjem.

»Ker smo nekoliko manj izvozili, je toliko ugodnejša prodaja na domačem trgu, in sicer za okrog 25 odstotkov več kot leta 1998. V tujini smo namreč prodali za 14 odstotkov manj, predvsem zaradi zelo težkih plačilnih pogojev. Zato v vzhodnoevropskih državah nismo povečevali prodaje, čeprav smo v tem času »shodili« z našima firmama v Zagrebu in na Madžarskem. Precej slabše je stanje na tržišču v Rusiji in Belorusiji, zelo problematična s plačili pa je tudi Slovaška. Edini svetli izjemi sta Češka in Poljska, kjer dokaj dobro prodajamo svoje izdelke. V zadnjem obdobju se nam znova odpira tržišče na ozemlju nekdanje Jugoslavije, vendar so neplačila največja ovira,« še zveemo od direktorja Keme.

Lahko se pohvalijo tudi s tem, da so ustvarili v prodaji na drobno za 9 odstotkov več kot leto poprej, s čimer so dokaj zadovoljni, saj so si priborili dober položaj v trgovini gradbenih materialov. »To je pomagalo, da

smo dosegli za 10 odstotkov več dobička kot v letu 1998. Tako znaša bruto dobiček približno 90 milijonov tolarjev, čisti

dobiček pa je višji za 7 odstotkov ali 5 odstotkov nad planiranim. S tem je dosežena 11-odstotna donosnost na kapital. Ob 11 odstotkov večji proizvodnji, tako količinski kot prodaji, smo delali le s 4 odstotke višjimi stroški.

Dobro pa kaže tudi v prvih letošnjih mesecih, saj trenutno delamo od 30 do 35 odstotkov več kot lani v tem obdobju. To pa pomeni okrog 9-odstotno donosnost kapitala,« končuje Branko Drvarič.

MILAN JERŠE ■

Konus Ljutomer

Prihodnji mesec že z novim lastnikom?

Po treh zelo dobrih letih, ko so imeli v usnjarni Konus, d. o. o., Ljutomer po tridesetodstotno rast prodaje, so lanski rezultati poslovanja slabši, kar je posledica krize v usnjarskopredelovalni industriji. Obseg prodaje se je zmanjšal za dvajset odstotkov, zato je bil rezultat poslovanja negativen.

»Kljub vsemu smo nadaljevali s prizadevanji na področju razvoja in ekološke sanacije, obdržali pa smo tudi vse zaposlene. Da smo ravnali prav, nam potrjuje ponovno oživljanje trga,« je povedal direktor Konusa Silvo Potočnik. V podjetju Konus je zaposlenih šestdeset delavcev. Še pred nekaj leti je Konus svoje izdelke prodajal le na ruski in srbski trg, danes pa sedemdeset odstotkov prihodka ustvarijo na trgih Nemčije, Nizozemske, Danske, Francije in Avstrije, odpira pa se jim tudi hrvaški trg. Letno znaša prodaja od 4 do 5 milijonov mark, mesečna proizvodnja, merjena v metrih predelane usnje, pa se giblje od osemnajst pa tudi čez trideset tisoč kvadratnih metrov, odvisno od tega, ali predelujejo telečje ali svinjsko usnje.

Na prvem mestu ekologija in ustvarjanje novih proizvodov. Vodstvo Konusa, ki je prevzelo

vajeti v podjetju pred štirimi leti, je prvenstveno delovalo v treh smereh, in sicer ekologije, ustvarjanja primernih proizvodov za trg ter povezane s tem razvoja novih proizvodov. Iz predelave pretežno svinjskega usnja so prešli na telečje oziroma na pripravo ortopedskega usnja, bižuterije brez uporabe kemikalij in hidroforiranega usnja, ki ne prepušča vode in je namenjeno za izdelavo posebnih čevljev.

»To so usnja, ki se prodajajo v manjših količinah in pomenijo pokrivanje tržnih niš, kar je po našem mišljenju edino primerno za majhno tovarno, kot je naša,« je povedal sogovornik. V podjetju pa so vlagali tudi v ekologijo in tako dokončno rešili problem onesnaževanja zraka. Že leto dni kurijo z lahkim kurilnim olje, ki je nadomestilo kurjenje v dveh pečeh za ustvarjanje pare za proizvodnjo. V njej so mesečno pokurili po sto ton premoga.

Drug, še nerešen problem pa je odpadna voda. Čistilna naprava, ki je bila zgrajena pred dvajsetimi leti, je dotrajana, za večjo naložbo pa sami nismo sposobni. Kljub temu so z usposabljanjem čistilne naprave, poseganjem v tehnologijo in zmanjšanjem oziroma nadomeščanjem osnovnih surovin s polproizvodi kakovost tehnološke vode izboljšali do te mere, da je primeren za izpust v kanalizacijo. »Žal pa Ljutomer centralne čistilne naprave še nima,« je povedal Silvo Potočnik.

Prodaja jih Slovenska razvojna družba

Podjetje Konus pa je tik pred tem, da ga lastnik, to je Slovenska razvojna družba, proda znanemu lastniku. Če podjetje ne bi imelo zagotovljenega trga, ustreznih proizvodov in ljudi, ki jih znajo napraviti, bi bila lahko njegova usoda negotova. Sedaj pa ...

»Kolikor sodelujem pri pogovori, sem optimist. Podjetje bo dobilo znanega in aktivnega lastnika, ki mu ne bo vseeno, kako bo z vloženim denarjem. Podjetje bo delalo to, kar dela sedaj, vendar v večjih količinah in lažje bo tudi s financiranjem proizvodnje, kar je sedaj osnovni problem. Menim, da bo ostalo število delavcev vsaj nespremenjeno, če se že ne bo povečalo,« smo razumeli sobesednika. MH ■

Zgodba o odlagališču odpadkov v Ljutomeru je te dni dokaj »zanimivo« branje, ki so ga prejele novonastale občine Križevci, Razkrižje in Veržej. Vsebuje tudi račune, izračune, postavke ..., njen naslov pa je Pogodba o sofinanciranju izvedbe sanacije centralne deponije komunalnih odpadkov v Ljutomeru.

Prvo dejanje

Občina Ljutomer je četrtega novembra 1998, ko je bila še nerazdružena, podpisala pogodbo z delniško družbo Mura iz Murske Sobote za sanacijo deponije komunalnih odpadkov v višini 119,8 milijona tolarjev in zgraditev biološke čistilne naprave na deponiji v vrednosti 6,8 milijona tolarjev. Za vodenje »investicijskih poslov« je pooblastila Komunalno stanovanjsko podjetje Ljutomer, ki je na ta način postalo tudi zavezanec za plačevanje določenih računov. Skupni izdatki naj bi znašali na koncu nekaj več kot 136 milijonov tolarjev. S to naložbo so uspeli dobiti soglasje za uporabo odlagališča do leta 2003, potem pa računajo še na 2-letno »podaljšanje«, nato je predvideno, da bodo vozili odpadke na regijsko deponijo pri Puconcih, saj so vse štiri občine podpisale pogodbo o sofinanciranju.

Drugo dejanje

V Ljutomeru sestavijo pogodbo o sofinanciranju opravljenih del in stroškov, ki so nastali pri tej naložbi. Nekaj čez 47,9 milijona tolarjev »krije« Ministrstvo

Mura - javno vodnogospodarsko podjetje M. Sobota, d. d., je svoje naredila in izstavila račune ...

Sledi razčiščenje

Pogodba o plačilu stroškov za sanacijo ljutomerske deponije odpadkov je pripravljena brez poprejšnjega dogovarjanja s Križevci, Razkrižjem in Veržejem

Pogled na ljutomersko odlagališče odpadkov še pred sanacijo. (Foto: JG)

R Slovenije za okolje in prostor, razliko v višini 88,1 milijona tolarjev pa so porazdelili na štiri dele, ne da bi se o tem dogovarjali z občinami Križevci, Razkrižje in Veržej. V pogodbi pa je

sicer vse lepo prikazano in razdeljeno.

Glede na količino pripeljanih odpadkov iz občine Križevci pri Ljutomeru na ljutomersko odlagališče v času od 10. julija 1997

do letos in še za 5-letno možnost odvoza naj bi občina prispevala iz svojega proračuna nekaj več kot 10 milijonov tolarjev. Po enakih kriterijih je določen delež sofinanciranja za občino Razkrižje (od 1. 5. 1996) - nekaj več kot 4,6 - za občino Veržej (od 1. 1. 1999) pa nekaj manj kot 2,3 milijona tolarjev.

Tretje dejanje

Na vrsti je plačilo še neporavnanih računov in razčiščenje, ali so dali v Ljutomeru na mizo res vse podatke in še zlasti ali so njihovi kriteriji, po katerih so določili »razrez« stroškov med vse štiri občine, v celoti objektivni.

V križevski občini med drugim ugotavljajo, da bi bilo potrebno razčistiti, ali je pri določenih stroških zajet tudi prometni davek, kajti SKP Ljutomer v tem primeru naj ne bi bilo zavezanec za plačilo le-tega. Zdi se jim tudi krivično, ker so morali sanacijo svojih odlagališč v krajevni skupnosti pokriti večinoma z lastnimi sredstvi. Enako stališče je zavzel tudi občinski svet na Razkrižju in podobnega mnenja so v Veržej, saj so vozili odpadke na njihovo odlagališče tudi z drugih območij.

V celotni zgodbi pa manjka predvsem odgovor, zakaj niso sanacije deponije v Ljutomeru upoštevali pri ceni odvoza odpadkov, tako da bi na ta način zbrali določena sredstva od neposrednih uporabnikov, ne pa da morajo sedaj občine plačevati račune iz proračunskih prihodkov.

JOŽE GRAJ ■

Indip Lendava

Odpuščali ne bodo

Upniki družbe Indip Lendava, ki je od petega januarja v postopku prisilne poravnave, so do štirinajstega februarja pripravljali svoje terjatve, tako da v podjetju že pripravljajo finančni program in razvrstitev upnikov glede poravnave njihovih terjatev. Upniški odbor ga bo obravnaval predvidoma četrtega aprila, takrat pa bo tudi že znan narok za preizkus terjatev na sodišču. Direktor družbe Alojz Vuk upa, da bodo večji upniki finančni program podprli, saj ga pripravljajo v dogovoru z njimi. Največji upnik s 33 milijoni tolarjev ostaja Pomurska banka. Podjetje je konec lanskega leta z obrestmi vred že imelo 94 milijonov tolarjev obveznosti, vendar se je po sklepu vlade decembra lani država zavezala za izdajo poročstva za nekaj manj kot petdeset milijonov dolga, del terjatev pa bo spremenila v lastniški delež tudi banka upnica.

Podjetje ima pogodbeno zakupljene proizvodne zmogljivosti do konca septembra, občasno pa bo dela več, kot ga bodo sami zmogli, zato ga bodo odstopiti kooperantom. Zaradi tega v sanacijskem programu presežnih

delavcev ne predvidevajo. Cena, ki so jo za svoje storitve dosegli na trgu, je po besedah Alojza Vuka zadovoljiva, so pa pogodbe s partnerji dolgoročne in podjetju zagotavljajo določeno trdnost.

MH ■

Gidgrad

Odstop Štefana Tratnjeka

Član uprave Gidgrada, Štefan Tratnjek, je predsedniku nadzornega sveta družbe Jožetu Horvatu izročil pisno odstopno izjavo z datumom osmi marec. Navaja, da v upravi nove družbe ne želi več sodelovati, ker se ne izvajajo sklepi skupščine, sprejeti v zvezi z združitvijo firm, zato prosi nadzorni svet, da sprejme njegov odstop. Nadzorni svet bo o tem odločal na seji, ki bo najverjetneje prihodnji teden, in ponujeni odstop najbrž tudi sprejel. Z odstopno izjavo sta seznanjena tudi večinska lastnika družbe, Pomurska investicijska družba in Krekova družba, vendar novega človeka, ki naj bi prišel na Tratnjekovo mesto, (še) nista predlagala.

Namera Štefana Tratnjeka, da bo odstopil z mesta člana uprave, ni presenečenje, saj je svoj odstop ustno najavil konec februarja, ko je dobil od nadzornega sveta v podpis individualno pogodbo, ki je ni podpisal.

MH ■

Prevozništvo Hozjan ima vsa soglasja

Kam z deponijo v Trnju, smo se med drugim spraševali v prejšnji številki našega tednika. Čeprav nismo izrecno navedli, da je pri tem »v igri« Prevozništvo Hozjan Trnje, jih je večina, kot smo zvedeli, sklepal, da se je zapis nanašal prav na to zasebno podjetje. Poklical nas je tudi lastnik in povedal, da si je on že pridobil vsa potrebna soglasja za svoje parkirišče v Trnju in da ima takšna tovorna vozila, ki ustrezajo tudi strogim naravovarstvenim predpisom (ekološka, protihrupna zaščita), čeprav je parkirišče v bližini vodovodnega črpališča. Plato za kmetijske pridelke pa namerava urediti v Trnju Trgovina Hozjan iz Žižkov, toda izbrana lokacija ni ustrezna. (JG) FOTO: J. Z. ■

Pomurski tisk v stečaju

Premoženje še ni ocenjeno

Stečajni upravitelj Pomurskega tiska Milan Koren je napovedal, da bo do konca lanskega leta opravljena cenitev premoženja stečajnega dolžnika, tako da bi v prvi polovici letošnjega lahko začeli s postopkom prodaje. Toda zaradi zahtevnosti cenitve oziroma zbiranja informacij o vrednosti določenih strojev v tujini jo bo pooblaščen cenilec opravil komaj v aprilu, stečajni upravitelj pa kljub temu verjame, da bo postopek prodaje začel, kot je napovedal.

MH ■

Visoki finančni izdatki zaradi slabe gradnje v preteklosti

Popravitilo in obnova nasipa v Veržej

Vrednost popravila znaša 14 milijonov SIT

Na slabo stanje, v kakršnem je bil nasip v Veržej, je nekaj časa, so že dolgo opozarjali tamkajšnji prebivalci, zato so se začele aktivnosti za popravilo in obnovo nasipa, kajti na nasipu je prihajalo do precejšnje oz. prepuščanja vode. Nasip upravlja ministrstvo za okolje in prostor, ki obnovo tudi financira.

Prva dela, tj. posek dreves, so se začela že lansko leto, z glavnimi deli pa so začeli prejšnji teden. V ta namen so najprej očistili traso, odstranili humus, popravili mesta, kjer je prihajalo do precejšnje, nato so položili še posebno folijo, ki sega do podtalnice, ki pa jo pozneje zasipajo in potem nasip še zatravijo. Folijo so uporabili namesto zemeljskega materiala, saj primerne (npr. gline) ni dovolj na razpolago. Jože Novak, vodja izpostave uprave RS

za varstvo okolja v Murski Soboti, ugotavlja, da je pri takem delu vedno najbolj dolgotrajen postopek dogovarjanje z lastniki zemljišč zaradi odškodnin. Po končanem delu bodo tako naredili oceeno oz. odmere in na podlagi tega bodo plačali odškodnine. Popravilo in obnova nasipa v dolžini 250 metrov, ki ga izvaja podjetje VGP, bosta ob suhem vremenu potekala še dva tedna.

Novak vidi razlog za vedno večjo problematiko pri nasipih v

slabi gradnji, saj so bili vsi tovrstni nasipi grajeni pred tridesetimi ali več leti, ko sploh niso ugotavljali kakovosti materiala, prav tako se gradnja ni geološko preverjala. Taki nasipi so pre nizki in preslabi, tako tudi niso dovolj vodotesni, zato prihaja do prepuščanja, popravilo pa predstavlja ogromen finančni zalogaj, ki pa ga pri veržejem nasipu v celoti pokriva ministrstvo za okolje in prostor, znaša pa 14 milijonov SIT (v znesek so vštete tudi odškodnine). Novak poudarja, da bi to problematiko pri vseh nasipih dokončno rešili s presežki materiala iz programa gradnje avtocest.

D. TIBAOT ■

Dela na veržejem nasipu bodo ob lepem vremenu končali v dveh tednih.

winterhalter
Gastronom

PROFESIONALNI POMIVALNI STROJI
mehčalci vode, pomivalna sredstva

Adamičeva 40, 1290 Grosuplje, tel.: (061) 763 445

SERVIS VARGA - tel.: (069) 32 229,
GSM: 041 681 717

SERVIS ŽITEK - tel.: (069) 65 522,
GSM: 041 633 575

VESTNIK NA
INTERNETU
WWW.P-TNK.SI

Združevanje SKD in SLS

Vrhova SKD in SLS sta se, kot vse kaže, le sporazumela o najpomembnejših vprašanjih, povezanih z združevanjem strank, in združitev naj bi se zgodila aprila. Peterle je svoje vrste strnil tudi na lokalni ravni, medtem ko Podobnik ne bo šlo prav gladko, četudi je bila podpora na zadnjem glavnem odboru stranke enoglasna.

Prav na levem in desnem bregu Mure je do združitve največ zadržkov. Imajo jih menda člani stranke na območju Gornje Radgone, združitvi pa odločno nasprotuje Evgen Sapač, dolgoletni zagnani aktivist stranke in njen kandidat na zadnjih državnoborskih volitvah na Goričkem. Njegov glavni zadržek je zanemarjanje specifičnosti dela volilnega telesa, pripadnikov evangeličanske cerkve, ki se v združeni stranki čutijo izločene. V ponedeljek je Sapač še pred začetkom pogovora o združevanju med lokalnimi veljaki obeh strank na Radiu Murski val (povabljeni so bili Obal iz SKD ter Maučec in Sapač iz

V Pomurju zadržani do Podobnikove smeri

SLS) zapustil omizje, ker mu je Maučec svetoval, da v interesu stranke ne potencira javno svojih zadržkov do združitve. Ti pa dejansko so, tudi Maučec jih ne zanika, le da je prepričan, da je s temeljito razpravo tudi na lokalni ravni, vse rešljivo še pred volitvami. Na volitvah pa mora nastopiti združena stranka SKD-SLS, v koaliciji z SDS ali samostojno, o tem bo odločila nova združena stranka.

Predvsem v vodstvu soboške SKD (odbor vodi Ivan Obal) so prepričani, da bo nova stranka na lokalni ravni kadrovske zelo močna, njena glavna volilna obljuba pa bo hitrejši gospodarski in siceršnji razvoj Prekmurja in Prlekije. Napovedujejo resno tekmo z LDS, ki je pobrala na parlamentarnih volitvah 1996 po proporcionalnem volilnem sistemu vsa poslanska mesta. Kako bo, če bo sprejet večinski volilni sistem? Kako bodo oblikovani volilni okraji? In ni nemogoče, da bodo letošnje parlamentarne volitve po starem. V vsakem primeru bo zanimivo tudi ob Muri!

Volilnega sistema ni mogoče izdelati

Posebna skupina za oblikovanje volilnih okrajev v okviru parlamentarne komisije za volilni sistem in ustavne spremembe še ni dokončala predloga volilnih okrajev za načrtovano zakonsko izvedbo dvokrožnega večinskega volilnega sistema. Kljub temu so parlamentarnim strankam že posredovali delovno karto volilnih okrajev, toda kot nam je uspelo izvedeti, zdaj vsaka stranka po njej meje črta po svoje. Dopis opozarja, da v slovenskih razmerah idealne, vsestranske in splošno uporabne členitve za implementacijo večinskega volilnega sistema, kjer bi imeli regije (okraji) približno enako število prebivalcev (volivcev), ni mogoče izdelati. Glede na število volivcev bi imel idealni volilni okraj v Sloveniji 17.881 volilnih upravičencev.

Strokovnjaki za volilne sisteme opozarjajo, da na primer Nemčija dopušča celo 25-odstotna odstopanja, meje volilnih okrajev pa spremenijo šele takrat, ko zaradi demografskih sprememb odstopanja dosežejo 33 odstotkov. Glede na majhnost volilnega telesa bi bilo v Sloveniji potrebno predpisati bistveno manjša odstopanja, čeprav bi lahko povzročilo po mnenju strokovnjakov manj kot 10 odstotno odstopanje navzdol ali navzgor skoraj nerešljive težave pri oblikovanju volilnih okrajev.

IB, DF

Zadnja vest

J. V. našli mrtvega v Gradcu

Bistričane in druge, ki so poznali 40-letnega Jožeta Vučka z Dolnje Bistrice (zaposlen je bil v podjetju Nafta), je te dni pretresla vest, da so ga našli mrtvega v vodi v okolici Gradca v Avstriji. Kaj naj bi se mu zgodilo, zaenkrat se ni znano. Jožeta naj bi v soboto ali nedeljo nekdo poklical po telefonu, čez čas je odšel zdoma, domačim pa je rekel, da se gre kopat. To je bila tudi njegova priljubljena dejavnost. Govori se tudi, da naj bi ga avstrijski policisti ujeli na radar zaradi prehitre vožnje in da je bil njegov avto parkiran pri nekem klubu, ključke pa naj bi imela policija. Jožeta pa naj bi pokopali na domačem pokopališču še ta teden. - je

Gradnja avtoceste Lenart-Beltinci

Javni razpis DARS-a za izbiro izvajalca

Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji (DARS) je objavila Javni razpis za izbiro izvajalca s predhodnim ugotavljanjem sposobnosti za gradnjo avtoceste (AC) Lenart-Beltinci, pododsek Vučja vas-Beltinci ter Javni razpis za izbiro izvajalca brez omejitve na istem pododseku za gradnjo mostu čez Muro.

Pododsek Vučja vas-Beltinci

Obseg ponudbenih del zajema traso štiripasovne AC, premostitvene objekte nadvoza in

mostov, ureditev križanja in približevanja EE vodov, protihrupno zaščito in vodnogospodarske ureditve. Javnega razpisa za navedena dela se lahko udeležijo ponudniki z ustreznimi izkušnja-

Zakaj so tožilci »izrinili« davčno službo

Zavozlana državna malha v Slomškovi ulici

Farsa brez primere: občinsko podjetje Sobota Center je tako podjetniško, da je iste prostore ponudilo dvakrat

Ko je že vse kazalo, da se bo murskosoboški davčni urad po vseh pritožbah na izbiro ponudnika poslovnih prostorov v lanskem letu končno vselil v Slomškovo ulico in je to za konec januarja že tudi javno napovedala direktorica davčne službe Vlasta Temlin, se je v prvo nadstropje vselilo Okrožno državno tožilstvo Murska Sobota, davčna služba pa še naprej uraduje v nevzdržnih razmerah. Toliko bolj, ker so pohiteli s centralizacijo ali prenosom osnovnih nalog z izpostav na urad ter prezaposlili nekaj delavk. Vlasta Temlin po tem zapletu za javnost ne želi več dajati nobenih izjav, pojasnilo pa bi, po njenem, znal in moral dati direktor družbe Sobota Center, d. o. o., Drago Ružič. Tudi vodja tožilcev v Murski Soboti Ludvik Gornjec je povedal le to, da so se v nove prostore vselili štiriindvajsetega februarja in da je zanje tudi v celoti poravnana kupnina, sicer pa lahko več informacij dobimo na ministrstvu za pravosodje.

Zaradi zazrtosti v brušenje med dvema ponudnikoma poslovnih prostorov za davčno službo, Sobota Centrom s prostori v Slomškovi ulici in LB Hipo & Faking s ponudbo v centru Šavel, se nam je pred nosom zgodila zgodba iz ozadja. Ta bi bila

našanja, je na vprašanje odgovoril Drago Ružič, podobno pa tudi župan mestne občine Anton Slavic »To se lahko zgodi, kadar gre za gradnjo za trg in ne za znanega kupca.« Potem, ko je investitor Sobota Center s svojo ponudbo prostorov v Slomškovi

preostale prostore - prosta so drugo, tretje in četrto nadstropje - ni vselil. (Nakupna pogodba med prodajalcem Sobota Centrom in Davčno upravo RS še ni bila sklenjena.)

»Prijateljski dogovori« z državnimi uradniki

»Mislim, da bomo zaplet zelo hitro razrešili, rešitev pa je več,« je prepričan Drago Ružič, ki tudi pričakuje, da se bo davčni urad zaradi težav v funkcioniranju vendarle preselil v preostale ne-

očem javnosti najverjetneje sploh zamolčana, če bi se zamišljeni scenarij občinskega podjetja oziroma ljudi, ki imajo v njem odločilno besedo, gladko razvil. Pa se ni. Zato se je tudi razkrilo, da je podjetje Sobota Center del poslovnih prostorov v stavbi v Slomškovi ponudilo v nakup oziroma najem kar dvema interesentoma.

Tržno obnašanje z nianso pohlepa in prevlade

Kako se je moglo zgoditi, da je podjetje, ki je v večinski lasti murskosoboške občine, del prostorov ponudilo kar dvema interesentoma? »Zaradi tržnega ob-

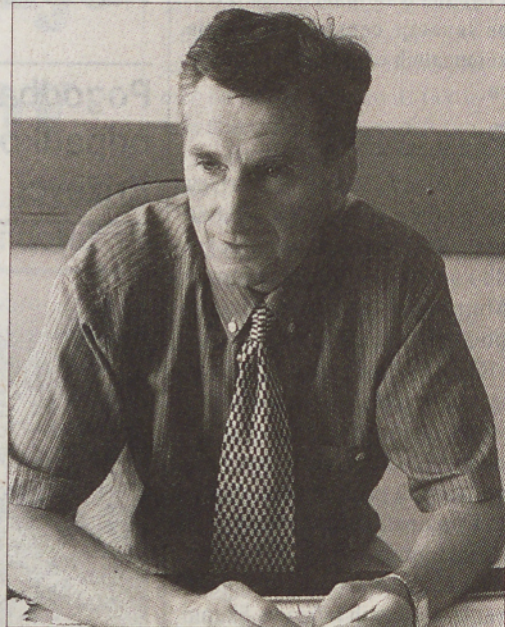
uspeh tako na javnem razpisu ministrstva za pravosodje kot pozneje na javnem razpisu Davčne službe, velike priložnosti (z njo pa tudi denarja) pač ni hotel izpustiti iz rok. Zato pri nobenem razpisovalcu svoje ponudbe ni preklical in priložnosti ni prepuštil konkurenci, ampak je zaradi »prekrivajočih« prostorov začel iskati rešitev. Zamislil si je novogradnjo nasproti že zgrajene poslovne stavbe, kamor bi se vselili tožilci, davčna služba pa bi potem v celoti dobila zgornje prostore ali v velikosti, kot jo je omenjal razpis.

Pritožba - škodoželjnost - obračun

Toda zoper izdano lokacijsko dovoljenje je občanka vložila tožbo in ustavila začetek gradnje, s tem pa je padel v vodo tudi dogovor, ki sta ga v pismu o nameri sklenila Sobota Center ter ministrstvo za pravosodje. Dogovorila naj bi se, da bodo tožilci s selitvijo počakali na dokončanje nove manjše poslovne zgradbe čez cesto, ki bi bila predvidoma končana v aprilu. In ker je začetek gradnje zaradi pritožbe zastal, so se tožilci vselili v kupljene prostore v Slomškovi ulici, davčni urad pa se v

zasedene prostore. Toda na davčni upravi v Ljubljani o tej možnosti ne govorijo in na pisna vprašanja avtorice tega zapisa, med katerimi je bilo tudi vprašanje o iskanju (novih) rešitev, niso dali nobenega konkretnega odgovora. Bolj iz vljudnosti je služba za stike z javnostmi v dopisu zapisala: »V zvezi z vašimi vprašanji glede rešitve prostorskega problema Davčnega urada Murska Sobota vam sporočamo, da zaradi tudi vam znanih okoliščin skušamo strpno in razumno uskladiti prioritete in razrešiti navedeno situacijo. O konkretnih rešitvah v tem trenutku še ne moremo govoriti.«

Z ministrstva za pravosodje pa so odgovorili, da je drugega septembra vlada pooblastila ministra za pravosodje za podpis pogodbe z najugodnejšim ponudnikom Sobota Centrom, kupoprodajna pogodba pa je bila podpisana 6. septembra 1999. Priprodaja prostorov je bila opravljena 15. novembra 1999, in sicer med prodajalcem Sobota Centrom, upravitelcem objekta Imo Realom (Imo Real je hkrati 40-odstotni lastnik družbe Sobota Center, op. p.) in kupcem Ministrstvom za pravosodje. Slednje je od prodajalca prejelo račun 18. novembra 1999 in ga

poravnalo v zakonitem roku (18. januarja 2000). O »prijateljskih dogovorih« s ponudnikom prostorov, o podpisovanju pisma o nameri s Sobota Centrom, po katerem naj bi tožilci s selitvijo počakali do zgraditve nadomestne stavbe, s pravosodnega ministrstva ne poročajo. Kajti sklenjeno pismo o nameri ni zgolj dejanje dobre volje in prijateljstva med ministrstvom in ponudnikom prostorov, ampak bi mu lahko dodali, da je šlo za poznejše pristajanje na spreminjanje razpisnih pogojev (ponudnik bi prodal povsem drugo »blago«, s katerim na javnem razpisu sploh ni kandidiral) in s tem favoriziranje določenega ponudnika. Ponudnik poslovnih prostorov bi državi torej prodal hišo, za katero javnega razpisa potemtakem sploh ne bi bilo?

Ob vsem se lahko čuti najbolj izigrana prav davčna služba - toda posredno je na zamišljeni scenarij, ki pa se ni izšel, pristala tudi ona. Ni verjeti, da ne bi vedeli, da je Sobota Center del prostorov, na katere so tudi sami računali, že ponudil v odkup pravosodnemu ministrstvu. (S sklepom z dne 17. maja 1999 je bil kot najugodnejši ponudnik javnega razpisa Ministrstva za pravosodje izbran Sobota Center, javno odpiranje ponudb, prispelih na javni razpis Davčne uprave Republike Slovenije, pa je bilo 15. julija 1999. Sobota Center je svojo ponudbo prostorov pravosodnemu ministrstvu poslal že v prvem sicer neuspelem razpisu 28. avgusta 1998.)

Župan obžaluje

»Obžalujem, da je prišlo do zapleta ravno sedaj, ko je po dolgih letih država prvič pripravljena vložiti denar za potrebe svojih institucij,« je izjavil Anton Slavic, ki se bo po navedbah Draga Ružiča začel aktivno vključevati v rešitev zapleta. Toda reči zgolj »res škoda« ali »obžalujem«, najverjetneje ni dovolj. Kdo je (bo) kriv, če bomo zaradi vozlanja v Slomškovi ulici spet potegnili kratko? Dejstvo je, da poslovni prostori v mestu Murska Sobota so, saj so jih za davčno službo ponujali kar trije, in dejstvo je, da jih je država pripravljena kupiti. Izvirni greh zapleta pa tudi ni v pritožbi občanke, ki ima, ne glede na domnevno ozadje, do tega vso pravico. Jedro problema je v iskanju in ustvarjanju prednostnega položaja le za enega ponudnika tako na ravni občine kot s sklepanjem »prijateljskih« dogovorov na ravni države.

MAJDA HORVAT ■

Zbirno-sortirni center za nenevarne odpadke Puconci

Aktivnosti za zgraditev

Interes devetnajstih občin

Regijski zbirno-sortirni center za nenevarne odpadke v Puconcih nastaja na podlagi izraženega interesa devetnajstih občin Prekmurja in Prlekije (petnajst jih je z območja nekdanje občine Murska Sobota, štiri pa z območja nekdanjih občin Ljutomer in Gornja Radgona). Aktivnosti za gradnjo je začelo podjetje Saubermacher Süd, v lanskem letu pa so skupaj z občino ustanovili družbo Saubermacher Puconci, ki vodi v imenu občine aktivnosti za pridobivanje projektne dokumentacije. Gradnja centra je v skladu z nacionalno strategijo RS o ravnanju z odpadki, po kateri naj bi nastalo v Sloveniji dvanajst podobnih regijskih centrov.

Deponija Puconci je bila zgrajena leta 1989 za dobo sedmih let in z zmanjševanjem količine odpadkov pri izvoru se možnost odlaganja podaljšuje za tri leta, tako da bo predvidoma zapolnjena v letu 2000. Sedanji upravljaec deponije je podjetje Saubermacher & Komunala iz Murske Sobotice, na prevzem upravljanja, ki naj bi sledil v enem letu, pa se pripravlja Saubermacher Puconci, ki vodi aktivnosti v zvezi z gradnjo deponije. Direktor Ivan Bürgermeister nam je te aktivnosti tudi predstavil - sprejeti in objavljen je bil ureditveni načrt, tehnološki projekt centra in poročilo o vplivih na okolje bosta predana še v tem mesecu, rok za predajo projektne dokumentacije pa je v aprilu. Na pridobitev gradbenega dovoljenja računajo v prvi polovici letošnjega leta, vendar lahko predvidevajo manjšo zamudo, saj poročilo o vplivih na okolje, ki je pogoj za pridobitev lokacijskega dovoljenja in okoljevarstvenega soglasja, še ni končano.

V regijskem centru Puconci pričakujejo po tehnološkem projektu približno 30.000 ton odpadkov letno, kar je 286 kg na prebivalca.

Po sanaciji zdajšnjega odlagališča bodo začeli z odlaganjem odpadkov na razširjenem območju na skupno petnajstih hektarjih površine.

Začetek gradnje je predviden za drugo polovico tega leta, poskusno pa naj bi začeli obratovati naslednje leto. Gradnja bo potekala v treh fazah, nova deponija pa bo pravzaprav razširitev zdajšnje, ki bo predhodno ustrezno sanirana, skupno pa bo deponija zajemala petnajst hektarjev površine za dobo 25 let.

Do lanskega septembra je devetnajst občin podpisalo Pogodbo o združevanju finančnih sredstev za gradnjo regionalnega centra Puconci. Sredstva se združujejo v višini 35 milijonov SIT (po kriteriju števila prebivalcev in predvidenih količin odpadkov).

sofinanciranje pa daje občinam pravico uporabe storitev regijskega centra in pravico sofinanciranja gradnje, vsa združevanja pa bodo obračunana v ceni storitev. Delo bodo občine nadzorovale prek projektnega sveta, v katerem imajo svojega predstavnika. Odškodnine prejmeta KS Puconci in KS Vaneča ter jih namenjata gradnji infrastrukturnih objektov, prav tako pa bodo imeli prebivalci teh dveh KS zastoj odvoz odpadkov.

Kot sledi že iz imena novega centra, bo tukaj odlagališče samo za nenevarne odpadke, izzeti bodo torej nevarni in inertni

(takšni, ki nimajo več reakcijskega vpliva), ki jih bodo izločili in poslali na uničenje. Deponija bo vključevala objekt vhodne kontrole (tukaj bo med drugim potekalo tudi tehtanje odpadkov, kar bo po novem določala zakonodaja), zbirni center sekundarnih surovin, objekt za posebne odpadke, sortirnico in kompostarno, vendar imajo v načrtih še nekaj aktivnosti oz. gradnjo novih objektov, ki bodo dodatno pripomogli k strokovno ustreznemu in varnemu sistemu ravnanja z odpadki.

DARJA TIBAOT
FOTO: J. ZAUNEKER

Skupne točke v akcijskem programu TRI-D

»Najbolj nerodni cariniki, kar jih premorejo«

V regionalni svet sprejeli tudi zbornice

Slovenska delegacija je prišla skoraj nepripravljena - z izjemo nekaterih posameznikov - na zasedanje mešanega obmejne regionalnega sveta madžarske Železne in Zalske županije ter Pomurja, ki se je zgodilo v Zalaegerszegu. Župan Lendave Jožef Kocsonja je že na začetku prisegel, da prvič vidi nekatere dokumente o skupnem sodelovanju. Predstavnik madžarskih carinikov pa se je zelo razjezil pri pripombi predsednika sveta pomurske madžarske narodnostne samoupravne skupnosti Györgya Tomke, »da je poslala Madžarska na mejni prehod v Dolgi vasi najbolj nerodne in počasne carinike, kar jih premorejo, ter da bo lahko že on sam kmalu naredil doktorat o razmerah na prehodu v Dolgi vasi.«

Razočaran župan Lentija

Z Györgyom Tomko se je strinjal tudi župan Lentija, ki je bil razočaran, da se ne predvideva obnova mejnega prehoda v Redicsu. Povedal je, da je za tovrni promet na tem prehodu poskrbljeno v evropskem stilu, medtem ko je potniški promet prava katastrofa. Madžarska je za vprašanja in odpiranja mejnih prehodov s Slovenijo ustanovila posebno vladno komisijo, ki je pripravila načrt razvoja madžarskih mejnih prehodov. Predvidevajo, da naj bi mejni prehod Pince-Tornyszentmiklós kmalu prekatégorizirali tako, da bi bil namenjen mednarodnemu potniškemu prometu. V kratkoročnem načrtu je predvide-

no podaljšanje delovnega časa mejnih prehodov Kobilje - Nemesenep, Prosnejakovci - Magyarszombatfa in Verica - Martinje. Odprtje mejnega prehoda Čepinci - Verica in posodobitev prehoda Hodoš - Bayansenje za blagovni promet pa je smiselno le, če se državi do leta 2002 ne bosta vključili v Evropsko unijo.

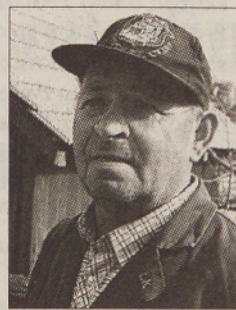
Določiti kordinatorja

Skupne točke naj bi našli obmejni regiji Slovenije in Madžarske v akcijskem programu regionalne razvoje strategije tristranske obmejne regije (Slovenija - Madžarska - Avstrije). S posameznimi projekti akcijskega programa, ki so jih predstavili na sestanku in za katere lendavski župan še nikoli ni slišal, bi lahko obmejne regije kandidirale na razpisih sredstev iz programa Phare. Sodelovanje vključuje razvoj ključnih sektorjev gospodarstva, varstvo okolja in naravnih virov, razvoj transportne infrastrukture in vzpostavitev učinkovitih institucij za izvajanje razvojne strategije. Skupnih 26 predloženih projektov akcijskega programa je vrednih 18.742.976 evrov, izvedli pa naj bi jih v treh fazah. Zaradi izjave lendavskega župana o tem, da prvič vidi dokumente o akcijskem načrtu, in zaradi pomanjkanja regijskih institucij v deželi ob Muri je predsedujoči zasedanja Laszlo Varga predlagal, da Pomurje določi kordinatorja, ki bo skrbel za boljše informiranje članov sveta. Na zasedanju v Zalaegerszegu so sprejeli v regionalni svet tudi trgovinski in industrijski zbornici iz Zalske in Železne županije ter Gospodarsko zbornico za Pomurje. DEJAN FUJS

Anketa

Kot glas vpijočega v puščavi

Gradnja mednarodne železniške proge od Murske Sobotice do madžarske meje je za več družin v Stanjevcih, ki živijo v neposredni bližini gradbišča, že nekaj časa prava mora. Pravijo, da predvsem zaradi hrupa in tresenja tal, ki je povzročilo številne razpoke na hišah in gospodarskih poslopjih, marsikje pa se celo vdira zemlja. Zaradi tega se že dolgo pritožujejo. Sicer pa so dovolj zgovorna pričevanja najbolj ogroženih družin. Kot se je pokazalo, prizadeti prebivalci Stanjevca ne verjamejo zagotovitom izvajalcev, da bodo uresničili zahtevane ukrepe za ublažitev njihovih težav.

Karel Lazar, upokojenec: Razpoke lahko s prostim očesom vidite na steni hiše, zlasti pa na gospodarskem poslopiju, kjer so se nekateri zidaki že okrušili, kar je posledica premikov tal. Ker stalno nekaj poka, nimam dobrega občutka, ko sem v hiši, zato ne morem mirno zaspati. Delal sem 38 let in ves zaslužek vložil v gradnjo domačije z gospodarskimi objekti, nazadnje pa se lahko zgodi, da bom ostal brez vsega. Jaz sem jih že zdavnaj opozarjal na nevarnosti, ki mi pretijo, vendar so se obnašali tako, kot da sem zanje preneumen, da bi jih učil, kaj morajo storiti. Toda šele sedaj so začeli vgrajevati pilote, kar bi lahko naredili že lansko leto. Ker sem določene spremembe opazil lanskega julija, je sedaj že prepozno za ukrepanje. Ko so začeli z vrtnanjem terena, je pri meni zmanjkalo vode v studencu, zato sem moral dati izkopati nov studenec za živino.

Ludvik Kolar, upokojenec: Posledice gradnje nove železniške proge so dokaj vidne. Ceste so že močno načete in jih ne popravljajo, tako da pešci nismo varni. Na srečo na hiši še niso posebej opazne razpoke, na njivah pa so že prave luknje. Tam, kjer smo posejali pšenico, so na posameznih mestih grape, ki povzročajo veliko škodo. Te pa nam ne bo nihče poravnal. To sem opazil pred približno mesecem in pol. Iz dneva v dan se zemljišče vse bolj ugreza, zato smo v nenehni bojazni, kaj se bo zgodilo. Tu je bil nekdanji raven teren, ob kopanju zemlje za postavitev železniških tirov pa so se začeli premiki zemlje.

Ibolka Ščavničar, kmetovalka: Za zdaj na srečo ne opazimo ničesar, edino to, da so vidni premiki zemlje. Na njivah so nastale prave luknje. Zaenkrat še nismo govorili z izvajalci del, ampak čakamo, kako bodo reagirali oni. Prišli so le enkrat in se pozanimali za zemljo, potem pa jih ni bilo več na spregled. Ker so bližnji sosedi močno ogroženi, se bojimo, da se bo podobno zgodilo tudi z nami. Poleg tega bo speljana druga cesta, kar bo za nas težje, saj smo imeli doslej cesto in njive, ki so nam odvzete, v neposredni bližini. Morali smo se odpovedati kar 1,40-hektarskemu zemljišču in se zadovoljiti z določenim plačilom zanj.

Marjan Smodiš, invalidski upokojenec: Sprva se nam je zdela gradnja železniške proge nekaj posebnega. Toda zdaj nismo več navdušeni, saj je cesta že zelo uničena. Poleg tega moramo prenašati ogromno prahu, ko je dež, pa nastane blato. Za potrebe železnice smo se morali odreči manjšemu travniku. Ker smo nekoliko bolj oddaljeni od gradbišča, pri nas ni zaznati večjih posledic. Edino na sprednjem delu hiše je opazna večja razpoka, ki je verjetno posledica teh del.

Jože Oblak, upokojenec: Prah je zares veliko, zato sem jih opozarjal, da bi namesto pometaćev, ki jih imajo na voljo, raje kupili naprave, ki omogočajo vsesavanje prahu. S sedanjim pometanjem namreč prah le dvigujejo, kar škoduje vsem. Tudi razpoka na hiši je posledica tresenja tal, ki ga je povzročil valjar, s katerim ravna jo teren. Že jeseni sem jih opozarjal na to, ponovno pa spet pred kratkim. Vedno so mi le odgovarjali, da ne vedo, kaj bo mogoče storiti. Podjetje Primorje uporablja stroje, ki nam povzročajo veliko škodo. Tako se prah občasno dvigne kar šest metrov visoko in se širi v smeri vetra. Delavec s takim strojem je nemočen, ker mora izpolnjevati ukaze nadrejenih.

MILAN JERŠE, FOTO: NATALIJA JUHNOV

KREKOVA BANKA

ZA NOVE SODELAVCE

V banki, ki si v Krekovem duhu nenehno prizadeva negovati zaupanje varčevalcev ter plemeniti njihovo premoženje, si želimo dobrega sodelavca.

DIREKTORJA POSLOVNE ENOTE MURSKA SOBOTA

Razmislite o sebi in se predstavite!

Ste sposobni vodenja in organiziranja, s smislom za timsko delo, akvizicijsko ponudbo, komunikativni?

Imate visokošolsko izobrazbo ekonomske smeri in pet let delovnih izkušenj na podobnih delovnih mestih, znanje angleškega ali nemškega jezika, obvladujete delo s PC-računalnikom?

Z veseljem sprejemate nove izzive in iščete nove poti?

Opišite svoja znanja, pričakovanja, želje in cilje ter priložite potrdila o izobrazbi.

Svojo prijavo z življenjepisom pošljite v osmih dneh na naš naslov:

Krekova banka, d. d., Maribor, Slomškov trg 18, 2000 Maribor

Spoznajte se in prepričajte nas!

Postali boste naš sodelavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi z mandatno dobo 4 let, za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, s kreativnim, odgovornim in dinamičnim delom, s stimulativnim dohodkom in dobrim imenom Krekove banke, kar vam zagotavlja osebno rast in zadovoljstvo.

Skupaj si bomo prizadevali uresničiti naše cilje.

Da bo denar u službi človeka!

MIKK Murska Sobota in MC Ljutomer

»Tudi mladina je del mesta!«

Prihodnost mladinskih centrov je v povezovanju

Mladinskih centrov in društev je v Pomurju več, kot bi človek pričakoval na prvi pogled, vendar je problem v njihovi razpršenosti in nepovezanosti. Ni namreč neke krovne organizacije, ki bi bedela nad njimi in skrbela npr. za izmenjavo programa. Toda nekateri se v tej izoliranosti kar dobro znajdejo, npr. Mladinski informativni in kulturni klub (MIKK) iz Murske Sobotice, ki ima prostore pri starih avtobusnih garažah v ulici Štefana Kovača, in Mladinski center (MC) iz Ljutomerja, ki deluje v Grossmanovi 3 (druga društva bomo predstavili pozneje, op. a.) Tako so naše uredništvo najprej obiskali informator in sooblikovalec programa v MIKK-u Dean Korpič, vodja ljutomerskega MC Rudi Stegmüller in predsednik tamkajšnjega programskega sveta Stanko Brunčič.

Po najnovejših podatkih Urada za mladino naj bi bilo v Sloveniji 38 mladinskih centrov, od tega jih je 24 takih, ki v celoti izpolnjujejo vse pogoje in kriterije za status, v Pomurju sta to ravno MIKK in MC Ljutomer. MIKK deluje kot javni zavod, ustanovila ga je mestna občina MS; MC Ljutomer pa deluje v klubski obliki. Standard v Evropi naj bi določal, da je na vsakih 10 tisoč prebivalcev en MC.

Ker smo MIKK na naših straneh že predstavili, bi tokrat uvodno predstavitev prepustili gostom.

Rudi: »Delovanje MC Ljutomer sega v leto 1991, ko je začela delovati iniciativna skupina, leta 1994 smo dosegli uradno registracijo društva MD Ljutomer. Čez čas smo stopili v stik z Uradom za mladino RS, ki obstaja znotraj Ministrstva za šolstvo in šport, in tako smo lansko leto 6. marca ustanovili MC znotraj MD, in sicer kot obliko razširjene dejavnosti (Urad jih je tudi uradno potrdil kot MC). Lansko leto smo dobili lastne prostore. Trenutno imamo 412 vpisanih članov, povprečna starost je 24 let, sedemdeset odstotkov članov je iz občine Ljutomer. Pred ustanovitvijo smo izvedli anketo, kaj si mladi želijo, in na podlagi teh smernic smo začeli delovati.«

Kakšni so vaši programi, ki potekajo trenutno, kakšni so projekti, ki jih načrtujete za prihodnost ...?

Dean: »Naš največji načrt za letošnje leto je, da za dva dni prevzamemo organizacijo Soboških dnevnov, in sicer za tisti program, ki je namenjen mladim. Izhodišča za programsko shemo že imamo, vsekakor pa je največja ambicija MIKK-a, da animira mlade in jih seznani s tem, da MIKK deluje, da je aktiven. Na neki način nam to že uspeva s publikacijo Klanfa, ki jo izdajamo vsak mesec in iz katere se mladi seznajajo z našim programom. Omenil bi, da bomo vrteli dvakrat mesečno art filme (ob torkih v MIKK-u), potekal bo tudi izbor mladih neuvpeljavljenih glasbenih skupin za nastop na festivalu Rock Otočec 2000 (smo edina mladinska organizacija v SV delu Slovenije, ki opravlja ta izbor), napovedal pa bi koncert skupine Siddharta in pogovor z Marcelom Stefančičem v aprilu.«

Rudi: »Naš MC je odprt ob delavnikih vsak dan od 6.30 do 15.00, zvečer pa od 19. ure naprej, če pa poteka kakšna aktivnost zunaj tega časa, pa se temu primerno prilagodimo. Ob sobotah in nedeljah ter praznikih je odprt zvečer od 19.00 naprej, vstop pa je dovoljen vsakemu. Pri nas potekajo razne delavnice, mladim ponujamo brezplačno administrativno-pravno pomoč (npr. pisanje različnih prošenj), ki poteka v sodelovanju s Pravno-informativnim centrom v Ljubljani, organiziramo razne koncerte, glasbene skupine lahko tam tudi vadijo. Trenutno se pripravljamo na adaptacijo podstrešja, s čimer bi

pridobili še več prostorov. Zelo pomembno smo aktivni glede človekovih pravic, kajti povezali smo se z Amnesty International Slovenije (obstajamo kot AI Prlekije). 1. in 2. aprila bo v Ljutomeru prvič v zgodovini nacionalne sekcije sklican občni zbor zunaj Ljubljane. Pred tem vsak dan predvajamo videokasete o kršenju človekovih pravic (ob 8.00, ob 13.00 in zvečer ob 20.00). Trenutno potekajo zelo intenzivni dogovori za sodelovanje s podobnimi mladinskimi organizacijami v Avstriji, Madžarski in Hrvaški. Tukaj tudi vodimo aktivnost, ki ima kulturni prizvok, je pa namenjena spominu na dr. Karla Grosmana, ki je naredil prvi slovenski filmski zapis. V ta namen bomo v okviru mednarodnega sodelovanja organizirali natečaj za fotografijo in filmske prispevke, ki jih bo ocenjevala mednarodna žirija. Organizirali bomo tudi tabor v neposredni bližini rojstne hiše dr. Grosmana, ki pa je žal zelo zanemarjena,

skega proračuna, ki so namenjena materialnim stroškom in plačam, za financiranje programov pa tudi mi kandidiramo na raznih razpisih. Pri uradu za mladino smo kandidirali za sredstva, vendar še ni znano, ali bomo uspeli in koliko. V dejavnosti MC smo poudarili distribucijsko točko za programe nacionalne agencije MOVIT, izmenjave med MC in preostalimi mladinskimi organizacijami po Sloveniji, infocenter, kjer bi bile mladim na voljo informacije in kjer bi se lahko sproti seznanjali z dogajanjem v mestu, v regiji, v preostalem delu Slovenije in mogoče celo v tujini. Posebno pozornost smo namenili cyber-caféju, kjer bi imeli mladi dostop do interneta, za njih bi imeli tudi instruktorske ure, in sicer v najbolj kritičnem času (pred maturo, popravni izpiti, pred koncem šole ipd.), vendar bomo tukaj skušali dobiti subvencijo, da bodo ure cenejše kot drugod. Prirejali bomo razne koncerte, mladim glasbenim skupinam bo-

mladim, kajti potem bi lahko podprli naš MC. Vsekakor pa moram povedati, da se situacija izboljšuje, lansko leto smo prvič dobili občinska sredstva v rebalansu (200 tisoč SIT), opažamo pa tudi, da je vedno več takih, ki so dejansko naklonjeni mladini, zato upamo, da bomo tudi letos dobili določena sredstva, pričakujemo pa tudi podporo Urada za mladino RS in poskušamo s sodelovanjem v programih Phare. Vsekakor se bomo trudili, da bomo programe tudi izpeljali, vendar je njihov obseg odvisen predvsem od sredstev. Povezani smo tudi s strokovno ekipo, kjer so med drugim tudi strokovnjaki s področja računalništva, ki bomo jih poskušali vključiti, da nam bodo s strokovnega stališča pomagali pri realizaciji teh programov. Poiskati skušamo tudi sponzorje, moram pa povedati, da so nam zelo pomagali tudi pri Zavodu za zaposlovanje, ko so nam odobrili javno delo za lansko in letošnje leto - to so bila tudi prva fi-

membno, koliko in kaj naredimo, pač pa je problem, ker gre za mlade, ti pa so včasih radi tudi drugačni. Zato je bolje, da svoje stvari peljemo dalje in sčasoma se bodo že navadili. Problem je seveda večji v začetku, ko gre za nove lokacije, nove ljudi, ki center vodijo. Vsekakor je tu generacijski prepad še opaznejši.«

Kaj pa odnos države?

Rudi: »Problem je, da v Sloveniji ni zakona, ki bi natančno določal višino zneska iz proračuna, ki bi ga morali nameniti za mladino, zato je veliko odvisno od naklonjenosti katere od političnih strank, ki se mogoče zavzame za mlade. Vsekakor pa je to početje zelo načrtno, saj imajo namen, razbiti mladino, kajti politika se boji organizirane mladine. Tako lahko delovanje Urada za mladino samo pohvalimo, saj želi mladino nekoliko bolj aktivirati, povežati.«

Dean: »Prav iz vsega tega pa izhaja, da bi bilo potrebno ustanoviti Ministrstvo za mladino. Sredstva za mladino se zdaj pridobivajo iz več ministrstev, to pa ni dovolj povezano.«

Kakšna je možnost povezave pomurskih mladinskih centrov pri sodelovanju in izmenjavi programa?

Dean: »Mislim, da bi moral v regiji obstajati mladinski center kot organizacija, ki bi združevala vsa mladinska društva. Na tak način bi se tudi bolj poznali, imeli bi več podatkov o organizacijah. Skupaj bi bili bolj organizirani in funkcija te organizacije bi bila tudi, da bi opozarjala društva na razne razpise, skratka, da bi nas obveščala. Po mojem mnenju je za dobro delovanje nekega osrednjega centra potrebno troje ljudi; eden bi skrbel za tržno komuniciranje in »found raising«, drugi bi prevzel oblikovanje programa centra, tretji pa bi spremljal vse razpise, spoznati pa bi se moral tudi na pravne zadeve. Sicer pa smo Prekmurci tudi prikrasani, in sicer nimamo nobene fundacije, v Prlekiji pa so kar tri, ki so namenjene za pomoč pri delovanju.«

Rudi: »V Ljubljani si to sicer zamišljajo tako, da bi vsaka občina ustanovila urad za mladino, kar pa v praksi ne bo delovalo, saj se bo razbohotil kot neki mehanizem, ki bo počel le eno - pridno bo pobiral denar. V bistvu bo šlo bolj za birokracijo.

Mladinski centri se že na evropski ravni povezujejo v evropsko mrežo mladinskih centrov, kar naj bi se začelo v drugi polovici tega leta, v Sloveniji pa Urad za mladino stremi k povezovanju centrov, tako da bi bilo tovrstno sodelovanje tudi tukaj zelo zaželeno. Sicer smo mi z MIKK-om že imeli spontana sodelovanja, vendar le v manjšem obsegu, zato je uresničitev te ideje toliko bolj dobrodošla. Povezovanje bi bilo zelo smiselno, če bi hoteli kot predavatelja povabiti kakšnega priznanega strokovnjaka, ki bi, ko bi enkrat že prišel v naše kraje, opravil več predavanj po Pomurju. Znano pa je, da Evropa pritiska na vlado, da mora vzpostaviti odnos do mladih, da mora spodbujati mladinske centre ...«

Dean: »... vendar pa je slabo, da moramo v Sloveniji vedno dobiti neko direktivo, da začnemo ukrepati, stvari sprejemati, jih usklajevati ... manjka nam samoiniciative.«

TOMO KOLEŠ, DARJA TIBAOT, foto: N. JUHNOV ■

zato bomo tudi poskušali v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo opremiti spominsko sobo. Mladim bomo poskušali ponuditi alternativne oblike športa, kot so tudi sami izrazili željo v anketi, ena od takih zadev je že bil spust po Muri, lani bolj poskusno, letos pa bomo s tem res začeli, kajti lani smo tudi s pomočjo sponzorjev kupili čolna za deset ljudi. Prvič bomo letos to organizirali konec maja, ko bomo povabili MC iz vse Slovenije. Trenutno potekajo tudi pogovori s Počitniško zvezo Slovenije za cenejši mladinski turizem. Pripravljeni imamo že elaborat za mladinski hotel v središču Ljutomerja. Vzpostavljen imamo tudi stik z Društvom za prostovoljno delo Most, mednarodno organizacijo, ki dela na področju dolgoročnih projektov neprofitne narave, predvsem v zvezi s prostovoljnimi delom in mednarodnimi delovnimi tabori o prostovoljcih. V MS smo povezani z MOVIT-om, to je nacionalna agencija, ki izvaja program Mladi za Evropo, zavzemali pa se bomo, da se bo pri nas ustanovil mladinski informativno-svetovalni center.«

Pri vsaki zadevi je seveda financiranje ena od perečih problematik. Na kakšen način svoje programe uresničujete oz. kako in kje pridobivate sredstva za delovanje?

Dean: »MIKK deluje kot javni zavod, ustanovila ga je mestna občina MS, zato dobimo del sredstev iz občini-

mo dali prostor za vaje in jim pomagali pri založništvu, organizirali bomo gostovanje gledaliških predstav. Prav tako imamo organiziran program po dnevih, in sicer ob ponedeljkih naj bi bile razne delavnice, ob torkih bi predvajali razne manj znane in nekoliko drugačne filme, ob sredah bi bila razna predavanja in srečanja, mladim pa tudi omogočamo rekreacijo na OŠ II v Murski Soboti, četrtki bi bili rezervirani za umetnost, petki za glasbene večere, sobote za potopise in gledališke predstave.

Ampak če hočemo, da je MC res prava servisna služba za mlade in da zajema ves spekter njihovih potreb, poleg tega pa naj bi bil medijsko odmeven, je nujno, da je sistem kadrovanja drugačen, kot je trenutno v MIKK-u. Potrebno je sodelovanje z raznimi strokovnjaki, ki bi nam pomagali z nasveti. Premalo je medgeneracijskih stikov ... Sicer pa se moramo zahvaliti županu, da MIKK sploh še obstaja, kajti doslej mladinski klub ni deloval tako, kot bi moral.«

Rudi: »Pri nas je za finance večji problem kot v MS, kajti mi smo plod civilne iniciative, politično nismo vezani na nobeno stranko. V Ljutomeru se je ustanovil neki zavod, ki doslej ni izvedel še nobene aktivnosti, ampak v njegovem ozadju ni mladina, pač pa politična stranka. Ugotavljamo, da pravzaprav nimajo prevelikega namena, pomagati

nančna sredstva, ki smo jih dobili od države.«

Kakšen je odnos meščanov do kluba oz. centra? Vemo, da je imel MIKK nedavno določene probleme

Dean: »Odnos meščanov do mladinskega kluba je bolj ali manj malomeščanski, ne sprejemajo nas kot del mestnega jedra. Tako bo potrebno še zelo veliko narediti, da bomo ljudi prepričali, da je mladinski klub del mesta, tako kot druge institucije. Mislim pa, da nam bodo ljudje, če se bomo potrudili, če bomo dobro delovali, če bomo pritegnili čim več mladih, tudi bolj zaupali in bo sčasoma ta prepad med nami manjši. Opažam pa, da je medgeneracijski stik zelo slab, saj vsi tisti, ki so bili npr. nekoč tudi v klubu, zdaj z njim nočejo imeti nobene zveze več, zato mislim, da prav njihov egoizem še bolj pripomore k prepadu. Ugotavljamo tudi, da so imeli nekoč mladinski klubi veliko več podpore (še posebno finančne), in tudi Tito je govoril, da na mladih svet stoji.«

Rudi: »Tudi mi opažamo, da imajo mladinski centri negativen prizvok med ljudmi, in kolikor sem seznanjen, je to širši slovenski problem, saj se z enakimi težavami srečujejo tudi drugi centri, npr. v Krškem, v Izoli so imeli večje težave, ko je kar brez povodov vdrala k njim policija. Mislim pa, da bo ta prepad med nami vedno, saj za njih ni po-

Tiskarski škrt v prejšnji številki nam je zagodel, tako da je izpadel podpis avtorice intervjuja. Z dr. Antonom Vratušo v prejšnji številki Vestnika se je pogovarjala Bea Baboš Logar. Za ne ljubo napako se opravičujemo.

Darilo manjšine večini

Praznovanja madžarske skupnosti v Prekmurju ob narodnem prazniku

V marcu se na različnih vabilih in kulturnih koledarjih pojavljajo imena krajev, v katerih pri nas živijo pripadniki madžarske narodne skupnosti, ki 15. marca praznuje svoj veliki narodni praznik, spomin na revolucionarne dogodke leta 1848, svojega narodnega junaka Lajosa Kossutha in pesnika Sandora Petőfija.

Prve tovrstne prireditve so potekale že prejšnji teden v Lendavi, Motvarjevcih, Domanjševcih, Trimlinih, Gornjem Lakošu, Žitkovcih in še kje. V imenitnem okolju lendavskega gradu so podelili priznanja za dosežke v narodnostni kulturi. V programu so sodelovale ljubiteljske skupine, recitator Arpad Molnar in Ilona Szekeres. Priznanja pa so dobili:

Ilona Roman - predsednica kulturnega društva Hodoš v kategoriji posameznikov

Ljudski pevci kulturnega društva Jozsef Atilla s Kapce v kategoriji skupin

Gabriela Bence - Utroša za zbirko novel Megis harangoznak (Vendarle zvonijo) v kategoriji literatov

Lusta banda kulturnega društva Petőfi Sandor iz Dobrovnika

Posebni nagradi sta prejela upokojeni urednik Sandor Varga za proučevanje krajevine zgodovine in za mnogostransko delo Arpad Zsamboki, vodja kulturnega oddelka zalske županije.

Prireditve sta vodila direktor Zavoda za kulturo madžarskega naroda Laszlo Göncz in György Tomka - predsednik pomurske narodne skupnosti, utemeljitve je prebrala Ilona Zver. V pozdravnem govoru je Laszlo Göncz spregovoril o kulturnih dosežkih kot o dokazu, da se je madžarska skupnost sposobna ohraniti in ustvarjati nove vrednote. Poleg veselja in ponosa pa je spregovoril tudi v temnejših tonih: o problemu mladih ljudi, ki si (pa ne vsi) madžarskega jezika ne lastijo več kot svojega, o nevarnosti izginitja in pri tem uporabil zanimivo misel madžarskega pisatelja Ferenc Deaka o tem, da si narod zelo težko spet pridobi tisto, čemur se je iz strahu sam odpovedal, in izhajajoč iz te misli poudaril, da morajo opraviti glavno nalogo na tem področju pripadniki madžarske skupnosti sami.

Posebne pozornosti pa je bila deležna mlada Anita Szekeres, učenka Dvojezične osnovne šole iz Dobrovnika, ki je prejela priznanje literarnega natečaja Szunyogh Sandor za razmišljanje z naslovom Magyarul almodom (v madžarščini sanjam) - lahko bi ga razumeli tudi kot darilo in opozorilo večinskemu narodu, ki je mogoče že malo pozabil, kaj se pravi ljubiti svoj jezik, narod in domovino, ki je skupna nam vsem. Med mnogimi uglednimi gosti, državnimi poslanci, župani, je bila tudi gospa Zsuzsa Nesztor, predstavica za kulturo z madžarskega veleposlaništva v Ljubljani.

V Motvarjevcih je prireditve potekala v nabito polni dvorani vaškega doma. Na odru je bilo

videti faksimile plakata iz leta 1848 z zahtevami revolucionarnega odbora: Mit kivan a magyar nemzet? (Kaj želi madžarsko ljudstvo?)

Legyen beke, sabadsag es egyentetes - zahteve, ki so aktualne še danes in za vse narode: naj bo mir, svoboda in enotnost. Prireditve je vodila tajnica narodne skupnosti občine Moravske Toplice Marika Bogdan, slavnostni govornik pa je bil njen predsednik Tibor Vörös. Spregovoril je o posebnem položaju Goriškega oziroma svoje skupnosti v tej pokrajini, katere problem ni le asimilacija, ampak tudi slab gospodarski položaj obeh skupnosti, zato misli, da je glavna nalo-

ga države, okrepiti gospodarstvo te pokrajine, poskrbeti za boljši položaj kmetov te in one narodnosti, ki živi v slogi, kar je pokazal tudi kulturni program, v katerem so enakovredno pokazali tako madžarsko kot slovensko kulturo. Nastopili so recitatorji in ljubiteljske skupine Dvojezične osnovne šole iz Prosenjakovec, folklorna skupina iz Motvarjevec, pevski etnozbor iz Prosenjakovec in folklorna skupina Kerka iz Lentija - sosednje Zalske županije.

V podobnem duhu in s podobnim občinstvom je potekala tudi proslava v Domanjševcih, ki sta jo pripravila Svet madžarske narodne samoupravne skupnosti

občine Šalovci in Zavod za kulturo madžarske narodnosti. Na proslavi je govorila predsednica skupnosti Alenka Šebök, v kulturnem programu pa so prav tako sodelovali recitatorji in ljubiteljske skupine Dvojezične osnovne šole Prosenjakovec, otroci otroškega vrtca v Domanjševcih ter godba na pihala in recitatorji iz Lentija.

Tudi v Motvarjevcih in Domanjševcih je bilo opaziti veliko ljudi iz političnega in kulturnega javnega življenja, posebej pa velja omeniti navzočnost madžarskega veleposlanca v Sloveniji, gospoda Istvana Öszija.

BEA BABOŠ LOGAR,
foto: JZ ■

Razpis!

Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti razpisuje natečaj za 28. srečanje mladih pesnikov in pisateljev Slovenije. Sodelujejo lahko avtorji, stari nad 15 let, ki razen v samozaložbi še niso izdali knjige. Svojo literaturo - prozo (do 10 strani), poezijo (do 15 pesmi) ali dramska besedila - morajo poslati v treh izvodih do 22. marca 2000 na SLKD (Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti), Štefanova 5, 1000 Ljubljana. Podrobnejše informacije po telefonu, številke so: 061 24 20 500 ali 24 10 516.

Javna tribuna o mladinski kulturi

Več sodelovanja z mladimi!

Vsoboški grajski dvorani je bila javna tribuna o mladinski kulturi, ki sta jo pripravila Mladinski informativni in kulturni klub M. Sobota in Mladi forum Združene liste Prekmurja. Tribuno je vodil naš mladi in priznani literat Dušan Šarotar, njegovi gostje pa so bili dr. Milko Postrak, v naših logih sicer najbolj znan kot glasbeni kritik, drugače pa predavatelj na Visoki šoli za socialno delo, dr. Mitja Velikonja in diplomirani umetnostni zgodovinar Janez Balažic.

Idejo za javno tribuno je dobila v. d. upravnice MIKK-a Brigita Perhavec že pred meseci v Ljubljani, kjer so debatirali o nacionalnem kulturnem programu slovenske mladinske kulture. »Dolejš ni bilo časa ali je prišlo do odlašanja, pred kratkim pa so prišli mladi z Mladega foruma Združene liste prav z idejo, da bi to organizirali na lokalni ravni, zato sem jim z veseljem pomagala pri organizaciji,« je povedala Perhavec. Po njenem mnenju je z menjavo sistema in razpadom Zveze socialistične mladine alternativna scena v Prekmurju zamrla, ker ni bilo več stimulacije lokalnih skupnosti. Z zaprtjem nekdanjega Kluba mladih ni bilo več ne prostora ne institucije, kjer bi mladi lahko udeležali svojo dejavnost.

Tribuna je s sociološkega vidika osvetlila mladinsko alternativno in množično kulturo, čeprav je postavljanje tovrstnih meja v zadnjem času vedno manj ustrezno, ker jih praktično ni več. Tudi predsednik Mladega foruma Mitja Crnkovič je izrazil željo po obsežnejšem sodelovanju med mladimi na področju kulture: »Mislim, da se v našem prostoru čuti pomanjkanje dela z mladimi. Ne bi bilo slabo, če bi se organizirala ena krovnna organizacija za vsa mladinska društva v Prekmurju.«

TOMO KOLEŠ ■

Petdeseta ponovitev monodrame Miše Gerič Življenje te punce

V soboto, 18. marca, ob 19. uri ste vabljeni na ogled jubilejne petdesete ponovitve monodrame Življenje te punce. Vaški dom v Gornjem Lakošu bo tako kot prvič »kraj zločina«. Prav zaradi jubilejne ponovitve Miša Gerič in scenarist Boris Györköš pripravljata monodramo tokrat nekoliko drugače. Dogodek bo namreč hkrati dobrodelna prireditev, ki nosi ime Cekin zate. Izkupiček s predstave bosta namenila v humanitarne namene. Vse podrobnosti zaenkrat še niso znane, saj nočeta izdati identitete oseb, katerim bo izkupiček namenjen. Glavni cilj je humanitarnost.

ALEŠ CIPOT ■

Romani Union - priznanje mestne občine M. Sobota za delo v kulturi

Vključevanje Romov na vseh področjih

Pozornost javnosti do dogodkov, nagrad in priznanj ob slovenskem kulturnem prazniku se je že polegla, življenje prinaša vedno nekaj novega. Pa vendar je dobro, da se tu in tam še malo ozremo in se spominjamo nagrajencev skozi vse leto - vsaj do naslednjega praznika.

Med nagrajenci je bilo letos tudi romsko društvo Romani Union, ki velja za najboljšo tovrstno društvo v Sloveniji. Po besedah njegovega predsednika Jožeta Horvata - Muca pa se ne ukvarjajo le s kulturo, ampak tudi z drugimi stvarmi, predvsem izobraževanjem in širšo romsko problematiko. Njihova želja je namreč ohranitev preteklosti in izvirne romske kulture, obenem pa izobraževanje Romov, ki naj bi se čim bolj in na enakopraven način vključili v družbo.

Društvo je bilo ustanovljeno leta 1991 in v teh desetih letih je doseglo že marsikaj. Predsednik Jože Horvat je najbolj zadovoljen s tem, da so dosegli takšno raven odnosov z državnimi orga-

ni, da se lahko z njimi pogajajo in soustvarjajo rešitve, sodelovali so z državo tudi pri Ustavi Republike Slovenije. Leta 1993 jim je uspelo postaviti na dnevni red občinske skupščine v Murski Soboti romsko problematiko, tako da imajo prvi svojega predstavnika v lokalni samoupravi. Na lokalni ravni so dosegli že nekaj uspehov: to so zabojniki za Rome na Pušči, organiziran prevoz otrok v šolo in domov, urejanje problemov v infrastrukturi.

Na kulturnem področju pa so še bolj zadovoljni; kulturne aktivnosti so uspeli razširiti na šolske otroke - tako imajo npr. folklorno skupino tudi v vrtcu in osnovni šoli, svojo gledališko

skupino, ki je edina v Sloveniji, Jože Horvat je zanje napisal že šest iger, ki jih je tudi sam režiral in postavil na oder. Pomembno je tudi prebujanje romske glasbe v Prekmurju - temu je namenjena vsakoletna Ciganska noč v Murski Soboti -, tu so se uveljavile tudi skupine, ki so bile v začetku neznane - Šukari, Amal, Kontrabant, madžarske skupine.

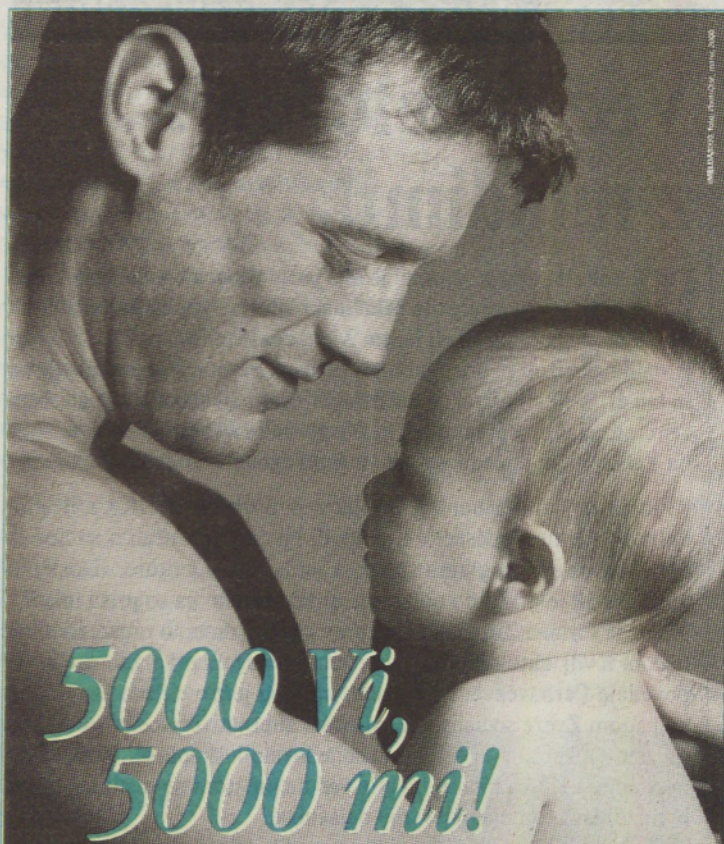
Vsako leto pa pripravijo za Mursko Soboto večer romske glasbe ob kulturnem prazniku. Letošnjega priznanja so veseli, pomeni jim priznanje večinskega naroda njihovi kulturi, daje moralno podporo za nadaljevanje. Sicer pa to ni prvo takšno priznanje, leta 1996 je dobil priznanje za delo v kulturi predsednik Jože Horvat - Muc osebno.

Ne smemo zanemariti tudi njihove založniške dejavnosti, izdajajo knjige in časopise, zanimiva je tudi pomoč romskega društva študentom, ki delajo diplome ali magistrije o romskih vprašanjih. Letos bodo spet izdali lokalni časopis Romski svet, mogoče pa bo izšla še kakšna knjiga. Jože Horvat spet pripravlja za uprizoritev dramsko delo; vsako leto imajo pet gledaliških predstav doma in v tujini, pa 15-20 folklornih nastopov. To jim uspeva predvsem zato, ker posvečajo veliko pozornosti usposabljanju - zdaj imajo ljudi, ki lahko učijo, tako ima na primer Monika Sandreli licenco za učenje romske folkloze, Jože Horvat lahko uči tudi romski jezik, Jože Horvat - Muc je samostojni kulturni delavec, pisatelj, režiser, organizator, ki mu izobraževanje lastne skupnosti zelo veliko pomeni.

B.B.L. ■

Gornja Radgona

Čebelarstvo društvo Petra Danjka Gornja Radgona ima 82 članov, od katerih je najstarejši 91-letni Franc Časar iz Plitvice. Čebelarji imajo 1.380 panjev. Lani so pripravili 22. srečanje mladih čebelarjev Slovenije, ki se ga je udeležilo okrog 400 mladih čebelarjev in njihovih mentorjev. Čebelarji so sodelovali tudi na sejmu Sadja, vrtnin in čebelarstva, ki je bil v Gornji Radgoni. V društvu so ponosni na čebelarški krožek na OŠ v Gornji Radgoni, ki ga vodi dr. Matevž Ježe, in na čebelarški krožek na OŠ v Apačah, ki ga vodi Drago Horvat. Občina je prispevala čebelarskemu društvu 600.000 tolarjev za nakup zdravil in zdravljenje čebel. Še naprej ostaja predsednik Stanko Korošec. (L. Kr.)

**5000 Vi,
5000 mi!**

Sklenite rentno varčevanje in si pridobite nagrado!

Ob sklenitvi rentnega varčevanja z mesečnimi pologi.

Vzám ob prvem pologu za vsakih 5.000 SIT pripada 5.000 SIT nagrade.

5.000 Vi – 5.000 mi, 10.000 Vi – 10.000 mi...

Posebna ponudba velja toliko časa, dokler ne podelimo 2000 nagrad po 5.000 SIT. Varčevanje s to ugodnostjo sklepate za najmanj 5 let. S privarčevanim denarjem lahko uresničite Vaše dolgoročne cilje: šolanje otrok, nakup vrednejših dobrin, dodatno pokojnino ali kakšno drugo, sedaj še skrito željo.

Tudi varčevati je treba znati!

ABANKA D.D. LJUBLJANA

HTTP://WWW.ABANKA.SI

BANKA PRIJAZNIH IN PODJETNIH LJUDI

Zlatnik zvestobe na Stavešinski Vrh

Vestnik še naprej na sinovo ime

V desetih letih štirikrat v črnini

Ob obisku pri Plohlvih na Staveškem Vrhju smo zaman spraševali po Slavku, na čigar naslov prihaja Vestnik, da bi mu izročili zlatnik, kajti, kot nam je povedala njegova mama Franciška, lani je poteklo deset let, odkar je umrl v cvetu mladosti (24) za posledicami prometne nesreče.

»1988. leta mi je v starosti 53 let umrl mož Lujzek, 1989. leta je umrl sin Slavko, 1990. leta smo pokopali 73-letno mater Nežo, 1995. leta pa smo se zavedno poslovili od tete, stare 92 let,« je povedala zelo zgovorna 65-letna Franciška, ki smo ji izročili Vestnikovo zlatnik. Povprašali smo jo, ali naj spremenimo ime naslovnika; odvrnila je, da naj ostane kar tako, kot je. Torej še nagrej pošiljamo naš tednik na ime Slavka. To ostaja tudi neke vrste spomin na sina, ki naj bi prevzel kmetijo, a ga je prehitela smrt.

»V zakonu s pokojnim možem Lujzkom se nama je rodilo pet otrok. Slavka ni več. Bojan ima družinsko hišo v neposredni bližini moje hiše, Danica si je ustvarila družino na Petanjcih, Jožica na Pljuški Cesti, Marica pa živi z družino pri Svetem Juriju ob Ščavnici.

Babica Franciška in vnuk Andrej sta velika prijatelja. – Foto: Š. S.

Doma, na gruntu, pa sem ostala sama. Res pa je, da mi otroci in zdaj tudi že vnuki, ki jih imam sedem, občasno pomagajo pri delu, zlasti s stroji, ki sem jih uspela kupiti sama, odkar sem vdova. Kupila sem traktor, koso za traktor, dve prikolici, puhalnik za seno, škropilnico, motorni mlin za mletje grozdja ... Pokojnino, ki jo dobivam po možu, in varstveni dodatek vlagam v kmetijo. Ta meri štiri hektarje. Sejem pšenico, ječmen in koruzo,

sadim krompir in buče. V hlevu imam ta čas dve kravi, letno pa skrim osem prašičev in štiri dam svojim otrokom, ker so pridni in mi pomagajo pri težjih delih. Imam tudi štiri are vinograda.

Franciška je polno zaposlena z delom na njivah, v vinogradu, pri živini ...

Uspe pa najti tudi čas, da občasno speče gibanice ali kvasenice, ki so jih nedavno tega pohvalili tudi graditelji mlina na veter, ki ga

je dal zgraditi sosed Janko Kaučič. Če bo res prišel na otvoritev tudi Milan Kučan, kot govorijo na Vrhju, bo prav gotovo poskusil Franciškine domače pekarske dobrote tudi predsednik države.

Vnuki so ponavadi radi v družbi z dedki in babicami. Tako je tudi na Staveškem Vrhju, kajti tudi ob našem obisku je bil pri babici Franciški šestletni vnuk Andrej. Odlično se razumeta in fantič, ki pojde jeseni v prvi razred, babici celo pomaga pri lažjih delih. Babica pa si vzame nekajkrat letno kak dan čisto zase: pridruži se članom društva upokoencev ali društva invalidov in se z njimi zapelje na izlet.

Pa Vestnik? Kdaj ga bere?

»Ko ga dobim, ga ponavadi prelistam, poglobljeno pa ga berem zlasti ob nedeljah popoldne,« je povedala o svoji bralni navadi.

»Rada pa poslušam tudi vaš Murski val,« je še pristavila na koncu kramljanja.

Š. SOBOČAN ■

Na kratko ...

Radenci

V krvodajalski akciji na območju občin Radenci, Sveti Jurij ob Ščavnici in Gornja Radgona, ki je bila med 1. in 3. marcem, je darovalo 712 ljudi okrog 300 litrov krvi. Lani pa je dalo kri 1.557 ljudi. (F. Kl.)

Lendava

Minilo je leto dni, odkar deluje v Lendavi v Partizanski ulici enota soboške hranilnice in posojilnice LTH, d. d. Enota omogoča menjalniško poslovanje, varčevanje raznih valut, daje pa tudi posojila in opravi

vija druge zadeve, običajne za banke. Skupaj z lendarjskim razvojnim skladom so tudi razpisali natečaj za dodelitev posojil podjetnikom po ugodni obrestni meri in z odloženim plačilom anuitet. (J. Ž.)

Kuzma

V kuzemski občini živi v naseljih Dolina in Gornji Slaveči 75 Romov. Da bi lažje razvijali in širili ceste ter drugo komunalno infrastrukturo, bodo morali čimprej legalizirati večji del stavbnih zemljišč in objektov, zgrajenih na črno oziroma brez potrebne dokumentacije. (J. Ko.)

Berite, da dobite!

IZBERITE SI DARILO, DA NA KONCU DOBITE ... AVTO.

Danes objavljamo drugo četrtinko treh slik – daril. Izberite, izrežite in nalepite na kupon, objavljen v VESTNIKU št. 9.

30. marca bomo objavili zadnji del slik daril 2. kola, ki jih potem OBVEZNO nalepite na kupon in pošljite na naš naslov.

V sredo, 5. aprila, bomo dopisnice razvrstili in izžrebali iz vsakega kupa tri nagrajence – prvi bo prejel izbrano darilo, druga dva pa Vestnikovo majico.

Rezultate žrebanja bomo objavili že 6. aprila 2000.

V začetku vročega poletja 2000 bomo izmed vseh prispelih dopisnic izžrebali glavni – avtodobitek.

Zagotovite si svoj izvod Vestnika, da boste lahko spremljali nagradne igre Vestnika in sodelovali pri njih.

Izpolnjen kupon pošljite samo na dopisnici do 4. aprila na naslov:

Podjetje za informiranje, d. d.
Ulica arh. Novaka 13, 9000 M. Sobota

**NAGRADE
ZA 2. krog**

16. 3. 2000

Nasvet

Gnojenje travnikov

Travna ruša je sestavljena iz trav, detelj in zeli. Po ocenah nekaterih strokovnjakov naj bi vsebovala do 65 odstotkov trav, do 30 odstotkov detelj in do 5 odstotkov zeli. Za vzdrževanje takšnega botaničnega sestava je potrebno rušo pravilno gnojiti. Nepravilno gnojenje z dušikom, fosforjem in kalijem pospešuje ali zavira rast nekaterih vrst.

Prav gotovo bi morala biti pri osnovnem gnojenju orientacija kemična analiza zemlje, ki naj bi jo za isto površino travnika naredili vsaka štiri leta. To pomeni, da lahko naredi, če nam je znana založenost z osnovnimi hranili v tleh, na osnovi le-te Kmetijska svetovalna služba za obdobje štirih let dokaj natančen program gnojenja vašega travnika.

Če pa nimamo teh osnovnih podatkov o založenosti tal s hranili, se odločamo gnojiti travnike na osnovi določenih normativov.

Kmetijam, ki nimajo na voljo dovolj organskih gnojil (gnojevka in gnojnica), bi svetoval naslednje gnojenje travnikov:

Zgled 1:	
NPK 7 - 20 - 30	500-600 kg/ha
KAN 27 %	100 kg/ha
Zgled 2:	
NPK 8 - 26 - 26	500 kg/ha
KAN 27 %	100 kg/ha
Zgled 3:	
NPK 15 - 15 - 15	400 kg/ha
kalijeva sol 60 %	200 kg/ha

OPOMBA:

Z gnojili NPK bomo gnojili v drugi polovici marca, ker se fosfor in kalij ne izpirata, z gnojilom KAN pa bomo gnojili, ko ruša ozeleni oziroma po 1. aprilu, da preprečimo izpiranje predvsem nitratne oblike dušika. Glede nato, da vsebuje NPK 3 krat 15 veliko dušika, bi ga bilo tudi smiselno trositi čim bližje začetku vegetacije. Dejstvo pa je, če se že odločimo gnojiti travnine s to formulacijo, moramo tudi prvo dognojevanje po prvi košnji opraviti z NPK 3 krat 15, da pokrijemo vse potrebe po fosforju in kaliju.

Če imate na kmetiji gnojevko, le-te lahko dodate v osnovnem gnojenju do 25 m³ na hektar in tako zmanjšate uporabo mineralnih gnojil za 30 odstotkov.

Zgled 1:	
Gnojevka	25 m ³ /ha
NPK 7 - 20 - 30	400 kg/ha
Zgled 2:	
Gnojevka	25 m ³ /ha
NPK 6-12-24	400 kg/ha
Hyperkom 26 %	100 kg/ha
ali MAP 12 - 52	50 kg/ha

OPOMBA: Če se odločimo za gnojenje travinja z organskimi gnojili, moramo z njimi delati zelo previdno. Predvsem moramo paziti na čas uporabe. Najprimernejši čas za trosenje organskih gnojil je takrat, ko rahlo dežuje.

Organska gnojila lahko vsebujejo tudi veliko kalija in dušika, fosforja pa po navadi vsebujejo zelo malo. To pomeni, da jih je smiselno kombinirati z gnojili, ki vsebujejo veliko fosforja, in sicer s hiperkom, superfosfatom in gnojili MAP.

Mnogocvetno ljuljko bomo prav tako gnojili v drugi polovici marca, in sicer z 250 kg/ha KAN-a 27 % ali z NPK 15-15-15 400 kg/ha. KAN je smiselno potrositi tik pred začetkom vegetacije.

Črno deteljo in lucerno pa bomo gnojili samo s 500 kg/ha NPK 7-20-30. S KAN-om detelj ne dognojemo.

**ŽVZ ZA POMURJE
SPECIALIST ZA TRAVNIŠTVO
IN PRIDELOVANJE KRME
MAG. STANKO KAPUN, UNIV.
DIPL. INŽ. KMET. ■**

Lani v Sloveniji rekordne površine sladkorne pese

Pesa mora ostati na naših poljih

Letos začasno omejevanje pridelave, dolgoročno pa naj bi peso pridelovali na 11 do 12 tisoč hektarjih

V obdobju enega leta so se razmere na svetovnem trgu sladkorja močno spremenile, saj se je proizvodnja povečala, to pa je imelo za posledico padec cen sladkorja. Svetovna proizvodnja sladkorja je v lanskem letu dosegla 135 milijonov ton, medtem ko je znašala poraba le 128 milijonov ton. Proizvodnja je najbolj porasla v ameriških državah pa tudi v državah Evropske unije je presegla porabo. Slednje so lani izdelale 17,5 milijona ton sladkorja, porabile pa so ga od 14 do 15 milijonov ton, zato ne preseneča, da je cena sladkorja padla na najnižji nivo v zadnjih trinajstih letih.

Dogajanja na svetovnem trgu sladkorja so se seveda ustrezno poznala tudi v Sloveniji, kjer je zunanjetrgovinska zaščita nižja kot v državah Evropske unije in je zato uvoženi sladkor cenejši od domačega. Tovarna sladkorja v Ormožu prodaja zdaj sladkor za tolar ceneje kot pred tremi leti, in to bo imelo po besedah predstavnikov tovarne gotovo neugodne posledice tudi na pridelavo sladkorne pese. Lanskolletna kampanja predelave je bila najdaljša doslej, saj so pridelovalci peso pospravili z 10.705 hektarjev polj, v tovarni pa so prevzeli več kot 467 tisoč ton pridelka s 15,41 odstotki sladkorja in 17,26 odstotki primesi. Zaradi lepe jeseni in uporabe ustrezne mehanizacije je bil odstotek primesi najnižji, iz prevzete pese pa so v Ormožu naredili 64.181 ton sladkorja, 16.600 ton melase, 22.200 ton peletiranih, 7.503 ton prešanih in 2.330 ton

mokrih pesnih rezancev ter 23.400 ton karbonatacijskega mulja.

Zaradi velikih površin sladkorne pese se je tovarna jeseni znašla pred tveganjem, saj so bile predelovalne zmogljivosti omejene in začetek predelave so zato morali premakniti v sredino septembra, zaradi dolgega prevzema pa so premije, ki so jih plačali za rano in pozno spravilo, dosegle znesek, ki

jih na trgu s sladkorjem ne bodo mogli uveljaviti. Za sezono 2000 tako že pripravljajo ukrepe za začasno enoletno omejevanje količine pogodbene sladkorne pese. Ker je dobila sladkorna pesa svoje mesto v slovenskem njivskem kolobarju, iščejo ustrezne rešitve skupaj z ministrstvom za kmetijstvo in vlado. Sladkorna pesa je namreč lani slovenskim pridelovalcem ustvarila kar 4 milijarde tolarjev dohodka.

Slovenski pridelovalci naj bi tako letos peso pridelovali na 9.500 hektarjih, kar je za petino manj kot lani, odkupna cena bo po vsej verjetnosti nekoliko nižja od lanske, medtem ko bodo ostala direktna plačila po hektarju na lanskem nivoju. Ker v državah Evropske unije teh plačil nimajo, jih bodo zniževali

tudi pri nas in v letu 2003 povsem ukiniti. Navkljub vsemu pa naj bi se položaj na tem področju po vstopu Slovenije v Evropsko unijo izboljšal, saj bomo prevzeli evropski tržni red za sladkor, ki zagotavlja tudi višjo ceno sladkorja.

Navkljub trenutnim težavam ostaja dolgoročno usmeritev tovarne sladkorja v Ormožu, da pridelata toliko sladkorja, kot ga slovensko tržišče potrebuje, to pa pomeni, da bo potrebno pesi nameniti od 11 do 12 tisoč hektarjev njivskih površin letno. Takšno usmeritev je na zadnji seji potrdil tudi nadzorni svet tovarne, hkrati pa od države zahteval, da zagotovi ustrezne razmere za normalno poslovanje tovarne sladkorja po vzoru Evropske unije.

LUDVIK KOVAČ ■

Leto 2000 bo v Sloveniji 25. leto pridelave sladkorne pese. Ves ta čas so se povečevale površine sladkorne pese in tudi pridelki. Leta 1967 so peso poskusno posejali na 66 hektarjih, v letu 1979, ko je v tovarni sladkorja v Ormožu stekla prva kampanja, so jo slovenski pridelovalci posejali že na 1.520 hektarjih, največ površin (10.700 hektarjev) pa so ji namenili lani. Slovenski pridelovalci zdaj ustanavljajo združenje pridelovalcev sladkorne pese, katerega cilj je, da se pesa ohrani na slovenskih poljih, pridelovalcem pa se morajo zagotoviti ustrezni pogoji za pridelavo. V Sloveniji je že več kot 4 tisoč pridelovalcev sladkorne pese, vendar 80 odstotkom lastnikov zemljišč, na katerih sejejo peso, kmetijstvo ni več glavni vir prihodkov.

18.000 zakupnikov zemlje in gozdov zahteva ureditev svojega statusa

Kmečki sindikat dvignil glas

Predsednik kmečkega sindikata Evgen Sapač in podpredsednik Peter Kranfogel sta v Mariboru sklicala tiskovno konferenco, na kateri sta javnost seznanila s težavami, ki so jih povzročile nove davčne odločbe.

Država je namreč konec preteklega leta kmetom, ki imajo v zakupu zemljišča Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, dodatno zaračunala (ne da bi jim zmanjšala ali celo odštela zakupnine) k njihovemu katastrskemu dohodku tudi najete površine. Zaradi višjih davčnih obremenitev so številni zakupniki prešli v višji razred za prispevke za socialno varnost, veliko otrok takih kmetov pa je ostalo brez štipendij in drugih socialnih pomoči. Slednje je povzročilo revolt med 18.000 slovenskimi zakupniki. Vlada jih je pred časom skušala pomiriti, saj je davčni upravi priporočila, da zadrži plačilo od-

ločb vsem, ki so se pritožili. Seveda je tudi to vneslo nemir med tiste, ki so prizadeti, pa se še niso pritožili. Doslej se je od 18.000 kmetov zakupnikov pritožilo le 60. Vlada je zato skladu naročila, naj ažurnira kataster, da bo jasna slika, koliko je zakupnikov in za kakšne spremembe davkov gre.

Peter Kranfogel je prepričan, da česa takega država ne bi smela storiti, saj zakupne pogodbe s skladom tega ne določajo, zato je več kot ja-

sno, da so bile kršene. Najemniki zemlje in gozdov so zanje zvedeli šele, ko so na dom dobili položnice. Še več, položnice so morali plačati v nekaj dneh, čeprav dejansko stanje zemljišč ni urejeno s katastrom in je zato odmerjeni davek pri velikojajemnikih višji kot bi smel biti, ker zakupniki niso bili vpisani v kataster, čeprav bi morali biti.

Sindikat kmetov je zato od vlade zahteval, da razveljavi sporne odločbe in za mesec dni podaljša rok za oddajo napovedi za odmero dohodnine za prizadete kmete. Vendar pa vlada s svojima sklepoma ni pomirila kmetov, ki jim je iz žepov vzela dodatni dve milijardi tolarjev. Kot smo slišali na tiskovni konferenci, kmečki sindikat že tri mesece neuspešno opozarja pristojne na nepravilnosti, ki jih je država zagrešila z novo obdavčitvijo. Predsednik kmečkega sindikata Evgen Sapač je povedal, da če vlada ne bo razveljavila spornih obdavčitev in podaljšala roka za oddajo davčnih napovedi kmetom najemnikom zemlje in gozdov, bo sindikat kmetov organiziral proteste, javna zborovanja in morda celo zapore najpomembnejših cest v državi. Protestne zборе prizadetih kmetov pa načrtujejo tudi pred zgradbo, v kateri ima sedež vlada, in zgradbo, v kateri ima sedež kmetijsko in finančno ministrstvo.

BORIS HEGEDUŠ ■

Zdravstvena spričevala

Vodenje hlevske knjige

V prihodnje bodo morali vsi rejci domačih živali voditi hlevsko knjigo oziroma zvezek, v katerega bodo vpisovali vse obiske veterinarske službe. V tej knjigi bodo podatki o zdravljenjih, cepljenjih, dajanjih zdravil, plodnostnih motnjah in podobno. Le na osnovi pravilno vodene hlevske knjige bodo rejci lahko dobili zdravstvena spričevala za živali v prometu. Rejcem svetujemo, da pričnejo z vodenjem hlevske knjige, saj se bodo tako izognili nevšečnostim pri izdaji zdravstvenih spričeval. Podrobnejše informacije o tem lahko dobijo pri veterinarski službi.

Cene semenske koruze in mineralnih gnojil

SKZ Klas Križevci pri Ljutomeru,

prodajalna Kmečki dvor

semenska kuruza	pakiranje	mpc v sil
alberta	25 MK	5.818,80
artemis	25 MK	4.984,00
Bc 272	25 MK	4.955,00
bc 278	25 MK	4.955,00
bc 318	25 MK	4.955,00
cezar	25 MK	6.610,00
clarica	25 MK	6.314,40
daniella	25 MK	6.610,00
dk 250	50 MK	9.968,00
dk 300	25 MK	6.443,00
dk 312	25 MK	6.443,00
dk 493	25 MK	6.443,00
evelina	25 MK	6.610,00
furio sumo	25 MK	6.610,00
galice	25 MK	6.468,00
gaucho	25 MK	5.586,00
helga	25 MK	5.818,80
impact	25 MK	6.116,00
lg 22 44	25 MK	6.022,00
lg 23 10	50 MK	11.484,00
lotus	50 MK	11.484,00
matea	25 MK	6.314,40
matilda	25 MK	5.818,80
monalisa	25 MK	6.314,40
monessa	25 MK	6.314,40
occitan	25 MK	6.700,00
PR 38S26	25 MK	7.370,00
PR38S70	25 MK	7.370,00
PR39K38	25 MK	7.370,00
queen	25 MK	6.539,00
raissa	25 MK	5.818,80
stira	25 MK	6.314,40

Pri gotovinskem plačilu v mesecu marcu 6-odstotni popust, v aprilu 4-odstotni popust.

mineralna gnojila	pakiranje	mpc v sil / kg
NPK 6-10-16	50/1	26,66
NPK 8-26-26	50/1	43,80
NPK 9-15-15	50/1	40,10
KAN-Madžarska	50/1	29,22
KAN - HIDRA	500/1	25,32
kamex - kornkafe,	50/1	29,74
kalijeva sol, 60%	50/1	41,60
palent - kalij,	50/1	75,06
hiperkorn	50/1	28,50
UREA - Češka	50/1	33,38

Za gnojila nudijo 5-odstotni gotovinski popust.

KZ Turnišče		
semenska kuruza	pakiranje	mpc v sil
helga	25 MK	5.879,00
raissa	25 MK	5.879,00
monalisa	25 MK	6.379,00
elita	25 MK	6.379,00
clarica	25 MK	6.379,00
stira	25 MK	6.379,00
evelina	25 MK	6.379,00
mineralna gnojila pakiranje		mpc v sil / kg
NPK 7-20-30	50/1	39,53
NPK 15-15-15	50/1	39,23

Agrooprema Petrosnik, Murska Sobota		
semenska kuruza	pakiranje	mpc v sil
stefania	25 MK	5.927,60
PR39K38	25 MK	7.235,20
PR37M81	25 MK	7.235,20
monalisa	25 MK	6.108,60
alberta	25 MK	5.461,80
matea	25 MK	6.108,60
matilda	25 MK	5.461,80
helga	25 MK	5.628,60
stira	25 MK	6.453,90
bc 318	25 MK	4.906,00
bc 272	25 MK	4.906,00
lotus	25 MK	6.311,60
DK 300	25 MK	6.164,30
furio	25 MK	5.984,90
daniella	25 MK	6.108,60
evelina	25 MK	5.927,60
elita	25 MK	6.108,60
clarica	25 MK	5.927,60
mineralna gnojila	pakiranje	mpc v sil / kg
KAN	50/1	28,00
UREA	50/1	27,10
NPK 15-15-15	50/1	37,75
NPK 7-20-30	50/1	43,59

Pri zakupu nad 30.000 sil dajejo za semena in gnojila 6-odstotni gotovinski popust.

Na kratko

Radenci

Zdravilišče Slatina je zgradilo že leta 1965 z lastnimi sredstvi objekte, kot so rezervoar, park med magistralno cesto in Kapelskim domom, toplotna in gasilsko orodništvo. Po sporazumu o delitvi premoženja med pravnimi naslednicami nekdanje gornjeradgonske občine je poslej lastninska pravica vpisana v korist radenske občine. Hkrati je dal občinski svet soglasje k pogodbi o uskladitvi zemljiškoknjižnega stanja z dejanskim. M. J.

Kapela

V tem krajevnem središču si zelo prizadevajo, da bi tudi k njim napeljali plinovodno omrežje, zato naj bi čimprej izdelali projektno dokumentacijo za plinovod na Kapelo in v druge vasi v tej krajevni skupnosti. M. J.

Bisernoporočnica Baša

Pred 60 leti sta se poročila v Selnici v Medžimurju domačinka Helena, rojena 1916. leta, in Martin Baša, rojen 1917. leta, iz Lendavskih Goric. Spoznala sta se na sezonskem delu v Baranji. Po sklenitvi zakona sta se preselila v Lendavske Gorice, kjer živita tudi zdaj. V zakonu so se jima rodili trije sinovi in dve hčerki, imata pa tudi osem vnukov in tri pravnuke.

Martin je bilo dolga leta zaposlen pri lendavskem Gradbeniku, Helena pa je skrbela za otroke in gospodinjstvo. Pred kratkim, ko sta v družinskem krogu praznovala biserno poroko, sta se z veseljem spominjala svojih mlajših let, za prihodnost pa sta si želela le zdravje. Še na mnoga leta in veliko zdravja pa so želeli tudi vsi, ki so jima prišli čestitati za visok zakonski jubilej. – Š. S.

BRANKO ČASAR kuharski mojster

Značilne prekmurske in prleške jedi
52 jedilnikov za 52 tednov
Jedilniki, solate in drobno pecivo za posebne priložnosti

Boug žegnijaj

Značilne prekmurske in prleške jedi
52 jedilnikov za 52 tednov

Jedilniki, solate in drobno pecivo za posebne priložnosti

NAROČILNICA

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:
Podjetje za informiranje,
Ulica arhitekta Novaka
13, Murska Sobota.

Kuharsko knjigo
Boug žegnijaj lahko naročite tudi po telefonu
069 31 998, ga. Silva
Zavašnik, ali po E-mailu
informiranje.dd@iol.net

Naročam izvodov kuharske knjige *Boug žegnijaj*
Format knjige: 21 x 29 cm, trda vezava, 168 strani

Ime in priimek:

Naslov:

Mlečne kumarice

800 g kumaric,
70 cl kislega mleka,
30 cl kisle smetane,
60 g čebule, sladka mleto
rdeča paprika, sol

Kumarice olupimo in narihamo na lističe, prav tako čebulo. Vse skupaj solimo in pustimo stati 30 minut, da se iz kumaric izloči sok. Kumarični sok odlijemo, dodamo kislo mleko, smetano in po potrebi solimo. Premešamo in po vrhu posipamo z rdečo papriko.

4.500 SIT + poštnina
plačilo po prevzetju

V Šalincih redijo prvovrstne dirkalne konje

Zapustili Veržej, se ogreli za Križevce in ostali v občini Ljutomer

Radi bi novo asfaltno prevleko, ker je stara dotrajala

Zadnja štiri leta deluje na Murskem polju nova Krajevna skupnost Križevci - Šalinci - Grlava. Do leta 1996 so bile te vasi vključene v Krajevno skupnost Veržej. Ko je prišlo do želje po oblikovanju občin Veržej in Križevci, so se tukajšnji prebivalci "osamosvojili". Niso želeli biti sestavni del veržejske občine. Tradicionalno je namreč tukajšnje prebivalstvo navezano na Križevce. Tam sta njihov šolski okoliš, fara in pokopališče.

Na prvem referendumu je 98 odstotkov tukajšnjih krajanov glasovalo za prijoinitev k občini Križevci pri Ljutomeru. In zanimivo je, da takrat referendum ni uspel prav v Križevcih. Na drugem referendumu pa so si bili prebivalci Križevci, Šalincev in Grlave enotni, da ostanejo v dosednji občini Ljutomer.

Največja vas v tej krajevni skupnosti so Šalinci z okoli 240 prebivalci. Tukaj je še vedno najpomembnejši vir dohodka kmetijstvo. Povprečno imajo kmetje po 6 hektarjev obdeloval-

ne zemlje. Posamezniki je imajo od 2 do 15 hektarjev. Pridelujejo koruzo, pšenico, sladkorno peso in ječmen. Pet kmetov se ukvarja z govedorejo. Največ je mlekaric

Grantašo, ker tam zaenkrat še niso izbrali novega predsednika krajevne skupnosti. Povedal je, da je bila glavna cesta, ki vodi skozi naselje, asfaltirana leta 1978.

Radi bi novo asfaltno prevleko, ker je stara že dotrajana. S tem namenom

Sogovornik Jože Grantaša, član sveta Občine Ljutomer. Foto: F. Š.

Sedež krajevne skupnosti je v gasilskem domu v Šalincih. Foto: F. Š.

simentalske pasme, imajo pa tudi "švicarke". Posamezniki redijo od 6 do 20 krav. Nekateri redijo prašiče.

Posebnost Šalincev je reja dirkalnih konj. Kmet Anton Slavič jih redi 15, sinova Simon in Jernej pa z njimi tekmuje. Dirkalne konje pa redi tudi Franc Novak. Konjev za kmečko opravilo pa v Šalincih ni več. Že desetletja jih nadomeščajo traktorji.

O življenju v Šalincih smo se pogovarjali s članom sveta Občine Ljutomer gospodom Jožetom

že tretje leto zbira denar s krajevnim samoprispevkom. Asfaltirane imajo tudi vaške ulice. Krajevna skupnost pa skrbi, da so dobro vzdrževane tudi stranske makadamske ceste, ki vodijo na polja. Vodo dobivajo od leta 1974 iz lukavškega vodnega zajetja in vodovod upravlja Komunalno-stanovanjsko podjetje Ljutomer. Večina krajanov ima telefonske priključke že 10 let. In iz Veržeja imajo napeljeno, delno po zemlji in delno po zraku, kabelsko televizijo.

Prebivalstvo je zaposleno v Ljutomeru, Murski Soboti ... V Šalincih deluje prek 25 let Ključavničarstvo Osterc. Imajo Cvetličarstvo in vrtinarstvo Slavič, okrepčevalnico Hanžič, Kamnosestvo Nemec, Tesarstvo in montažo lesnih elementov Nemec. Gre za dokaj uspešna družinska podjetja. Lani so postavili sredi vasi novo vaško kapelo, posvečeno Antonu Martinu Slomšku. Njegov kip je izdelal domačin Davorin Cmrekar.

FRANČEK ŠTEFANEC ■

Človek in njegovo bivalno okolje

Pravljica na Janževem Vrh

Zakonca Kocet urejata hišo prednikov

Marta Kocet, rojena na Janževem Vrh, in mož Marjan, rojen v Lipovcih, že nekaj časa obnavljata hišo, ki sta jo podedovala po očetu in materi oziroma tastu in tašči. Stavba je ob vinski cesti, zato se tam suče kar veliko turistov in marsikateri se ustavi in »skljocne« s fotoaparatom.

Marta mi je dovolila, da sem tudi sam naredil nekaj posnetkov. Za kramljanje pa ni imela veliko časa, saj je pripravljala kosilo in lahko bi se kaj prismodilo. Čutil sem se, le zakaj domačijice

niče ni prijavil ob naši akciji Naj ... kmetija, v okviru katere smo ocenjevali tudi obnovljene hiše.

»Naša še ni povsem obnovljena,« je trdila Marta. »Res pa je, da smo že veliko naredili in za to porabili tudi precej denarja. Odločili smo se pač za obnavljanje in ne za novogradnjo, čeprav tudi to veliko stane.«

Vem, da je tako. Po drugi strani pa je tudi prav, da prav vsega, kar so zgradili naši predniki, le ne podremo (že tako in tako smo naredili veliko škode), ampak čim več poskušamo obnoviti in ohraniti zase in za svoje potomce.

Ljubezen, ki ne zastari

Sedim v naslonjalu in berem knjigo. Težko se zberem, saj mi manjkajo nova očala, stara pa mi silijo na nos. To me moti, kajti ne dolgo nazaj jih nisem potrebovala. Toda jesen življenja prinese s seboj spremembe, ki jih moraš sprejeti. V moji sobi je spokojno tiho. Ljubim to spokojnost, v kateri me nagovarjajo spomini mojega življenja. Če ti pri tem pomagajo vnuki, je občutek sreče in zadovoljstva takoj lepši.

Moja vnukinja Andreja je učenka 6. razreda osnovne šole v Beltincih. Imam jo nadvse rada, saj mi velikokrat s svojo živahnostjo in igrivostjo zapolni dneve osamelosti. Povabila me je na praznik DAN OSTARELIH, ki so ga skupaj z učitelji in mentorji in z ravnateljem g. Ivanom Hircijem organizirali na šoli. Povabljeni smo bili babice in dedki. Že takoj ob prihodu smo bili deležni toplega in prisrčnega sprejema. Razdelili so nas v dve skupini. Dedki so skupaj z vnuki obujali spomine svojega otroštva, prikazovali različna kmečka opravila, babice pa smo z vnukinjami pletle in kvačkale. Bilo je nadvse zabavno in prijetno. Zraven smo tudi kakšno zapeli. Nato so nas povabili v veliko dvorano, kjer je bila v ta namen - ob dnevu ostarelih - osrednja prireditev. Po prireditvi pa so nas še posebej presenetili z bogato obloženimi mizami.

Babice in dedki smo bili še kako ponosni na svoje vnuke. Saj veste, odrasli želimo, da bi bili otroci odgovorni in samostojni. Takšni pa bodo postali le, če jim bomo znali od vsega malega dajati možnosti, da se odločajo o vsem, o čemer so se razvojnno sposobni odločiti.

V naši moderni družbi, ki stremi za gmotnimi dobrinami, ostaja ljubezen dragocenost, ki je ni mogoče kupiti. In kako jo pokažemo. Tako, da smo pozorni do svojih vnukov, poštrevovalni, da jim znamo prisluhniti. Takšna ljubezen ne zastara, ne izgine. Prisluhnimo jim in se zanimajmo za vse, kar zanima tudi njih. Oni so del nas in brez njih bi bilo življenje prazno in pusto.

Babica
TILKA BERNJAK

Gorička zanimivost

Pokopališče za dve družini

Zvestoba tradiciji, ki je slovenska posebnost

Poznanovski dol obkrožajo rahlo valoviti Gobarov, Beznecov, Carov, Lovnjakov in Bačičov Breg ter Flisarov Graba. In če se pripeljete po dolini s smeri Bodonec, vam na začetku vasi Poznanovci vzbudi pozornost majhna, zimzelena ograda. To je verjetno najmanjše pokopališče v Sloveniji. Danes ga uporabljata le še dve družini katoliške veroizpovedi.

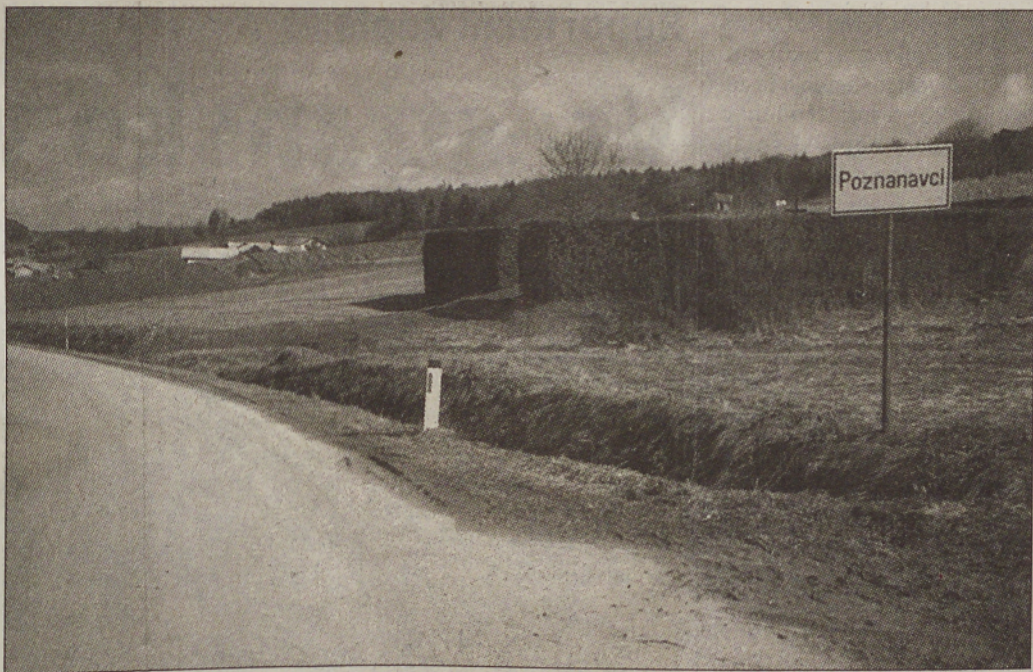
Večina prebivalcev Poznanovec je evangeličanov in nekaj je katoličanov. Včasih so imeli verniki pokopališči ločeni, kot je bilo to v teh krajih v navadi. Zdaj je skupno pokopališče pri evangeličanski kapeli. Na drugem koncu vasi pa je še vedno majhno katoliško pokopališče. Pred desetletji ga je uporabljalo pet družin. Zdaj ga uporabljata le še dve in ga sami vzdržujeta.

V vaški evangeličanski kapeli imajo cerkvene obrede enkrat mesečno. Takrat se zberejo tudi katoličani. Katoliški duhovnik zaenkrat obredov tukaj ne opravlja, vendar mu je to omogočeno, pravi predstavnik Poznanovec gospod Matija Car.

F. Š. ■

Včeraj in danes na poznanovskem katoliškem pokopališču, ki ga uporabljata le še dve družini. Foto: F. Š.

Na začetku Poznanovec je verjetno najmanjše pokopališče v Sloveniji. Foto: F. Š.

To je posnetek iz ptičje perspektive: s pobočja pred hišo. V ospredju je še ne povsem urejena kupolasta vrtna hišica.

Marta je zaposlena kot šivilja v gornjeradgonski Muri. Marjan dela v firmi RT-jahte, sin Dominik obiskuje lesarsko šolo, hčerka Emanuela pa je gimnazijka. Prav vsi pridno delajo pri obnovi hiše. To je najbolj vidno na njenem pročelju, katerega prednja stran je že »oblečena« z lesnimi oblogami in je videti kot brunarica. Seveda so iz lesa tudi ograje na balkonih in v pritličju pa vrtna hišica, ki ima streho v obliki kupole. Na dvorišču pa so položeni betonski tlakovci. Lepa je tudi notranost hiše, o čemer sem se prepiral, ko sem za hip pokukal vanjo, za daljše razkazovanje pa sicer zelo prijazna Marta ni imela časa. Prednost je dala pač pripravi kosila za svojo družino.

»Enkrat poleti se ustavite, ko bodo cvetele naše rože,« je naročila. Vsekakor se bomo. Najbrž takrat že z našo komisijo za ocenjevanje (in nagrajevanje) obnove njih domačij.

Tekst in foto: Š. S.

Na kratko

Beltinci

Beltinska občina je že od nekdaj pomemben del turistične ponudbe pomurske regije. Tako imajo med drugim že lokacijsko urejen prostor za gradnjo termalnega kopališča in toplih gred, ki bodo lahko poleg drugih turističnih točk v občini gibalo razvoja turizma in tudi drugega gospodarstva. M. J.

Murska Sobota

Zakonski pari z območja murskosoboške župnije, ki praznujejo v letošnjem letu 25, 30, 40, 50 ali celo 60 let zakona, naj bi se v nedeljo, 26. marca, ob deseti uri na posebni slovesnosti zahvalili Bogu za večdesetletno srečno zakonsko življenje. Koristno bo, če bodo pred tem svojo udeležbo najavili v župnišču. Zahvalnega obreda naj bi se udeležili tudi sorodniki zakoncev. (F. Kl.)

Lukaj ne bo več poplavljal

Delavci Vodnogospodarskega podjetja Mura Murska Sobota poglobljajo strugo in urejajo obrežje potoka Lukaj na območju Gornjih Slaveč v dolžini 1.100 metrov. Dela, ki jih financirata Uprava Republike Slovenije za varstvo narave in Občina Kuzma, bodo stala 15 milijonov tolarjev. Prav te dni se dogovarjajo o nadaljevanju del do Kuzme v dolžini enega kilometra. Občina Kuzma je dala že pred časom izdelati projekte za celotno ureditev potoka Lukaj v dolžini petih kilometrov: od Gornjih Slaveč do Trdkove. Opravili naj bi jih v petih letih. - Foto: Š. S.

Zlatoporočenca Somi

Leta 1950 sta se poročila v beltinski cerkvi ženin Jožef Somi iz Radmožanec in nevesta Marija Maučec iz Gančan, ki je s poroko prevzela možev priimek in se preselila na njegov dom. Skupaj sta poprijela pri delu na kmetiji, pozneje pa sta bila nekaj časa na delu v Nemčiji. Ker pa kmečki človek najde pravo zadovoljstvo na svoji zemlji, sta po vrnitvi iz tujine 1964. leta spet pridno kmetovala. Pa še zdaj, ko je Jože star 75 let, Marija pa 72 let, ne moreta brez dela. Tudi v vinogradu rada postorita to in ono.

V zakonu se jima je rodila hčerka Helena, v veliko veselje sta jima vnuka Renata in Ervin, rada pa sta seveda tudi s pravnukinjo Vivien. Ob 50-letnici sta se zakonca Somi zahvalila Bogu za srečen zakon z zahvalno mašo, ki jo je daroval dobrovoljni župnik g. Franc Režonja, nato pa je bila pogostitev v gostišču Lipot. - Foto: J. Ž.

Zlatoporočenca Zver

Ivan Zver se je narodil 1929, žena Agata pa 1930. leta. Življenje sta podarila osmim otrokom. Imata 15 vnukov in pravnukinjo. Zverova sta pridno delala na kmetiji, Ivan pa nekaj časa tudi v tujini, da sta lahko preživljala veliko družino. Angažirana sta bila tudi v domači župniji: Agata kot cerkvena pevka, Ivan pa kot dolgoletni član župniškega pastoralnega sveta. Ob 50-letnici je domači župnik Vili Kovač opravil obred zahvalne svete maše, nato pa sta se jubilarita, njuni najbližji in tudi sorodniki malo poveselili. - Foto: J. Ž.

Na tisoče se jih vsak dan podaja na pot. Največkrat v neznano. Eni bežijo s kriznih območij, da si rešijo golo življenje, drugi odhajajo v svet, da si uresničijo sanje. Želja po boljšem življenju jih žene v svet, vendar le redki pridejo do cilja. Tako kot so odhajali pred prvo vojno na dolgo pot v Ameriko številni Prekmurci, se zdaj na podobno pot podajajo ljudje iz Azije, Afrike, iz vzhodnoevropskih držav in z Balkana. Odhajajo v negotovost, ta pa je pogosto povezana s številnimi neprijetnostmi in tveganji. Mnoge vodi pot prek Slovenije, za njimi je več tisoč kilometrov poti, za mnoge pa se pot tu tudi konča.

Na pot z željo po boljšem življenju

Irina in Valentina prihajata iz Moldavije. Doma sta iz istega kraja in sta vrstnici. Irina bo maja napolnila 24 let, enakih let je tudi Valentina. Kakšnih dva tisoč duš šteje njun kraj in ljudje se med seboj poznajo. Tudi obe dekleti sta prijateljici in skupaj sta kovali načrte za prihodnost. Irina je po poklicu šivilja, Valentina pa farmacevtka. Delo je tam težko dobiti, pa še slabo je plačano. Plače zamujajo, tudi po dva, tri mesece. Kakšnih dvajset nemških mark je mesečna plača farmacevtke, to pa ni dovolj za dostojno preživetje. Šivilja dobi za svoje delo le bori 10 mark mesečno.

V nekaterih podjetjih delavcem namesto denarja plačujejo z boni, ki so komaj za kruh in mleko, pripoveduje Valentina. Mladi pa si želijo več kot zgolj golo preživetje. Hočejo se veseliti in zabavati pa lepo oblačiti, za to pa večina v Moldaviji nima možnosti. Bodo in revščino je opaziti povsod, in to je davek, ki ga zahte-

Življenjske usode

Ko se zrušijo sanje

Želje po spremembah so povezane s tveganjem

Dvajsetletna Ukrajinka Tatjana odkrito priznava, da bi rada plesala v kakšnem nočnem klubu v Italiji.

odpravili pred tremi meseci. Povsem sami in v neznano, da si poišče srečo. Irina je pustila doma starše in brata, Valentina pa starše, starejšo sestro, ki je že poročena, in mlajšo, še ne trinajstletno sestro.

varjali z mladimi Moldavijkami, ki so našle delo v barih in nočnih klubih, vendar sami tega ne bi počeli. Vendar, ko se človek znajde v stiski, se poda tudi na pota, o katerih včasih ni niti pomišljal.

Za njima so zdaj nove izkušnje, vendar pravita, da ne bosta odnehali. Tudi če ju bodo vrnil v domovino, se bosta čez čas ponovno podali na pot. Željo po boljšem življenju nosita v sebi še naprej, v Moldaviji pa možnosti za to nimata. Morda pa jima bo sreča prihodnjič bolj naklonjena.

Plesala bi eno samo poletje

Zgodba dvajsetletne Tatjane iz Ukrajine je skoraj na las podobna Irinini in Valentinini. Tudi njo je poglala v svet želja po boljšem življenju. Življenje v Ukrajini ni nič boljše kot v Moldaviji. Življenjski standard je nizek, zaposlitev je težko dobiti, plačilo za delo pa je minimalno. Tatjana je končala učiteljsko, vendar svojega poklica ni opravljala, saj se je v želji za boljšim zaslužkom podala na pot.

Odšla je pred tremi meseci, doma pa je pustila mamo in brata. Izbrala si je samostarsko življenje in na pot je odšla povsem sama. Za takšno odločitev moraš imeti veliko poguma in Tatjana ga očitno ima, saj tudi sicer deluje zelo samozavestno. Najprej se je podala v Moldavijo, kjer je ostala dva meseca, nato pa je v neki reviji prebrala og-

Irina zdaj čaka na vrnitev v domovino, vendar vere v boljše življenje ni izgubila in bo poskusila znova.

las italijanskega nočnega kluba, ki išče plesalke. Tam bi ostala nekaj mesecev ali kakšno leto, nato bi se vrnila domov. Odločila se je in odpotovala. Najprej v Romunijo in od tam z avtobusom na Madžarsko. Pot proti Italiji jo je nato vodila čez Hrvaško in Slovenijo, v italijanski Gorici pa se je njeno potovanje končalo.

Tudi Tatjana zdaj čaka v domu v Prosenjakovcih na vrnitev v domovino. Vendar vere in želje za boljše življenje ni izgubila. Njena odločitev, da zabava obiskovalce v kakšnem nočnem klubu, je tako trdna, da bo poskusila znova. Rada pleše, že doma je s prijatelji rada za-

hajala na zabave in plese, in pričana je, da bo uspela. Tako kot njena prijateljica, ki je že pred leti plesala v nekem italijanskem nočnem klubu, tam dobro zaslužila, se vrnila v Ukrajino in zdaj ima denarja na pretek.

Podobnih zgodb, kot so Irinina, Valentinina in Tatjanina, je še veliko. Večina se jih tako tudi konča, mnoge med njimi so veliko bolj tragične, le redkim srečnicam pa se sanje uresničijo. Žal pa uresničene sanje že same po sebi ne pomenijo tudi sreče.

LUDVIK KOVAČ
FOTOGRAFIJE:
JURE ZAUNEKER ■

Valentina je farmacevtka, vendar ji njena plača v Moldaviji ne zagotavlja dostojnega preživetja, zato si je skušala srečo poiskati na Zahodu.

va tranzicija. Prepada med bogatimi in revnimi je iz dneva v dan globlji. Saj so tudi bogati, vendar teh je peščica, medtem ko so revni v večini. Srednjega sloja tako rekoč ni.

S poštenim delom se v Moldaviji ne da zaslužiti, dodaja Irina, še manj pa obogateti. Bogati so tisti, ki so odšli v tujino, tam zaslužili in se vrnili. So pa tudi taki, ki so prišli do premoženja na nepošten način. Zloglasna ruska mafija se širi tudi v druge države nekdanje Sovjetske zveze in marsikje že povsem obvladuje življenje.

Pustolovščina se konča v Prosenjakovcih

Odšli sta z vlakom, nato sta potovala z avtobusom in taksijem. Iz Moldavije v Romunijo, nato v Jugoslavijo in čez Hrvaško ilegalno v Slovenijo. Do tu je šlo vse po sreči, zataknilo pa se je pri prehodu v Italijo. Tam so ju zajeli italijanski stražniki in vrnili v Slovenijo.

Z njima sem se pogovarjal v domu za odstranjevanje tujcev v Prosenjakovcih. Kako grozno zveni ime tega doma in mladi Moldavijci se tu ne počutita prav nič prijetno! Ne pritožujeta se čez osebe doma, vendar tu so se zrušile njune sanje. Zdaj čakata, da uredijo formalnosti, in nato ju bodo verjetno vrnili v domovino. Irina in Valentina svojih sanj nista dosanjali. Želeli sta na Zahod, v Italijo ali še naprej v Evro-

Leteti, leteti kot ptica! Želja, stara kot človeštvo. Letenje te zasvoji kot droga! To lahko potrdijo mnogi, ki so že večkrat poleteli s srebrno ptico. Zato je bil promocijski polet z letali Pilatus PC-6, ki ga je za predstavnike medijev na letališču Rakičan organiziral generalštab Slovenske vojske, nekaj posebnega. Gre za letalo švicarske izdelave, namenjeno za prevoz potnikov in tovora.

Letalo, ki ga v svetu veliko uporabljajo, tehta prazno 1.200 kilogramov, z gorivom pa 2.100 kilogramov, medtem ko je za polet dovoljenih največ 2.800 kilogramov.

Pilatus PC-6 je dolg 10,9 metra, razpon kril znaša 15,87 metra, njegova višina pa je 3,20 metra. Ima turbopropellerski motor 550 konjskih moči, ki omogoča 2.000 obratov propelerja v minuti. S tem lahko doseže hitrost okrog 270 kilometrov na uro. Največja višina, ki jo doseže, je 7.500 metrov, v eni minuti pa se lahko povzpne za 300 metrov. S tankom goriva lahko prevozi okrog štiri ure in pol. Za vzlet potrebuje 200 metrov dolgo stezo, za pristANEK pri hitrosti od 95 do 100 kilometrov na uro pa 130 metrov.

M. JERŠE
FOTO: J. ZAUNEKER ■

Reportažni zapis

Vsestransko vojaško letalo Pilatus

Ni jezero, temveč kroška gramoznica!

Pilatus do blizu. Z njim omogočeno tudi usposabljanje specialne enote in častnikov SV, pomagajo pa tudi ljudem pri prevozu večjih tovorov. Ker je letalu tudi rezervoar za 700 litrov vode, je omogočeno gašenje manjših požarov.

Nesreča žal nikoli ne počiva

»Potres« v Branoslavcih

Mamica z 11-mesečnim dojenčkom je morala oditi z doma

Podobno razdejanje, kot smo ga videli na televiziji po potresih v Turčiji, je tudi na domačiji 45-letnega Franca Gruta v Branoslavcih: od prednjega dela hiše, grajene z ilovico, so ostale le razvaline.

»Prednji del hiše, v katerem smo imeli sobo, kuhinjo in kopalnico, se je zrušil petega februarja. Na tistem delu ostrešja je bil tudi kovinski drog z izolatorji, na katerega so bile privezane žice električnega omrežja. Vse to se je podrl in ostali smo brez elektrike. Pozneje so žice odstranili. Zdaj bi seveda spet imeli radi električni tok vsaj v tem delu, ki je ostal, toda ne električnem podjetju so mi povedali, da zdaj pač ne priključujejo elektrike po starem (prek golih žic), ampak z zemeljskim kablom. Za priklop pa je potrebna tudi priključna zunanja omarica. To bi stalo več kot 60.000 tolarjev, a tega denarja nimam,« je potožil obupani Franc Grut, ki je svojčas nekaj malega delal v Nemčiji, nato pa se je prijavil na zavodu za zaposlovanje kot iskalec dela, a ne more dobiti redne zaposlitve, zato se preživlja z občasnim delom.

»Posebej je hudo, ker imam enajstmesečnega otroka. Potem ko smo ostali brez sobe, kuhinje in še zlasti kopalnice, ženi Marjani ni ostalo nič drugega, kot da je zaprosila za začasno nastanitev za sebe

Hiša, grajena iz ilovice, se je sesula, žena z otrokom se je umaknila v materski dom, Franc pa je ostal sam. Ne, ni sam, kajti ljudje mu že pomagajo. In tudi drugi se bodo, upajmo, zganili. Tudi zato, ker dojenček ne more ostati v nedogled v Ljubljani. – Foto: Š. S.

in otroka v materskem domu v Ljubljani.

Franc ni vedel povedati, koliko let je (bila) stara hiša, ki se je podrla. Stala pa je na pobočju, po katerem se je do nje stekala voda z višjih leg. Najbrž je voda spodkopala temelje. Dobro je, da človek v nesreči ne ostane sam. Prav ob našem obisku je Maks Klemenčič iz Noršinec dal na voljo svoj bager, s katerim so nalagali ostanke do-

mačije na traktorske priklopie Jan-ka Babiča in Rudija Cvenška iz Cezanjevca ter Srečka Pintariča iz Branoslavca. Brž ko bodo razvaline povsem odstranili, bo, upajmo, stekla širša akcija, da bi družini Franca Gruta zgradili nadomestne zidane prostore. Medtem so svojo pomoč že obljubili nekateri podjetniki, na primer Slavek Klemenčič,

ki je dal okna, pa Konrad Klemenčič, ki bo gmočno pomagal. Morda se bodo pravilno odločili tudi v Elektru in naredili brezplačno nadomestni priklop. Prav gotovo se bodo »razgibale« tudi ljutomerske institucije. Tudi zato, ker mati z otrokom ne more ostati v materskem domu za nedoločen čas.

Š. SOBOČAN ■

Ogenj v štirih krajih

8. marca okrog 23.20 je zagorelo v kuhinji mansarde stanovanjske hiše Saše Lovrenčič v Benediktju. Ogenj se je razširil na celotno mansardo in na stopnišče, ki vodi iz pritličja. Zagorelo je tudi ostrešje. Policisti so po zbiranju obvestil o vzroku požara podali mnenje, da je po vsej verjetnosti nastal zaradi prižganega plina in lonca mleka na štedilniku. Prasketanje je

ugotovila lastnica, ki je bila tedaj sama v hiši. Stekla je k sosedovim, ki so poklicali gasilce in policijo. Škode je za 15.000.000 tolarjev.

10. marca ob 1.20 je v Radomerščaku zagorela starejša stanovanjska hiša. Požar je uničil večji del objekta, velikega 15 krat 4 metre. Ogenj naj bi se razširil iz dotrajanega dimnika.

11. marca ob 20.25 je zagorelo v osebnem avtu, s katerim sta se je Marija K. in sopotnica Štefka K. iz Spodnjega Kocjana peljali iz Bakovec proti Dokležovju. Ženski se nista zmedli: skočili sta iz zastave 128 in si rešili življenji. Ogenj so pogasili gasilci, avto pa ne bo več vozil po cesti, saj je povsem zgorel.

13. marca ob 3.14 je zagorelo gospodarsko poslopje v velikosti 24 krat 7 metrov v Ključarovcih. V sestavi tega poslopja je žaga za razrez hlobovine. Ker so lastnik in dobri sosedje hitro posredovali, so preprečili širitev ognja, zato je škoda »le« za 100.000 tolarjev.

Š. S., FOTO: O. B. ■

V Podgorju ...

... na Apaškem polju je 37-letni avstrijski državljani Karl Heinz B. zavijal s svojim avtom z regionalne ceste II. reda na parkirni prostor in zato zaprl pot 26-letnemu Srečku B., ki se je pripeljal z neregistriranim motornim kolesom, povrh pa še brez izpita.

Dobro pa je, da je imel na glavi čelado, sicer bi se najbrž še huje poškodoval. Zdravijo ga v soboški bolnici. Škode na vozilih je za 500.000 tolarjev.

Popravek in opravičilo

V 10. številki Vestnika smo objavili fotozapis o zlato-poročencih Anici in Francu Repu z Zgornjega Kamensčaka. V zadnji vrstici pa smo napačno zapisali ime duhovnika, ki je opravil cerkveni obred, in kraj. Slovesnost je bila v cerkvi v Cezanjevcih, obred pa je vodil tamkajšnji župnik g. Alfonz Korbun. (šš)

Zgodilo se je ...

V Puževcih ...

... se je 8. marca smrtno ponesrečil Štefan M. iz Murske Sobotice. S traktorjem, h kateremu je imel pripeto brano, je drobil grude na njivi. Ko je pripeljal na konec površine, je zapeljal čez previs jarka, globokega dva metra, in traktor se je prevrnil v jarek. Čeprav je imel traktor varnostni lok, se je traktorist tako hudo poškodoval, da je na kraju nesreče umrl. Ob rob jarka je traktorista stisnil volan.

V Lormanju ...

... pri Lenartu se zgodila 29. februarja delovna nesreča pri obrezovanju drevja. Kot smo na kratko že poročali v prejšnjem Vestniku, je veja udarila po glavi obrezovalca 34-letnega A. T. iz Lenarta. Poškodbe so bile žal tako hude, da je zaradi njih 6. marca v mariborski bolnišnici umrl.

V Štajngrovi ...

... je imel prometno nesrečo 59-letni V. P. od Benedikta, ki se je peljal s kolesom z motorjem od Treh kraljev proti Ihovi. Med vožnjo hitrosti ni prilagodil vozišču, zato je padel po sredini ceste in obležal na desnem boku. Pobrli so ga in odpeljali v mariborsko bolnico.

V Gresovščaku ...

... je prišlo 11. marca do hudega spora med 62-letnim hrvaškim državljanom Franjem P., ki živi neprijavljen v Gresovščaku 36, in 68-letno nemško državljanko Ursulo B., ki začasno biva na omenjenem naslovu. Vzroka za vročo kri naj bi bila dva: ljubosumnost in alkohol. Franjo (po naše Francek) je prinesel iz gospodarskega poslopja večjo sekuro in z njo udaril svojo prijateljico po glavi, s čimer ji je zlomil obrazne kosti in roko. Življenje Ursule je v nevarnosti. Osumljenca so predali preiskovalnemu sodniku, ki ga je zaslil in – izpustil.

V Ljutomeru ...

... v podjetju Novak, d. o. o., se je zgodila delovna nesreča. Delavec V. R. iz Ormoža je vstavljal v stroj za krivljenje kovinske profile. Zaradi nepazljivosti mu je čeljust stroja stisnila desno roko ob kovinski profil in mu jo hudo poškodovala. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

V Moščancih ...

... sta dva državljana Moldavije, ki sta ilegalno prešla madžarsko-slovensko mejo, ponoči vlomila v stanovanjsko hišo, se okrepčala z jedjo in pijačo (tudi kavico sta si skuhalo!), nato pa sta iz motokultivatorja ukradla nekaj litrov bencina in ga nalila v neregistriran avto ter se odpeljala proti Murski Soboti, kjer so ju prijeli policisti.

Na mejnem prehodu v Dolgi vasi pa je beloruski državljani poskušal podkupiti našega policista. Ponudil mu je 100 mark, če ga spusti v našo državo, čeprav je bil njegov tovornjak tehnično oporečen. Denar so zasegli, osumljenega Belorusa pa odpeljali k preiskovalnemu sodniku.

V Murski Soboti ...

... so v petek razglasili na Okrožnem sodišču sodbo, s katero je bil obsojen osumljeni Marko Rihar, ki ga je obtožnica obtoževala kaznivih dejanj: goljufije, poslovne goljufije in ponareditve poslovnih listin. Sodišče ga je spoznalo za krivega in mu izreklo enotno kazen dve leti in šest mesecev zapora. Zoper sodbo je dopustna pritožba na Višje sodišče v Mariboru. Do pravomočnosti sodbe ostaja osumljeni še naprej v priporu.

V Beltincih ...

... je 9. marca nekdo sunil iz garderobe gostinskega lokala natakarično denarnico in dokumente.

V Murski Soboti v drogeriji Markt pa sta prav tako izginili iz garderobe dve denarnici, v katerih je bilo skupaj 16.000 tolarjev, v eni pa je bila tudi zlata verižica. Tudi te ni več.

V Murski Soboti ...

... so 11. marca ob 1.50 ponoči prišli pri vladu v Potrošnikovo trgovino v Trstenjakovi ulici 32-letno Vladimiro B., 19-letno Danico H., 22-letnega Janeza H. in 27-letnega Stanislava H. Vsi so doma s Pušče. Policisti sumijo, da četverica ni vlomila le v to trgovino, ampak tudi še v druge.

Iz Stare Nove vasi ...

... je moral 11. marca v treznitnico 49-letni Fraňo C. Le tako so ga lahko ukrotili in preprečili, da ne bi še naprej razgrajal na sovaščanovem dvorišču. Pred tem naj bi tudi storil kaznivo dejanje poškodovanja tuje stvari, saj je razbil okensko steklo. Kaj bo povedal sodniku za prekrške?

Iz OKC-ja Murska Sobota pa nam niso sporočili, kje je doma »pogumnež«, ki so ga obravnavali 8. marca zaradi kršitve reda in minu na javnem prostoru in ki je policista udaril s pestjo po obrazu in mu povzročil lažjo poškodbo. Seveda so uporabili prisilna sredstva, kršitelja obvladali in ga bodo ovadili tožilstvu.

V Pomurju ...

... se nekateri ljudje ne ozirajo na splošno prepoved kurjenja oziroma sežiganja suhe trave in drugega v naravi, zato je bilo v zadnjih nekaj dneh veliko požarov.

Osmega marca okrog 16. ure je v Lipovcih zagorelo na površini 100 kvadratnih metrov, v Stanetincih pa je sta gorela suha trava in grmičevje kar na površini treh hektarjev. – Devetega marca so bili trije travniški požari: na Cvenju, v Razkrižju in Kuršincih ter pri Veščici v razkriški občini. – Desetega marca je zaradi kurjenja v naravi zagorela suha trava v Globoki na površini desetih arov. – Dvanajstega marca pa je zagorelo na travniku na površini petih hektarjev v bližini Murske šume pri Pincih. Vse te in druge travniške požare so pogasili takoj na začetku, zato ni velike škode.

Š. S. ■

Kot je pojasnil podpolkovnik SV Damjan Fijavž, uporabljajo Pila-tus PC-6 v Slovenski vojski v glavnem za prevoz tovora do 700 kilogramov teže, vojakov in padalcev, zlasti naše reprezentance, ki je zelo uspešna v svetovnem merilu.

Tako izgleda panorama Murske Sobotice iz ptičje perspektive.

Razmišljanje

Nogometna polomija

Prekmurski nogomet se je znašel v veliki krizi, saj se doslej še ni zgodilo, da prekmurska prvoligaša Mura in Potrošnik v treh odigranih kolih ne bi osvojila niti točke. Da bo mera polna, sta za razočaranje poskrbela še prekmurska drugoligaša Nafta in Črenšovci, ki sta tudi po prvem spomladanskem krogu presenetljivo ostala brez točke.

Za Muro je bil usoden že štart, saj je v Celju ne samo izgubila s Publikumom, temveč je ostala brez dveh igralcev, ki sta komaj oblekla Murin dres, saj sta bila Brkič in Munishi zaradi nešportnega obnašanja kaznovana s prepovedjo igranja štirih oziroma dveh tekem. Pri Muri so reagirali in odpustili Brkiča, ki je v tem kratkem času naredil kar tri incidente – izključen je bil na tekmi v Malem Lošnju, Renkovcih in Celju. Haddiču, ki se s svojo igro ni prosil, pa so zagrozili, da ga bo doletela enaka usoda kot Brkiča, ko bo saniral poškodbo. Munishija, ki se je opravičil za storjeno napako, pa so zaenkrat obdržali. Po porazu s Korotanom v Murski Soboti so se skilili tudi odnosi med strokovnim vodstvom in nekaterimi igralci, ki jih je skušal zgladiati predsednik kluba Milan Mörec. Ferju Citru so odvzeli kapetanski trak in ga dali Marjanu Dominku. Kljub vsem tem težavam je igrala Mura na gostovanju v Dravogradu, ko sta se v igro zopet vrnila Dominko in Lukič, kar solidno, žal pa napadalci niso izkoristili nekaj idealnih priložnosti za gol pa tudi sreča jim je obrnila hrbet. Pričakujemo lahko, da bo Mura v nedeljo vendarle dosegla prvo spomladansko zmago s predzadnjim Pohorjem v Fazaneriji, dobila več samozavesti in z zmagami znova razveseljevala svoje privržence.

Beltinski Potrošnik je na srečanju z velenjskim Rudarjem nekoliko popravil slab vtis s prvih dveh tekem in doživel minimalen poraz. Beltinčani so se tokrat izkazali s požrtvovalno igro, in če ne bi naredili usodne napake v obrambi pred koncem prvega polčasa, bi lahko ostali tudi neporaženi, čeprav so bili gostje iz Velenja boljši nasprotnik. Žal se agonija v Beltincih nadaljuje, igralci in strokovno vodstvo so vedno bolj nezadovoljni zaradi neurejenih statusov in nadomestil, tako da je vedno pogostejše vprašanje, ali bodo lahko vzdržali tekmovalno do konca sezone ali se bodo preselili v najnižji tekmovalni razred in začeli povsem na novo, kar bi bila seveda za beltinski nogomet s petdesetletno tradicijo katastrofa. Zadevo naj bi nekoliko ublažila prodaja Romuna Popeska v Rusijo (Černomercu), da bi lahko izplačali vsaj nekaj obljubljenih nadomestil. Vprašanje je tudi, ali bodo v klubu uspešno opravili težko pričakovani občni zbor, ki je napovedan za jutri, petek, 17. marca.

S spomladanskim delom tekmovalja so začeli tudi nogometni drugoligaši. Lendavska Nafta je gostovala pri najresnejšem kandidatu za uvrstitev v prvo državno ligo Kopru in po pričakovanju izgubila. Pri Lendavčanih se je predvsem izkazal vratar Starovasnik, ki je ponovno stopil v vrata Nafta. Veliko več kot v Lendavi pa so pričakovali v Črenšovcih, kjer so gostili zadnjeuvrščeni Avtoplus Korte. Gostitelji so se nadejali zmage, saj je nogometaši z obale doslej še niso okusili. Toda zgodilo se je prav to, česar nismo pričakovali. Po vodstvu gostiteljev v prvem polčasu in igralcu več, saj je bil izključen gostujoči igralec Soltar, so zapravili možnost zmage. V začetku drugega polčasa je bil po nepotrebnem izključen Plej, nato so gostje prevzeli pobudo in brez posebnih težav dosegli tri gole in zmago.

FERI MAUČEC ■

Pred štartom v tretji ligi nogometašev

Nihče ne želi v nižji tekmovalni razred

V soboto začnajo z drugim delom prvenstva tudi nogometaši v tretji državni ligi vzhod, kjer tekmujejo pomurska moštva. Skoraj v vseh moštvih je prišlo v zimskem odmoru do nekaterih kadrovskih sprememb. Nihče pa ne želi izpasti iz tretje lige.

Renkovci – Jesenski prvaki, ki imajo prednost 7 točk, želijo prvo mesto obdržati in se uvrstiti v drugo državno ligo. Spremembe pri igralcih – odšel ni nihče, poškodovani je Marko Trček, prišel pa je Danijel Faršang (Mura). Vodstvo kluba – Metod Cigut (predsednik), Goran Koveš (trener), Jože Magdič (teh. vodja).

Odranci – Jesenski podprvaki so vodčim Renkovcem najresnejši tekmeec za naslov prvaka. Moštvo so pomladili in želijo obdržati drugo mesto. Spremembe pri igralcih – odšel je Aleš Kavaš (Potrošnik), Ciril Vegič je prenehal igrati, prišel pa je Dejan Kreslin (Potrošnik). Vodstvo kluba: Marjan Marič (predsednik), Štefan Kozic (trener), Martin Smodiš (teh. vodja).

Bakovci – Tretjeuvrščeno moštvo želi uvrstitev med prva tri moštva. Spremembe pri igralcih – odšli so Bojan Sočič (Kema), Kristjan Belinger (Čarda), Dejan Vrečič in Jože Benko (oba Turnišče), prišli pa Tomaž Pleteršnik, Kristjan Sadl, Aleš Šajt, Boštjan Puhar, Leon Grantaš, Štefan Horvat, Izidor Sabotin, Iztok Preininger in Iztok Kerčmar (vsi Mura). Vodstvo kluba: Štefan Kavčič (predsednik), Željko Kranjc (trener), Anton Baler (direktor) in Alojz Donša (teh. vodja).

Čarda Martjanci – Četrto moštvo iz jesenskega dela prvenstva si želi tudi v nadaljevanju prvenstva uvrstitev v gornjem delu lestvice. Spremembe pri igralcih – odšel je Renato Hajdinjak (Tromejnik), prišli pa so Kristjan Belinger (Bakovci), Peter Lipič (Rolunda), Ludvik Časar (Mura) in Jože Erniša (Tešanovci). Vodstvo kluba: Ivo Cifer (predsednik), Dušan Vogrinčič (trener) in Štefan Kerec (teh. vodja).

Kobilje – Petouvrščeno moštvo iz prvega dela prvenstva želi v nadaljevanju tekmovalja uvrstitev v sredini lestvice in si s tem zagotoviti obstanek med tretjeligaši. Spremembe pri igralcih – odšla sta Aleš Müller (Polana) in Emil Kovač (Tromejnik - Slovenica), prišel pa Neno Ban (Mursko Središče). Vodstvo kluba: Pavel Horvat (predsednik), Emil Ferencek (trener) in Slavko Korošec (teh. vodja).

Lesoplast Križevci – Šestouvrščeno moštvo po jesenskem delu prvenstva bi bilo zadovoljno s sredino lestvice in obstankom v ligi. Spremembe pri igralcih – odšli so Bogdan Črnko (Potrošnik), David Potočnik (Kema), Boštjan Zakoč in Dejan Žido (oba Šalovci), prišla sta Janez Kardoš (Avstrija) in Dejan Vabroš. Vodstvo kluba: Franc Šilh-tuber (predsednik), Zlatko Gabor (trener) in Robert Hari (teh. vodja).

Kema Puconci – Sedmouvrščeno moštvo si želi v drugem delu prvenstva uvrstitev v sredini lestvice in postati standardni tretjeligaš. Spremembe pri igralcih – odšel je Ervin Kutoša (Črenšovci), prišla pa sta David Potočnik (Lesoplast) in Bojan Sočič (Bakovci). Vodstvo kluba: Jože Urbančič (predsednik), Josip Turčik (trener) in Mitja Sapač (teh. vodja).

Goričanka Big Fun Rogoševci – Osmouvrščeno moštvo po prvem delu prvenstva si želi uvrstitev v gornji polovici lestvice. Spremembe pri igralcih – nihče ni odšel niti prišel. Vodstvo kluba: Štefan Nemec (predsednik), Igor Šušar (trener) in Viktor Felkar (teh. vodja).

Nogometaši Bakovec, člani tretje državne lige vzhod. Stojijo od leve: Holcman (fizioterapevt), Viher, Sočič, Ulen, Živič, Recek, Šajt, Donša, Kranjc (trner); čepijo: Fajdiga, Bagula, Krancič, Buzeti, Verban, Holcman, Šadl.

Hotiza – Devetouvrščeni Hotizani si želijo v nadaljevanju tekmovalja uvrstitev v sredini lestvice. Spremembe pri igralcih – odšel ni nihče, prišel pa je Darko Kolar (Črenšovci). Vodstvo kluba: Mirko Žizek (predsednik), Josip Filipan (trener), Dušan Hozjan (teh. vodja).

Veržej – Desetouvrščeni nogometaši Veržeja so dosegli manj, kot so pričakovali, zato več pričakujejo od nadaljevanja prvenstva, saj računajo na uvrstitev okrog četrtega mesta. Spremembe pri igralcih – odšel ni nihče, prišli pa so Goran Drvarič (Lesoplast), Robert Pongračič, Mitja Mulec (oba Mura), Danijel Cvetko (Cven), iz vojske se je vrnil Robi Kolbl. Vodstvo kluba: Mirko Osterc (predsednik), Franc Gorza (trener) in Viktor Hanžekovič (teh. vodja).

Polana – Enajstouvrščeno moštvo po jesenskem delu prvenstva želi v nadaljevanju tekmovalja izboljšati uvrstitev. Pričakujejo uvrstitev med osmim in desetim mestom. Spremembe pri igralcih – odšel ni nihče, prišli pa so Aleš Müller (Kobilje), Franc Gabor (Nafta), Matjaž Vogrinec (Mura) in Boris Žizek (Gančani). Vodstvo kluba: Simon Vajsman (predsednik), Jože Krauthaker (trener) in Jože Žakoc (teh. vodja).

Tromejnik - Slovenica Kuzma – Dvanajstouvrščeno moštvo si želi v nadaljevanju prvenstva obdržati to uvrstitev, ki mu zagotavlja obstanek

med tretjeligaši, kar je tudi njihov osnovni cilj. Spremembe pri igralcih – odšla sta Drago Rogan (Avstrija) in Zdravko Vuzem (Šalovci), prišli pa so Emil Kovač (Kobilje), Peter Kulčar (Monošter), Andrej Turza (Serdica), Bili Štertak (mali nogomet) in Renato Hajdinjak (Čarda). Vodstvo kluba: Miran Petek (predsednik), Drago Šafer (trener) in Marjan Škodnik (teh. vodja).

Bratonci – Predzadnjeuvrščeno moštvo si želi obstanek v tretji ligi. Doslej niso bili zadovoljni s sodelovanjem s Potrošnikom, zato so se zopet osredotočili na lasten igralski kader. Spremembe pri igralcih – odšli so Matej Horvat, Danilo Horvat, Danijel Zlatar, Franc Duh, Aleš Zver (vsi Potrošnik), ponovno so se vrnilo Darko Ivančič, Roman Fras, Ciril Lopert, Janez Miholič in Srečko Vinkovič. Vodstvo kluba: Marjan Voroš (predsednik), Milan Jenč (trener), Robert Vinkovič (teh. vodja).

Turnišče – Zadnjeuvrščeno moštvo po jesenskem delu prvenstva si želi obstanek v ligi, zato se je temu primerno okrepilo. Spremembe pri igralcih – odšla sta Simon Fekonja in Borislav Radkovič, prišli pa so Mitja Erniša (Potrošnik), Jože Benko in Boštjan Kamnik (oba Mura) ter Dani Pucko (Nafta). Vodstvo kluba: Dani Lebar (podpredsednik), Mirko Škalič (trener) in Franc Litrop (teh. vodja).

FERI MAUČEC

Namizni tenis

Zmagi Radgone in MT Sobote

V štirinajstem krogu prvenstva v prvi državni moški namiznoteniški ligi sta obe pomurski ekipi zmagali. Moravske Toplice Sobota so na gostovanju v Križah zmagale težje, kot kaže rezultat. Junak dvoboja je bil Horvat, ki je premagal vse tri gostitelje, in je tudi prvi Sobočan, ki je premagal kitajskega igralca v prvi ligi. Radgončani so imeli precej težav z nekompletno predzadnjo ekipo Krke. Za zmago je najzaslužnejši Kitajec Xu Jia, ki je premagal vse tri igralce gostov, dve pomembni zmagi pa je dosegel tudi poškodovani Solar.

Učila Križe: Moravske Toplice Sobota 3 : 6 (Xu Chi : Horvat 0 : 2, Jazbec : Kocuvan 1 : 2, Polanšek : Unger 0 : 2, Jazbec : Horvat 0 : 2, Xu Chi : Unger 2 : 0, Polanšek : Kocuvan 0 : 2, Xu Chi - Jazbec : Unger - Horvat 2 : 0, Jazbec : Unger 2 : 1, Polanšek : Horvat 0 : 2); **Radgona: Krka 6 : 3** (Rihtarič : Kralj 1 : 2, Solar : Gradišar 2 : 0, Xu Jia : Retelj 2 : 0, Solar : Kralj 1 : 2, Rihtarič : Retelj 1 : 2, Xu Jia : Gradišar 2 : 0, Xu Jia - Benkovič : Kralj - Retelj 2 : 1, Solar : Retelj 2 : 1, Xu Jia : Kralj 2 : 0).

Kema gladko zmaguje

V osmem krogu tekmovalja v drugi državni moški namiznoteniški ligi sta bili prekmurski ekipi uspešni.

Vodeča Kema iz Puconec je dosegla dve gladki zmagi, Kovač in Benko pa sta ostala neporažena. Druga ekipa Moravskih Toplic Sobote pa je brez poškodovanega

Strelstvo

Pomurka Ml na pragu prve lige

V M. Soboti je bil šesti krog prvenstva v drugi državni strelski ligi zračno puško. Zopet so se izkazali strelci Pomurke Ml iz M. Sobote, ki so zmagali ekipno in posamično. Med ekipami je bila prva SD Pomurka Ml s 1749 krogi pred SD KF Tišina II, 1709 krogov. Med posamezniki je zmagala Maja Dular s 587 krogi pred Tomažem Kerčmar-

Prva liga Si. mobil

Potrošnik : Rudar 1 : 2

Beltinci – Stadion v športnem parku, gledalcev 600. Sodnik: Borošak (Maribor). Strelci: 0 : 1 Gajser (18), 1 : 1 Zorica (26), 1 : 2 Jolič (34).

Potrošnik: K. Zver, Zorica, Tratnjek, Ulen, Adjei, Antolin, Bukovec, Kokaš, Škalafar (A. Zver), Kavaš (Horvat), Slana.

Dravograd : Mura 2 : 1

Dravograd – Stadion v športnem parku, gledalcev 900. Sodnik: Mijatović (Ljubljana). Strelci: 1 : 0 Čavnik (3), 2 : 0 Sivko (62), 2 : 1 Vogrinčič (85).

Mura: Nemec, Dominko, Gabor (Bagola), Cifer, Ošljaj, Mesarič, Lukič, Petrovič (Pima), Vogrinčič, Dvoršak, Fras (Ristič).

Druga državna nogometna liga

Črenšovci : Avtoplus Korte 1 : 3

Črenšovci – Stadion v Črenšovcih, gledalcev 100. Sodnik: Mendek (Maribor). Strelci: 1 : 0 Hartman (44), 1 : 1 Malikovič (60), 1 : 2 Mamič (77), 1 : 3 Furlanič (79).

Črenšovci: Karoli, Godina, Hartman, Pintarič (Horvat), Pucko, Kustec, Plej, Gomboc (Kuzma), Gruškovnjak, Krapec, Brunec.

Koper : Nafta 3 : 0

Koper – Stadion na Bonifiki, gledalcev 1000. Sodnik: Kogej (Idrija). Strelci: 1 : 0 Benedežič (25), 2 : 0 Klarica (58), 3 : 0 Jakomin (63).

Nafta: Starovasnik, Hozjan (Győrkeš), D. Novak, Drvarič, Utroša, Šabjan Baša, Tompa, Varga, T. Novak (Kulčar), Zver (Balantič).

1. liga Si. mobil

Maribor	19	12	5	2	50:22	41
Gorica	19	11	3	5	32:21	36
Olimpija	19	11	1	7	41:30	34
Rudar	18	10	3	5	27:19	33*
Primorje	19	9	5	5	36:26	32
Korotan	18	7	7	4	37:24	28
Publikum	19	6	8	5	24:24	26
Dravograd	19	6	5	8	26:34	23
Mura	19	6	4	9	26:27	22
Domžale	18	6	3	9	28:34	21
Pohorje	18	2	3	13	13:41	9
Potrošnik	19	0	5	14	9:47	5

2. državna liga

Tabor	16	14	1	1	38:5	43
Koper	16	12	3	1	49:10	39
Šmartno	16	10	2	4	35:25	32
Elan	16	9	2	5	30:21	29
Zagorje	16	8	4	4	27:17	28
Železničar	16	8	3	5	23:13	27
Aluminij	16	8	2	6	29:20	26
I. Gorica	16	6	2	8	27:29	20
Rogoza	16	5	4	7	14:21	19
Jadran	16	4	6	6	16:22	18
Ž. Triglav	16	6	0	10	19:26	18
Šentjur	16	4	4	8	12:30	16
Drava	16	3	6	7	16:21	15
Nafta	16	3	4	9	14:32	13
Črenšovci	16	2	4	10	12:41	10
Avtoplus	16	1	3	12	8:36	6

Mali nogomet
OŠ Beltinci
in Črenšovci
v finalu

V Črni na Koroškem in na Ptuj sta bila polfinalna turnirja v malem nogometu osnovnih šol Slovenije. V Črni je med štirimi ekipami zmagala OŠ Beltinci, ki je premagala OŠ Črna s 3 : 1, OŠ Laško s 3 : 0 in OŠ Hajdina s 7 : 2.

Tomaž Jerebic je bil z 9 goli najboljši strellec, Danijel Forjan (oba OŠ Beltinci) pa razglašen za najboljšega vratarja.

Na Ptuj pa je med štirimi ekipami zmagala OŠ Črenšovci, ki je premagala OŠ Ptuj s 4 : 2, OŠ Radvanje s 5 : 2 in OŠ I. Murska Sobota s 4 : 3. Nogometaši OŠ Beltinci in Črenšovci so se uvrstili v finale, med štiri najboljše ekipe, ki bo aprila, kar je zelo lep uspeh. (FM)

Rokomet

1. B-liga moški

Rudar	16	14	1	1	489:386	29
V. Nedelja	16	12	0	4	425:357	24
Sevnica	16	8	2	6	441:403	18
Besnica	16	6	4	6	420:432	16
N. Gorica	16	8	0	8	425:452	16
Šmartno	16	7	2	6	389:386	16
Ormož	16	7	1	8	413:414	15
Predvor	16	7	0	9	396:433	14
Hrastnik	16	6	2	8	385:393	14
Pomurka	16	5	3	8	422:460	13
Krim	16	5	1	10	389:418	11
Atom Krško	16	1	2	12	395:453	4

2. liga moški

Pyramidia	15	15	0	0	512:290	30
Arcohl	15	12	1	2	470:375	25
Ptuj	14	10	2	2	428:263	22
Kras	15	9	1	4	396:382	19
Ormož B	15	6	1	8	411:447	13
Dupleje	14	6	0	8	333:280	12
Dom Žabnica	15	5	0	10	328:422	10
Jezerško	15	3	1	11	342:435	7
Razkrižje	15	1	2	12	370:462	4
Maribor	15	1	2	12	342:441	4

Košarka

1. B moški

Radenska Cr.	22	16	6	1766:1645	38
Bežigrad	22	16	6	1691:1537	38
Kemoplast	22	15	7	1969:1776	37
Nova Gorica	22	14	8	1732:1680	36
Banex	22	13	9	1895:1865	35
Elektra	22	11	11	1756:1757	33
Hrastnik	22	10	12	1700:1737	32
J. Pl. laguna	22	8	14	1658:1722	30
Ilirija	22	8	14	1666:1757	30
Ten Krško	22	8	14	1694:1801	30
Radovljica	22	7	15	1599:1745	29
U. Olimpija ml.	22	6	16	1557:1687	28

Kegljanje

2. liga moški

Korotan	17	16	0	1	105:31	32
Rudar II	17	12	0	5	84:52	24
Sl. Gradec	17	11	0	6	76:60	22
Rolo Slnad	17	10	0	7	73:63	20
Nafta	17	7	1	9	70:68	15
Žalec Rog.	17	7	1	9	62:75	15
Rudnik	17	7	0	10	65:70	14
Radenska	17	5	0	12	47:89	10
Fužinar	17	4	1	12	50:86	9
Šoštanj	17	4	1	12	49:87	9

V prijateljskem mednarodnem kegljaškem srečanju je Nafta v Lentju na Madžarskem premagala domačo ekipo z 2678 : 2640 podrtih kegljev (Preradović 406, Bagladi 366, L. Horvat 348, Karakatič 357, Rošič 407, Šimon 370, Radaković 424). (MŽ)

Namizni tenis

V Škofji Loki je bil tretji odprti kadetski turnir. Med 86 tekmovalci so sodelovali tudi Sobočani in Pucončani.

Najbolje se je odrezal Ocepek, ki je zasedel odlično drugo mesto. Ropoša in Roudi sta se uvrstila med osmerico. (MU)

Po odigranih dodatnih tekmah v prvi medobčinski namiznoteniški ligi je prva ekipa Segrapa s Cvena pred Kapitalom Brokerjem Ljutomer in SIP Servisom s Cvena. V drugi medobčinski ligi je zmagala ekipa Demark Ljutomer pred Servisom Zetor Zdravec iz Vučje vasi. V veteranski ligi je naslov prvaka pripadel Kamenščaku. (NS)

Košarka

Prvo mesto Radenske Creativa

V zadnjem krogu rednega dela prvenstva v državni moški košarkarski 1. B-ligi je Radenska Creativ v Murski Soboti po pričakovanju premagala zadnjeuvrščeno Union Olimpijo mladi iz Ljubljane z rezultatom 75 : 60 (32 : 32). Gosťe so se domačinom zelo upirali, tako da so si zmago zagotovili šele v zadnjih minutah igre. Junak srečanja je bil Oček, ki je dosegel 35 točk in kar 8 trojk. Preostali strelci Radenske Creativa: Karlo 10, Bratkovič 9, Meško 8, Niderl 7, Besedič 6. Sobočani so zasedli prvo mesto

z enakim številom točk kot Bežigrad, kar je dobra iztočnica za končno tekmovalca štrih najboljših ekip, ki je hkrati kvalifikacija za vstop v 1. A-ligo. To je vsekakor lep uspeh.

Sobočanke zmagale v Škofji Loki

V osmem krogu tekmovalca za razvrstitev od 7. do 12. mesta v prvi državni ženski košarkarski ligi je prijetno presenetila ekipa Pomurja Skiny iz Murske Sobote, saj je

nenapovedano, vendar zaslužen premagala Odejo Marmor v Škofji Loki ter se navijačem oddolžila za poraz v Murski Soboti. Junakinja srečanja je bila Svetinova, ki je dosegla 24 točk. Preostale strelke za Pomurje Skiny: Horvatova 13, Glišičeva 9, Orjevera 8, Pušenjakova 6 in Kerečeva 2. Sobočanke so trenutno na drugem (osmem) mestu, ki jim zagotavlja obstanek med privilegisi. (FM)

Beltinčani že pomurski prvaki

V Beltinčih je bil peti košarkarski turnir za prvenstvo Pomurja. Rezultati: Claudia shop : Miarte 76 : 47, Miarte : Plastron 42 : 36, Claudia shop : Plastron 59 : 40. Vodi Claudia shop iz Beltincev z 20 točkami in si je že zagotovila naslov pomurskega prvaka, pred Plastronom iz Radgone, 13, in ekipo Miarte Lendava, 12 točk. Najboljši strelec je Tratnjek (Claudia shop), 49, pred Čórom (Miarte), 34, in Mikičem (Claudia shop), 33 točk. Zadnji turnir bo v Lendavi. (K. Glazar)

Rokoborba

Ljutomerčanom sedem naslovov

V Ljutomeru je bilo državno prvenstvo v rokoborbi v grško-rimskem slogu za dečke, ki ga je pripravil RK Mlekopromet iz Ljutomer. Sodelovalo 60 tekmovalcev iz petih slovenskih klubov. Najuspešnejši so bili Ljutomerčani, ki so osvojili sedem naslovov. Sobočani pet in Dobrovniki enega. Državni prvaki so postali – mlajši dečki: Aljoša Črnko (24 kg) iz Murske Sobote, Tomaž Kocon (27 kg) iz Do-

Rokomet

Tesen poraz Pomurke v Litiji

V šestnajstem krogu prvenstva v državni moški rokometni 1. B-ligi je Šmartno v Litiji s tesnim rezultatom 24 : 22 (10 : 8) premagalo Pomurko Krog Bakovce. **Pomurka Krog Bakovci:** B. Vereš, D. Kolmanko 4, A. Kolmanko 2, Lovenjak 3, Hegedus 3, Zajnkovič, Horvat 1, A. Vereš 6, S. Buzeti 2, D. Buzeti 1, Sapač, Sečko, Roškar. V naslednjem krogu igra Pomurka v Murski Soboti v soboto ob 20. uri z zadnjeuvrščenim Atomom iz Krškega. (FM)

Arcont zmagal v Škofji Loki

V sedemnajstem krogu prvenstva v drugi državni moški rokometni ligi je Arcont iz Radgone v Škofji Loki prepričljivo premagal Dom Žabnico z 31 : 23 (12 : 10). **Arcont Radgona:** Leskovar, L. Klun 1, Pintarič, Hokjs 3, Smolko 11, Trbuc 4, Fartek, Šic, N. Klun 5, Kepe 5, Bogdanovič, Žinkovič 2. Vodeča Piramidja pa je premagala Razkrižje s 37 : 17 (21 : 4). (FM)

Kegljanje

Kegljavke Nafte premagale Šoštanj

V predzadnjem krogu prvenstva v drugi državni moški kegljaški ligi je Slovenj Gradec z visokim rezul-

tatom premagal Radensko z 8 : 0 (5516 : 5126). Za Radensko so tekmovali: Drvarič, 881, Harc, 876, Steržaj, 875, Borovič, 855, Šebjanič, 839, in Kos, 800 podrtih kegljev. Vodeči Korotan pa je v Lendavi premagal Nafto s 6 : 2 (5365 : 5230). Za Nafto sta zmagala Horvat, 927, in Radakovič, 884, tekmovali so še Peric, 875, Žalik, 865, Matko 846, in Kopinja, 835 podrtih kegljev. Zadnje kolo bo na sporedu v soboto, 25. marca, ko se bosta pomerila pomurska ligaša Radenska in Nafta.

V trinajstem krogu prvenstva v drugi državni ženski kegljaški ligi je Nafta v Lendavi premagala Šoštanj s 6 : 2 (2390 : 2331). Za Nafto so zmagale Utroševa, 435, Ščapova, 402, Sapačeva, 397, Rašpergerjeva, 397, tekmovali pa sta še Žalikova, 385 in Staničeva, 372 podrtih kegljev. (MŽ, FM)

15. izbor športnika občine Gornja Radgona

Milan Svetec športnik leta 1999

SD Radgona najboljša med ekipami. Priznanja športnikom in športnim delavcem za 10, 30 in 50 let.

V kulturnem domu v Gornji Radgoni je bila 15. tradicionalna športno-zabavna prireditev Izbiramo športnika leta 1999, ki jo je pripravila Občinska športna zveza Gornja Radgona.

Že petnajstič jo je vodil najravnatelj Slovenije in osebnost leta Gornje Radgone Dušan Zagorc. Na prireditvi so razglasili najboljše športnike leta 1999, športnike šolskih športnih društev, perspektivnega športnika ter zaslužnim športnikom in športnim delavcem podelili priznanja za deset, trideset in petdeset let. Po uvodnih besedah predsednika Občinske športne

tec, Miro Matjašec in Mojca Tuš. Priznanja za 30-letne dosežke so dobili športniki: Vlado Kocuvan, Brane Klun, Rudi Kocmut, Slavko Kumek, Janko Irgolič, Birigita Nerat Čavuzič, Anka Zagorc, Silva Kocbek, Ivanka Serec Šormaz in Slavica Poznič. Priznanja za 50-letne dosežke pa so prejeli: Milan Muhič, Bruno Švagan, Franc Verzel, Anton Žnuderl, Alojz Štefanec, Oskar Šmid, Anton Gaberc, Franc Topolovec, Jakob Holc, Franc Holc, Leopold Holc, Martin Holc, Franc Lukač, Ludvik Roškar, Brane Klun in Danica Teodorovič. Priznanja so prejeli tudi športni novi-

nari: Oste Bakal (10 let), Tonček Gider (30 let) in Feri Maučec (50 let).

Za najboljšega športnika Občine Gornja Radgona za leto 1999 so razglasili strelca Milana Svetca, člana SD Radgone. Drugo mesto je pripadlo karateistki Špeli Rues, članici Karate kluba Gornja Radgona. Tretji pa je bil rokometas Niko Klun, član RK Arcont Radgona. Za najboljše športno ekipo v letu 1999 so izbrali Strelsko družino Radgona, drugi je bil Rokometni klub Arcont Radgona, tretja pa Riška družina Radgona.

FERI MAUČEC

Športniki in športnice radgonske občine, ki so dobili priznanja za dosežke v minulih trideset letih.

zveze Gornja Radgona Alojza Filipiča so najprej odkrili skritega gosta – tokrat je bila to nosilka srebrne medalje z dvoranskega evropskega prvenstva v Belgiji v teku na 200 m Alenka Bikar. Za športnike šolskih športnih društev so razglasili: Aleša Mauka (OŠ Apače), Alenko Kaučič (OŠ Negova), Davida Cvetka (OŠ Stogovci), Marka Jaušovca (OŠ J. Šlebinger), Bruno Fekonja in Andreja Pintariča (oba OŠ G. Radgona). Za perspektivnega športnika so izbrali namiznoteniškega igralca Tomija Ocepka. Priznanji s sloganom Naredimo nekaj zase in za druge sta dobili Elica Korošec (planinstvo) in Franci Klemenčič (športna rekreacija). S priznanji in nagradami so se spomnili dolgoletnih organizatorjev športnih prireditev. Ta so dobili: Irena Pevec, Tone Pevec, Vladimir Škof, Cilka Dimec Žerđin, Tone Rovšnik, Drago Kočar, Martin Sreš, Brane Klun, Alojz Slanič, Anton Kocbek, Tonček Žnidarič, Franc Verzel, Drago Mastinšek, Rado Krajnc, Ivan Rihtarič, Zdravko Ravnikar, Miha Strah, Zvone Rožman, Žare Rues, Milah Podhostnik, Milan Nekrep, Rudi Babošek, Milica Pelc in Viktor Pelc.

Priznanja za 10-letne dosežke so prejeli: Boris Rihtarič, Tomaž Pivec, Boštjan Kampuš, Milan Sve-

Odbojka

Mariborčanke premočne

V prvi tekmi polfinala državnega ženskega odbojarskega prvenstva, kjer sodelujejo štiri najboljše ekipe, je vodeča ekipa Infonda Branika v Mariboru po pričakovanju premagala Zavarovalnico Maribor iz Ljutomer s 3 : 1 (25 : 12, 16 : 25, 25 : 13, 25 : 18). Ljutomerčanke so se favoriziranim domačinkam močno upirale in jim celo odvzele niz. Sicer pa je že uvrstitev Ljutomerčan v sklepni del prvenstva lep uspeh. **Zavarovalnica Maribor Ljutomer:** Vrbnjak, Drevnšek, Oletič, Pirher, Kolar, Mörec, Šoštarčič, Kodila, Gomboc, Zver, Jureš, Tretinjak. (NS)

Ljutomer boljši od Fužinarja

V predzadnjem krogu prvenstva v drugi državni moški odbojarski ligi je Ljutomer doma premagal drugo ekipo Fužinarja z Raven na Koroškem s 3 : 0 (25 : 23, 25 : 21, 25 : 12). **Ljutomer:** Primec, Onišak, Babič, Horvat, Pirher, A. Grut, B. Grut, Špilak, G. Kodila, D. Kodila. Drugouvrščeni Šempeter pa je po pričakovanju premagal oslabiljeno ekipo Beltincev s 3 : 0 (25 : 16, 25 : 16, 26 : 24). **Beltinci:** Horvat, Čenar, Janža, Gumilar, Lukač, Prša. V zadnjem krogu se bosta v Beltinčih srečala pomurski ekipi Beltinec in Ljutomera. (NS, FM)

Zmagi Sonimexa in Keme

V predzadnjem krogu prvenstva v tretji državni ženski odbojarski ligi vzchod je Kema v Puconcih premagala Dravograd s 3 : 0 (25 : 19, 27 : 25, 25 : 20). **Kema Puconci:** Vlaj, Kerčmar, Mencigar, Šeruga, Zorkovič, Škerlak, Eman, Horvat, Potočnik, Časar, Rappl. Odbojkarice Sonimexa iz Radenec pa so v Celju premagale Savinjo s 3 : 1 (25 : 15, 25 : 17, 19 : 25, 27 : 25). **Sonimex Radence:** Ješovnik, Zver, J. Vrbancič, Strmšek, S. Vrbancič, Šavel, Klemenčič. V zadnjem krogu se bosta srečala pomurski ekipi Sonimex : Kema. (FM)

Odbojka

Sedmo mesto Pomurja uspeh

Odbojkarji Pomurja iz Murske Sobote so v prvi državni ligi zasedli sedmo mesto. Dosegli so pet zmag in trinajst porazov ter osvojili 16 točk.

Sobočani so premagali državne prvake Salonit v gosteh s 3 : 0, Žužemberk s 3 : 2, Granit s 3 : 0 in dvakrat Triglav s 3 : 0 in 3 : 1. Dobro pa so igrali tudi v Murski Soboti z Bledom in Mariborom, saj so tesno izgubili z 2 : 3, ter Kamnikom z 1 : 3.

V končnici državnega prvenstva jih je z 2 : 1 premagal drugouvrščeni Kamnik. Ta je zmagal na domačem parketu na prvem in tretjem srečanju s 3 : 0 in 3 : 1 ter izgubil v Murski Soboti z 0 : 3. Sobočani tako niso izboljšali sedmega mesta iz rednega dela prvenstva. Čeprav bi bila lahko njihova bera točk večja, saj so nekatera srečanja po nepotrebnem izgubili, je trener Pomurja Sabahudin Peljto so s to uvrstitvijo zelo zadovoljen. Klub se je namreč med tekmovalcem znašel v velikih finančnih težavah, tako da je bilo vprašanje, ali bo ekipa sploh lahko nadaljevala s spomladanskim delom prvenstva, kar je tudi vplivalo

na rezultate in uvrstitve. Da se to ni zgodilo, je predvsem zasluga nekaterih zvestih privrženecv odbojke: Janeza Kučana, Jožeta Horvata, Štefana Flisarja in Bele Bakoša, ki so znali rešiti potaplajoče se barke.

Sicer pa je Pomurje po odhodu Berdona, Bačviča in Mariča tekmovalo s pomlajenim moštvom. Poleg že izkušenih igralcev Fujsa, Topovška, Kereca in Čeha sta se zlasti uveljavila mladinska reprezentanta Beltinčana Horvat in Tot, ki sta bila

Odbojkarji Pomurja iz Murske Sobote, člani prve državne lige. Stojijo od leve: Tomas Čeh, Sašo Topovšek, Alojz Kerec, Bogdan Marič, Dejan Fujs; čepijo: Sabahudin Peljto (trener), Andrej Tot, Gregor Horvat, Štefan Marič. Fotografija: N. Juhnov

Šah

Boris Kovač drugi

V Radencih je bil četrti konektedenski šahovski turnir, ki ga je pripravilo ŠD Beltrans iz Radgone. Sodelovalo je 70 šahistov iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije.

Zmagal je Lindner s Sladkega Vrha pred Borisom Kovačem (Radenska Pomgrad), oba sta zbrala po 7,5 točke.

Denis Gjuran je s 6,5 točke za-

sedel peto mesto.

Tomi Gruškovnjak je bil deseti, Aleš Lazar pa enajsti, oba sta zbrala po 6 točk.

Mitja Kovač pa je s 5,5 točke osvojil petnajsto mesto.

Peti turnir bo v organizaciji ŠD Jeruzalem v nedeljo, 19. marca, ob 9. uri v hotelu Ormož.

FM

FERI MAUČEC

Varna povezava

Založništvo

Internet kot medij za izdajanje publikacij nudi celo vrsto za to primernih oblik. Najbolj uveljavljeno je objavljane na Spletu (WWW) in po elektronski pošti (E-mail).

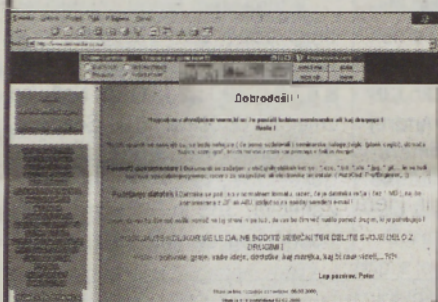
Klasično objavljane v tiskani obliki ter na radiu in televiziji je zakonsko dokaj natančno obdelano. Ker pa se je internet prvotno uveljavil kot medij za objavljane posameznikov in so se klasični mediji tu šele kasneje pojavili, so nateleti na že ustaljeno, bolj liberalno prakso. **Obstoječo zakonodajo se sicer da do neke mere uporabiti, a jo bo kljub temu potrebno prilagoditi**, pišejo na strani o pravnih vidikih interneta, ki jo je postavilo podjetje Netka (www.netka.si)

Eno od osrednjih vprašanj je **odgovornost za objavljeno vsebino**, ki tradicionalno pripada glavnemu ali odgovornemu uredniku. Ker internet ni institucija, ki bi imela svoje uredništvo, so se prva pričakovanja usmerila k internetskim operaterjem, ki vzdržujejo strežnike in prostor na njih oddajajo uporabnikom. Ta pristop pa se ni uveljavil, saj so bili operaterji mnenja, da to presega njihove praktične možnosti in bi upravljanje s sistemi toliko podražilo, da bi vsa internetska dejavnost zamrla oziroma izgubila svoj prvotni namen.

Zelo pomembno vprašanje je tudi svoboda govora oziroma objavljane na internetu, ki je posebno v začetni fazi opravi pomembno poslanstvo z omogočanjem objavljane resnice posameznikom iz držav z nedemokratskimi režimi, pa tudi v demokratskih državah omogočil večji vpliv javnosti in posameznikov na dogajanje v družbi.

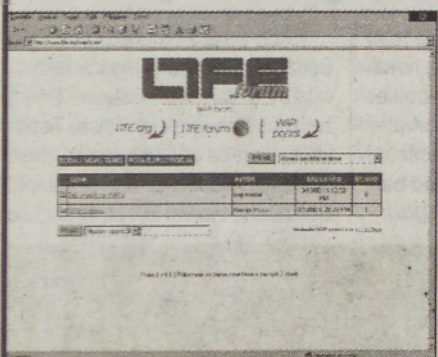
S tega stališča je potrebno na internetu ohraniti pravico in možnost do **anonimnosti avtorja**. V klasičnih medijih je anonimnost ščitil urednik, ki je sam prevzel del odgovornosti nase. Ker urednika ni več, ostane odgovornost kljub vsemu na avtorju. Ta dokaj zapleten problem skušajo nekateri rešiti tako, da bi vzdrževalec spletnih strani moral hraniti podatke o avtorju določen čas za primer, da bi na podlagi odločbe sodišča moral podatke izročiti policiji.

<http://www.seminarske.gg.nu/>

Največji arhiv datotek za pomoč v šoli. Več kot 600 datotek različnih seminarov, domačih branj, »švinglcv« in še kaj.

<http://www.ltf.org/wapforum/>

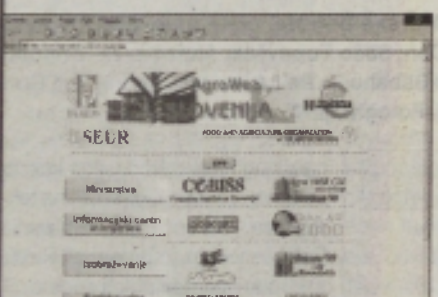
Vabimo vas, da se pridružite debatam o WAP tehnologiji, terminalih, težavah in pripetljajih, prehodih in sploh vsem, kar ste o WAP vedno želeli vedeti in niste zvedeli.

<http://www.s-gms.ms.edus.si/Vrtec-MS/>

Vrtec Murska Sobota je eden med štirindvajsetimi izbranimi vrtci, ki se je v šolskem letu 1999/2000 s 01. 10. 1999 prvič vključil v postopno uvajanje kurikula za vrtece.

<http://www.agroweb.bf.uni-lj.si/>

indexslo.html

Na straneh AgroWeb Slovenija najdete povezave do obstoječih strani s kmetijsko tematiko: ministrstva in

vladne organizacije, knjižnice in informacijske službe, univerze, raziskovalne organizacije, nevladne organizacije, kmetijsko trženje, evropska povezovanja, dogodki - posvetovanja

Naslov in oceno vaše najljubše strani svetovnega spleta, tudi če ste jo izdelali sami, lahko predlagate tudi vi. Naslov naše elektronske pošte je: vestnik@eunet.si. Zadeva: Varna povezava.

Sreče ne najdeš z glavo, temveč s srcem

Na Osnovni šoli I. M. Sobota je jeseni stekla akcija zbiranja denarnih sredstev za nakup posebnega računalnika za slepo deklico Blanko Škafar iz Odranec, ki obiskuje 4. razred osnovne šole za slepe in slabovidne v Ljubljani. Učenci prve osemletke so se pri tem res izkazali. V 4. b-razredu, v katerem poučuje Ruža Rožman, pa se je porodila tudi ideja, da bi Blanki napisali tudi pismo. Tako so tudi storili in čez nekaj časa je prišel Blankin odgovor. Tega so se zelo razveselili. Bili so srečni in ponosni. Spet so pisali, sledilo pa

je veliko presenečenje: poklicala jih je Blankina mama, jim povedala, da jima s hčerko takšna pisma velika pomenijo in da bi jih radi obiskali. To se je kmalu nato tudi zgodilo.

Učiteljica Ruža je to srečanje takole doživela: »Vse smo hoteli zvedeti o šoli, igri, prijateljih ... Blanko nam je hudomušno povedala: 'Vse lahko naredim kot vi, le teči ne morem hitro.' Blanko nam je tudi brala; besede so ji tekale gladko. Piše tudi lepe spise. Blankina mama nam je zatrdila, da z njo nima posebnega

dela, obremenjuje jo samo tedenska vožnja v Ljubljano in domov. Učenci so se nato razživel in zaigrali igro človek, ne jezi se, kakršno se lahko igra Blanka. Čas je hitro mineval in poslovili smo se. Plišasto igračo, ki smo ji jo poklonili, je stisnila k sebi. Obljubila je, da se bo naše prijateljstvo nadaljevalo. Bila je čudovita. Kako malo je potrebno, da nekoga osrečiš! Samo človek moraš biti in nositi v sebi lastnosti dobrega človeka. Tako najdeš tudi srečo, kajti sreče ne najdeš z glavo, temveč s srcem.«

Blanka in učenci 4. b-razreda OŠ I. M. Sobota

Moje počitnice

Bila sem na Gorenjskem. Obiskala sem babico Minko in prababico Rozko. Pripravila sem nastop s flavto. Bili sta zelo navdušeni. Šla sem se tudi sankat in smučat. Z mano sta bila še mamica in bratec Blaž. Predzadnji dan je zapadlo veliko snega, zato sva z bratom naredila snežaka Jaka. Kmalu je prišel konec počitnic in odpeljali smo se domov. Bilo je lepo.

SARA VIDMAR, 1. A

Med počitnicami sem bil v gozdu. Sekal sem drva, nato sem raziskoval okolico gozda. Videl sem, kako bežijo srne. Šel sem gledat tudi jamo, v kateri je bilo veliko peska. Zgradil sem vulkan, a nato je prišel Janez in mi ga podr. Mama je bila jezna, ker mi je Janez nagajal. Otroci smo izgubili sekuro. Ata je rekel, naj jo poiščemo. Nismo je našli. Domov smo peljali mokra drva in tudi mi smo bili mokri, ker smo čofotali po vodi.

MATIJA FAŠALEK, 1. A
OŠ RADENCI

Obiskal nas je ...

Ko smo barvali maske, nas je obiskal gospod Koren. V roki je imel culo. V njej se je nekaj premikalo. Mislili smo, da ima kačo, miško ali zajčka. Imel pa je ježka. Sonček ga je prebudil. Da ne bi zmrznil, spi v škatli s senom v kopalnici. Rad je meso in seno. Obiskali smo bili zelo veseli. Gospod Koren ima dobro srce, ker ima rad živali.

IRENA KRAJNC, 1. B
OŠ KRIŽEVCI

8. marec

Na ta dan se spominjamo mamic, babic in vseh starejših žensk. Najbolj jih razveselimo, če jim podarimo šopek rož. Ker sem izgubila mamico v prometni nesreči, ji bom nesla šopek rož na grob. To leto sem zelo vesela, ker sva z bratcem dobila novo mamico Nado, ki naju ima zelo rada. Natrgala ji bom šopek rož in ji ga poklonila. Vsem mamicam želim lepo praznovanje!

MINIKA ČURIČ, 2. RAZ.
OŠ APAČE

Šola - dom

Ko zjutraj se zbudim, se rada smejim. Nato v šolo grem, a še prej kaj pojem.

Ko v šolo pridem, se bojim, da slabe ocene ne dobim. Zato najraje sem doma, kjer smeh prihaja od srca.

NATAŠA GJURA, 4. A
OŠ BOGOJINA

Pomlad

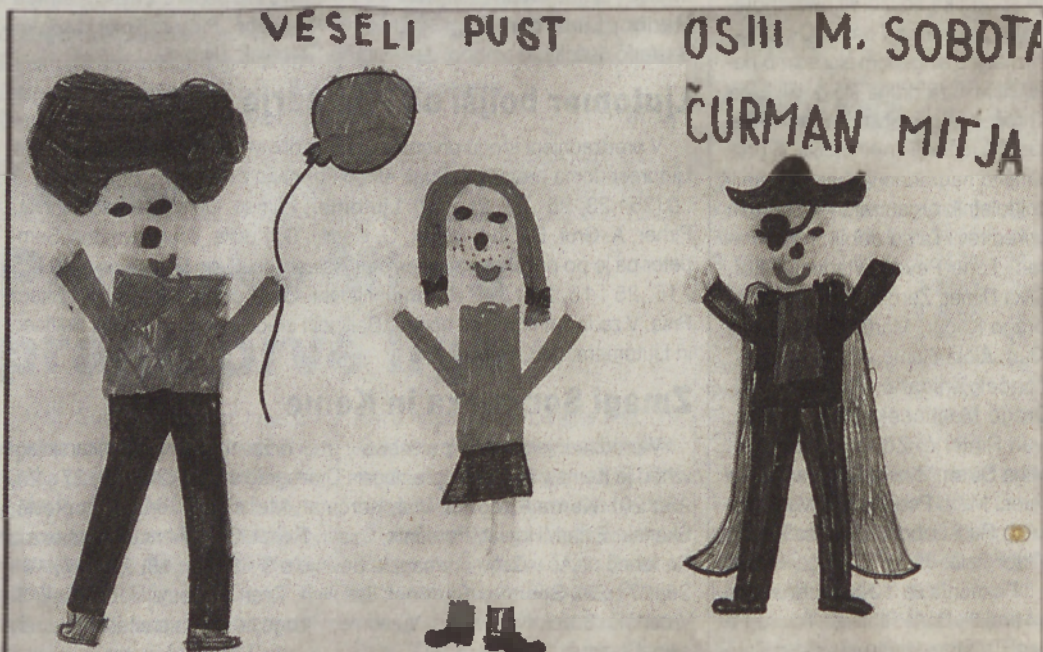
Pomlad je prišla, rožice cveto, na vejah pa ptički že pojo. Zvončki iz zemlje so pokukali, ptički pogačice so izkljukali. Trava že je ozelenela, sinička veselo je vzletela. Medved prišel je iz brloga, vevericam ostala je zaloga. Babica na vrtu rožice sadi, ker ji sneg več sreče na kali.

SABINA MENCIGAR, 4. RAZ.
OŠ SV. JURIJ

Zakaj moj svet je tema?

Zakaj je tema, zakaj moj svet je tema? Zakaj ugasnile so moje luči, zakaj slepa ostala sem za vse dni? Ostala sem slepa, slepa za vse dni, nad mano le tema živi.

TAMARA VIRAG, 3. B
OŠ ODRANCI

Vaša pisma, vaša čustva, vaša mnenja!

Vrni se

Še vedno tema, mrak spremljati moj korak, zame si kot zrak in nekakšen mističen junak. Ti si sonce rumeno, si drevo zeleno, ki hrano, hlad ti da, si ljubezen mojega srca. Vrni k meni se ti, srce kliče ti, poslušaj, kako ti govorit, da ljubi te, vrni k meni se.

Sonja

Na robu življenja

Mojih solz se ne da prešteti in mojim očem ni več verjeti, zaman so odprte, v daljavo zazrte, odznotraj so mrtve, prazne, potrte. Moj glas je kot globoka tišina, natrgana vez, pretrgana struna, besede so neme, za vedno izgubljene, kot gluhe noči v molk potopljene. Znova hodim na robu življenja in hrepenim po dotiku trpljenja, ko pa v srcu zajočem, zakričim, z obema rokama življenje lovim.

Biserka

Povej mi

Kotikokrat sem ti že povedala tiste besede, a te še vedno ne razumem. Ne vem, kaj si želiš, si me želiš ali ne? Povej, povej mi tudi ti in sprejela bom besedo, pa naj bo žalostna ali vesela!

Mateja

Nekoč

Nekoč, ko v hladnem večeru boš trpel, ko si boš toplih dlani želel in ko bo nekdo do konca prehodil tvoje srce, boš razumel, kako nezvestoba boli, kako težko je ob misli, da ostal si sam, in takrat te bodo skelele pekoče solze v očeh.

Sara

V slovo

Sneg se je stopil in zapihal je topel pomladni veter. Sedaj sem se začela zavedati, kako čas beži, da nič ni večno, da se zame bliža konec in s tem nov začetek. Vem, tu bom pustila vse, kar sem do sedaj imela. Kaj svet mi bo dal - ne vem.

Tamarine

P. S.: Sara, Tamarine in Sonja so si s svojimi pesnitvami, ki jih bomo objavljali še v prihodnjih številkah Vestnika, priskrbile praktično nagrado, zato naj v uredništvo Vestnika Sara in Tamarine pošljeta svoj naslov, da jima bomo lahko nagrado tudi poslali (Sonjin naslov že imamo). Sonja nam je tudi poslala čudovito risbo, ki jo je sama narisala, in ki je krasi enega izmed prostorov Vestnika. Prav tako pa velja za vse druge, da še naprej sodelujete pri oblikovanju vaše strani, napišite, kaj vas zanima, o čem bi radi brali, koga bi radi spoznali, predstavili - vsem bomo prisluhnili. Vaša pisma z zanimivo vsebino in novimi idejami pričakujemo na naslov:

VESTNIK - Na sceni
Ul. arhitekta Novaka 13
Murska Sobota

Kako samozavesten/-a si?

Poveš vedno to, kar v resnici misliš? Pokažeš svoja prava čustva? Delaš vedno samo to, kar te veseli, ali pa velikokrat raje popustiš mnenju drugih, ker se bojiš kritike? Torej, ali si dovolj samozavesten/-a, da se pred vsemi pokažeš v svoji pravi podobi? Z odgovori na spodnja vprašanja boš to izvedel(a).

1. Fant/dekle tvojih sanj te povabi na zmenek, tvojim prijateljem pa ni všeč. Kaj storiš?

a) Kljub temu se srečaš z njim/njo in s tem seznaniš tudi svoje prijatelje.

b) Pristaneš na zmenek, vendar nikomur ne poveš.

c) Pustiš ga/jo, kajti mnenje prijateljev ti zelo veliko pomeni.

d) Sicer se ne srečaš z njim/njo, vendar neprestano misliš nanj(o).

2. Že nekaj časa obiskuješ plesni tečaj. Zdaj plešeš že zelo dobro, vendar pa, ali boš to svoje znanje pokazal(a) tudi ob naslednjem obisku diska?

a) V disku se najprej napotiš na plesišče, kajti zdaj lahko vsem pokažeš svoje sposobnosti.

b) Začneš plesati, vendar nekoliko zadržano, nato pa zagledaš dekleta, ki se ti posmehujejo. Takoj zapustiš plesišče.

c) Na plesišče sploh ne greš, kajti le v prostori plesne šole se lahko zares sprostiš.

d) Namerno ne pokažeš tega, kar v resnici veš, da ne bi drugi mislili, da se postavljaš.

3. Za domačo nalogo morate napisati kakršno koli pesem, odločiš se za ljubezensko, kjer pišeš o svojih čustvih. Kaj narediš, ko jo moraš prebrati pred celotnim razredom?

a) Učitelju poveš, da pesmi nisi napisal(a), in se sprijazniš s slabo oceno.

b) Samozavestno stopiš pred sošolce in zelo čustveno prebereš svojo pesem.

c) Med branjem si včasih sproti izmisliš, kakšno drugo besedo, ki ni tako čustvena.

d) V solzah oddirjaš iz razreda, kar je vseeno boljše, kot da te cel razred zasmehuje zaradi pesmi.

4. Tvojim prijateljem se zdi zabavno, do so pri zadnji matematični nalogi vsi pisali negativno oceno, samo ti si pisal(a) pozitivno, vendar tega še ne vedo. Kaj narediš?

a) Poveš oceno in obljubiš, da jim boš naslednjič pomagal(a).

b) Smejiš se skupaj z njimi in poveš, da si tudi ti pisal(a) negativno.

c) Spremeniš temo pogovora, kajti če bi vedeli za tvojo oceno, se ne bi več hoteli s tabo pogovarjati.

d) Poveš oceno, vendar se pri tem tako smeješ, da ti ne verjamejo, prepričani so, da se šališ.

5. Čez poletje boš skupaj s svojo družbo odpotoval(a). Za slovo hoče tvoja mama tudi poljub, in sicer kar pred prijatelji. Kako reagiraš?

a) Po tihem se zelo jeziš, ker te

mama spravlja v zadrego pred prijatelji.

b) Bežno jo poljubiš na lica in že oddrviš.

c) Močno jo objameš, poljubiš in ji rečeš, kako zelo jo boš pogrešal(a), kar tvoji prijatelji opazujejo z odprtimi usti.

d) Poljubiš jo in se razjeziš nad prijatelji, ker te zasmehujejo.

6. Domov si povabiš(a) prijatelje, da bi skupaj poslušali glasbo. Ko vključiš po tvojem mnenju dobro glasbo, se začnejo iz tebe norčevati. Kaj narediš?

a) Začneš zbijati šale na račun te glasbe.

b) Pošteno zardiš, zelo ti je nerodno, saj si pričakoval(a), da to glasbo poslušajo tudi oni.

c) Poveš jim, da sploh nimajo dobrega posluha za glasbo, in če jim ni všeč, lahko gredo domov.

d) Vzameš CD in ga pred vsemi razbiješ na majhne koščke. DT ■

Verjemi mi

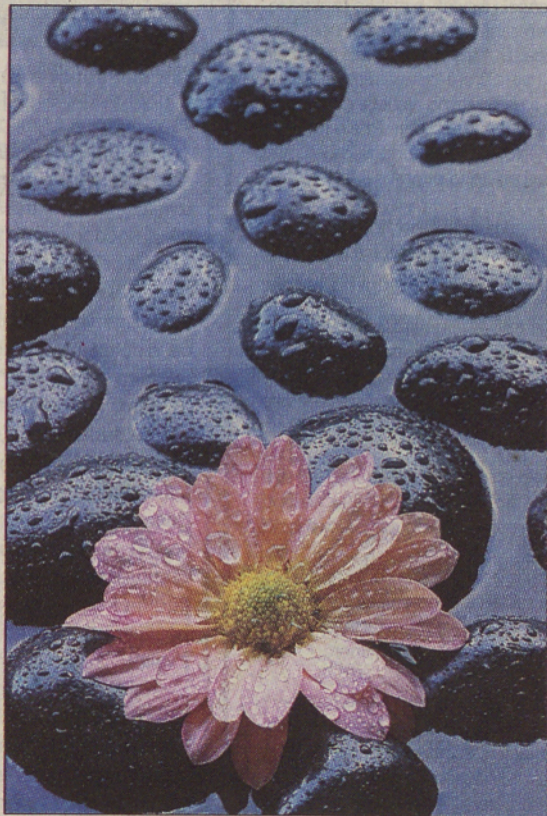
(To pismo je namenjeno moji najboljši prijateljici)

Draga prijateljica, kdaj boš spoznala, da ni res to, kar trdiš, saj tvoj fant ni fant, ki bi se zaljubil v tvojo najboljšo prijateljico. Razumi, da jaz za to nisem kriva. Ga ljubiš? Ljubiš ga ti in ne jaz, jaz ga sovražim. Kdaj boš spoznala, da nama delaš krivico? Kdaj boš stvari vzela v svoje roke in spoznala zmoto? Prepričana sem, da to, kar trdiš, ni res, saj veš, da te jaz ne bi nikoli prevarala z njim. Kdaj boš končno spoznala, da se motiš? Če pa je res zaljubljen vame, jaz nisem kriva, saj ga sploh ne pogledam. Vem samo, da si ti dekle njegovih sanj in boš to tudi ostala. Verjemi mi in ga ljubi tako noro, kot ljubi on tebe. Ljubi ga, ne bo ti žal.

Andi

Roža nezaščitene usode

Prišel si popolnoma po naključju, in ker sem tudi sama tako želela, si sidro svoje ladje spustil globoko v moje srce in me s tem za vedno spremenil. In tistega dne, ko se bova resnično razšla, naj mi veter počasi razpara srce. Želim, da mi zamrzne dušo in da ne čutim nič, le svojo bolečino, kajti ne želim življenja brez tebe. Želela si bom več sonca v dnevu in zvezde v nočeh, kajti življenje brez tebe bo kakor grob, ki je kot prazna škatala pod zemljo, kamor si nihče ne želi ... kamor nas položijo, ko pride čas za to. Nekoč si mi povedal, da veš, kaj je jok brez solza in kaj je bolečina. Pa vendar. Zakaj si tako ponosen, da mi nočeš odkriti svoje bolečine, razočaranja in svojega gorečega srca, ki ljubi tiho ... tiho, da nihče ne vidi in ne sliši. Čutim, da si osamljen, čeprav mi tega ne priznaš, da se oklepaš prihodnosti. Toda nikoli ne veš, kaj nam ta prinese. Niti sama nimam poguma za nič. Niti za to ne, da bi si poiskala drugo pot in pozabila na vse, kajti najpomembnejša ura, ne samo ura, minuta in sekunda mojega življenja si ti in nihče drug. Verjemi mi. Nič več ne bo, kot je

nekdaj bilo. Dnevi ne bodo dnevi in noči ne noči. Izginila bo tudi tista mala sreča, ki je lebdela nad nama, in moja roža bo vsa v trnu, roža nezaščitene usode. Naj bodo solze na mojem licu dokaz ljubezni, dokaz, da sem bila JAZ tista »srečnica«, ki si ji ponudil delček ljubezni, ki je močnejša od same smrti, lepša in svetlejša od bisera iz morskega dna. Pa vendar ... ti živiš nekje v meni, v mojem spominu, skrit v žepnem robčku, ki diši po spomladanskem cvetju. Ta spomin me bo vedno znova in znova ponesel v tisti večer, ko mi je srečna zvezda pokazala pot do tebe. In veš, ne bojim se več tako, kajti na neki način si ob meni že sedaj - v mojem srcu - in tega mi nihče ne more vzeti, nihče. Niti ti ne.

N.

Napovednik koncertov

Murska Sobota

16. marca: Maher & Zver kvartet, grajska dvorana ob 19. uri
18. marca: Overflow + Elvis Jackson, Čarda ob 21. uri
21. marca: Vlado Kreslin + Lidiya Bajuk, kinodvorana ob 19. uri
28. marca: Hobby Brass Band + Beli Canto, kinodvorana ob 19. uri
31. marca: Revija glasbenih šol, kinodvorana ob 19. uri

Radenci

18. marca: Crush (Radlje ob Dravi) + Bulletproof, Akt ob 19. uri

Maribor

16. marca: Jam Bashi + Siti hlapci, ŠTUK ob 20. uri
16. marca: Latino Jazz Trio, KGB ob 22. uri
17. marca: Blue Grass Hoppers, KGB ob 19. uri

Ljubljana

16. marca: Mike Stern, studio 1 TV SLO
18. marca: Catherine Ribeiro, Francoski inštitut
20. marca: Yes, hala Tivoli
20. marca: Karma To Bum, K4
28. marca: Uri Caine, Cankarjev dom
6. aprila: Victor Bailey, studio 1 TV SLO
13. aprila: Steve Vai + Eric Sardinas, hala Tivoli
17. aprila: At The Drive-In, Orto
4. maja: Pharcyde, ?
8. maja: Hiram Bullock, studio 1 TV SLO
11. maja: Jethro Tull, hala Tivoli
14. maja: Sting, hala Tivoli
29. maja: Jack DeJohnette, studio 1 TV SLO
19. junija: Pearl Jam, hala Tivoli

Dunaj

18. marca: Violent Femmes, Planet Music
23. marca: Counting Crows, Libro Music Hall
28. marca: Puff Dady & The Family, Stadthalle
7. aprila: Melissa Etheridge, Kurhalle Oberlaa
11. aprila: Cure, Libro Music Hall
26. aprila: Dee Dee Ramone, Flex
9. maja: Tom Jones, ?
26. maja: Santana, Stadthalle

Pulj

13. maja: Sting, arena

Milano

17. marca: Macy Gray, Rolling Stone
20. marca: Liza Minelli, Fiera De Milano
27. marca: Counting Crows, Alcatraz
1. aprila: Ben Harper, Palalido
18. aprila: Youssou N'Dour, Rolling Stone
2. maja: Lou Reed, Alcatraz
8. maja: Ricky Martin, Fila Forum
26. maja: Tracy Chapman, Teatro Orfeo
30. maja: Oasis, Fila Forum

st ro go

Ljubezen - za ...!

Ljubila sem te, ljubim te in vedno te bom. Ampak zakaj? Zakaj si mi to naredil? Saj veš, ljubim te in vedno te bom. Oprosti, ampak ne prenesem tega, ne prenesem. Oprosti, ker te še vedno tako močno ljubim.

M. K.

Ljubiti te želim

Vem, da poznaš mnogo deklet, drugačnih od mene, a ne vem pa tega, če te katera pozna bolje od mene. Tako močno te ljubim, da včasih pomislim, da te ljubiti ne znam, a vseeno čutim in vem, da ljubiti te želim.

Mateja

z a u p n o

HOROSKOP

OVEN

Ona: Najprej boš deležna delnega negodovanja, pozneje pa se bo vse zasukalo tako, kot bi si lahko samo želela. S partnerjem se boš spustila v nenameravano naložbo, ki pa ne bo čisto po tvojem načrtu. Zaupaj mu!

On: Prišel boš v obdobje, ko boš kvasil takšne neumnosti, da nihče ne bo mogel ločiti, ali je to napuh ali le gola naivnost. Prevelika odkritost se ti lahko mašuje, zato raje popazi na svoje besede.

BIK

Ona: Ko boš spoznala, da si premagala določene zadržke, boš spvidela, da si bila kar predolgo nespametna. Prijatelj si bo zelo želel, da bi spregovorila o svojih čustvih, ti pa tega enostavno ne boš mogla narediti.

On: Odlično se boš počutil, saj ti bo šlo naravnost fantastično. Oglasila se ti bo prijateljica in skupaj bosta preživela kar se da nori konec tedna. Nikar ne odlašaj, saj ti lahko v nasprotnem primeru marsikaj uide.

DVOJČKA

Ona: Prihodnji teden se bo nekaj premaknilo, pa najsi to zadeva tvoje ljubezensko življenje ali poslovnost. Vsekakor bodo spremembe vplivale predvsem na tvoj odnos do partnerja, ki bo nad tem nemalo presenečen.

On: Prišel bo odločen trenutek v tvoji poslovni karieri, zato ga kar najbolje izkoristi. Razmere bodo sicer še kar ugodne, toda nič ni tako stabilno, da bi se ne moglo tudi pokvariti. Seveda se bo z malce sreče vse dobro izteklo.

RAK

Ona: Neka novica te bo zelo presenetila, saj bo obenem prav tako neverjetna kot razburljiva. Družba čaka samo še nate, zato se potruj in izpelji svoj del načrta. Nekdo te že dalj časa opazuje.

On: Predolgo si bil prepričan, da si popolnoma neobčutljiv za ljubezenske namige določene osebe, sedaj pa se je zgodilo ravno nasprotno. Toda vseeno raje malo počakaj, saj si boš morebiti še premislil.

LEV

Ona: Nikar se ne opravičuj, saj si konec koncev govorila predvsem tisto, kar ti je narekovalo tvoje srce. Je že res, da si včasih muhasta in nepredvidljiva, toda tvoje ravnanje je bilo do sedaj še vedno iskreno.

On: Doživel boš izreden konec tedna, saj boš končno našel kompromis med svojimi željami in možnostmi. Nikar pa ne poskušaj do konca vztrajati pri svojih načelih, kajti posli se lahko tudi prav hitro izjavijo.

DEVICA

Ona: Pred očmi imaš en sam cilj, zato pa ne vidiš priložnosti, ki se ti ponujajo. S silovitim rezom boš prekinila trenutno zvezo, ki ti greni življenje, nato se boš posvetila tudi lepšim in prijetnejšim stvarim.

On: Pokaži malo več zanimanja za prijateljico, saj jo boš v nasprotnem primeru kaj hitro izgubil. Nekdo se bo začel mešati v tvoje poslovne zadeve in na plan bo prišlo veliko več, kot si morda pripravljen priznati.

TEHTNICA

Ona: Do srca ti bo segel nedvoumen namig, to pa te bo tako zmedlo, da še nekaj časa ne boš trezno mislila, ampak medlela od skoraj bolečega hrepenenja. To pa je lahko varljivo, saj se ti lahko kaj hitro zgodi, da boš razočarana.

On: Poskusi se vsaj malo umiriti, saj boš v nasprotnem primeru kaj kmalu občutil vso težo svojih nekdanjih neodgovornih dejanj. Tudi tvoja trenutna romanca ni ostala tako skrita, kot si si prizadeval.

ŠKORPIJON

Ona: Če se ne boš začela brzdati, se lahko tvoji odnos s partnerjem preveč zaplete. Z ljubosumnostjo ne boš dosegla prav ničesar, zato raje poskusi s kakšno izvirnejšo taktiko.

On: Hazardiranje se ti ne bo ravno najbolje obneslo pa tudi pretranih izgub se ti ni treba bati. Prišlo bo novo obdobje, ki ti bo prineslo veliko več odgovornosti, zato je najbolje, da se nanj pošteno pripraviš.

STRELEC

Ona: Ko se ti bo ponudila priložnost, jo raje zgrabi z obema rokama, kot da ti uide. Prijateljice ti pripravljajo presenečenje, ki pa ti mogoče niti ne bo preveč všeč, zato se pripravi na rahel prepri.

On: Dobro bi bilo, če bi včasih ustregel tudi kakšni prijateljici muhi. Vsekakor bi bila to precejšnja osvežitev v vašem odnosu, ki trenutno prihaja v še eno od majhnih kriz, ki pa lahko kaj hitro zraste v velik problem.

KOZOROG

Ona: Ker si si premalo prizadevala, si izgubila nekaj tistega, kar ti je veliko pomenilo. Toda nikar ne bodi užaljena, temveč se raje posveti prihodnosti, ki ti lahko prinese še kaj lepšega.

On: Poslovna poteza, ki že nekaj časa dozoreva v tvoji glavi, se bo končno začela tudi uresničevati. Le zakaj si tako dolgo čakal? V ljubezni pa nikar ne pričakuj čudežev, ampak bodi malo bolj samokritičen.

VODNAR

Ona: Zadnje čase poslušajš le glas svojega srca, vendar bi ne bilo slabo, če bi vključila tudi svoj razum. Sedaj je pravi čas, da tudi ti dosežeš vsaj manjši poslovni uspeh, ki bi ti vsekakor koristil.

On: Prišel si tako daleč, da se nima smisla obračati in vrniti v staro življenje. Bila bi resnična škoda, da bi ti sedaj vse skupaj padlo v vodo. Glede ljubezni se raje posveti eni partnerici, toda tej pošteno.

RIBI

Ona: Nepričakovano se boš zaljubila in vse okoli tebe se ti bo zdelo naravnost čudovito. Toda nikar ne pozabi tistih, ki so ti k tej sreči pomagali. Dober prijatelj je včasih vreden več kot bežen ljubimec.

On: Ne skušaj za vsako ceno doseči vsega, kar ti pride na misel. Pozneje ti bo lahko še zelo žal, še posebej zato, ker lahko z nespametno potezo izgubiš zaupanje nekoga, ki te ima resnično rad.

Pomurske lekarne razkrivajo zdravilne skrivnosti

Inkontinenca seča (2)

Moški obolijo za stresno inkontinenco le zelo redko, ker mišica zapiralca v povezavi s prostato zelo učinkovito zadržuje urin v mehurju. Glavni razlog stresne inkontinence pri moških je operativna odstranitev prostate.

V primeru, ko se mišičje mehurja že med polnjenjem nekontrolirano stisne in iztiska urin navzven, govorimo o vzdraženem mehurju. Ta vrsta inkontinence se pojavi pri starejših. Izločajo jo lahko psihovegetativne motnje in infekcije sečnih poti. Tipično pri tej obliki je, da ljudje iz strahu pred težavami ne pijejo dovolj tekočine, kar lahko povzroči hude motnje v delovanju ledvic in krvnem obtoku. Glede na vzrok zdravimo infekcije s kemoterapeviki – antibiotiki, psihovegetativne motnje pa s psihosomatsko terapijo. Pri tem se mora pacient ponovno naučiti zaužiti večje količine tekočine in vsebino mehurja zadrževati tako dolgo, kot je le mogoče. V več primerih je potrebna še dodatna medikamentozna terapija s spazmolitiki, ki sproščajo mišične krče.

Neme prošnje, ki vpijejo do neba

Vivisekcija (poskusi na živalih) z duhovnega stališča

Prišel bo čas, ko bo zločin nad živalmi prav tako kaznovan kot zločin nad človekom, je že pred stoletji obelal Leonardo da Vinci. Še danes je daleč pred svojim časom.

Dan za dnem namreč izvajajo številne krutosti na živalih. Vsak dan grozovito zlorabijo in pohabijo na stotisoče živali v kozmetični, oboroževalni in farmacevtski industriji, biologiji in medicini. Mnoge tihe prošnje brez usmiljenja mučenih in pobitih živali vpijejo do neba. Toda odgovorni v politiki, znanosti in industriji pa tudi večina drugih jih še vedno ne slišijo.

V tem znamenju so pri založbi Univerzalno življenje natisli knjižico Poskusi na živalih, ki bi rada pretresla ljudi in odprla njihova ušesa, četudi je opisan samo majhen del tega pretresljivega hudodelstva. Zato skušajo na kratko prikazati nesmišelnost in nevarnost poskusov na živalih. Pri tem ne omenjajo posebej hitrega umiranja živali, katerega vzrok je drastično naraščanje onesnaževanja okolja. Prav tako ne govorijo o milijonih živali, ki umirajo zaradi uporabe insekticidov in drugih podobnih sredstev. Molčijo o vsakoletnem pobijanju ptic v Italiji in o krutih biko-borbah v Španiji, kjer v 400 arenah letno premine najmanj 6.000 bikov.

Prenehajmo naštevati sadistične grozote, ki jih ljudje dan za dnem izvajajo nad živalmi. Vsak posameznik je soodgovoren! Naša prva dolžnost je, da ne zapiramo oči pred dejstvi, temveč da jih pogledamo in se seznanimo z njimi – tudi takrat, če vznemirijo našo notranjost. Zato je omenjena knjižica zanimiva ne le za tiste, ki se zanimajo za živali, ampak tudi za tiste, ki poskušajo razumeti duhovno podlago dogajanja okrog nas. Knjižica, ki je prevedena iz nemščine, med drugim govori na malce drugačen način o neprenosljivosti poskusov od živali na ljudi in komu v bistvu služi vsa ta bestialnost vivisekcije (poskusi na živalih).

Knjižica najprej zgoščeno prikazuje dejstva o poskusih na živalih (vivisekcija), vso njihovo nesmišelnost in nevarnost. V tej zvezi so v drugem delu knjižice poskusi na živalih osvetljeni z duhovnega stališča. Ali vivisekcija ustreza božjim zakonom? Kaj pomeni rek: Podvrzite si zemljo! Kdo je kriv za grozovitost? To so le nekatera vprašanja, v kateri se lahko vsakdo zavestno poglobi. V tretjem delu pa so opisane posledice: kaj bi moral storiti vsak osebno in v družbi, da bi odpravili vivisekcijo.

Pripravi: MILAN JERŠE ■

rapija s spazmolitiki, ki sproščajo mišične krče.

O funkcijski pretočni inkontinenci govorimo, če je mišičje mehurja preslabo, se ne skrči in urin uhaja iz prenapolnjenega mehurja po kapljicah. Razlogi zanjo so psihogene ali neurogene motnje, ki so lahko posledica nekaterih presnovnih bolezni, npr. sladkorne bolezni. Razlog zanjo pa je včasih uporaba določenih vrst zdravil. Mednje sodijo antiholinergiki, spazmolitiki, beta blokatorji, sedativi, kalcijevi antagonisti in zdravila za zdravljenje Parkinsonove bolezni.

Kot terapija se uporablja trening, pri katerem se pacient trudi in uči, kako samostojno sprožiti proces mikcije, ali uporablja električno stimulacijo mehurja. Zadnja možnost je uporaba trajnega katetra, vendar le takrat, ko nobena druga možnost od treninga do plenice ne pride več v poštev. Skorajda v vseh primer sčasoma nastopi infekcija, ker povzročitelji infekcij prodrejo iz črevesja prek katetra v sečne poti. Ko so sečevodi zamašeni ali zoženi in pride urin le po kapljicah, govorimo o obstruktivni pretočni inkontinenci. Pacient mehurja ne more popolnoma izprazniti.

ti, čeprav vloga mišičja v mehurju ni motena. Najpogostejši vzrok je povečana prostata.

Terapija obstruktivne inkontinence je operativna. Povečano prostato pomanjšajo ali razširijo zožene sečevode. Praznjenje mehurja urejajo živčne poti, ki potekajo prek hrbtenjače in možganov, zato lahko poškodbe v teh predelih izzovejo med drugim tudi motnje v praznjenju mehurja. Govorimo o refleksni inkontinenci, ker mišičje mehurja in mišica zapiralca ne delujeta več harmonično. Pritisk v mehurju se zelo poveča, kar škodi predvsem ledvicam. Cilj terapije je, zaščititi vlogo ledvic. V ta namen so predpisani antiholinergiki za zmanjšanje pritiska v mehurju.

Natančna diagnoza in specifično izbrana terapija zagotavlja največji uspeh pri zdravljenju inkontinence. Kljub temu zaradi različnih vzrokov, pogosto neobjektivnih, inkontinence ne ozdravimo vedno popolnoma. Inkontinenca lahko povzroči tudi kožna obolenja, če pacienti (ali njihovi oskrbniki) ne

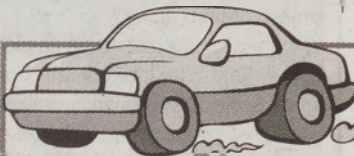

UROLOŠKI ČAJ

upoštevajo natančnega higienskega programa. Urin je namreč jedka tekočina, ki lahko povzroči vnetja, infekcije, razjede. Pri ležečih pacientih pospeši nastajanje ran.

Z modernimi inkontinenčnimi proizvodi se problematika sicer ne da v celoti odpraviti, lahko pa jo bistveno omilimo. Glede na težavnostno stopnjo inkontinence obstajajo različne podloge, plenice in vložki različnih velikosti in sposobnosti vpijanja. So dovolj majhni, da pacienta ne motijo, in niso opazni. Na ta način pacient ostaja v aktivnem življenju ali se ponovno vključuje vanj, ne da bi mu bolezen kratila doživetja in načrte za polno in kakovostno življenje.

EDITH JOŠAR, mag.farm.spec. ■

Na sejmišču pri soboškem Agroservisu so v nedeljo prodajali 26 rabljenih avtomobilov, prodali

pa so le tri, in sicer: VW Golf diesel 1,6, letnik 1990, prevoženih 164.000 kilometrov, za 500.000 SIT, Peugeot 309 Look, letnik 1991, prevoženih 104.000 kilometrov, za 250.000 SIT, in Jugo Koral 55, letnik 1989, prevoženih 108.000 kilometrov, neregistriran, za 50.000 SIT.

Znamka	Letnik	Prev. km	Cena
VW Polo 1,4	1995	52.000	980.000 SIT
Daewoo Racer 1,5	1994	85.000	530.000 SIT
Opel Calibra 20	1992	112.000	980.000 SIT
Suzuki Swift 1,3 GL	1995	41.000	800.000 SIT
Opel Vectra 20 i;16 V	1996	85.500	2.400.000 SIT
Škoda Favorit Lx	1994	88.000	430.000 SIT
Renault 5 Campus	1989	73.000	300.000 SIT
Lada Samara 1,5	1995	47.000	350.000 SIT
Ford Escort	1993	119.000	800.000 SIT
Fiat Tido 1,9 TD	1989	115.000	450.000 SIT

Z našega štedilnika

Ješprenjeva juha z gobami

Telečja krača v pomarančni omaki Koprivi zavitek Sestavljena solata

Ocvrte makove kroglice

Branko ČASAR, kuharski mojster v hotelu Diana

Ješprenjeva juha z gobami

150 g ješprenja, 15 g suhih jurčkov, 100 g peteršilja, 100 g čebule, 20 g česna, 15 g moke, 5 g mleto rdeče paprike, 5 cl olja, sol, poper, timijan

Ješprenj čez noč namakamo v hladni vodi in naslednji dan ga v isti vodi skuhamo. Med tem ko se ješprenj kuha, na olju prepražimo na kocke narezano čebulo in peteršilj. Ko oveneta, pomokamo, premešamo ter dodamo sesekljan česen in rdečo papriko. Zalijemo s kuhanim ješprenjem. Začnimo, dodamo zdrobljene suhe jurčke in kuhamo 20 minut. Ponudimo z rženim kruhom.

Telečja krača v pomarančni omaki

1000 g telečje krače, 80 g masla, 15 g moke, 100 g korenja, 60 g čebule, 10 cl vina, 10 cl pomarančnega soka, 10 cl vode, pomarančna lupina, sol, poper

Telečjo kračo narežemo na centimeter debele rezine, kost razagamo. V hladni vodi operemo, osušimo, popramo, solimo in pomokamo. Maslo v kozici segrejemo in na njem opečemo kose krače. Preložimo v drugo posodo, na preostanku masla pa prepražimo na kocke narezano korenje in čebulo. Zalijemo z vinom, pomarančnim sokom in vodo. Do-

damo meso in dušimo do mehkega. Omako gladko prepasiramo in ponudimo z mesom. Po vrhu potrosimo s pomarančnimi lupinami, ki smo jih narezali na rezance in prekuhali.

Koprivi zavitek

30 g masla, 30 g zdroba, 20 cl mleka, 1 jajce, 100 g kopriv, 150 g vlečenega testa, sol, poper, muškatni oreh

Na maslu prepražimo pšenični zdrob, zalijemo z mlekom, premešamo in prevremo. Ohladimo, dodamo rumenjaki, kuhane in sesekljane koprive, sneg iz bejaka, solimo, popramo in odišavimo z muškatnim oreščkom. Rahlo premešamo. Vlečeno testo premešamo z nadevom, zvijemo in v pomasnem pekaču pečemo 15 minut pri 170 °C.

Ocvrte makove kroglice

15 cl mleka, 120 g maka, 30 g sladkorja, 1 vanilin sladkor, 100 g jabolk, 30 g zdroba, 1 jajce, 2 cl ruma

Žvrkljano testo: 1 jajce, 80 g moke, 10 cl mleka, sol

Omaka: 100 g jagod, 30 g sladkorja, 1/2 vanilin sladkorja, 5 g škrobne moke, 2 cl limoninega soka, 20 cl vode

Mleko zavremo in vanj zakuhamo mleto mak. Kuhamo nekaj minut, dodamo sladkor, vanilin sladkor, olupljene in na drobne kocke narezane jabolke, rumenjaki, rum, pšenični zdrob in sneg bejaka. Vse skupaj premešamo. Pustimo stati 15 minut, nato oblikujemo za oreh velike kroglice, ki jih potopimo v razvrkljano testo in nato v vročem olju zlato rumeno ocvremo. Ponudimo z jagodno omako.

Žvrkljano testo: Mleku dodamo jajce, solimo in z metlico dobro razvrkljamo. Dodamo moko in gladko razmešamo.

Omaka: V vodo damo sladkor, vanilin sladkor, limonin sok in jagode. Vse skupaj kuhamo 15 minut, nato zgostimo s škrobno moko, ki smo jo razmešali v 5 cl hladne vode. Prevremo in vse skupaj pretlačimo.

za zdravje in dobro počutje

Očesni oddelek murskosoboške bolnišnice s priznanjem

Laser je za zdravljenje krvavečega očesa

Zaradi strokovnega dela in odločnosti predstojnice očesnega oddelka dr. Marije Rudolf Vukan v prizadevanju za ohranitev in napredek oddelka, je dobila murskosoboška bolnišnica s strani finacerja, zdravstvene zavarovalnice, priznanih dodatnih pet postelj za dejavnost ortoptike in pleoptike.

Ob finačni podpori pa si je oddelek pridobil tudi strokovno potrditev, saj je za opravljanje dejavnosti ortoptike in pleoptike ob Očesni kliniki v Ljubljani uradno registrirana le še murskosoboška bolnišnica.

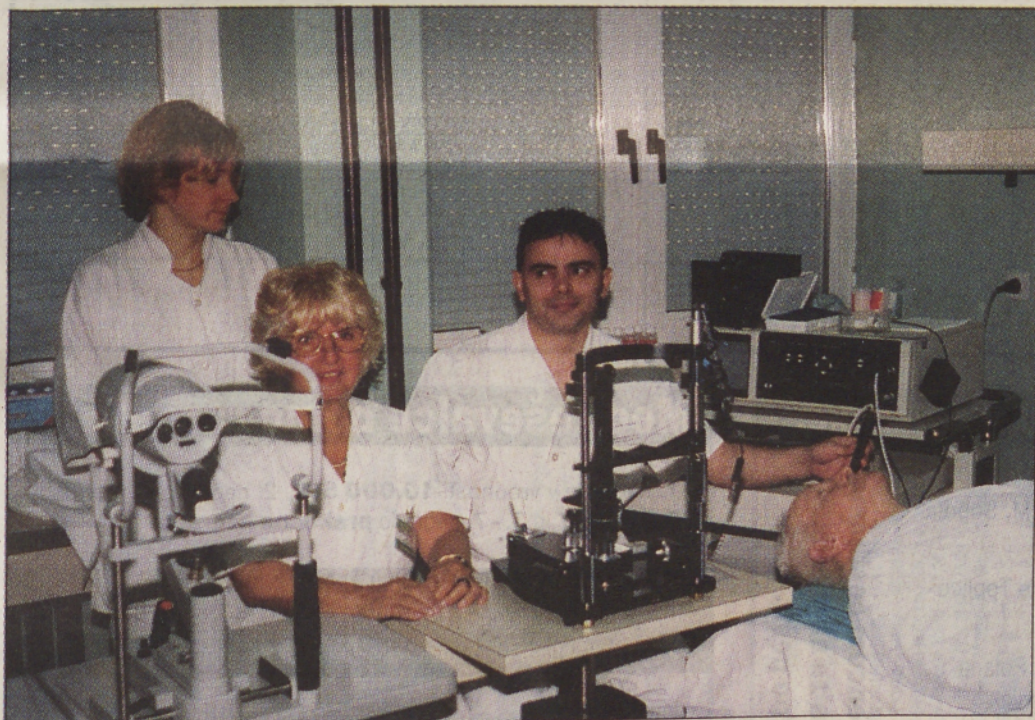
Klinika izreka priznanje

Oktober je bil sklenjen aneks k pogodbi o povečanem številu postelj na očesnem oddelku, takoj za tem ali novembra pa so opravili strokovnjaki iz Očesne klinike strokovni nadzor dela na oddelku.

»Dobili smo pohvalo direktorja Očesne klinike iz Ljubljane pa tudi našega direktorja dr. Korošca ter priznanje župana murskosoboške občine Antona Slavica,« je povedala dr. Marija Rudolf Vukan. Za razvoj oddelka in višjo raven zdravstve-

Očesni oddelek soboške bolnišnice je uradno registriran za ortoptično in pleoptično dejavnost, zato je otroška soba spet polna malih bolnikov.

Priznani strokovnjaki očesnega oddelka - predstojnica dr. Marija Rudolf Vukan (v sredini), dr. Vlasta Štrumbelj (levo) je specialistka za operacije sive mrene z novo metodo phaco, dr. Satar Baghrizabehi je specialist za plastične operacije veke, preiskave z ultrazvokom, fluorescentno angiografijo ter operacije z laserjem.

nega varstvo bolnikov pa je pomembno tudi uradno dovoljenje za opravljanje visoko strokovnih posegov s pomočjo laserja. Strokovnjaki s tega področja na oddelku že imajo, to je dr. Satar Baghrizabehi, ki se je šolal v Ameriki, Švici in sedaj v Ljubljani končuje magistrski študij s področja operativne metode z laserjem. Ker pa oddelek še ne premore laserske tehnike, zanj sedaj zbirajo denar.

Zbirka za laser

Pri zbiranju finančnih sredstev za nakup laserja sta jim najprej priskočila na pomoč Lyons klub, ki je organiziral dobrodelni koncert, in župan murskosoboške občine, oglasili pa so se tudi donatorji, največ med njimi je prispevala Pomurska banka. Zbrali so dobre tri milijone tolarjev, aparat pa je vreden sedem milijonov. Z zbiralno akcijo zato nadaljujejo in že aprila naj bi imeli v organizaciji Lyons kluba spet dobrodelni koncert. Na oddelku tako upajo, da bodo potrebni denar zbrali do konca leta.

»Če bi dobili laser, bi lahko za bolnike naredili veliko več in jih ne bi bilo potrebno pošiljati v Maribor,« je povedal dr. Satar Baghrizabehi. Slednji na murskosoboškem očesnem oddelku že opravlja fluorescentno angiografijo, preiskavo, s katero ugotavlja poškodovanost žilja v očesu. Fluorescentna angiografija je diagnostična tehnika, ki dopolnjuje operacijo z laserjem. Takšno preiskavo opravljajo le še na kliniki v Ljubljani. Če pa bodo na murskosoboški oddelku dobili še laser, bolnikom z našega konca ne bo več potrebno hoditi na operacijo v Maribor.

Spremembe na žilju očesa

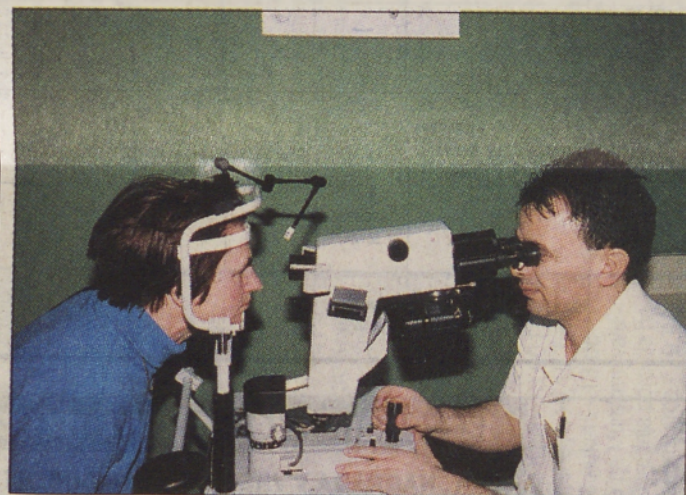
»Do poškodb žilja v očesu pride zaradi sladkorne bolezni, zvišanega krvnega tlaka in drugih vzrokov, predvsem vnetnih obolenj mrežnice. Žile pokajo in zato pride do krvavitve v steklovino. Spremembe na žilju mrežnice je mogoče določiti s fluorescentno angiografijo, z lasersko metodo pa jih potem zapечатimo. S tem bolnikom izboljša-

mo vid in, kar je pomembno, ga ne izgubijo,« je povedal dr. Satar Baghrizabehi. Operacija z laserjem ni boleča, saj ne uporabljajo operativnega noža. Poseg opravijo kar v ambulantni in traja do pol ure, odvisno od razširjenosti poškodovanega žilja, bolniku pa po njem ni potrebno bolnišnično okrevanje.

Sladkorna bolezen ogroža vid

Diabetična retinopatija ali poškodovano žilje v očesu zaradi sladkorne bolezni je v svetu še vedno pogosti vzrok za izgubo vida, številne bolnike s sladkorno boleznijo, ki jim je ta načenja vid, pa imamo tudi pri nas. Zato so na očesnem oddelku murskosoboške bolnišnice odprli ambulantno za diabetično retinopatijo, ki dela ob petkih, dnevno pa pregledajo tudi do trideset bolnikov. Zgodnje odkrivanje poškodb očesnega žilja je namreč zelo pomembno za pravočasno zdravljenje in ohranjanje vida.

MH ■

Laser je na zunaj podoben aparatu na fotografiji, s katerim dr. Satar Baghrizabehi opravlja fluorescentno angiografijo.

Na kratko

Boračeva

Gasilsko društva: Janžev Vrh, Hrastje - Mota, Hrašenski Vrh, Kapela, Okoslavci, Radenci - Boračeva, Šratovci in Industrijsko gasilsko društvo Radenci nameenjajo ustanoviti Gasilsko zvezo občine Radenci, torej ne bodo več člani gasilske zveze v Gornji Radgoni. Odločitev o tem so sprejeli na občinskih zbiorih, podporo pa imajo tudi pri radenskem županu Herbertu Šeferju. (F. Kl.)

Gornji Petrovci

Naselje Gornji Petrovci se v novi lokalni organiziranosti hitro razvija. Prenehalo se je odseljevanje v mesta, zato je tudi upravičena gradnja večstanovanjskega bloka, ki ga bodo začeli graditi še letos. Svetniki gorjetrovske občine so se že odločili za nakup parcele. (J. Ko.)

Lendava

V poletnih mesecih bodo obnavljali lendavski grad. Najprej bodo sanirali temelje in pobočje hriba, nato pa še južno steno grajskega poslopja. Večino denarja bo prispevala lendavska občina, šest milijonov forintov pa naj bi za načrtovana dela primaknila Madžarska. (J. Ž.)

Na kratko

Tišina

V pustnih dneh je bilo zelo zanimivo tudi na Tišini. Poleg vseh drugih maškar so se podale na sprehod tudi vzgojiteljice iz vrtca s svojimi »malimi fašenkami«. Otroci so se pustja že dolgo vnaprej veselili, v svojih oblekah pa so kar žareli. Najbolj pomembno pa je, da gre za ohranjanje tradicije že od malih nog. Med drugim so obiskali tudi župana. Vsi otroci so se lahko posladkali s keksi in kot se po tradiciji spodobi: župan je odprl tudi denarnico! (M. P.)

Sveti Jurij ob Ščavnici

Na območju svetojurijske občine deluje devet gasilskih društev, ki imajo okrog 700 članov. Letos nobeno društvo ne bo praznovalo »okroglega« jubileja, to pa ne pomeni, da ne bo več gasilskih prireditvev. Gasilci bodo imeli namreč tudi letos razna srečanja in tekmovanja, poseben poudarek pa bodo dali izobraževanju in skrbi za podmladek. (F. Kl.)

Lenart

Društvo invalidov Lenart, v katerem so tudi člani iz benediške, cerkvenjaške in svetoanske občine, je praznovalo 20-letnico. Ob jubileju so pripravili akademijo, na kateri so nastopili: lenarška pihalna godba, mažoretke, mešani pevski zbor DI, mladi lenarški baletniki, učenci zasebne glasbene šole Antona Klinca iz Lenarta in drugi. Med govorniki je bil tudi župan Ivan Vogrin. Podelili so tudi več odličij. DI, v katerem je 409 članov, je izdalo tudi zanimivo in poučno publikacijo *Teh naših 20 let*. (F. Br.)

Pečarovci

Člani kulturno-turističnih društev pučanskih občine so objavili letošnje prireditve. Tako bo 14. maja v župniji sv. Sebastijana (po domače Sebeščana) v Pečarovcih tako imenovana »topla proška« (proščenje), 28. maja pa bo v Pučancih *pučansko senje*. V Moščancih bo sredi avgusta kulturna prireditev, oktobra pa še nastop folklornih skupin. V Šalamentih bodo že avgusta postavili klopotec in priredili vinogradniške igre. (G. G.)

Gostinstvo, turizem, trgovina
Andrej KAMERIČKI, s.p.
GLAŽUTA - POHORJE

Lobnica 25, RUŠE, tel.: 062 603 214
062 603 244

*Na kratek oddih
po super ugodnih cenah!*

PLANINSKI DOM GLAŽUTA

1.) 27.3. do 31.3.
2.) 3.5. do 7.5.

5 OBROKOV HRANE Z NAPITKOM
ZA VRTCE IN ŠOLE, CENA: SAMO 10.000 sit

ANDREJEV DOM PAJK

1.) 21.2. do 25.2.
2.) 6.3. do 10.3.
3.) 27.3. do 31.3.
4.) 10.4. do 14.4.
5.) 26.6. do 30.6.

5 OBROKOV HRANE Z NAPITKOM
ZA VRTCE IN ŠOLE, CENA: SAMO 10.000 sit

VIKEND PAKET - polpension

(brez kosil)

ZAJTRK - VEČERJA - SPANJE
VRTEC: 2.500 sit, ŠOLA: 3.500 sit, ODRASLI 4.500 sit

POHORJE

VIKEND PAKET

• PETEK: VEČERJA, ZABAVA, SPANJE

• SOBOTA: ZAJTRK, KOSILO,

POPOLDANSKA MALICA, VEČERJA

PLANINSKO PREDAVANJE O POHORJU Z

DIAFILMI, NOČNI POHOD - Z BAKLAMI, SPANJE

• NEDELJA: ZAJTRK, KOSILO, ODHOD

CENA PAKETA ZA VRTCE JE: 3.000 sit

CENA PAKETA ZA ŠOLE JE: 4.000 sit

CENA PAKETA ZA ODRASLE JE: 5.000 sit

VESTNIKOVA NAGRADNA KRIŽANKA

AVTOR: STEFAN HAJDIRJAK		VRSTA: POVRIVALA		KRAJ V: SAVINSKI DOLINI		SLOVENSKI ARHITEKT		IZRASTEK PRI ŽIVALIH		ŽENSKO IME		AROMATSKA SPOJINA, KI VSEBUJE KISIK		GLAVNO MESTO ETIOPIJE		LOJZE ROZMAN		GRŠKI OTOK, KJER JE POKOPAN HOMER		ZBIR, ZBIRKA		AVSTRILJSKI SKLADATELJ (GOTTFRID VOM)		SIADKO VODNA RIBA			
POLITIČNO DELOVANJE CERKVE																											
UMETNO PRIDOBLEN LED V OBINI LUSK																											
LETALIŠČE V BUKAREŠTI																SINKO NAJVIŠJI VRH KARAVANK											
PRIPADNIK BURDOV								SKLADATELJ (KAREL ATD) HITASTI NE VRETNAR										ZAHODNO- EVROPSKI VELETOK									
PREPOSTOJNIK FAKULTETE																		PEVKA PRODNIK DOMACE OBUVALO									
										NADZEMNI DEL REPE MLEČNI IZDELJEK																	
				HRV. OTOK NORMANSKI VOJSKO- VOĐJA								AMERIŠKI SKLADATELJ (JERRY) STRUP								POSLOVNI SISTEM		STANE SKODLAR GR. PESNIK (FEREOS)				KAR VPLIVA NA RAVNANJE	
VESTNIK		PTIČJI ORGAN ZA LETANJE		ORI AK DIMA PO EKSPLO- ZIJU ATOM- SKE BOMBE		ZDRAVILO SLOVENSKI KNEZ IZ 7. STOL. ETJA																				NEKO RUSKA SMIČARSKA TEKAČICA (SINAJDA)	
GRŠKA SOCIALI- STIČNA STRANKA																				PRIPR. ZA PRIPENJANJE SFST. FLAST. VLAKEN							
DEI MODLESARKE DIRKE																											
EVROPSKA IMET SMER V 19. STOLETJU																											
NARLEPNA POVZROCI TEV SMRTI ČLOVEKA																											
TONE SVETINA				TRUD BAJE SLOVNA ZIVALI SAMOROG																							
		MAL. POL. TIK (MODIBO)																									
VESTNIK		MEND. POSL. IZORAM						REKA V PAKISTANU		VULKAN NA SICILIJ GOZDARSKA KLEŠČE																	
SEZNAM ZNAMK, KI MANUKAJO V ŽBIRKI																											
VZDEVEK BEKOANJE GA DIRKACA AGOSTINJA																											
STARO- GRŠKO PLEME																											
KODOR IGRA OBOO																											
LASTNOST NAGIGA																											

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE 2. 3. 2000:

METODOLOGIJA, ELEKTROMOTOR, LINA, GVANAKO, ROTUNDA, KALAN, SENAT, ANVAR, ND, KOPRENA, OKVIR, SIJAJ, ARIELA, EESTI, LE CARRE, MAN, OTOKAR, TEZNO, INTER, ETIK, ABAKUS, CVEK, JELSA, ROJAK, ISABEY, IV, LAZ, TK, ARA, RAST, LENDAVA, ŠAR, BERKOVCI, INRI, SKRIL, ČASARJEV MLIN, OPAZKA, TEN, AJKA, KAOS, LECT, UNO, TLAKA, PLATINI, RASTKO, AVTO, KOČIJA, ALTMAN, KANT, AP, KAS

Izžrebanci Vestnikove nagradne križanke:

- 1. NAGRADA V VREDNOSTI 10.000 SIT:**
Viljem Turner, Rakičan, Lendavska 15, 9000 M. Sobota
- 2. NAGRADA V VREDNOSTI 5.000 SIT:**
Franc Magaši, Dolga ulica 13, 9226 Moravske Toplice
- 3. - 7. PRAKTIČNE NAGRADE:**
Janja Jerebic, Velika Polana 74, 9225 Velika Polana
Andrej Kocbek, Cerkevjak 14, 2236 Cerkevjak
Jožica Poberžnik, Orehovci 5, 9250 Gornja Radgona
Ivan Matjašec, Javornik 51, 2390 Ravne na Koroškem
Sidonija Bagari, Dankovci 46, 9202 Mačkovci

Nagrajencem čestitamo.
Potrdila za nagrade bodo prejeli po pošti.

Med reševalce bomo razdelili:

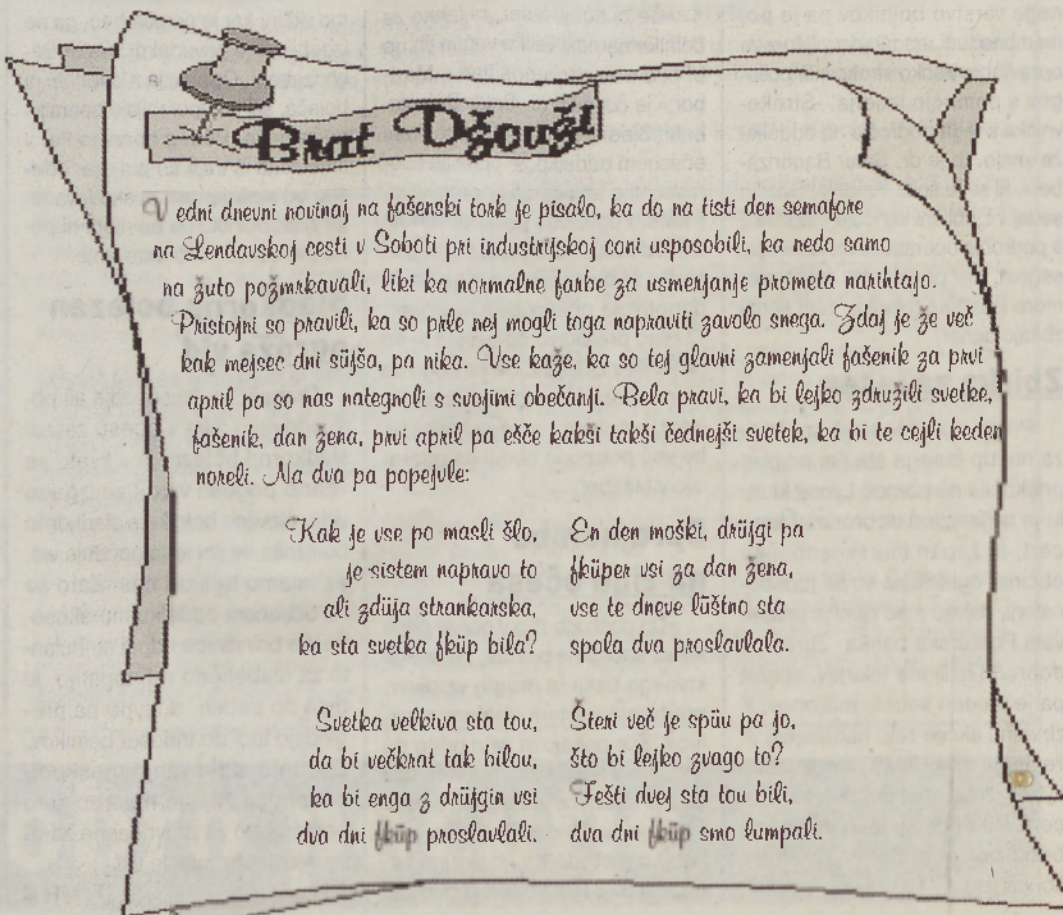
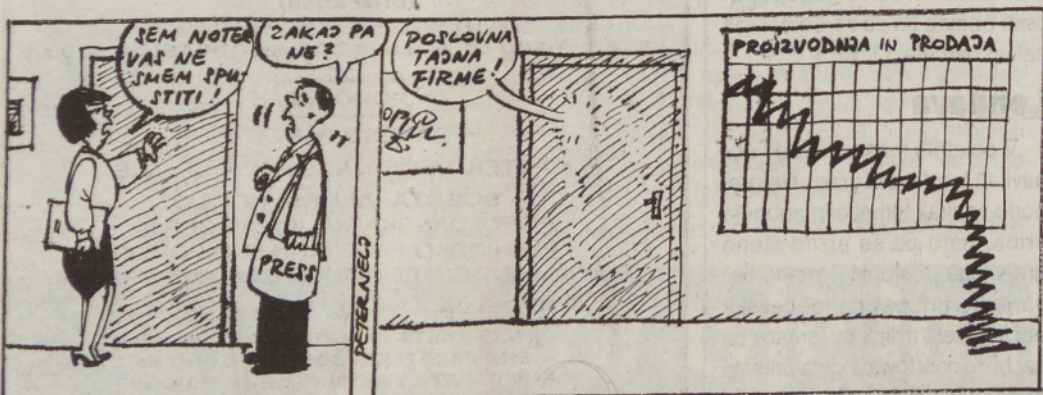
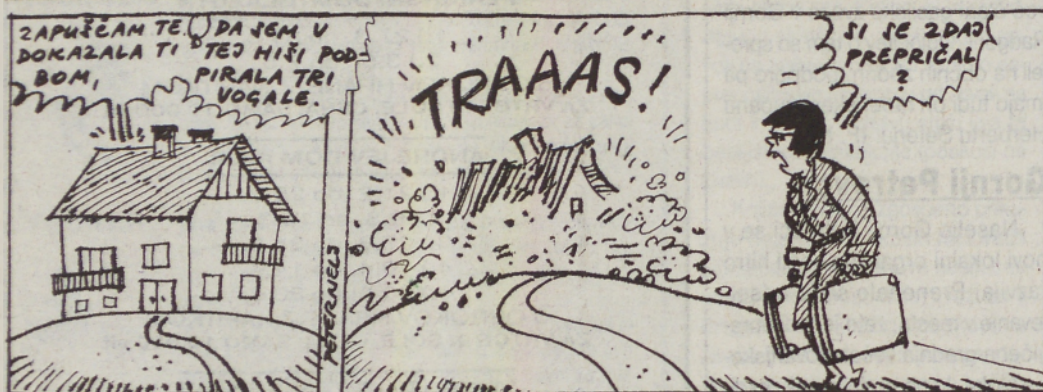
1. nagrado v vrednosti **10.000 SIT**, 2. nagrado v vrednosti **5.000 SIT** in 3. - 7. nagrado **praktična nagrada**.

Pravilne rešitve pošljite na uredništvo **Vestnika**, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 M. Sobota, s pripisom »nagrada križanka« do pika 24. marca 2000.

Ime in priimek: _____
Naslov: _____

MIČA

RIŠE IN PIŠE: PETERNELJ

TV SPOROD

Petek,
17. 3. 2000

TV SLOVENIJA 1

10.00 Slike iz Sečurana
10.05 Na liniji, oddaja za mlade
10.40 Svet čudes, avstralska serija
11.00 Ljudje Evrope
11.10 Alpe - Donava - Jadran
11.40 Plamen ljubezni, fínska drama
13.00 Poročila, vreme, šport
13.40 Podoba podobe
14.10 Sloves, angleška dokumentarna serija
15.10 Po domače
16.30 Mostovi
17.00 Rdeči gralit
17.25 Miškolin: Poroka
18.00 Obzornik, vreme, šport
18.10 Resnična resničnost
18.40 Dosežki
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Petka
20.15 Petka
21.35 TV Poper
22.00 Odmivi, vreme, šport
22.50 Polnočni klub
0.00 Resnična resničnost
0.30 Dosežki

TV SLOVENIJA 2

10.45 Planica: SP v smučarskih poletih
11.50 Moje noči so lepše kot vaši dnevi, film
13.00 SP v smučarskih tekih
15.15 V precepu, ameriški film (čb)
17.00 Planica 2000
17.30 Po Sloveniji
18.05 Skrita področja znanosti, serija
19.00 Parada plesa
19.30 Videospotnice
20.05 Bramwell, angleška nanizanka
21.00 Grace na udaru, ameriška nanizanka
21.25 Zbirni center, jugoslovanski film
23.00 Umori, ameriška nanizanka
23.45 Leteči odred, angleška nanizanka
0.40 Noč z Diskom, ameriška nanizanka

TV SPOROD

Sobota,
18. 3. 2000

TV SLOVENIJA 1

8.00 Zgodbe iz školjke
8.40 Radovedni Taček: Praznik
8.55 Na liniji, oddaja za mlade
9.30 Mario in čarovnik, nemški film
11.30 Lassie, ameriška nanizanka
12.00 Tednik
13.00 Poročila, vreme, šport
13.20 Turistična oddaja
13.40 TV Poper
14.05 Petka
15.25 Želja po uspehu, ameriški film
17.00 Mozartova družina
17.25 Čari zažim: Anglija
18.00 Obzornik, vreme, šport
18.10 Na vrtu
18.40 Spet na poli s S. Dringom, serija
19.30 Dnevnik, vreme, šport
19.55 Utrip
20.15 Pavarotti s prijatelji
21.50 Skrivnosti, angleška serija
22.25 Poročila, vreme, šport
22.50 Nenavadna družina, avstralska nanizanka
23.20 Hrošči, angleška nanizanka
0.10 Los Locos, ameriški film

TV SLOVENIJA 2

9.30 Videospotnice
10.05 Nevami zaliv, kanadska nanizanka
10.55 Svetnik, angleška nanizanka
11.45 Štaleta mladosti
12.40 V lelovadnici, brazilská nadaljevanka
13.00 Šport
19.30 Videospotnice
20.05 Čeliska, nemški film
21.40 Nič svetlega, ameriška nanizanka
22.30 Svetnik, angleška nanizanka
23.15 Sobotna noč
1.15 Srečanje s tujcem, ameriška nanizanka

Televizijski spored od 17. 3. do 23. 3. 2000

POP TV

9.30 Tri ženske, nad. - 10.30 Divji angel, nad. - 11.25 Za tvojo ljubezen, nad. - 12.20 TV Dober dan - 13.50 Policisti s sroem, nan. - 14.45 Pasji policisti, nan. - 15.15 Družina za umret, nan. - 15.45 Skoraj popolni par, nan. - 16.15 Tri ženske, nad. - 17.15 Divji angel, nad. - 18.15 Za tvojo ljubezen, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Maščevalna sila, am. film - 21.50 Odpadnik, nan. - 22.50 Dosjeji X, nan. - 23.50 Popolni spomin, nan. - 0.50 24 ur

KANAL A

8.30 Uboga Maria, nad. - 9.20 Rosalinda, nad. - 10.10 Luz Maria, nad. - 11.00 Oprah Show, pon. - 12.00 Atlantis - 13.30 Jake in debeluh, nan. - 14.30 Družinske vezi, nan. - 15.00 Ne mi teži!, nan. - 15.30 Oprah Show - 16.20 Uboga Maria, nad. - 16.50 Rosalinda, nad. - 17.40 Luz Maria, nad. - 18.30 Fant zre v svet, nan. - 19.00 Seinfeld, nan. - 19.39 Princ z Bel Aira, nan. - 20.00 Mladoporočenci - 20.30 Zmenkarje - 21.00 Simpatije, nan. - 22.00 Tootsie, am. film - 0.10 Svilene senice, nan.

IDEA TV - TV GAJBA

14.45 Živa, ponovitev regionalnega programa - Kulturno - razvedrilno - Intervju: Srdjana Nabergoj - Navigator - Anketa - Koncert in balet Glasbene šole Kočevje - Aktualno - 16.00 Košarkarji, nanizanka - 16.30 Ameriška gimnazija, nanizanka - 17.00 SeaQuest, nanizanka - 18.00 Živa, regionalni program - Tedenski komentar - Napoved športnih dogodkov - Idea TV in Irgovina Kegl nagradujeta - Iz soboške tržnice - Brez šmink: Milenka Trkovnik - 19.00 Aktualno, informativna oddaja - 19.15 Paralelni svet, nanizanka - 20.10 Fotomodeli, nadaljevanka - 21.00 Fotomodeli, nadaljevanka - 22.00 Živa, magazin - 23.00 Boljše življenje, nadaljevanka - 23.50 Na severi, nanizanka

TV AS - KANAL 54

09.30 - Gnes - informativna oddaja, 10.00 - Viva turistica, turistična oddaja, 10.50 - KK Pomurje Skiny: KK Comet, posnetek, 12.10 - Videostrani, 15.45 - Gnes - informativna oddaja, 16.15 - Viva turistica, turistična oddaja, 17.05 - KK Pomurje Skiny: KK Comet, posnetek, 18.30 - Iz produkcije ZLTV, TV Primorka, 19.00 - Gnes - informativna oddaja, 19.30 - Videostrani, 20.00 - Glasbeni spot, 20.05 - Gnes - informativna oddaja, 20.30 - Na domači grudi, kmeljska oddaja - ponovitev, 21.15 - SQ JAM, glasbena oddaja, 22.05 - Glasbeni spot, 22.30 - Gnes - informativna oddaja, 23.00 - Moto sport, športna oddaja, 23.30 - Iz produkcije ZLTV, TV Primorka, 00.00 - Erotika, 01.10 - Videostrani

STUDIO BRÜL

7.15 Dobro jutro, Prekmurje, jutranja oddaja v živo - 8.00 Videostrani in glasba - 9.00 Na 4 kolesa, ponovitev oddaje o avtomobilizmu - 9.50 Kako biti zdrav? in zmagovati, oddaja Rudja Klariča - 10.20 Videostrani in glasba - 16.00 Na 4 kolesa, ponovitev oddaje o avtomobilizmu - 16.50 Videostrani in glasba - 20.00 I feel good, oddaja o glasbi in filmu - 21.15 Dobro jutro, Prekmurje, ponovitev jutranje oddaje - 22.00 Videostrani in glasba

POP TV

7.00 Družina Zakaj, risanka - 7.30 Iz knjige vrlin - 8.00 Guiverjeva potovanja - 8.30 Zverinice - 9.00 Hroščeborgi, nanizanka - 9.30 Pri Adamsovih, nanizanka - 10.00 Katilonske sanje, nanizanka - 10.30 Mlajši bratec, nanizanka - 11.00 Navihanka, nanizanka - 11.30 Knjiga o džungli - 12.00 Modna popotovanja - 12.30 Čas deklifšva, ameriški film - 14.40 Bes angelov, nadaljevanka, 2/4 - 15.30 Mala Damela, nadaljevanka - 16.30 Pop'n'roll, glasbena oddaja - 17.30 Herkul, nanizanka - 18.20 Xena, nanizanka - 19.15 24 ur - 20.00 Jesenska pripoved, ameriški film - 22.15 Kitajska četrt, ameriški film - 0.30 Erotične fantazije, erotična serija - 1.30 24 ur

KANAL A

8.00 Zajček Dolgouhec in prijatelji, risanke - 9.30 Družinske zadeve, nanizanka - 10.00 Nora hiša, nanizanka - 10.30 Dušni pasir, nanizanka - 11.00 Srečna družina, nanizanka - 11.30 Brooklynski most, nanizanka - 12.00 Zmenkarje - 12.30 Mladoporočenci - 13.00 Kung Fu, nanizanka - 14.00 Usodna tekca, ameriški film - 16.00 Zvali v slrski, serija - 16.20 Boj za preživetje, serija - 17.20 Divji svet, serija - 18.10 Življenska priložnost za 10 milijonov dolarjev, ponovitev - 19.00 Velikaštrah sedem, nanizanka - 20.00 Hladnokrvna morilka, ameriški film - 21.40 Tarča, ameriški film - 23.30 Mestni kavboj, ameriški film - 1.50 Atlantis

IDEA TV - TV GAJBA

10.00 Živa, ponovitev regionalnega programa - Tedenski komentar - Napoved športnih dogodkov - Iz soboške tržnice - Brez šmink: Milenka Trkovnik - 11.00 Aktualno - 11.15 Pregled dogodkov tedna - 15.00 Ukradene ženske, ameriški film - 17.00 Šolska košarkarska liga - 18.00 Beverly Hills, nadaljevanka - 19.00 Gola resnica, nanizanka - 19.30 Samski stan, nanizanka - 20.00 Privid zločina, nadaljevanka - 21.00 Twin Peaks, nadaljevanka - 22.00 Temna zvezda, ameriški film

TV AS - KANAL 54

09.30 - Gnes - informativna oddaja, 10.00 - SQ JAM, glasbena oddaja, 10.50 - Moto sport, športna oddaja, 11.20 - Risanke, 12.00 - Videostrani, 18.00 - Gnes - informativna oddaja, 16.30 - SD JAM, glasbena oddaja 17.20 - Videostrani, 18.30 - Moto sport, športna oddaja, 19.00 - Gnes - informativna oddaja, 19.30 - Videostrani, 20.00 - Glasbeni spot, 20.05 - Gnes - informativna oddaja, 20.30 - Krašcommerce, predstavljena reportaža, 20.45 - Glasbena oddaja, 22.30 - Gnes - informativna oddaja, 23.00 - Videostrani

STUDIO BRÜL

Videostrani in glasba

TV HRVASKA 1

12.35 Kuharski dvoboj - 13.10 Kmetijski svetovalec - 13.45 Talk show - 14.45 Poročila - 14.55 Banda na motorjih, ameriški film - 16.15 Risanka - 16.35 Poročila - 16.50 Beverly Hills, nad. - 17.35 Globine, serija - 18.10 Melrose Place, nad. - 19.30 Dnevnik - 20.10 Opera Box - 21.05 Gosti urednik, film po izboru gosta - 23.40 Dnevnik - 0.00 Zabavnoglasbena oddaja - 1.00 Poročila - 1.05 Nočni program

TV HRVASKA 1

12.35 Sunset Beach, nan. - 13.20 Trenutek za domači kotiček - 13.50 Poročila - 13.55 Žamet, ameriški film - 15.30 Umazane laži, nad. - 16.15 Četrta izmena, dokumentarna oddaja - 17.00 Hrvaška danes - 17.45 Moj dom - 19.20 Kolo sreče - 19.30 Dnevnik - 20.10 Po naši lepi - 21.25 Rampage, ameriški film - 23.00 Dnevnik

TV HRVASKA 2

15.30 Dober dan, informativni mozaik - 16.55 Televizija o televiziji - 17.25 Hugo - 17.50 Zdravnik v hiši - 19.05 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik - 20.10 Kviz - 20.30 Od Zemlje do Meseca, nadaljevanka - 21.25 Veronikine skrivnosti, nan. - 21.55 Opazovanja - 22.25 Hladna vojna, serija - 23.25 Pravi čas

TV MADZARSKA 1

14.45 Bojna polja, Francija - 15.45 Tema - 16.00 Otroci Evrope - 16.30 Formula 1, magazin - 16.55 Regionalni dnevniki - 17.05 Nogometno prvenstvo, DVSC: Ujpest, prenos - 19.30 Dnevnik, šport - 20.00 Furgom, irski film - 21.40 Budimpeštanski operni bal, reportaža - 22.05 Dnevnik, aktualno - 22.35 Dame izbirajo, ženski magazin - 23.10 Dosjeji X, nan. - 23.50 Bančna ulica, dnevne gospodarske novice

TV MADZARSKA 2

12.00 Zvon - Hotel Paradiz, nan. - 13.00 Magazin novic - 13.35 Aktualno - 14.00 1100 let sredi Evrope - 14.30 Glasbeni butik - 15.20 Narodopisje - 15.30 Madžarska hiša - 16.00 Šolska ulica - 17.30 Panorama - 18.00 Dolina preklestiva, češki film - 19.30 Delibes - 19.40 Pravilica - 20.00 Dnevnik - 20.30 Spomladanski festival - 20.50 Naše stoletje - 21.20 Madžarska leta 2000 - 21.50 Široko, madž.-franc. film

TV AVSTRIJA 1

14.55 Pacific Blue - 15.40 Zvezdne steze - 16.25 Herkul - 17.10 Polna hiša - 17.35 Vsi pod eno streho - 18.05 Glej, kdo tam razbija - 18.30 Varuška - 19.00 Prijatelji - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Šport - 20.15 Blues iz Kaisermühlens - 21.05 MA 2412 - 21.35 Šov benčinskih bratov - 22.35 Mož za vsako intonacijo, filmska komedija

TV AVSTRIJA 2

13.40 Dobro, da je Maria - 14.25 Godzarska hiša Falkenau - 15.15 Bogati in lepi - 16.00 Šov Barbare Karlič - 17.00 Poročila - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 19.00 Dežela danes - 19.30 Čas v sliki - 19.53 Vreme - 20.00 Pogledi s strani - 20.15 Siska - 21.20 Avstrija - Naše stoletje - 22.10 Poročila - 22.35 Moderni časi - 23.10 Komisarka

EUROSPORT

10.00 Nogomet - 12.00 Nočni stalom - 12.30 Deskanje na snegu - 13.00 Biatlon - 14.30 Smučarski skoki - 15.30 Tenis - 17.00 Tek na smučeh - 18.00 Smučarski skoki - 20.00 Nogomet - 22.00 Nogomet: legende EP - 23.00 Športne novice

TV HRVASKA 2

9.35 Koledar - 9.45 Iz arhiva - 12.30 Nedeljska premiera: Zlata mrzliza - 14.05 Zvezdne steze, nan. - 14.55 Evromagazin - 15.40 Hladna vojna, serija - 16.30 Črno-belo v barvah: Reka brez povratka, ameriški film - 17.00 Dnevnik - 20.10 Nikita, nan. - 20.55 Frasier, nan. - 21.20 Darcey Bussell, portret baletke - 22.20 Opazovanja - 22.50 Pravica za vse, nan. - 23.35 Svet zabave - 0.05 Nočni program

TV MADZARSKA 1

6.00 Zlati dim, magazin - 8.00 Za baptiste - 8.10 Zanzibar, mladinski program - 9.30 Otroški šport - 10.00 Sobotni mozaik: Kje, kaj?, Za upokojeince, Okno - 12.00 Zvon, poročila - 12.05 Bravo TV - 13.00 Poje B. Domsódi Farkas - 13.30 Transitz - 13.55 Mreža - 14.25 Delta - 14.55 Zlata žirafa, gala - 15.50 Naše stoletje - 16.20 1100 let sredi Evrope - 16.50 Nogometno prvenstvo, MTK: FTC, prenos - 19.00 Lošeshow - 19.30 Dnevnik, šport - 20.00 Muhasti letni časi, zabavni magazin - 21.00 IQ casino, igra za ljubitelje ruleta in logike - 22.00 Kraljeva metresa, koprodukcijski film - 23.35 Dvojna smrt, angl. film

TV MADZARSKA 2

6.00 Za manjšine - 7.40 Vaška TV - 8.00 Družina z jasnega - 8.55 Tišina, bolgarski film - 10.10 Musica Historica - 10.30 Emily, nad. - 11.20 Klip plus - 11.30 Aero magazin - 12.00 Zvon - T.I.R., nan. - 13.00 Tealer je celi svet - 13.55 Tango bar, španski film (čb) - 14.55 Telesport, rokomet - 16.35 Takoj! - 17.30 Gregor VII., zgod. drama - 19.40 Pravilica - 20.00 Dnevnik, šport - 20.30 Spomladanski festival, pregled - 20.50 Najslinjski žur, ne le za mlade - 21.20 Trije dnevi jastreba, amer. film - 23.10 Dosjeji X, nan.

TV AVSTRIJA 1

6.20 Otroški program - 8.40 Veleslalom (ž.), prenos prvega teka iz Bormia - 10.00 Veleslalom (m.), prenos prvega teka iz Bormia - 10.45 Smučarski polet, prenos iz Planice - 12.25 Veleslalom (ž.), prenos drugega teka - 13.30 Veleslalom (m.), prenos drugega teka - 14.30 Smučarski polet, prenos iz Planice - 15.35 O 3 Austria Top 40 - 16.20 Sabrina - 16.45 Jesse - 17.10 Srček - 18.00 Nogomet - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Šampion - 22.05 Smrtonosno orožje, akcijski film - 23.50 Boj najboljših, akcijski film

TV AVSTRIJA 2

9.05 Sveže kuhano je napol pridobljeno - 9.30 Potovanje v Palermo, film - 11.05 Pet penijev za glasbo, film - 13.00 Poročila - 13.10 Nekaj je v zraku, film - 16.25 Alpe - Donava - Jadran - 16.55 Religije sveta - 17.00 Poročila - 17.05 Pogled v deželo - 17.35 Živalski magazin - 17.55 Bingo - 18.25 Konflikti - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Pogledi s strani - 20.15 Oddaja - 22.05 Alfred Böhm - 22.50 Vse je komedija

EUROSPORT

8.00 Biatlon (ž.), prenos iz Rusije - 9.00 Veleslalom (m.), prenos prvega teka iz Bormia - 10.15 Veleslalom (ž.), prenos prvega teka iz Bormia - 11.30 Smučarski skoki, prenos iz Planice - 12.00 Biatlon (m.), prenos - 12.45 Veleslalom (ž.), prenos drugega teka - 13.30 Smučarski skoki, prenos - 14.30 Veleslalom (m.) - 15.45 Kolesarstvo: dirka Milano-San Remo, prenos - 17.00 Smučarski skoki - 18.00 Plavanje - 20.00 Deskanje na snegu, prenos iz Livigna - 21.00 Tenis, prenos finala iz Indian Wellsa - 23.30 Športne novice - 23.45 Rally na Portugalskem

TV SLOVENIJA 1

9.40 Pisana delavnica: Kogelji
9.45 Male sive celice, kviz
10.35 Zgodbe iz školjke
11.05 Vodnik v svet narave, serija
11.55 Skrivnosti, angleška serija
12.20 Dokumentarna oddaja
13.00 Poročila, vreme, šport
14.10 Portret Ivana Minatti
15.00 Zoom
15.30 Slovenski utrinki
17.00 Enajsta šola, oddaja za radovedneže
17.35 Slike iz Sečuana: Tai Chi
18.00 Obzornik, vreme, šport
18.10 Svet čudes, avstralska serija
19.35 Ljudje Evrope, izobraževanje
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Tednik
21.05 Turistična oddaja
21.25 Osmi dan
22.00 Odmevi, vreme, šport
22.50 Podoba podobe
23.20 Sloves, angleška serija
0.20 Šesta žena sinjebrodca, gledališka predstava

TV SLOVENIJA 2

10.00 Dr. Sommerfeld, nemška nanizanka
10.50 Videospotnice
11.20 Nič svetega, ameriška nanizanka
12.10 Šport
14.10 Svet poročja
16.00 Čelistska, nemški film
17.30 Po Sloveniji
18.05 Podelski ulip, angleška nanizanka
19.00 Nenadoma Susan, ameriška nanizanka
19.30 Videospotnice
20.05 Osamljeni planet: Kitajska, potopisna oddaja
21.00 Resna popularna glasba
21.55 Jezusovi best, francoski film
23.45 Bistvo jazz, angleška dokumentarna oddaja

POP TV

9.30 Tri ženske, nadaljevanje - 10.30 Divji angel, nadaljevanje - 11.25 Za tvojo ljubezen, nadaljevanje - 12.20 Pop'n'roll - 13.50 Policisti s srcem, nanizanka - 14.45 Pasji policist, nanizanka - 15.15 Naš dedek, nanizanka - 15.45 Yuppie, nanizanka - 16.15 Tri ženske, nadaljevanje - 17.15 Divji angel, nadaljevanje - 18.15 Za tvojo ljubezen, nadaljevanje - 19.15 24 ur - 20.00 TV Dober dan - 20.45 Prva liga - 21.15 Kolo sreče, ameriški film - 22.45 Prijatelji, nanizanka - 23.15 Na jugl, nanizanka - 0.00 M.A.S.H., nanizanka - 0.30 Cybil, nanizanka - 1.00 24 ur

KANAL A

8.30 Uboga Maria, nadaljevanje - 9.20 Rosalinda, nadaljevanje - 10.10 Luz Maria, nadaljevanje - 11.00 Oprah Show - 12.00 Adrenalina, ponovitev - 13.30 Jake in debelih, nanizanka - 14.30 Družinske vezi, nanizanka - 15.00 Ne mi težiti, nanizanka - 15.30 Oprah Show: Hujšanje - 16.20 Uboga Maria, nadaljevanje - 16.50 Rosalinda, nadaljevanje - 17.40 Luz Maria, nadaljevanje - 18.30 Fant zre v svet, nanizanka - 19.00 Seinfeld, nanizanka - 19.30 Malcolm in Eddie, nanizanka - 20.00 Vrnitev v Hiperion, nanizanka - 20.50 Zgodba o Sue Rodriguez, ameriški film - 22.30 Iz dneva v dan, nanizanka - 23.10 Svilene sence, nanizanka - 0.10 Dannyjeve zvezde, ponovitev

IDEA TV - TV GAJBA

14.45 Živa, ponovitev regionalnega programa - Salamiada - Podjetniški inkubator v Odrančih - Aktualno - 15.00 Košarkarji, nanizanka - 15.30 Ameriška gimnazija, nanizanka - 17.00 SeaQuest, nanizanka - 18.00 Živa, regionalni program - Kulturno - razvedrilno - Portret: Marija Rogan - Navigator (film, kultura, prosti čas) - Anketa - 18.30 Pozdrav pomladi, koncert Vlada Kreslina in Lidije Bajuk - 19.00 Aktualno, informativna oddaja - 19.15 Paralelni svet, nanizanka - 20.10 Sama med vojaki, ameriški film - 22.00 Živa, magazin - 23.00 Boljše življenje, nadaljevanje - 23.50 Na severi, nanizanka

TV AS - KANAL 54

09.30 - Gnes - informativna oddaja, 10.00 - Zakaj pa ne, mladinska oddaja, 10.50 - Glasbena skrinja, glasbena oddaja, 11.40 - Glasbeni spoti, 12.00 - Videostrani, 15.00 - Gnes - informativna oddaja, 16.30 - Zakaj pa ne, mladinska oddaja, 17.15 - Videostrani, 18.15 - Glasbena skrinja, glasbena oddaja, 19.00 - Gnes - informativna oddaja, 19.30 - Videostrani, 20.00 - Glasbeni spot, 20.05 - Gnes - informativna oddaja, 20.30 - Viva turistica, turistična oddaja v živo, 21.15 - Iz produkcije Združenja lokalnih televizij Slovenije, VTV Velenje, 21.45 - Kako biti zdrav in zmagovati, oddaja Rudija Klariča, 22.15 - Krašcommerce, predstavitvena reportaža, 22.30 - Gnes - informativna oddaja, 23.00 - Videostrani

STUDIO BRÜL

7.15 Dobro jutro, Prekmurje, jutranja oddaja v živo - 8.00 Videostrani in glasba - 9.00 Presnovno bolezn pri govedu II., ponovitev oddaje z Veterinarskim zavodom Murska Sobota - 9.50 Videostrani in glasba - 16.00 Presnovno bolezn pri govedu II., ponovitev oddaje z Veterinarskim zavodom Murska Sobota - 16.50 Videostrani in glasba - 20.00 Seboške mestne Celiti: Park, reportaža - 20.50 Kako biti zdrav? in zmagovati, oddaja Rudija Klariča - 21.20 Dobro jutro, Prekmurje, ponovitev jutranje oddaje - 22.05 Videostrani in glasba

TV HRVASKA 1

12.35 Trg Berkley, nan. - 13.20 Trenutek za domači kotiček - 13.50 Poročila - 13.55 Čudodelka, ameriški film - 15.40 Umazane laži, nad. - 16.30 Alpe - Donava - Jadran - 17.00 Hrvaška danes - 17.45 Dokumentarna oddaja - 18.20 Kolo sreče - 19.30 Dnevnik - 20.10 Odkrito - 21.20 Kviz - 21.55 Informativni program - 22.45 Pol ure kulture - 23.20 Dnevnik - 23.40 Zapisano na vodi, argentinski film - 1.00 Nočni program

TV HRVASKA 2

12.15 Skrinja - 12.55 Poslovni klub - 13.30 Ekran brez okvira - 14.50 Koledar - 15.00 Carstvo divjine - 15.30 Glasbena duša Hrvatov - 16.00 Znanstveni album - 17.25 Hugo - 17.50 Otroška serija - 18.20 Hrvaški jezik v zrcalu - 19.05 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik - 20.10 Kviz - 20.30 Seinfeld, nan. - 21.00 Urgenca, nan. - 21.50 Opa-zovanja - 22.25 Kinoteka hrvaškega filma: Samo ljudje - 0.05 Nočni program

TV MADŽARSKA 1

15.00 Za otroke - 16.30 Skrivnosti zračnega oceana - 17.00 Mreža - 17.30 Priče - 17.50 Regionalni dnevniki - 18.00 Dnevnik - 18.15 Tema - 18.30 Poezija na filmskem platnu, A. Wajda - 19.00 Vse za ljubezen, nan. - 19.30 Dnevnik, šport - 20.00 Malo mesto - 21.00 Ljubezen na prvo slišanje, 31. festival madžarskega filma - 22.00 Dnevnik, aktualno - 22.30 Panorama - 23.00 Twin Peaks, nad. - 23.45 Bančna ulica - 23.50 Spomladanski festival

TV MADŽARSKA 2

11.30 112, kriminalistični magazin - 12.00 Zvon - Vino in oblast, nan. - 13.05 Magazin novic - 13.35 Aktualno - 14.00 Delta - 14.30 Transiz - 15.00 Ni pravomočno - 15.30 Madžarski salon - 16.00 Šolska ulica - 17.30 Madžarska hiša, iz zamejskih programov - 18.00 Telesport - 19.40 Pravljica - 20.00 Dnevnik, šport - 20.30 Spomladanski festival - 20.50 Zvezda, film o zaporu - 21.45 Ubijalski um, amer. film

TV AVSTRIJA 1

6.00 Otroški program - 9.30 Herkul - 10.10 Medicopter 117 - 10.55 Specialisti - 11.45 Konleti - 12.10 Risanke - 14.55 Pacific Blue - 15.40 Zvezdne steze - 16.25 Herkul - 17.10 Polna hiša - 17.35 Vsi pod eno streho - 18.05 Glej, kdo tam razbija - 18.30 Varuška - 19.00 Karolina v velemestu - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Komisar Rex - 21.05 Alarm za Kobra 11 - 21.55 Nočna zveza - 22.20 Popolno življenje - 22.55 Inšpektor Fowler - 23.20 Oddaja o kulturi

TV AVSTRIJA 2

9.00 Poročila - 9.05 Sveže kuhano je napol pridobljeno - 9.30 Bogati in lepi - 10.10 Nadnaravno, filmska komedija - 11.45 Vreme - 12.00 Poročila - 12.05 Milijonsko kolo - 12.30 Alpe - Donava - Jadran - 13.00 Poročila - 13.15 Sveže kuhano je napol pridobljeno - 13.40 Dobro, da je Maria - 14.25 Gozdarska hiša Falkenau - 15.15 Bogati in lepi - 16.00 Šov Barbare Karič - 17.00 Poročila - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 19.53 Vreme - 20.00 Pogledi s strani - 20.15 Umveizum - 21.05 Vera - 22.00 Čas v sliki - 22.30 Evroavstrija - 23.00 Primer za dva

EUROSPORT

9.30 Rally - 13.00 Snežni avtomobili - 13.30 Deskanje na snegu - 14.00 Hitrostno smučanje - 14.30 Atletika - 15.00 Kolesarstvo: Setimkana Catalana - 16.30 Olimpijski magazin - 17.00 Atletika - 18.00 AdNatura - 19.00 Avto-moto šport - 20.00 Nogomet: pokal UEFA, prenos četrtfinalne tekme - 22.00 Nogomet: pokal UEFA

RADIO MURSKI VAL

UKV 94,6 MHz (DOPOLDAN TUDI SV 648 KHz)

PETEK: 05.45 - Jutro na Murskem valu: Prebujajte se z nami - 10.00 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.10 Menjalniški tečajji agencij - 10.30 Mali oglasi - 11.00 Zamurjenci - 12.00 Poročila BBC - 12.05 Obvestila - 12.30 Od petka do petka - 13.00 1. oseba ednine - 13.15 Predstavljamo vam - 14.00 Popoldne na Murskem valu - 14.00 Poročila - 14.05 Obvestila - 14.30 Rmskih 60 - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.00 Osrednja poročila na Murskem valu - 17.20 Obvestila - 17.30 Kultura in šport ob koncu tedna - 18.00 MV-dur - 19.00 Dnevnik RaSlo - 19.35 Dober večer, pravljica! - 20.00 Mladi val - 21.00 Poročila - 21.10 Sipli mi - 24.00 Želimo vam lahko noč

SOBOTA: 06.00 - Jutro na Murskem valu: Prebujajte se z nami - 10.00 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.10 Menjalniški tečajji agencij - 12.00 Poročila BBC - 12.05 Obvestila - 13.00 1. oseba ednine - 14.00 Popoldne na Murskem valu - 14.00 Poročila - 14.05 Obvestila - 14.45 Evropa v enem tednu - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.00 Osrednja poročila na Murskem valu - 17.20 Obvestila - 17.30 Kulturni koledar - 17.35 Radijski knjižni sejem - 18.15 Mali oglasi - 19.00 Dnevnik RaSlo - 19.35 Dober večer, pravljica! - 19.45 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 21.00 Poročila - 21.10 Ugasni TV! - 24.00 Želimo vam lahko noč

NEDELJA: 06.00 Začenjamo nov dan - 07.30 Zamurjenci - 08.05 Horoskop - 08.15 Panonski odmevi - 08.45 Misel in čas - 09.30 Srečanje na Murskem valu - 10.25 Obvestila - 10.30 Nedeljska kuhinja - 12.30 Poročila - 12.35 Obvestila - 13.00 Minute za kmetovalce - 13.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (vmes javljanja s športnih igrišč) - 19.00 Dnevnik RaSlo - 19.35 Pravljica - 20.00 Oddaja tedna - 21.00 Poročila - 21.10 Gnezdo Murskega vala - 24.00 Želimo vam lahko noč

PONEDELJEK: 05.45 Jutro na Murskem valu: Prebujajte se z nami - 10.00 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.10 Menjalniški tečajji agencij -

10.30 Mali oglasi - 12.00 Poročila BBC - 12.05 Obvestila - 13.00 1. oseba ednine - 14.00 Poročila - 14.10 Za zdravje - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.00 Osrednja poročila na Murskem valu - 17.20 Obvestila - 18.00 Šport - 19.00 Dnevnik RaSlo - 19.35 Dober večer, pravljica! - 20.00 Krpanke - 21.00 Poročila - 21.10 Kak je inda fajn bilou - 24.00 Želimo vam lahko noč

TOREK: 05.45 Jutro na Murskem valu: Prebujajte se z nami - 10.00 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.10 Menjalniški tečajji agencij - 10.30 Kratki stik - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila BBC - 12.05 Obvestila - 13.00 1. oseba ednine - 14.00 Popoldne na Murskem valu - 14.00 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.00 Osrednja poročila na Murskem valu - 17.20 Obvestila - 18.00 Srebrne niti - 19.00 Dnevnik RaSlo - 19.35 Dober večer, pravljica! - 20.00 Na narodni farmi - 21.00 Poročila - 21.10 Med Muro, Rabo in Dravo - 24.00 Želimo vam lahko noč

SREDA: 05.45 Jutro na Murskem valu: Prebujajte se z nami - 10.00 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.10 Menjalniški tečajji agencij - 10.15 Trn v peti - 12.00 Poročila BBC - 12.05 Obvestila - 12.30 Anketa - 13.00 1. oseba ednine - 13.15 NSTSNMV - 14.00 Popoldne na Murskem valu - 14.00 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.00 Osrednja poročila na Murskem valu - 17.20 Obvestila - 18.00 Glasba našega srca - 19.00 Dnevnik RaSlo - 19.35 Dober večer, pravljica! - 20.00 Intervju - 21.00 Poročila - 21.10 Mursko-morski val - 24.00 Želimo vam lahko noč

ČETRTEK: 5.45 Jutro na Murskem valu: Prebujajte se z nami - 10.00 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.10 Menjalniški tečajji agencij - 10.30 Reportaža - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila BBC - 12.05 Obvestila - 13.00 1. oseba ednine - 13.15 Sedem veličastnih - 14.00 Popoldne na Murskem valu - 14.00 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.00 Osrednja poročila na Murskem valu - 17.20 Obvestila - 18.00 Mali radio - 19.00 Dnevnik RaSlo - 19.35 Dober večer, pravljica! - 20.00 Bilo je nekoč - 21.00 Poročila - 21.10 Geza se zeza - 24.00 Želimo vam lahko noč

TV SPOROD

Nedelja, 19. 3. 2000

TV SLOVENIJA 1

8.00 Čarovnik iz Oza, risana nanizanka
8.25 Fračji dol, lutkovna nanizanka
8.50 Babar, risana nanizanka
9.20 Dobri duh iz Avstralije, nadaljevanje
9.55 Mladinski pihalni orkester Zagorje
10.35 List in cvet: Rododendron
11.05 Svet morij, angleška serija
11.30 Obzorja duha
12.00 Ljudje in zemlja
13.00 Poročila, vreme, šport
13.10 Pomagajmo si
13.40 Pavarotti s prijatelji
15.05 Čari začimbi: Anglija
15.35 Prvi in drugi
16.00 Slovenski magazin
16.30 Po domače
18.00 Obzorja, vreme, šport
18.10 Stopimo iz sence, dobrodelni koncerti
19.10 Zrebanje lota
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Zoom
21.35 Portret Ivana Minatti
22.30 Poročila, vreme, šport
22.50 Ekvinočij, tv-priredba opere
0.10 Slovenski magazin

TV SLOVENIJA 2

9.25 Nikoli v dvoje brez tebe, nadaljevanje
9.45 Nevamni zaliv, kanadska nanizanka
10.35 Popolna tujca, ameriška nanizanka
11.00 Zvezde Hollywooda: Natalie Wood
11.30 Parada plesa
12.00 Pripravljeni, oddaja o Slovenski vojski
12.30 Evroglasba 1999
13.00 Šport
19.30 Videospotnice
20.05 Prohibicija, angleška serija
21.00 Raymondja imajo vsi radi, nanizanka
21.30 Cik cak
22.00 Šport v nedeljo
23.00 Če sonce ne zasije več, francoski film

TV SPOROD

Ponedeljek, 20. 3. 2000

TV SLOVENIJA 1

10.20 Dosežki
10.40 Na viru
11.05 Spet na poti s S. Dringom, serija
11.30 Osmi dan
12.00 Urup
12.10 Zrcalo tedna
12.15 Prvi in drugi
13.00 Poročila, vreme, šport
13.20 Mario in čarovnik, nemški film
14.50 4 x 4, oddaja o ljudeh in živalih
15.20 Polnočni klub
16.30 Dober dan, Koroška
17.00 Redovni Tatek: Praznik
17.15 Pisana delavnica: Kegji
17.25 Dobri duh iz Avstralije
18.00 Obzorja, vreme, šport
18.10 Recepti za zdravo življenje
19.10 Zrebanje 3 x 3 plus 6
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Klinika pod palmami, nanizanka
21.00 Gore in ljudje
22.00 Odmevi, vreme, šport
22.50 Gospodarska panorama

TV SLOVENIJA 2

10.50 Sobolna noč
12.50 Skrita področja znanosti, serija
13.45 Prohibicija, angleška serija
15.36 Cik cak
15.55 Pripravljeni, oddaja o Slovenski vojski
18.35 Umetnost klavirske igre
17.30 Po Sloveniji
18.05 Snežna reka, avstralska nadaljevanje
19.00 Linga
19.30 Videospotnice
20.05 Jasno in glasno, kontaktna oddaja
21.00 Studio City
23.00 Brane Rončel izza odra
0.25 V precepu, ameriški film (čb)

POP TV

7.00 Družina Zakaj, risanka - 7.30 Iz knjige vrlin - 8.00 Guliverjeva potovanja - 8.30 Zvernice - 9.00 Hroščeborgi, nanizanka - 9.30 Pri Addamsovih, nanizanka - 10.00 Kalifornijske sanje, nanizanka - 10.25 Mlajši bratec, nanizanka - 11.00 Navihanka, nanizanka - 11.30 Herkul, nanizanka - 12.30 Xena, nanizanka - 13.30 Ljubezen na prostosti, ameriški film - 15.30 Mala Daniela, nadaljevanje - 16.30 Otroci ne lažejo - 17.00 Sam z dojenčkom, nanizanka - 17.30 Modna popotovanja - 18.00 Pod srečno zvezdo - 19.15 24 ur - 20.00 Sedem, ameriški film - 22.15 Športna scena - 22.45 Bratov poljub, ameriški film - 0.20 24 ur

KANAL A

8.00 Zajček Dolgouhec in prijatelji, risanke - 9.30 Družinske zadeve, nanizanka - 10.00 Nora hiša, nanizanka - 10.30 Dušni pastir, nanizanka - 11.00 Sredna družina, nanizanka - 11.30 Brooklynski most, nanizanka - 12.00 Skrita kamera - 12.30 Fashion TV, nanizanka - 13.00 Kung Fu, nanizanka - 14.00 Grace Oulgey, ameriški film - 15.50 Kiki - Atlantis, glasbena oddaja - Vitezi za volanom - Miza za pet - Polnočna poročila - 19.00 Misija Nemogoče, nanizanka - 20.00 Rob Roy, ameriški film - 22.30 Stilski izizz: Profesorja na maturantskem plesu - 23.00 Zmaga pravice, ameriški film

IDEA TV - TV GAJBA

10.00 Živa, regionalni program - Nogometni klub Bakovci - 10.20 Iz našega studia: Amnesty International - 10.55 Iz naših krajev: Mala Nedelja - 11.20 Dimnikarske meritve - 12.35 Dan odprtih vrat Goslinke šole Radenci - 13.00 Intervju: Smitljana Naberger - 13.15 Anketa - 13.20 Koncert in balet Glasbene šole Kočevje - 13.50 Pregled dogodkov tedna - 15.00 Šolska košarkarska liga - 16.00 Pomladna serenada, nemški film - 18.00 Beverly Hills, nadaljevanje - 19.00 Gola resnica, nanizanka - 19.30 Samski stan, nanizanka - 20.00 Privid zločina, nadaljevanje - 21.00 Twin Peaks, nadaljevanje - 22.00 Ukana, angleški film

TV AS - KANAL 54

09.30 - Teden ob Muri - Informativna oddaja, 11.00 - Na domači grudi, kmetijska oddaja - ponovitev oddaje o vinarstvu, 11.50 - Ekološka oddaja, 12.20 - Glasbena skrinja, glasbena oddaja, 13.00 - Videostrani, 17.35 - KK Radenska - Creativ - KK Nova Gorica, posnetek moške košarkarske tekme, 18.00 - Gnes - informativna oddaja (ponovitev sobotne oddaje), 19.30 - Videostrani, 20.00 - Viva turistična, ponovitev turistične oddaje, 20.50 - Zakaj pa ne, mladinska oddaja, 21.40 - Videostrani

STUDIO BRÜL

Ponovitev tedenskega programa - 9.00 Čista real, športna oddaja - 10.30 Gore rastejo po džu, oddaja za otroke - 11.15 Veseli večer KTO Pucanci - 12.30 Človek zvali človek oddaja o živalih - 13.15 Na 4 kolesih, oddaja o avtomobilizmu - 14.00 I feel good, oddaja o glasbi in filmu - 15.15 Videostrani in glasba

TV HRVASKA 1

12.25 Kuharski dvoboj - 13.05 Družinsko kosilo - 14.05 Poročila - 14.10 Film po izboru gosta - 16.20 Briljantina - 17.10 Poročila - 17.20 Nindžine sence, ameriški film - 19.30 Dnevnik - 20.10 Drama - 21.15 Tretja sreča - 22.45 Zvezdni prah - 23.20 Dnevnik - 23.45 Zakonske vode, nan. - 0.15 Svoboda in ljubezen, madžarski film

POP TV

9.30 Tri ženske, nadaljevanje - 10.30 Divji angel, nadaljevanje - 11.25 Za tvojo ljubezen, nadaljevanje - 12.20 Športna scena - 12.50 Otroci ne lažejo - 13.50 Policisti s srcem, nanizanka - 14.45 Pasji policist, nanizanka - 15.15 Družina za umret, nanizanka - 15.45 Yuppie, nanizanka - 16.15 Tri ženske, nadaljevanje - 17.15 Divji angel, nadaljevanje - 18.15 Za tvojo ljubezen, nadaljevanje - 19.15 24 ur - 20.00 Lepo je biti milijonar, kviz z Jonasom - 20.55 Njena pravila, ameriški film - 22.35 Prijatelji, nanizanka - 23.10 Na jugi, nanizanka - 0.00 M.A.S.H., nanizanka - 0.30 Cybill, nanizanka - 1.00 24 ur

KANAL A

8.30 Uboga Maria, nadaljevanje - 9.20 Rosalinda, nadaljevanje - 10.10 Luz Maria, nadaljevanje - 11.00 Oprah Show, ponovitev - 12.00 Dannyjeve zvezde, vedeževanje - 13.30 Jake in debeluh, nanizanka - 14.30 Družinske vezi, nanizanka - 15.00 Ne mi težiti, nanizanka - 15.30 Oprah Show: Kaj počne vaš otrok? - 16.20 Uboga Maria, nadaljevanje - 16.50 Rosalinda, nadaljevanje - 17.40 Luz Maria, nadaljevanje - 18.30 Stilski izizz - 19.00 Seinfeld, nanizanka - 19.30 Princ z Bel Aira, nanizanka - 20.00 Zvezdna vrata SG1, nadaljevanje - 20.50 Anakonda, ameriški film - 22.30 Posebna enota, nanizanka - 23.10 Svilene sence, nanizanka - 0.10 Dannyjeve zvezde, ponovitev

IDEA TV - TV GAJBA

15.00 Živa, regionalni program - TV Pika: Smučišča - Igrotes, računalniška igra - 16.00 Košarkari, nanizanka - 16.30 Ameriška gimnazija, nanizanka - 17.00 SeaQuest, nanizanka - 18.00 Živa, regionalni program - Kronika - Športni ponedeljek: Pregled športnih dogodkov - Kajak kanu klub Mura Krog - NK Mura - NK Feroterm Pohorje, reportaža - 19.00 Aktualno, informativna oddaja - 19.15 Paralelni svet, nanizanka - 20.10 Hotelski apartma, ameriški film - 22.00 Živa, magazin - 23.00 Boljše življenje, nadaljevanje - 23.50 Na severi, nanizanka

TV AS - KANAL 54

9.30 - KK Radenska Creativ - KK Nova Gorica, posnetek moške košarkarske tekme, 10.55 - Krašcommerce, predstavljena reportaža, 11.10 - Glasbeni spot, 12.00 - Videostrani, 15.25 - KK Radenska Creativ - KK Nova Gorica, posnetek moške košarkarske tekme, 16.50 - NK Korotan - NK Potrošnik, posnetek nogometne tekme, 18.00 - Gnes - informativna oddaja, 19.30 - Videostrani, 20.00 - Glasbeni spot, 20.05 - Gnes - informativna oddaja, 20.30 - NK Mura - NK F. Pomurje, posnetek nogometne tekme, 22.20 - Glasbeni spoti, 22.30 - Gnes - informativna oddaja, 23.00 - Videostrani

STUDIO BRÜL

7.15 Dobro jutro, Prekmurje, jutranja oddaja v živo - 8.00 Videostrani in glasba - 9.00 I feel good, ponovitev oddaje o glasbi in filmu - 10.15 Videostrani in glasba - 16.00 I feel good, ponovitev oddaje o glasbi in filmu - 17.15 Videostrani in glasba - 20.00 Čista real, športna oddaja (posnetek nogometne tekme NK Mura - NK Feroterm Pohorje) - 21.30 Dobro jutro, Prekmurje, ponovitev jutranje oddaje - 22.15 Videostrani in glasba

TV HRVASKA 2

8.00 Zdravnik v hiši - 9.00 Praznično jutro - 10.45 Portret cerkve in mesta - 11.00 Nedeljska maša - 12.00 Praznično jutro - 12.35 Družinska pesem, ameriški film - 14.00 Mir in dobrot - 14.30 Risanka - 14.55 Amerika: življenje narave, serija - 15.20 Carstvo živali - 16.15 Veliki Azerac, nad. - 17.00 Oddaja klasične glasbe - 18.05 Zlati gong - 19.00 Svet zabave - 20.10 Triler - 21.10 Nedeljska premiera: Zlata mrzlica - 22.50 Carstvo živali - 23.45 Nikita, nan. - 0.30 Nočni program

TV MADŽARSKA 1

6.00 Vaška TV - 5.20 Biblija - 6.30 Za otroke - 6.55 Nedeljski otok - 8.40 Pogovarjamo se o naši prihodnosti - 9.00 Glavni trg - 11.00 Trend - 11.30 Gaia, ekologija - 12.00 Zvon, poročila - 12.35 Madžarska prihodnosti - 12.55 Minute za srečo - 13.00 Družina z jasneja - 13.50 Julie bo stara 12 let in pol, franc. film - 15.15 Za reformatorje - 15.40 življenje ptic, serija - 16.35 Emily, nad. - 17.25 Čarobna glasba - 17.55 Telešport, goli - 19.00 Teden, vmes Dnevnik - 20.00 Šlagerjeve - 21.00 Prej ali slej, šov - 22.00 Zadnji izhod proti Brooklynu, amer. film - 23.40 Mediamix

TV MADŽARSKA 2

12.00 Zvon - T.I.R., nan. - 13.00 Kultura bivanja - 13.30 Tri želje - 14.25 Sporočilo svetih krajev - 14.50 Telešport, rokomet - 16.35 Iluzija, umetnost - 17.05 Muhasti letni časi, zabavni magazin - 18.00 IQ casino, igra za ljubitelje rulete in logike - 18.55 Glasbena tv-gledališče: Prekletstvo in ljubezen, glasbena balada - 20.30 Spomladanski festival, pregled - 20.50 Čarobna šestica - 21.20 Teden, vmes Dnevnik - 22.50 Telešport - 22.50 Bil je nekoč neki dirigent, János Ferencsik - 23.30 Dosjeji X, nan.

TV AVSTRIJA 1

6.00 Otroški program - 8.35 Slalom (m.), prenos prvega teka iz Bormia - 9.45 Slalom (ž.), prenos prvega teka iz Bormia - 10.50 Smučarski poleti, prenos iz Planice - 11.45 Slalom (m.), prenos drugega teka - 12.15 Slalom (ž.), prenos drugega teka - 13.30 Smučarski poleti, prenos - 15.15 Šport - 15.45 Liga prvakov, nogometni magazin - 16.15 Nogomet, prenos - 18.30 Šport v nedeljo - 19.30 Čas v sliki - 19.54 Šport - 20.15 Jerry Maguire, film - 22.30 Kolumbo - 23.45 Odštevaje strahu, srhljivka

TV AVSTRIJA 2

9.00 Poročila - 9.05 Amy - Ura resnice, film - 10.35 Teden kulture - 11.00 Novinarska ura - 12.00 Visoka hiša - 12.30 Orientacija - 13.00 Poročila - 13.05 Tednik - 13.30 Domovina, tuja domovina - 14.00 Pogledi s strani - 14.15 Divje življenje - 15.05 Heidi in Erni - 15.30 Janeževa noč, film - 17.00 Poročila - 17.05 Klub seniorjev - 18.00 M-ljionsko kolo - 18.25 Kristus v času - 18.30 Podobe Avstrije - 19.00 Avstrija danes - 19.17 Loto - 19.30 Čas v sliki - 19.54 Pogledi s strani - 20.15 Sanjska ladja, Dubai - 21.55 K stvari - 23.15 Enostavno klasično - 23.45 Vizije milenijuma: Laurie Anderson

EUROSPORT

8.00 Biatlon (ž.), prenos - 9.00 Motociklizem, prenos ogrevanja in dirke za veliko nagrado Južnoafriške republike iz Welkoma - 14.00 Biatlon - 15.00 Smučarski skoki - 17.00 Plavanje - 19.45 Alpsko smučanje - 20.45 Smučarski skoki - 22.15 Tek na smučeh - 23.00 Športne novice - 23.15 Rally

TV HRVASKA 1

13.20 Trenutek za domači kotel - 13.50 Poročila - 14.00 Ljubezen ni dovolj, ameriški film - 15.40 Umazane laži, nad. - 16.30 Mir in dobrot - 17.00 Hrvatska danes - 17.45 Dom in svet - 18.20 Kolo sreče - 19.30 Dnevnik - 20.10 Drama - 21.15 Skrita kamera - 21.40 Ko mineva čas - 22.40 Preteklost v sedanjosti - 23.15 Dnevnik - 23.35 Vabilo v gledališče: Machbeth - 2.05 Poročila - 2.10 Nočni program

TV HRVASKA 2

13.30 Deterministični kaos, serija - 14.00 Briljantina - 14.50 Koledar - 15.00 Carstvo divjine - 15.30 Halo, sveti, otroška serija - 16.00 Znanstveni album - 17.30 Hugo - 17.55 Prijatelji, nan. - 18.20 Oddaja o kulturi - 19.05 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik - 20.10 Kviz - 20.30 Gozdarska hiša, nan. - 21.20 Prijatelji, nan. - 21.50 Opazovanja - 22.20 Mladi 21. stoletja - 23.25 Filmska noč s Sophie Marceau

TV MADŽARSKA 1

16.30 Vera huzarjev - 16.45 Srečanje z Jezusom - 17.00 Med vnuki ljudjožercov - 17.30 Sporočilo svetih krajev - 17.50 Regionalni dnevniki - 18.00 Dnevnik - 18.15 Tema - 18.30 Puder - 19.00 Vse za ljubezen, nan. - 19.30 Dnevnik, šport - 20.00 112, kriminalistični magazin - 20.30 Osupljivo območje, nan. - 21.20 V dvoje z biokemikom prof. dr. Matejem Hidvegiem - 22.00 Dnevnik, aktualno - 22.30 Madžarski salon - 23.05 Kino Polanskega: Kaj? - 0.55 Bančna ulica - 1.00 Spomladanski festival, pregled

TV MADŽARSKA 2

11.00 Mediamix - 11.30 Tečaj nemščine - 12.00 Zvon - Hotel Paradiž, nan. - 13.00 Skupščinski dnevnik - 14.00 Prenos zasedanja parlamenta - 16.00 Šolska ulica - 17.30 Na poti, evropski magazin - 18.00 Telešport - 19.40 Pravica - 20.00 Dnevnik, šport - 20.30 Spomladanski festival - 20.50 Črni marec v Marosvásárhelyju, dokumentarni film - 21.30 Pogovarjamo se o naši prihodnosti - 21.45 Elvira Madigan, švedski film - 23.15 Klub znanstvenikov

TV AVSTRIJA 1

6.15 Otroški program - 9.30 Herkul - 10.10 Hotel zlomljenih src, filmska komedija - 11.45 Konleti - 12.10 Risanke - 14.55 Pacific Blue - 15.40 Zvezde steze - 16.25 Herkul - 17.10 Polna hiša - 17.35 Vsi pod eno streho - 18.05 Močna družina - 18.30 Varuška - 19.00 Karolina v velenosti - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Ace Ventura, filmska komedija - 21.40 Drive, akcijski film - 23.25 Smrtonosna bitka - 13.15 Sveže kuhano je napol pridobljeno - 13.40 Dobro, da je Maria - 14.25 Gozdarska hiša Falkenau - 15.15 Bogati in lepi - 16.00 Šov Barbare Karlič - 17.00 Poročila - 17.05 V Avstriji - 19.00 Dežela danes - 19.30 Čas v sliki - 19.53 Vreme - 20.00 Pogledi s strani - 20.15 Julia - nenavadna ženska - 21.05 Tema - 22.00 Poročila - 22.30 Oddaja o kulturi - 0.00 Čas v sliki - 0.30 Dvajseto stoletje, film

EUROSPORT

10.00 Motociklizem - 12.00 Biatlon - 13.00 Tek na smučeh - 14.00 Slalom (ž.) - 15.00 Kolesarstvo - 15.30 Kolesarstvo: dirka Selimama Catalana, prenos - 16.30 Smučarski skoki - 18.00 Tenis - 18.00 Namizni tenis: SSV Niederösterreich-Borussia Dortmund, prenos finala Lige prvakov - 21.00 Rally - 22.00 Boks - 23.00 Evrogoli

TV SPOROD

**Torek,
21. 3. 2000**

TV SLOVENIJA 1

9.30 Risanka
9.40 Radovedni Taček: Sol
10.00 Dobri duh iz Avstralijske, nadaljevanje
10.25 Recept za zdravo življenje
11.10 Znameniti umetniki: Jean Piaget
12.05 Klinika pod palmami, nanizanka
13.00 Poročila, vreme, šport
13.15 Alica, evropski kulturni magazin
13.45 Gore in ljudje
14.35 Gospodarska panorama
15.35 Stopimo iz senč, dobrodelni koncert
16.30 Sledi, oddaja o ljubiteljski kulturi
17.00 Zlatko Zakladko: Kresna noč
17.15 Kako rada imam šolo, nanizanka
17.30 Moja žival in jaz, nanizanka
18.00 Obzornik, vreme, šport
18.10 Besede
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Razkošje, francoska nadaljevanje
21.00 Mednarodna obzorja
22.00 Odmevi, vreme, šport
22.50 Plamen ljubezni, finska drama, 2. del
0.15 Besede, ponovitev

TV SLOVENIJA 2

10.00 Snežna reka, avstralska nadaljevanje
10.45 Videospolnice
11.20 Želja po uspehu, ameriški film
14.05 Živahni svet iz zgodbe R. Scaryja
14.35 Jasno in glasno
15.30 Studio City
17.30 Po Sloveniji
18.05 V eter v hrbet, kanadska nanizanka
19.00 Ljubezen in zakon, ameriška nanizanka
19.30 Videospolnice
20.05 Claude Chabrol, žužkoslovec, francoska oddaja
20.55 Obred, francoski film
22.40 Svet poroč
23.10 Posvetitve pomladi, oddaja o plesu

TV SPOROD

**Sreda,
22. 3. 2000**

TV SLOVENIJA 1

9.30 Japonske pravljice
9.45 Zlatko Zakladko: Kresna noč
10.00 Kako rada imam šolo, nanizanka
10.10 Moja žival in jaz, nanizanka
10.25 Babar, risana nanizanka
10.55 Mozartova družina
11.20 Besede
12.10 Razkošje, francoska nadaljevanje
13.00 Poročila, vreme, šport
13.50 Sledi, oddaja o ljubiteljski kulturi
14.20 Obzorja duha
14.50 Ljudje in zemlja
15.40 Mednarodna obzorja
16.30 Mostovi
17.00 Male sive celice, kviz
18.00 Obzornik, vreme, šport
18.10 Vodnik v svet narave, serija
19.10 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Huligani, nemški film
22.00 Odmevi, vreme, šport
22.55 Vražji triček, balet
23.00 Koncert za trobento in orkester
23.25 Vodnik v svet narave, ponovitev

TV SLOVENIJA 2

10.00 V eter v hrbet, kanadska nanizanka
10.45 Claude Chabrol, žužkoslovec, francoska oddaja
11.49 Na nasprotno stran, angleški film
12.50 Videospolnice
15.25 Moja družina, ameriški film
17.30 Po Sloveniji
18.05 Dr. Sommerfeld, nemška nanizanka
19.00 Sorodne duše, angleška nanizanka
19.30 Videospolnice
20.00 Liga prvakov v nogometu
23.30 Kralj Sankt Paulja, nemška nadaljevanje

POP TV

9.30 Tri ženske, nad. - 10.30 Divji angel, nad. - 11.25 Za tvojo ljubezen, nad. - 12.20 Lepo je biti milijonar, pon. - 13.50 Policisti s srcem, nan. - 14.45 Pasji policist, nan. - 15.15 Naš dedek, nan. - 15.45 Yuppie, nan. - 16.15 Tri ženske, nad. - 17.15 Divji angel, nad. - 18.15 Za tvojo ljubezen, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Majhni koraki življenja, am. film - 21.45 Urgenca, nan. - 22.35 Prijatelji, nan. - 23.10 Na jug, nan. - 0.00 M.A.S.H., nan. - 0.30 Cybill, nan. - 1.00 24 ur

KANAL A

8.30 Uboga Maria, nad. - 9.20 Rosalinda, nad. - 10.10 Luz Maria, nad. - 11.00 Oprah Show - 12.00 Atlantis - 13.30 Jake in debeluh, nan. - 14.30 Družinske vezi, nan. - 15.00 Ne mi teži!, nan. - 15.30 Oprah Show - 16.20 Uboga Maria, nad. - 16.50 Rosalinda, nad. - 17.40 Luz Maria, nad. - 18.30 Fant zre v svet - 19.00 Seinfeld, nan. - 19.30 Princ z Bel Aira, nan. - 20.00 Adrenalina: Kolesarstvo - 21.00 Duh iz računalnika, ameriški film - 22.40 Posebna enota, nanizanka - 23.20 Svilene senč, nanizanka

IDEA TV - TV GAJBA

14.45 Živa, ponovitev regionalnega programa - Kronika - Pregled športnih dogodkov - Aktualno - 16.00 Košarkarji, nanizanka - 16.30 Ameriška gimnazija, nanizanka - 17.00 SeaQuest, nanizanka - 18.00 Živa, regionalni program - Iz našega studia: Dragocenosti Pokrajinske in študijske knjižnice, pogovor - 18.35 Iz naših krajev: Marjanci - 19.00 Aktualno, informativna oddaja - 19.15 Paralelni svet, nanizanka - 20.10 Podtalni agenti, ameriški film - 22.00 Živa, magazin - 23.00 Boljše življenje, nadaljevanje - 23.50 Na sever, nanizanka

TV AS - KANAL 54

09.30 - Gnes - informativna oddaja, 10.00 - NK Mura: NK F. Pohorje, posnetek, 11.45 - NK Korotan: NK Potrošnik, posnetek, 13.40 - Videostrani, 14.50 - Gnes - informativna oddaja, 15.20 - NK Korotan: NK Potrošnik, posnetek, 17.10 - NK Mura: NK F. Pohorje, posnetek, 19.00 - Gnes - informativna oddaja, 19.30 - Videostrani, 20.00 - Glasbeni spot, 20.05 - Gnes - informativna oddaja, 20.30 - Teden ob Muri, informativna oddaja, 22.00 - Krašcommerce, predstavljena reportaža, 22.15 - Glasbeni spoti, 22.30 - Gnes - informativna oddaja, 23.00 - Videostrani

STUDIO BRÜL

7.15 Dobro jutro, Prakmurje, jutranja oddaja v živo - 8.00 Videostrani in glasba - 9.00 Čisto radio, športna oddaja (posnetek nogometne tekme NK Mura: NK Feratarm Pohorje) - 10.30 Videostrani in glasba - 16.00 Čisto radio, športna oddaja (posnetek nogometne tekme NK Mura: NK Feratarm Pohorje) - 17.30 Videostrani in glasba - 20.00 Aktualno v Puconcih, poročilo z 12. seje Občinskega sveta Občine Puconci - 20.45 Dobro jutro, Prakmurje, ponovitev jutranje oddaje - 21.30 Videostrani in glasba

TV HRVAŠKA 1

13.20 Trenutek za domači kotichek - 13.50 Poročila - 14.00 Proti vetru, ameriški film - 15.40 Umazane laži, nad. - 16.30 Dokumentarna oddaja - 17.00 Hrvatska danes - 17.45 In tako dalje - 18.20 Kolo sreče - 19.30 Dnevnik - 20.15 Zlata ribica - 21.20 V ospredu - 23.00 Dnevnik - 23.25 Filmska noč s Sophie Marceau - 1.10 Poročila

POP TV

9.30 Tri ženske, nadaljevanje - 10.30 Divji angel, nadaljevanje - 11.25 Za tvojo ljubezen, nadaljevanje - 12.20 Pod srečno zvezdo, ponovitev - 13.50 Policisti s srcem, nanizanka - 14.45 Pasji policist, nanizanka - 15.15 Naš dedek, nanizanka - 15.45 Yuppie, nanizanka - 16.15 Tri ženske, nadaljevanje - 17.15 Divji angel, nadaljevanje - 18.15 Za tvojo ljubezen, nadaljevanje - 19.15 24 ur - 20.00 Usodni kovancec, ameriški film - 21.45 Udarci pravice, nanizanka - 22.30 Prijatelji, nanizanka - 23.00 Na jug, nanizanka - 0.00 M.A.S.H., nanizanka - 0.30 Cybill, nanizanka - 1.00 24 ur

KANAL A

8.30 Uboga Maria, nadaljevanje - 9.20 Rosalinda, nadaljevanje - 10.10 Luz Maria, nadaljevanje - 11.00 Oprah Show - 12.00 Dannyjeve zvezde, vedeževanje v živo - 13.30 Jake in debeluh, nanizanka - 14.30 Družinske vezi, nanizanka - 15.00 Ne mi teži!, nanizanka - 15.30 Oprah Show: Je šolski sistem zastareli? - 16.20 Uboga Maria, nadaljevanje - 16.50 Rosalinda, nadaljevanje - 17.40 Luz Maria, nadaljevanje - 18.30 Fant zre v svet, nanizanka - 19.00 Seinfeld, nanizanka - 19.30 Princ z Bel Aira, nanizanka - 20.00 Življenjska priložnost za 10 milijonov dolarjev, kviz - 21.00 Providence, nanizanka - 21.50 Roka pravice, nanizanka - 22.45 Iz dneva v dan, nanizanka - 23.20 Svilene senč, nanizanka - 0.20 Dannyjeve zvezde, ponovitev

IDEA TV - TV GAJBA

14.45 Živa, ponovitev regionalnega programa - Iz našega studia - Iz naših krajev - Aktualno - 16.00 Košarkarji, nanizanka - 16.30 Ameriška gimnazija, nanizanka - 17.00 SeaQuest, nanizanka - 18.00 Živa, regionalni program - Salamiada, tekmovalje za najboljšo klobaso - 18.30 Podjetniški inkubator v Odrančih - 19.00 Aktualno, informativna oddaja - 19.15 Paralelni svet, nanizanka - 20.10 Hišna varuška, ameriški film - 22.00 Živa, magazin - 23.00 Boljše življenje, nadaljevanje - 23.50 Na sever, nanizanka

TV AS - KANAL 54

09.30 - Gnes - informativna oddaja, 10.00 - Teden ob Muri, informativna oddaja, 11.30 - Krašcommerce, predstavljena reportaža, 11.45 - Glasbeni spoti, 12.00 - Videostrani, 16.00 - Gnes - informativna oddaja, 16.30 - Teden ob Muri - informativna oddaja, 18.30 - Videostrani, 18.30 - Risanke, 19.00 - Gnes - informativna oddaja, 19.30 - Videostrani, 20.00 - Glasbeni spoti, 20.05 - Gnes - informativna oddaja, 20.30 - Zakaj pa ne!, mladinska oddaja v živo, 21.20 - Glasbena skrinja, glasbena oddaja v živo, 22.00 - Kako biti zdrav in zmagovalni, oddaja Rudija Klariča, 22.30 - Gnes - informativna oddaja, 23.00 - Videostrani

STUDIO BRÜL

7.15 Dobro jutro, Prakmurje, jutranja oddaja v živo - 8.00 Videostrani in glasba - 9.00 Aktualno v Puconcih, poročilo z 12. seje Občinskega sveta Občine Puconci, ponovitev - 9.45 Videostrani in glasba - 16.00 Aktualno v Puconcih, poročilo z 12. seje Občinskega sveta Občine Puconci, ponovitev - 16.45 Videostrani in glasba - 20.00 Presrečno blazni pri govedu II, oddaja v živo z Veterinarskim zavodom Murska Sobota - 20.50 Dobro jutro, Prakmurje, ponovitev jutranje oddaje - 21.35 Videostrani in glasba

TV HRVAŠKA 2

15.30 Otroška serija - 16.00 Znanstveni album - 17.30 Hugo - 17.55 Prizma - 19.05 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik - 20.10 Kviz - 20.30 Gozdarska hiša, nan. - 21.25 Newyorška policija, nan. - 22.15 Opazovanja - 22.50 Potovanje skozi čas in prostor

TV MADZARSKA 1

17.30 Katoliška kronika - 17.50 Regionalni dnevniki - 18.00 Dnevnik - 18.15 Tema - 18.30 Zelena pika - 19.00 Vse za ljubezen, nan. - 19.30 Dnevnik, šport - 20.00 Obalna straža - 20.50 Telesreča - 21.20 Kovček, potovanja v tujino - 21.45 Tr žetje - 22.00 Dnevnik

TV MADZARSKA 2

16.00 Šolska ulica - 17.30 Prijemajo, magazin za trkarje - 18.00 Telesport - 19.40 Pravljica - 20.00 Dnevnik, šport - 20.30 Spomladanski festival, pregled - 20.50 Življenje plic, serija - 21.45 Laži, ki jim lahko verjameš, angl. film

TV AVSTRIJA 1

17.35 Vsi pod eno streho - 18.05 Močna družina - 18.30 Varuška - 19.00 Karolina v velemlstu - 19.30 Čas v sliki - 19.53 Vreme - 20.00 Šport - 20.15 Medicopter 117 - 21.10 Poljub morica, srhljivka - 22.45 Nogomet: Liga prvakov, posnetki tekem

TV AVSTRIJA 2

16.00 Šov Barbare Karič - 17.00 Poročila - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 19.00 Ožela danes - 19.30 Čas v sliki - 19.53 Vreme - 20.00 Pogledi s strani - 20.15 Prostori prihodnosti - 21.15 Reportaža - 22.05 Poročila - 22.35 Ogled - 23.05 Krížem krazem

EUROSPORT

16.30 Kros - 17.00 Atletika - 18.00 Ekstremni športi - 19.30 Nogomet: Idealnih 11 - 20.00 Mojsrške večšine - 21.00 Boks, prenos - 23.00 AdNatura

**O NAS
ZA NAS**

tv kanal 54

**Vsak dan ob 19⁰⁰:
GNES - informativna oddaja**

TV HRVAŠKA 1

12.35 Trg Berkley, nan. - 13.20 Trenutek za domači kotichek - 13.50 Poročila - 13.55 Vrnitev domov, ameriški film - 15.40 Umazane laži, nad. - 16.30 Etno - 17.00 Hrvatska danes - 17.45 Kruh naš vsakdanji - 18.20 Kolo sreče - 19.30 Dnevnik - 20.10 Poslovni klub - 20.50 Ekran brez okvira - 22.15 Skrinja - 23.00 Dnevnik - 23.20 Zgodovinski album

TV HRVAŠKA 2

13.20 Zlata ribica - 14.20 In tako dalje - 14.50 Koledar - 15.00 Carstvo dvjine - 15.25 Otroška serija - 16.00 Dokumentarni film - 17.00 Pisci in njihova dela - 17.30 Hugo - 17.55 Otroška serija - 18.20 Hrvatska kulturna in naravna dediščina - 19.05 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik - 20.10 Kviz - 20.30 Dober oče, britanski film - 22.05 Opazovanja - 22.40 Filmska noč s Sophie Marceau - 1.00 Nočni program

TV MADZARSKA 1

15.40 Tri žetje - 15.58 Poročila - 16.00 Tečaj nemščine - 16.35 Mediamix - 17.25 Pogovor z Szuszo Szonyi - 17.50 Regionalni dnevniki - 18.00 Dnevnik - 18.15 Tema - 18.30 Kino Dore Prokopp - 19.00 Vse za ljubezen, nan. - 19.30 Dnevnik, šport - 20.00 Ni pravomočno, pravni show - 20.30 Liga prvakov, prenos - 22.40 Dnevnik, aktualno - 23.10 Ura sprejema - 23.40 Liga prvakov, reportaže

TV MADZARSKA 2

6.00 Ažurno, jutranji informativni program, vmes dnevniki, novice iz regij, pregled tiska - 9.00 Prenos zasedanja parlamenta - 12.00 Zvon - Hotel Paradiž, nan. - 13.00 Magazin novic - 13.30 Aktualno - 13.50 Zlati dim, magazin - 15.30 Svobodno tekmovalje - 16.00 Šolska ulica - 17.30 Sotrpini, rehabilitacijski magazin - 18.00 Telesport - 19.40 Pravljica - 20.00 Dnevnik, šport - 20.30 Spomladanski festival - 20.50 Madžari ob prelomu stoletja: Vilmos Zsolnay - 21.35 Obalna straža - 22.30 Pivar, nan.

TV AVSTRIJA 1

5.15 Otroški program - 9.50 Herkul - 10.30 Kolumbo - 12.10 Risanke - 14.55 Pacific Blue - 15.40 Zvezdne steze - 16.25 Herkul - 17.10 Polna hiša - 17.35 Vsi pod eno streho - 18.05 Močna družina - 18.30 Varuška - 19.00 Karolina v velemlstu - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Nogomet: Liga prvakov, prenos - 23.30 Prah in svinec, vestern

TV AVSTRIJA 2

13.15 Sveže kuhano je napol pridobljeno - 13.40 Dobro, da je Maria - 14.25 Gozdarska hiša Falkenhau - 15.15 Bogati in lepi - 16.00 Šov Barbare Karič - 17.00 Poročila - 17.05 Dobrodošli v Avstriji - 18.30 Praznični večer - 18.45 Loto - 19.00 Ožela danes - 19.30 Čas v sliki - 19.53 Vreme - 20.00 Pogledi s strani - 20.15 Help TV - 22.00 Čas v sliki - 22.30 Mednarodna reportaža - 23.15 Žarišče - 0.00 Čas v sliki

EUROSPORT

8.30 Zimski športi - 12.00 Nogomet: legende EP - 13.00 Motokros - 13.30 Deskanje na snegu - 14.00 Golf: turnir na Floridi - 15.00 Kolesarstvo: Settimana Catalana, prenos - 16.30 Kros - 17.00 Atletika - 18.00 Motociklizem: Isle Of Man - 19.00 Spidvej na tedu - 20.30 Jet ski - 22.00 Boks

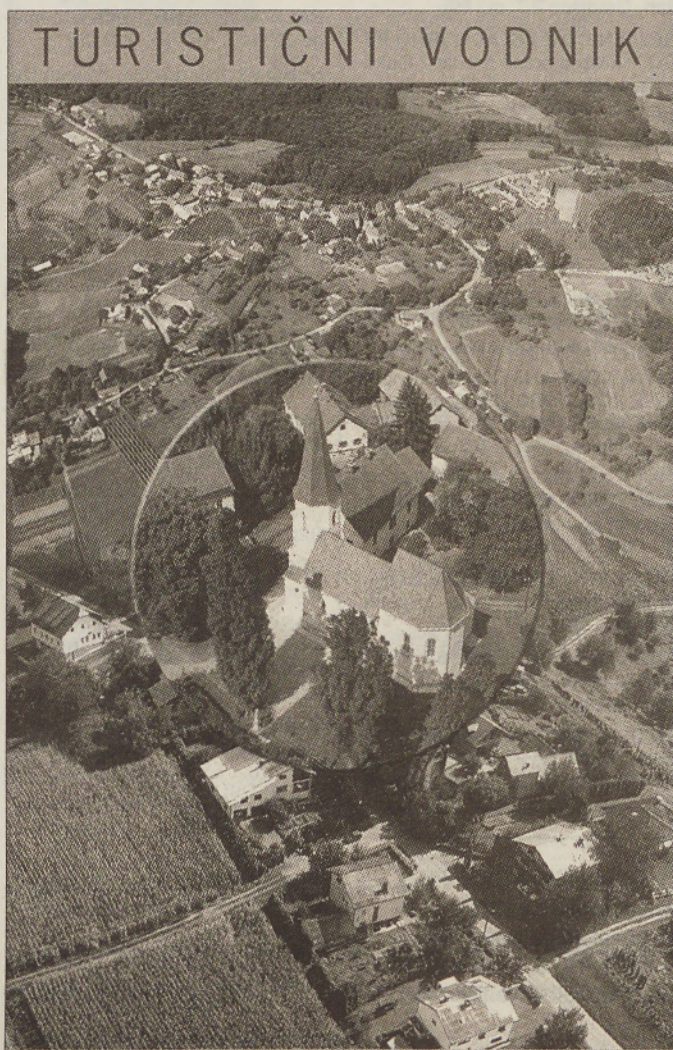
Turistični vodnik Male nedelje in Radoslavcev

Turistično društvo Mala Nedelja - Radoslavci deluje že petnajst let. Poleg tradicionalnih prireditev, kot so Vaške igre, Razstava cvetja, kruha in pogač, Trojički sejem, Pohod po poteh kulturne dediščine do domačije Grossmann in številne druge, so v letošnjem letu izdali Turistični vodnik Mala Nedelja - Radoslavci. Predsednica Turističnega društva Mala Nedelja - Radoslavci Mirka Bezjak je na predstavitvi turističnega vodnika minulo soboto povedala, da kraje obdaja prelepa narava, bogata pokrajina z vsemi svojimi naravnimi in drugimi lepotami, zato želijo povabiti v svoje kraje s pomočjo vodnika goste, tako domače kot tuje.

V zgodovinskem delu so predstavljene naravna in kulturna dediščina, znane osebe, ki so ustvarjale in delale v teh krajih, ter številna društva. Začne se s pesmijo ljudskega pesnika Ludvika Rudolfa, ki v svojih verzih predstavi in opiše posamezne kraje, spremljajo pa jih šaljivi vaški grbi, ki jih je oblikoval Alojz Makoter. Kraj Mala Nedelja je bil prvič omenjen že leta 1441 pod imenom Sonntaglein unter Rake-spurg in kasneje leta 1480 kot Kleinsonntag. Ime je nastalo po cerkvi Sv. trojice, ki so jo zgradili že v 9. stoletju. Glede na velikost župniškega okoliša ima Mala Nedelja veliko sakralnih znamenj, med njimi je 15 kapelic in 27 vaških križev, vključno z znamenji, ki spominjajo na kugo v 17. stoletju. Med imeni, ki jih ni mogoče pozabiti, so Anton Krempel, zgodovinar, teolog, ro-

doljub in pisatelj, kateremu v spomin je bila leta 1867 organizirana Beseda, predhodnica 1. slovenskega tabora v Ljutomeru, dr. Jakob Radoslav Razlag, pesnik, politik in pisatelj, govorec na 1. slovenskem taboru v Ljutomeru, Anton Raič, profesor, zgodovinar, narodnjak, dr. Karel Grossmann, odvetnik in avtor prvega slovenskega filmskega zapisa, in drugi. V drugi polovici 19. stoletja je bilo v kraju ustanovljeno bralno društvo, v začetku 20. stoletja pa so bili aktivni pevski zbor, gledališka skupina, tamburaško društvo, Sokolska četa Mala Nedelja, pihalna godba in nekateri od teh delujejo še danes.

V drugem delu je predstavljeno življenje krajev danes. V njih še vedno najdemo stare domače obrti, kot so pletarstvo, sodarstvo, mlin, oljarna ... Termalno kopališče je v

Mala Nedelja - Radoslavci

kraju že od leta 1973 in se je razvilo v lepo urejeno poletno kopališče. Komaj ustanovljeno društvo vinogradnikov se ponša s kakovostno žlahtno kapljico. Ne manjka pa tudi lovske družine, gasilskih društev in daleč naokrog znanih Nedeljskih fantov, ki že leta in leta

gojijo in ohranjajo ljudsko pesem.

Turistične kmetije, vinogradništva in kletarstva, gostišča, drugi podjetniki in gospodarstveniki krajev so predstavljeni v zadnjem, tretjem, delu in so s svojo finančno pomočjo pripomogli, da je vodnik izšel.

DRAGICA HERIC ■

Na kratko ...

Stogovci

V Stogovcih je gostovala dramska skupina KUD-a Cezanjci in uprizorila komedijo Jezični dohtar. Zgodba govori o pohlepem suknjarju, ki ima obilo težav s tem, kako svoje bogastvo obvarovati pred raznimi vsiljivci, med katerimi je tudi njegov zaljubljeni sin; pretkani odvetnik Petelin, njegova žena ter hči, podkupljivi sodnik, ovčar in drugi pa so še popestritev zanimive zgodbe, nad katero so bili navdušeni tudi gledalci iz Stogovca in okoliških krajev.

Nikoli ni prepozno! Tega se zaveda tudi 13 parov, ki v Stogovcih obiskujejo plesni tečaj. Med njimi so tako mladi kakor tudi upokojenci. Začeli so seveda s standardnimi plesi, nadaljevali pa bodo z vsemi pomembnejšimi plesi, ki jih človek, ki stopi na plesišče, »mora« obvladati. Plesalce poučuje plesni par plesne šole Pinki iz Maribora. (B. Ma.)

Suhi Vrh

Gasilci s Suhlega Vrha v moravskotopliški občini si prizadevajo, da bi na Jelovškovem bregu, kjer so številne vinske kleti, vinotoci in počitniške hišice, zgradili protipožarne hidrante ali protipožarne bazene.

Lepe želje, čestitke in pozdravi

Jožici Vidovič iz Velike Varenice iskrene čestitke za njen god - Valerija. Romani Kuhar iz Beltince vse najboljše za rojstni dan ter veliko sreče in zdravja - mama Tončka in oče Pišta.

24. rojstni dan praznuje moj dragi Joži Jamnikar iz Lastomerec. Želim mu veliko zdravja, sreče in vse drugo - njegova Tanja in vsi drugi.

Jožetu Zelku iz Turnišča in Jožetu Denši iz Brezovice za njuna praznika vse naj... - Slavica, Micka, Vikica, Alojz, Zdenka, Stanko, Anica in Peter.

Bratrancu in botru Jožetu Kalamariju iz Čepince vse najlepše za god z željo, da bi ga srečen in zadovoljen praznoval še vrsto let - sestrčna Danica in domači.

Moji dragi Vanji Škof čestitam ob rojstnem dnevu in ji želim mnogo sreče in zdravja ter pošiljam poljub - Gregor.

Drugega aprila praznuje rojstni dan teta Emilija Gomboc, ki je v Voralbergu v Avstriji. Iskrene čestitke z željo, da bi bila srečna in zdrava še vrsto let - nečakinja Danica z domačimi.

Dragemu Jožetu Zelku in Jožetu Čemiju iz Turnišča vse najlepše za praznovanje goda - žena oziroma sestra Slavica.

Mariji Kapun iz Veržej vse najboljše za rojstni dan ter veliko zdravja in sreče - prijateljica Erika z družino.

Zlatima staršema Jožetu in Jožici Sukič iz Kranja ob njunem prazniku iskrena hvala za skrb in dobroto - hvaležna hčerka Dragica in vnuk Tadej z Neno.

Dragi hčerki Jerici Kočič iz Spodnje Bačkove iskrene čestitke za 29. god in veliko sreče v prihodnosti - mama in Franci.

Vsem Jožefom, Jožetom, Jožicam in Jožefam ter drugim, ki praznujete v nedeljo, 19. marca, iskrene čestitke - vaša znanka.

KUPON za brezplačno čestitko

v prihodnjem Vestniku

Besedilo:

Naslov pošiljatelja:

Gidgrad d.d.
LENDAVA

Družba GIDGRAD, d. d., Lendava, Partizanska 93

OBVEŠČA,

da prodaja poslovne prostore in stanovanja v Lendavi na naslednjih lokacijah:

I. Poslovni prostori:

V objektu Bela hiša, Mlinska ulica 5, Lendava:

- v pritličju poslovni prostor 30,30 m²
- v nadstropju poslovni prostor 123,15 m²

V poslovno-stanovanjskem objektu, Partizanska ulica 61:

- pritličje lokal 86,02 m²
- nadstropje pisarniški prostori 224,01 m²

Poslovni objekti, Kranjčeva ulica 22:

- v kletni etaži poslovni prostor 73,95 m²
- v pritličju poslovni prostor 199,60 m²
- v nadstropju poslovni prostor 94,45 m²
- v mansardi poslovni prostor 187,30 m²

- 6 garaž za osebne avtomobile

Velikost posameznega prostora je mogoče prilagoditi zahtevam kupca.

V poslovno-stanovanjskem objektu v Kranjčevi ulici 6:

- v pritličju pisarniški prostori 120,83 m²
- v kleti poslovni prostor 106,04 m²
- v dvoriščnem objektu pisarniški prostori 132,28 m²
- v dvoriščnem aneksu poslovni prostor 134,44 m²

- 3 garaže za osebne avtomobile

- pripadajoči del zemljišča parcelne št. 4411/2, k. o. Lendava

II. Stanovanja

V poslovno-stanovanjskem objektu, Partizanska ulica 61:

- dvosobno stanovanje 55,33 m²

V stanovanjskem objektu, Kranjčeva 8:

- trisobno stanovanje 79,50 m²

V stanovanjskem objektu, Tomšičeva 5:

- trisobno stanovanje 76,00 m²

Cene za navedene nepremičnine se oblikujejo za vsako posamezno nepremičnino posebej v neposrednem dogovoru s kupcem.

Vsi zainteresirani lahko dobijo dodatne informacije pri upravi družbe po telefonu številka 78 150.

Šport od tod in tam

Nogomet - Odigranih je bilo več prijateljskih nogometnih tekem. Izdi: Hotiza : Ljutomer 3 : 0, Odranci : Lipa 7 : 1, Zalalovč : Lakoš 3 : 0, Kobilje : Nedelica 0 : 3, Dobrovnik : Radenci 2 : 0, Graničar : Panonija 0 : 2, Dokležovje : Tišina 3 : 1, Bratonci : Rakičan 1 : 1, Renkovi : Turnišče 0 : 0 prekinjeno, Izakovi : Odranci 1 : 7, Hotiza : Bistrica 6 : 0, Veržej : Goričanka 5 : 0, Ljutomer : Bakovci 3 : 4, Cven : Tišina 3 : 2. (FB, NŠ)

Mali nogomet - V nadaljevanju prvenstva v prvi državni ligi malega nogometa je Meteorplast v Ljutomeru premagal Lesno iz Litije s 4 : 3 (Kurnik, Stojko, Makovec, Novak) in dosegel pomembno zmago. V drugi državni ligi malega nogometa so Križevci v gosteh premagali Slovenske Gorice z 8 : 6 (Panič 4, Dunaj 3, Puklavec), Marco Polo pa je v Murski Soboti premagal Mak Colo z Jurovskega Dola s 7 : 2 (Hajdič 3, Gruškovnjak 2, Ilič in Donoša). (NŠ)

Atletika - V železnikih je bilo državno prvenstvo v krosu za mlajše kategorije. Sodelovali so tudi člani AK Pomurje iz Murske Sobotice. V svojih starostnih kategorijah sta zasedla Laura Korčulanin in David Horvat osemnajsti mesti. (G. G.)

Karate - V Slovenskih Konjicah je bil mednarodni turnir karateistov v borbah do 15 let. Med 88 tekmovalci so sodelovali tudi člani KK Civitas iz Murske Sobotice. Izkazal se je Zdravko Kovač (60 kg), ki je pri st. dečkih zasedel prvo mesto. Gregor Šavel (40 kg) pa je bil pri ml. dečkih tretji. Ekipo je Civitas zasedel peto mesto. (DS)

Judo - V avstrijskem Vöcklabrucku je bil mednarodni turnir v judu. Med 720 tekmovalci iz 6 držav so sodelovali tudi Lendavčani in se lepo odrezali. Prva mesta so zasedli: Dominik Dominko (30 kg), Rok Dominko (34 kg), Doris Žunič (40 kg) in Lea Benko (63 kg). Drugi so bili: Tadej Časar (34 kg), Rene Žunič (50 kg) in Gorazd Recek (100 kg). Tretji mesti pa sta zasedla Alenka Premoš (70 kg) in Blaž Mlinarič (38 kg). (F. Bobovec)

Judo - V Gorici pri Zagrebu je bilo mednarodno tekmovanje v judu. Med 313 tekmovalci so sodelovali tudi Sobočani. Najbolje se je odrezala Maja Uršič (48 kg), ki je pri st. deklicah zasedla prvo mesto. Uroš Kavčič (24 kg) pa je bil pri ml. dečkih peti. (T. Kos)

Namizni tenis - V nadaljevanju prvenstva v občinski rekreacijski ligi Puconci so igrali - Noršinci : Pečarovci 6 : 1, KA-EL : Isyp Šalovci : 4 : 3, Markišavci : Šalalmenci 6 : 1, Grillko : Noršinci 2 : 5 in Pečarovci : MT Sobota 7 : 0. Vodi ekipa MT Sobote z 22 točkami pred Markišavci, 20, KA-EL-om in Noršinci, po 16 točk. (FM)

Badminton - Na državnem prvenstvu v badmintonu do 13 let, ki je bilo v Ljubljani, so med 34 igralci in igralkami sodelovali tudi Lendavčani. Najbolje se je odrezal Iztok Utroša, ki je zasedel tretje mesto med posamezniki in v moških dvojicah skupaj s Kezelem. Niko Kutnjak je bil peti. Med dekleti je bila Bianca Gyurkač peta. Tretja mesta so zasedli Činč - Kutnjak med moškimi dvojicami in Gyurkač - Ogrin (Olimpija) med ženskimi dvojicami. V mešanih dvojicah pa sta bila Kezele - Gyurkač peta. (FB)

Badminton - V Ljubljani je bil četrti C-tumir. Med 44 tekmovalci je od Lendavčanov Milko Pečanič zasedel drugo, Marko Ketler pa osmo mesto. Oba sta se uvrstila na B-tumir. (FB)

Igra z zvenečo žogo - V Ljubljani je bil sklepni del prvenstva Slovenije v igri z zvenečo žogo. Ekipa Murske Sobotice (Maučec, Potočnik, Vogrničič) je zasedla tretje mesto. (TK)

Strelstvo - V regijski strelski B-ligi so streljali v osmem krogu. Med ekipami vodi Jezero (Dobrovnik) pred Radgono, obe imata po 24, ter Ljutomerom, 17 točk. Med posamezniki je v vodstvu Kološa pred Carjem (oba Dobrovnik) in Kosom (Radgona). (FB)

Šah - V petem krogu odprtega prvenstva v počasnem šahu ŠD Radenske Pomgrada iz Murske Sobotice so igrali: T. Gruškovnjak : Gabor remi, Radosavljevič : B. Kovač remi, J. Gruškovnjak : A. Kos 0 : 1, Žajdela : Režonja remi, Gjuran : Lazar 0 : 1, Kegl : Fras 1 : 0, S. Kramar : M. Kovač 0 : 1, Kozic : Jerše 0 : 1, Cajnko : Vučko remi, Hočevnar : Žižek 1 : 0, Kelemen : F. Kramar 1 : 0. Po petem krogu vodi T. Gruškovnjak, 4,5, pred M. Gaborjem, A. Kosom, B. Kovačem in R. Radosavljevičem, po 3,5 točke. (FM)

Šah - V Mariboru je bilo državno ekipno prvenstvo v osnovnih šol v šahu. Lep uspeh je dosegla ekipa OŠ III M. Sobota (B. Hočevnar, M. Hočevnar, Cajnko, Kozic, Kramar), ki je med 16 ekipami zasedla tretje mesto. Med dekleti je zasedla OŠ Beltinci sedmo mesto. (FM)

VIGROS

VIGROS, d. o. o., 9000 M. Sobota, Lendavska 11 razpisuje

prosto delovno mesto

samostojni komercialist

Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati prijavljeni kandidati:

1. najmanj končana VI. stopnja strokovne izobrazbe ekonomske oz. komercialne smeri
2. aktivno znanje angleškega jezika
3. znanje dela z računalnikom v okolju WINDOWS
4. vozniško dovoljenje B-kat.
5. lastno osebno vozilo
6. najmanj 2 leti delovnih izkušenj na trgovskem oz. komercialnem področju.

Kandidat(ka) je lahko tudi brez delovnih izkušenj, temu pa bo prilagojena sklenitev delovnega razmerja oz. pogodba o zaposlitvi.

Od kandidatov/-tk pričakujemo, da so mlajši od 35 let ter pripravljeni na dinamično in raznoliko delo, ki ni vezano na točno določen delovni čas.

Delovno razmerje bo sklenjeno za določen čas, v primeru uspešnosti kandidatovega dela pa je mogoča sklenitev delovnega razmerja za nedoločen čas.

Kandidatov o izbiri nismo dolžni obvestiti.

Prijave pošljite v roku 15 dni od te objave na naslov: VIGROS, d. o. o., Lendavska 11, 9000 Murska Sobota, v zaprti ovojnici s pripisom: Javni razpis samostojni komercialist.

motorna vozila

NISSAN SUNNY, letnik 1991, dobro ohranjen, rdeče barve, prodam. Tel.: 041 641 150 ali 40 346 (zvečer). m2788

OPEL KADETT 1.6 i, letnik 1991, registriran do marca 2001, prodam. Tel.: 55 11 466 ali gsm 031 548 502. m2794

MOPED YAMAHA DT, letnik 1996, kot nov, prodam. Tel.: 55 71 149. m2813

DAEWOO NEXIO, letnik december 1995, prodam. Tel.: 411 879, popoldan. m2817

JUGO 45 A, letnik 1987, prodam. Tel.: 40 396, po 19. uri. m2821

TOVORNI AVTO TAM 130 6,5 t, kesonar prodam. Tel.: 421 080. m2828

LADO SAMARO, letnik 1989, ne-registrirano, vozno, prodam. Tel.: 55 61 385. m2806-6

živali

PRODAJAMO 18-TEDENSKO RJAVE JARČICE pred nesnostjo, 10-krat cepljene, in sprejemamo naročila za uvožene odlične nesnice črne in grahaste ter bele teke. Večje količine dostavimo na dom. Farma Roje pri Šempetru, tel.: 063 700 14 46. m2620

NESNICE, grahaste, stare 13 tednov, prodam, 500 SIT/kos. Dostava na dom. Tel.: 062 792 357. m2836

TELICO, A-kontrole, brejo v devetem mesecu, prodam. Krajna 22. m2845

NESNICE, večje in manjše, lahko dobite vsak dan. Babinci 49, tel.: 82 401. Dostava tudi na dom. m262-4

posesti

NA OBALI PRODAJAMO VEČ STANOVANJ IN HIŠ RAZLIČNIH VELIKOSTI. Nepremičnine Gorenec, tel.: 066 409 686 ali 041 925 376. m2809

TRISOBNNO STANOVANJE v M. Soboti prodam. GSM: 041 830 042. m2816

VINOGRAD v Dolgovaških goricah, star 8 let, prodam. Tel.: 76 694. m2818

GOSTINSKI LOKAL damo v najem. Tel.: 421 170. m2827

VEČJO POČITNIŠKO HIŠICO z vinogradom in sadovnjakom v bližini M. Sobote prodam ali menjam za enosobno stanovanje. Tel.: 031 300 797. m2839

SOBO v M. Soboti oddam v najem. Tel.: 24 237. m2849

STANOVANJE, komfortno, enosobno, 30 m², v G. Radgoni, prodam. Tel.: 62 467. m2856

PROSTORE NEOPREMLJENEGA BUFETA pri samopostrežni trgovini na Moti pri Ljutomeru dam v najem ali prodam. Tel.: 041 708 736. m2864

VINOGRAD v Dolgovaških goricah, 10 arov, in 2,5 ara gradbene parcele prodam. Tel.: 78 239. m2867

LOKAL v centru M. Sobote, 43 m², oddam ali prodam. GSM: 041 631 192. m2869

POSLOVNI PROSTOR v središču Murske Sobote, 80 m², primeren za trgovsko ali pisarniško dejavnost

MALE OGLASE

ZA VESTNIK IN MURSKI VAL LAHKO NAROČITE PO TELEFONU št. 31 998 VSAK DELAVNIK OD 8. DO 14. URE.

SKUPAJ PROTI

KRI MI NALU

080-1200

POKLIČITE! OSTALI BOSTE ANONIMNI

BELMURA

Nepremičnine

Nikolaj Kuhar, s. p.
nakup, prodaja, najem, oddaja stanovanj, hiš in drugih nepremičnin.

Trg zmage 8, 9000 M. Sobota (hotel Zvezda), tel.: 141 255
GSM: 041 77 32 90, 041 773 290

PRODAJAMO gostinski lokal s trgovino in stanovanjsko hišo na Goričkem, hišo v Krogu in vrstno hišo v Murski Soboti. V M. Soboti prodamo atraktivno hišo (250 m²) z lepo parcelo, primerno za stanovanje ali podjetniško dejavnost. m2865

dam v najem. Tel.: 041 241 373. m2870

VINOGRAD v Nunski Grabu pri Ljutomeru, 2,6 ha, okrog 6.600 trsov, prodam. Tel.: 061 333 699. m2871

V NAJEM oddamo 2,5-sobno stanovanje v M. Soboti, kupimo pa vrstno hišo v Jakobovem naselju. SPIN NEPREMIČNINE, Tišinska 19, M. Sobota, tel.: 069 31 542. m2873

POČITNIŠKO HIŠO na 15-arski parceli v Moravskih goricah prodam. Tel.: 21 393. m2877-15

kmetijska mehanizacija

KMETIJSKA MECHANIZACIJA - prodam. Traktorji, balirke, ovijalke, kosilnice, pajki, zgrabljalniki, nakladalke, trosilniki, sejalnice, prikolice itd. Najnižje cene v Sloveniji. Agrocar,

Skorba pri Ptuj. Tel.: 062 788 52 06.

TRAKTORSKE IN DRUGE GUME za kmetijstvo. Najnižje cene v Sloveniji. Agrocar, Skorba pri Ptuj. Tel.: 062 788 52 06.

VRTAVKASTE BRANE KVERNE-LAND - MALETI. Najnižje cene v Sloveniji. Agrocar, Skorba pri Ptuj. Tel.: 062 788 52 06. m2740

TRAKTOR IMT 540 prodam. BAKAN, Gradišče 33. m2799

SEJALNICO ZA SLADKORNO PESO in krožno brano prodam. Odkupujejo teleta za nadaljnje paitanje. Tel.: 48 092 ali Noršinci 62. m2811

SAMONAKLADALCO, 19 ccm, malo rabljeno, prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 45 226. m2834

SAMONAKLADALNO PRIKOLICO, 25 kubičnih metrov, in pihalnik prodam. Tel.: 55 71 153. m2837

TROSILNIK UMETNEGA GNOJA Vikon, 400 kg, prodam. Tel.: 041 904 767. m2842

ŽITNI KOMBANJ Đuro Đaković M 770, letnik 1990, 1000 ur, dobro ohranjen, prodam za 1.700.000 SIT. Huber, tel.: 55 31 168. m2846

CISTERNO CREINA, 3000-litrsko, prodam ali menjam za manjšo. Tel.: 47 064. m2850

CISTERNO CREINA, 2700 l, in trosilnik hlevskega gnoja, prodam. Tel.: 041 881 507. m2861

TRAKTOR TORPEDO, 62 KM, 1. lastnik, prodam. Tel.: 87 082 ali 88 700. m2863

TRAKTORSKO ŠKROPILNICO Atmizer, 250 l, ugodno prodam. Tel.: 49 004 ali 041 34 65 28. m2868

PODRAHLJAČ za vinograd in vile za okrogle bale prodam. GSM: 041 596 234. m2874

ŠKROPILNICO, rotacijsko, prodam. Alojz Gider, Petanjci 68b, tel.: 46 009. m2876-15

kmetijski pridelki

BALIRANO SENO prodam. Leme-rje 12, tel.: 45 097. m2822

SENO v balah prodam. Vilijem Huber, G. Slaveči 80, tel.: 55 51 311. m2830

SADIKE HRENA ugodno prodam. Tel.: 22 833. m2833

VEČJO KOLIČINO SENA V BALAH prodam. Tel.: 45 502. m2838

SLAMO V BALAH prodam. Tel.: 041 544 858. m2854-5

razno

SUPER CENE: SVILENE TRENI-RKE - otroške 2490,00, za odrasle 3990,00, PIŽAME - otroške 1590,00, za odrasle 1990,00. Trgovina Barbi, Černelavci, tel.: 32 920. m2798

SEDEŽNO GARNITURO ugodno prodam. Tel.: 26 072. m2801

BARITON AMATI, na štiri ventile, motorno žago Tomos, droblnik za koruzo na elektromotor, prodam. Tel.: 27 619. m2804

ŠTEDILNIK ISKRA, širine 60 cm, 2 električna in 2 plin, rjave barve, prodam. Tel.: 557 1400. m2807

POHIŠTVO ZA OTROŠKO SOBO prodam. Bratanci 165, tel.: 411 189. m2841

ODKUPUJEMO DELNICE NA DOMU. Tel.: 069 27 321 ali 031 548 848. m2852

AVTOMAT ZA KAVO prodajo za 150.000,00 SIT, star 3 leta, prodam. Tel.: 062 712 138. m2857

SEDEŽNO GARNITURO, raztegljivo, staro 2 leti, ugodno prodam. Tel.: 040 210 414. m2858-8

delo

ZA PREKMURJE iščemo nove sodelavce za trženje. Pogoji: vozilo in prosti čas. Tel.: 041 210 004. m2853

MOŠKIM NAD 30 let ponujamo zanimivo delo na terenu. Izplačila tedenska. GSM: 041 606 019. m2700

IŠČEMO komunikativne kreativne sodelavce za predstavitev vrhunskih likovnih materialov po vrstah, šolah, zavodih in organizirano prodajo po domovih. Dober zaslužek. Pivnik, d. o. o., Maribor, tel.: 062 250 17 83. m2805

ČISTILNI SERVIS KRPA, Jadranka Kovač, s. p., M. Sobota, ponuja svoje storitve: čiščenje oblaženega pohištva, itisonov, tapisonov, preprog, posteljnih vložkov, avtomobilskih sedežev ... Pridemo tudi na dom. Tel.: 041 34 77 57 in 031 34 77 57. m2186

ZAPOSILIMO PRODAJALCA(KO) v fototrgovini v Murski Soboti. Ponudbe z dokazili pošljite na naslov: Foto Tabor, Gorkoga 41, 2000 Maribor. m2825

PRIDNEGA DELAVCA z voljo do montiranja rolet, žaluzij in lamelnih zaves zaposlimo. Ponudbe na upravo Vestnika pod šifro: MONTER. m2843

PRILUŽNOST! Ponujamo dinamično terensko delo in zanimive artikole. Vaše delo pošteno nagradimo. Pokličite nas in se prepričajte!

Vaš klic pričakujemo vsak delavnik med 9. in 15. uro po tel.: 061 159 90 03. m2866-6

storitve

PO MERAH VAŠIH OKEN izdelamo žaluzije, rolete, lamelna senčila, kvalitetno in po ugodnih cenah. Montaža in servis. MANSARDA,

Marjan Vrbnjak, s. p., Lutverci 73, 9253 Apače, tel.: 069 62 454, GSM 041 751 856. m2547

DELNICE MURE odkupujemo po ugodni ceni. GSM: 041 832 146. m2722

GRETJE IN VODOMONTAŽA ter montaža oljnih gorilnikov. Predračun in ogled brezplačno. Tel.: 76 376. m2758

USPEŠNO INŠTRUIRAM NEMŠČINO za srednje in osnovne šole, pripravljam na matura in zaključni izpit ter prevajam. Tel.: 27 183 ali 28 577. m2814-4

srečanja

IŠČEM vdovca, upokojenca, 70-letnega, za pomoč v gospodinjstvu in na kmetiji - lahko invalid. Ponudbe pod šifro »pridna in poštena«. m2820-1

KOMPLETNE POGREBNE STORITVE, VZDRŽEVANJE POKOPALIŠČ IN ZELENI, BREZPLAČNI PREVOZI KRST NA DOM, BREZPLAČNI PREVOZI DO 25 KM. PLAČILO TUDI NA VEČ OBROKOV BREZ OBREŠTI.

DAMIR BANFI VEŠČICA 17.

TEL.: (069) 348 060, FAX: (069) 251 170, 9000 MURSKA SOBOTA

Ze leto dni naš dom je prazen, odkar smo šli narazen. Ni ure, dneva, ne noči, povsod si v srcu z nami ti.

V SPOMIN

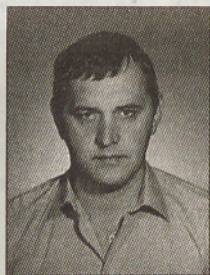
16. marca bo minilo leto dni od takrat, ko nas je za vedno zapustila naša draga žena, mati, oma in sorodnica

Irena Županek

iz Adrijanec 27

Hvala vsem, ki ste jo ohranili v lepem spominu, prižigate sveče in prinašate cvetje.

Žalujoci vsi njeni najdražji

Hiša tiha pusta je postala, ko od nas si vzel slovo, v srcu bolečina je ostala, ki prenehala ne bo.

V SPOMIN

Tiha bolečina spremlja spomin na 17. marec 1995, ko se je ustavilo srce našega najdražjega

Stanka Horvata

s Petanjec 37c

Hvala vsem, ki se ga z lepimi mislijo spomnite in s prižgano svečo postojite ob njegovem grobu.

Njegovi najdražji

Dolgo skupaj s tabo smo hodili, dolgo skupaj s tabo se življenja veselili. Bilo lepo je - prelepo, skalilo srečo je slovo. Ostajaš dragocen del vseh nas in spomin nate bo večno ostal.

ZAHVALA

V 104. letu je v Murski Soboti, v Cankarjevi ul. št. 5, sklenila svoje življenje

Neža Horvat

iz Kruplčnika 38
22. 9. 1896-6. 3. 2000

Bolečine in ljubezni ni mogoče zatajiti.

Ostaja in lebdi nad nami kot senca, ki oblikuje spomine, lepoto in spoznanje, da je vsak trenutek našega življenja slovo. Kadar se utrne življenje človeku, kot je bila naša ljubljena mama, dobra babica, prababica, tašca in botra, vemo, da smo izgubili človeka, ki je v svojem življenju sejal ljubezen in dobroto, zato smo jo spoštovali in imeli radi.

Mnogim se želimo zahvaliti za vse, kar ste v teh dneh delili z nami!

Iskreno se zahvaljujemo dr. Čurčiču iz ZD Grad za obiske na domu ter tetama Irmi in Mariški za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih.

Hvala sorodnikom, sosedom iz M. Sobote in Kruplčnika, prijateljem, znancem, sodelavcem in vaščanom, ki so se poklonili njenemu spominu in jo v tako velikem številu zospemili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala duhovnikom g. Štefanu Kuharju od Grada, g. Francu Režonji iz Dobrovnika, g. Martinu Horvatu iz Murske Sobote za lep pogrebni obred, pevcem za ganljivo odpeto žalostinke, govorniku g. Silvestru Dervariču za izbrane besede slovesa in g. županu Kalamaru. Hvala tudi g. Kočarju.

Lepa hvala vsem za darovane vence, cvetje, sveče, za svete maše, dobrodne prispevke in za izrečena sožalja.

Gospod je dober tistim, ki upajo vanj, duši, ki ga išče. Zahod naš, smrt, ne vodi v nič! - V nebesa.

Žalujoci njeni najdražji

V SPOMIN

Tri leta minevajo od izgube naše najdražje

Marte Rajh

iz Bakovec

Še vedno te pogresamo,

Hvala vsem, ki jo hranite v dobrem spominu, se ustavite ob njenem grobu, ji poklonite cvet, svečko ali lepo misel.

Vsi tvoji

Kako bile so lepe sanje ...

V SPOMIN

Ljubemu sinu, bratu in vnuku

Matjažu

10. 3. 1999-10. 3. 2000

Vsem, ki mu prinašate cvetje, svečke ali postanete za trenutek ob njegovem grobu in mu podarite vsaj lepo misel, se iskreno zahvaljujemo.

Vsi njegovi najdražji

SPOMIN

na 15. marec 1998
Na svetu je mnogo dragocenih stvari, a najdragocenejše je življenje. Ko to ugasne, ti pusti žalost, bolečino in tisoč lepih spominov na našega skrbnega očeta, tasta in dedka

Ludvika Rogana

iz Sofine 65

Velika bolečina in žalost ostajata v naših srcih. Naš skupni dom je tako tih in prazen.

Hvala vsem, ki stojite ob njegovem grobu.

Tvoji najdražji

V SPOMIN

Minilo je deset let od izgube našega

Ivana Gomboca

iz Dokležovja

Hvala vsem za podarjen cvet, prižgano svečo in lepo misel.

Vsi njegovi

V SPOMIN

19. marca minevajo tri žalostna leta, odkar nas je zapustila naša draga

Emilija Bertalanč

iz Sredice 131

Hvala vsem, ki z lepo mislijo stojite ob njenem grobu in prinašate cvetje.

Zalujoci mož Alojz in vsi drugi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

V 96. letu nas je zapustila naša najdražja mama, babica, prababica in tašča

Karolina Flisar

iz Prosenjakovec 14

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, cvetje in sveče.

Hvala vsem, ki ste nam pomagali, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete pesmi, Domu upokojencev Rakičan za nego in sodelavcem Radenske - Zvezda - Diana.

Vsem skupaj še enkrat - iskrena hvala!

Zalujoci vsi njeni

V SPOMIN

Ana Bokan

umrla 14. marca 1999

s Cankove 54

in

Anton Bokan

umrl 5. decembra 1994

s Cankove 54

Minilo je leto, leto solza, bolečin in srčnih želja. Največja je želja, ki v srcu nam tli, da ne bi nas tako zgodaj zapustila ti. Pred letom te vzela je kruta bolezen, grozljiva resnica je šinila v nas, da nikdar več te naše oči ne uzrejo, da nikdar več se ne bo slišal tvoj korak. Sveče na grobu gorijo vama v spomin, roža v vazi prav nežno dehti, morda vama prežene zatohlost noči. Vedita, da zdaj z vama smo vsi mi, ki smo vaju poznali in ljubili, vsi mi, ki smo vajino skrb za nas cenili, vsi mi, ki vama mirno spokojnost v onostranstvu želimo.

Zalujoci: hčerka Helena z Zdravkom, posebej vnukinja Nina, ki vaju zelo pogreša

Kdo bi verjel, da nekoč bolečina silo življenja lahko ti zdrobi? Leto minilo je ... Zdaj te praznina kliče po tebi, nasmeh tvoj želi.

V SPOMIN

Franc Zrinski

mizarski mojster iz Puconec

naš oče in stari oče, že leto dni počiva ob naši mami, svoji zvesti življenjski sopotnici.

Nam pa ostajata samo tiho žalovanje za obema in občutek neobčutenosti, ko bi potrebovali njun nasvet.

Hvala vsem, ki ju hranite v dobrem spominu!

Vsi njuni

Ni te na pragu več, ni te v hiši, nihče več tvojega glasu ne sliši, zato pot spet vodi tja, kjer rožice cvetijo in svečke ti v spomin gorijo.

V SPOMIN

19. marca bo minilo pet let, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, pradedek, brat in tast

Franc Kikec

pekarski mojster v pokoju

iz Rogašovec

Vsem, ki se ga spominjate z lepo mislijo, prinašate cvetje, prižigate sveče ali stojite ob njegovem grobu, iskrena hvala.

Vsi tvoji najdražji

V življenje si verjela, kljub temu si zbolela, v naših srcih boš ostala, ko za vedno si zaspala.

ZAHVALA

V 79. letu nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica in botra

Irma Fujs

roj. Maček

iz Prosečke vasi 50

Ob boleči izgubi naše drage mame se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, izrekli sožalje ter darovali cvetje, sveče, za svete maše in druge namene.

Hvala vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti. Posebej hvala družinam Tanacek, Solar, Pentek, Fujs, Fujs, duhovniku g. Balažicu za cerkveni obred, pevcem za čutno odpete žalostinke, sodelavcem podjetja Saubermacher - Komunala, osebju internega oddelka bolnišnice Rakičan in Pogrebništvu Banfi.

Zalujoci: sin Bela, sin Vili z družino ter hčerke Hermina, Olga in Marjana z družinami

DRAGA BABICA!

Pogrešali te bomo - vnuki Silvija, Robert, Stefan, Monika, Andi, Mario, Simon ter pravnuki Tadej, Tjaša in Valentina

Silna so čuda tega sveta, čudo vseh čud pa je človek! Smelo križari sredi morja, vihram besnečim kljubuje. Sofoklej

ZAHVALA

Po dolgotrajni boleznii nas je tiho zapustil v 78. letu dragi mož, očka, tast, dedek in brat

Mirko Zadravec

mizarski mojster

iz Murske Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam v bolečih trenutkih slovesa stali ob strani in nam izrekli pisna in ustna sožalja.

Hvala za darovano cvetje, sveče in za svete maše.

Posebej hvala govornici Eriki Hriberšek za besede slovesa. Hvala g. kaplanu Davorinu Vreči za lep poslovični obred in pevcem za odpete pesmi.

Hvala dr. Elemerju Aladiću za zdravniško pomoč med njegovo boleznijo.

Zahvaljujemo se pogrebništvu Jurič, godbeniku za odigrano Tišino in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoci vsi, ki smo te imeli radi

ZAHVALA

V 64. letu nas je nepričakovano za vedno zapustil naš dragi mož, oče, tast, dedi in brat

Franc Pavel

iz Borejec 39

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in vsem, ki ste nam izrekli pisno in ustno sožalje, darovali cvetje, sveče in prispevali za mrliško vežico.

Hvala g. Leonu Novaku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, g. Partlu za besede slovesa in pogrebništvu Banfi.

Posebna hvala kolektivom TKO M. Sobota, Pomurske banke in tovarne Mura.

Zalujoci tvoji najdražji

Dragi dedi!

Zelo te bomo pogrešali,

Tvoji vnuki: Darko, Simon, Denis in Anja

ekološko kurilno olje premog

Horizont
vedno dovolj toplo

Horizont d.o.o., Vodovodna 30c 1B
(069) 55 21 210

MESEČNA ŽREBANJA
3 x 500 l
olja

www.horizont.si

EKOLOŠKO KURILNO OLJE

SECTOR d.o.o.

CESTA NA STADION 1/A
9250 GORNJA RADGONA

069/648-340

NAROČILA od 8. do 19. ure, BREZPLAČNA DOSTAVA

TUROPOLJE d.o.o.

ul. Zorana Veinjarja 13, 9000 M. Sobota, tel.: 36 580

STIHL

TRGO PREVOZ

EXPORT - IMPORT

STAJERS 684 DT
3.926.143,00 SIT

ROŠKADIC d.o.o.

Trgovsko in storitveno podjetje
2230 Lenart, Pujska 76

POHIŠTVO ZA VAS

TRIUM

Ljubljana, tel.: (069) 84 90 90,
od 8.00 do 18.00
Krog, tel.: (069) 35 460,
od 9.00 do 17.00

vse za konjerejo, ovčerejo, prašičerejo, govedorejo ...

Pokličite nas vsak dan razen nedelje
od 6.30 do 14.30, tel.: (061) 152 38 00,
ali se oglašite v Tacenski 90 v Ljubljani Šentvid.

"VRATKO"

Ul. Mikloša Kuzmiča 13
9000 M. Sobota

- garažna vrata
- dvoriščna vrata
- daljinski pogoni
- ograje
- kovane ograje
- zapornice
- PVC okna
- PVC vrata
- zimski vrtovi
- police
- rolete
- žaluzije

tel.: 069 95 130 gam: 041 699 499 www.vratko.com

RH d.o.o. M. Sobota

TRGOVINA RH DOM-OBRT

9000 M. Sobota, Gregorčičeva 9
Tel.: (069) 30 40 44
GSM: 041 504 999
E-mail: rhdoc@siol.net

VSE ZA STREHO IN STROJNE OMETE

HOVI d.o.o.

ŽAGANJE, REZANJE IN VRTANJE BETONA
TER HIDROIZOLACIJA ZIDOV.

Franc Horvat
9226 Moravske Toplice, Brajce 6,
tel. & faks: (069) 48 426,
GSM: 041 772 426, 041 733 940

ZAUPNO VAM SVETUJE IN POMAGA VEDEŽEVANKA META

090 46 42

Raval s.p.,
cena: 156 SIT/min.

ALFA ALI ŽELITE
PRODATI - KUPITI
DELNICE?

MURSKA SOBOTA, Slovenska 42
069/ 32 - 945

NAJNIŽJA PROVIZIJA V SLOVENIJI 0,7% ?

POGLED V PRIHODNOST
NASVETI IN POGOVORI

090 46 92
090 46 93

Oil d. o. o. Cena enotne pogovora 156 sit

VINO - TOČ SEVER

Moravske Toplice

V soboto, 18. 3. 2000
vabljeni na
JOŽEFOV PLES

PREVOZI, s. p.

Zvonko Pintarič, Šratovci 40, Radenci
*PREVOZI IN SELITVE
*PREVOZI POHIŠTVA IZ TRGOVIN ...
GSM: 041 414 795

VESTNIK NA INTERNETU

WWW.P-INI.SI

REHAU Dobava in
montaža:
PVC-oken in vrat, zimskih
vrtov, rolet, žaluzij in polic
041 565 128

NEPREMIČNINSKA

HIŠA

B&R d.o.o.

Slovenska 43, Murska Sobota
069/204.123

-Prodaja, nakup, oddaja, najem
-NAJŠIRŠI IZBOR NEPREMIČNIN
V POMURJU
-Urejam vso dokumentacijo
ob najnižjih stroških

SOBOSLIKARSTVO

Andrej Žnidarič
s.p.

Mele 18,
9252 Radenci
tel.: (069) 62 118,
gsm: 041 652 483

PRODAJA KURILNEGA OLJA

KURILKO

Od 8.00 do 20.00
Dostava brezplačna!
SIGDAR NA VOLOU!
Vsak mesec žrebanje:
3 x 1000 l kurilnega olja.

069/ 459 280

Okna in vrata - pvc, alu, les

Sistemi **Aluway** - podstrešja, predelne stene, tlaki
RAYNOR, LAFORGE, B. WILCOX - garažna vrata
VITRAŽI

Tiffany Bohar T., s. p., LENDAVA, tel.: 74 953, 041 549 691

SANACIJA DIMNIKOV IN ZAKLJUČNA GRADBENA DELA

Milan Horvat s. p.

Markišavci 5, Murska Sobota,
tel. & faks: 069/300 340, GSM: 041/733 880

AGROŠVETEC

Ledavska ulica 17,
Černelavci
tel.: (069) 22 943

PO UGODNIH CENAH IZDELUJEMO
ROTACIJSKE MULČARJE VSEH VE-
LIKOSTI, TUDI ZA MOTOKULTIVATO-
RJE. OPRAVLJAMO SERVIS KAR-
DANSKIH OSOVIN!

sadrarstvo - fasaderstvo

JANEZ BENKO, s. p.

Domajinci 70

tel. 40 156, GSM: 041 726 102

Ob 25-letnici obstoja se priporoča vsem svojim
nekdanjim in prihodnjim strankam.
Po konkurenčnih cenah:
strojni ometi, fasade, tlaki

DAEMOBIL PTUJ Ob Dravi 3a,
tel.: 062 783 828,

PRODAJA IN POOBLAŠČENI SERVIS **PAAM AVTO** d.o.o.

Lanos
letnik 2000

že od
1.449.000 SIT

Ugodne možnosti nakupa: kredit na položnice z min. pologom in
osebno izkaznico, krediti do 5 let brez pologa, rabljeno za novo ...

DAEWOO
MOTOR

POSEBEJ PRIPOROČAMO: NUBIRA II že od 2.039.000 SIT

S STRANI UVOZNIKA PROGLAŠEN KOT NAJBOLJŠI SERVISER

RAIFFEISEN, d. o. o., Slovenija
Industrijska c. 8, 2230 Lenart

RAZPISUJE PROSTO DELOVNO MESTO:
TERENSKI KOMERCIALIST - POTNIK
ZA OBMOČJE PREKMURJA

Od kandidatov pričakujemo:

- *srednjo komercialno, trgovsko ali kmetijsko šolo,
- *poznavanje prodaje na terenu,
- *poznavanje kmetijstva in kmetijskega blagoslovja,
- *vozniški izpit B-kategorije,
- *osebno urejenost, poštenost, kreativnost pri delu.

Pisne vloge z dokazili, življenjepisom in potrdilom o nekaznovanju
pošljite na gornji naslov 15 dni po objavi oglasa.
Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s 6-mesečnim posku-
snim delom.

NAROČNIKI VESTNIKA
lahko svoje obveznosti
poravnate tudi
mesečno. Obiščite vašo
Pomursko banko, d. d.,
in skrb za plačevanje
bodo prevzeli oni.

24 ur VESTfon

041 630 898

NEW YORK

POSTANI ZMAGOVALEC

Haló
GSM: 040

Sprehodi se skozi Central Park, povzpni se na Empire State Building, obišči Broadway.

Manhattan že čaka nate. Kaj pa čakaš ti?

Nokia, Alcatel ali Halo brez telefona - včleni se v klub Halo od 5. marca do 15. aprila 2000 in v nagradnem žrebanju zadeni privlačno nagrado*.

*Nagrada je potovanje v New York za dve osebi in vključuje letalski vozovnici, prevoz do hotela in 5 nočitev.
Vse informacije so vam na voljo na naši brezplačni številki in na spletnih straneh.

POKLIČITE NAS: 080 40 40 OBIŠČITE NAS: halo.simobil.si

kulturni koledar

KONCERT

MURSKA SOBOTA

– V četrtek, 16. marca, ob 16. uri bo v grajski dvorani druga javna produkcija skladb učencev nauka o glasbi. Prireja Glasbena šola Murska Sobota!
– V četrtek, 16. marca, ob 19. uri bo v grajski dvorani nastop skupine Maher & Zver kvartet.
– V petek, 17. marca, ob 22. uri bo v diskoteki Čarda techno in house večer, kjer bosta nastopila didžeja Damir in Lennix iz Murske Sobote.
– V soboto, 18. marca, ob 21. uri bo v diskoteki Čarda koncert rock skupin Overflow iz Koprivnice in Elvis Jackson iz Ajdovščine.
– V torek, 21. marca, ob 19. uri bo v kinodvorani koncert Pozdrav pomladi, kjer bosta nastopila Vlado Kreslin in Lidija Bajuk z združenimi močmi Malih bogov in Beltinške bande.

DOGODEK

VERŽEJ

– V soboto, 18. marca, ob 19. uri bo v domu kulture Spominski večer dr. Frana Kovačiča. Slavnostna govornica bo kustosinja Pokrajinskega muzeja iz Murske Sobote Metka Fujs.

BEZNOVCI

– V soboto, 18. marca, organizira TD Beznovci kulturno-zabavni program ob dnevu žena.

MARIBOR

– V torek, 21. marca, ob 21. uri se bo v ŠTUK-u začela velika zabava Kluba prekmurskih študentov Prekmurska gibanica. Program: brezplačna degustacija avtohtonih kulinarčnih dobrot in ples ob prekmurskih glasbenih skupinah! Za študente je vstop prost!

DVOJEZIČNO OBMOČJE

Krajevne slovesnosti ob madžarskem narodnem prazniku:

Hodoš: v petek, 17. marca, ob 19. uri v vaškem domu

Čentiba: v soboto, 18. marca, ob 15. uri v vaškem domu

Dobrovnik: v soboto, 18. marca, ob 18. uri v kulturnem domu

Genterovci: v nedeljo, 19. marca, ob 14. uri v vaškem domu

Petišovci: v nedeljo, 19. marca, ob 16. uri v gasilskem domu

GLEDALIŠČE

MURSKA SOBOTA

– V soboto, 18. marca, ob 19. uri bo v grajski dvorani odštekana gledališka komedija Rezervar dogz v izvedbi Dejmo stisnt teatra z Vrhnike.

– V sredo, 22. marca, ob 9. uri bodo nastopile v grajski dvorani na območnem srečanju otroških gledaliških skupin OŠ I. M. Sobota (Vse, razen hotela), OŠ Bakovci (Kaj se skriva za velikim trebuchom?), OŠ Gornji Petrovci (Igrače na potepu) in OŠ Kuzma (Na ljujanje kukorice).

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

– V petek, 17. marca, ob 19. uri bo v kulturnem domu predstava gledališke skupine KD Ivana Kovačiča Kdo je oče? avtorja Raya Cooneya.

GORNJI LAKOŠ

– V soboto, 18. marca, ob 19. uri bo v vaškem domu petdeseta ponovitev monodrame Miše Gerič Življenje te punce.

CVEN

– V soboto, 18. marca, ob 19. uri bo v združenem domu gledališka predstava kuda Cezanjenci Jezični dohtar Petelin.

PREDAVANJE

– V četrtek, 16. marca, ob 17. uri bo pripravil v galeriji kustos Robert Inhof vodstvo po razstavi Jožeta Slaka - Doke in Marka Jakšeta Ne t'č ne m'š.

OTVORITEV

LJUTOMER

– V petek, 17. marca, ob 19. uri bo v galeriji Anteja Trstenjaka otvoritev razstave del Irene Polanec iz cikla Eva.

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA

– V soboškem gradu si lahko ogledate Stalno razstavo Pokrajinskega muzeja. Poleg stalne postavitev je na ogled tudi stalna likovna razstava Od poznege srednjega veka do modernizma. Muzej je odprt od torka do petka od 10. do 17. ure, v soboto in nedeljo pa od 10. do 13. ure. Ob nedeljah je vstop prost.

– V galeriji so na ogled dela slikarjev Jožeta Slaka - Doke in Marka Jakšeta.

– V predprostoru grajske dvorane si lahko ogledale likovna dela Jožeta Špilaka.

– V kavarni Jelša je razstava fotografij soboškega fotokluba na prosto temo.

– V novi galeriji Zavarovalnice Triglav je na ogled razstava del slikarja Ivana Hircija.

– V študijskem oddelku Pokrajinske in študijske knjižnice je do 17. marca odprta razstava Slovensko-madžarski kulturni stiki.

– V Art caffeju si lahko ogledate razstavo fotografij Andreja Cvelniča, Srečka Merklina in Ferija Lainščka.

– V MIKK-u si lahko ogledate razstavo o stripu.

LJUTOMER

– V prostorih Mestne hiše si lahko ogledate muzejsko zbirko Taborsko gibanje na Slovenskem ter splošno muzejsko zbirko vsak delavnik med 10. in 15. uro. Zunaj delovnega časa ter ob sobotah ob 12. uri pa lahko muzejsko zbirko obiščete ob predhodni najavi.

– V malem razstaviščnem prostoru matične knjižnice je na ogled razstava likovnih del mladih ustvarjalcev Kopriva 2000 in razstava del starejših prleških literarnih ustvarjalcev. V oddelku za otroke in mladino je mini razstava Mami, pomlad mojega življenja, vsak ponedeljek ob 16. uri pa je pravljčna ura za najmlajše, v oddelku za odrasle pa je razstava V spomin Mili Kacič.

PUCONCI

– V občinski stavbi so na ogled dela slikarke Irme Premrl.

MORAVSKE TOPLICE

– V hotelu Ajda razstavlja Alojz Makoter.

LAAFELD/POTRNA

– V Pavlovi hiši je na ogled fotografska razstava Dnevi, ki so prestrelili Gornjo Radgono novinarja Borisa Jaušovca.

LJUBLJANA

– V galeriji TR/3 so do 24. marca na ogled vezene prekmurskih madžarskih ročnodelskih krožkov.

K I N O

Kino Park Murska Sobota
Četrtek, 16. marec: ob 18.00 ameriški zgodovinski spektakel Ivana Orleanska, ob 20.30 špansko francoska drama Vse o moji materi.

Petek, 17. marec: ob 16.30 slovenski mladinski film Nepopisan list, ob 18.00 Ivana Orleanska, ob 20.30 Vse o moji materi.
Sobota, 18. marec: ob 16.30 Nepopisan list, ob 18.00 in 20.30 Ivana Orleanska.

Nedelja, 19. marec: ob 16.30 Nepopisan list, ob 18.00 in 20.30 Ivana Orleanska.
Sreda, 22. marec: ob 18.00 in 20.00 ameriška psihološka srhljivka Šesti čut.

Kino Ljutomer

Petek, 17. marec: ob 19.30 ameriška psihološka srhljivka Šesti čut.

Sobota, 18. marec: ob 19.30 ameriška akcijska komedija Oropaj policijsko postajo.

Nedelja, 19. marec: ob 17.15 Oropaj policijsko postajo, ob 19.30 Šesti čut.

K I N O

BORZA ZNANJA

je informacijsko središče, v katerem brezplačno zbiramo, urejamo in posredujemo podatke o ljudeh, ki znanje iščejo, in o ljudeh, ki znanje ponujajo. Kdaj in na kakšen način boste znanja izmenjali in morebitno plačilo za izmenjavo znanja je povsem prepuščeno vam samim.

In katera znanja se trenutno ponujajo in iščejo:

- Gospod z zahodnega Goričkega išče poglobljena znanja programiranja v C++.
- gospodična iz istega konca pa znanja retorike.
- Gospod z beltinskega konca ponuja znanje igranja na klavir in trobento.

Informacije: BORZA ZNANJA M. SOBOTA, pri Ljudski univerzi Murska Sobota, Šlomska 33, telefon 36 566, spletna stran <http://www.borzaznanja.mss.edus.si> ali ljudska.univerza.m-sobota@siol.net.

17.03.00: ZVER IVAN S. P. GOSTILNA GORICA, BUČEČOVCI 1A, KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU
NATAKARICA, določen čas 6 mes.; do 21.03.00: LASLO ALEKSANDRA S.P. GOSTIŠČE ROSA, ŽITKOVCI 65, DOBROVNIK - DOBRONAK
NATAKARICA, nedoločen čas; jeziki: slovenski jezik - govorno in pisno; do 12.04.00: MEDOLIC - FERENC ŠTARJA S. P. OKREPČEVALNICA DADA, BAKOVCI, SOBOŠKA UL. 6, MURSKA SOBOTA

EKONOMSKI TEHNIK
ZAVAROVALNIŠKI ZASTOPNIK, določen čas 12 mes.; 2 I. delovnih izkušenj; vozniški izpit kategorije: B; ostali pogoji: ZAPOSLILO SE LAHKO TUDI KANDIDATI S VI. IN VII. STOPNJO KATEREKOLI IZOBRAZBE, LASTEN PREVOZ, 3 MESECE POSKUSNO DELO, do 18.03.00; ADRIATIC ZAVAROVALNA DRUŽBA D.D. KOPER PE MURSKA SOBOTA, ARHITEKTA NOVAKA 13, MURSKA SOBOTA; št. del. mest: 4

INŽENIR ELEKTROTEHNIKE ZA ENERGETIKO

UVAJANJE NOVIH TEHNOLOGIJ V PE MARIBOR, LACKOVA 78, MARIBOR (ZAPOSLI SE LAHKO TUDI PRIPRAVNIK); nedoločen čas; jeziki: nemški jezik - govorno in pisno, angleški jezik - govorno in pisno; znanje programskih orodij; vozniški izpit kategorije: B; do 22.03.00; PROSIGMA D. O. O. STORITVE, TRGOVINA IN SVETOVANJE, PREŠERNOVA ULICA 7, LJUTOMER
DIPLOMIRANI INŽENIR ELEKTROTEHNIKE (VS) INŽENIR ELEKTRONIKE (ZAHTEVNO RAČUNALNIŠKO ZNANJE); določen čas 9 mes.; 1 I. delovnih izkušenj; jeziki: nemški jezik - govorno in pisno; do 17.03.00; ZDRAVILIŠČE M. TOPLICE D. O., KRANJČEVA ULICA 12, M. TOPLICE

MAGISTER FARMACIJE, OODIPLOMSKI

IZDAJA ZDRAVIL - DIPL. ING. FARMACIJE, RECEPTAR; nedoločen čas; 12 mes. delovnih izkušenj; jeziki: slovenski jezik - govorno in pisno; ostali pogoji: opravljen širokovni izpit; do 08.04.00; Pavlinjek Brigita Mag. farmacije, Apoleka, Čankova 65a, Čankova
DOKTOR MEDICINE SPECIALIST INTERNE MEDICINE ZDRAVNIK SPECIALIST I. - INTERNIST (ISTROKOVNI IZPIT, SPECIALIZACIJE); nedoločen čas; 5 I. delovnih izkušenj; jeziki: nemški jezik - govorno in pisno, angleški jezik - govorno in pisno; do 17.03.00; Radenska - Zdravišče d.o.o., Radenci, Radenci

Delimo vstopnice za kino

Ivano Orleansko v istoimenskem filmu igra Milla Jovovich, kar je med številnimi pravilnimi odgovori vedela tudi naša nagrajenka Anita Barat, Veščica 50, 9240 Ljutomer. Čestitamo! Novo nagradno vprašanje pa se glasi:

Ali je Milla Jovovich jugoslovanskega rodu? Da ali ne?

Odgovor: _____

Kupon št. 11

Odgovore pošljite do 21. marca na naš naslov: Vestnik, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota.

Glasbene lestvice

NAJBOLJŠIH SEDEM TUJIH SKLADB NA MURSKEM VALU: N S T S N M V

- NEK TI JUTRO MIRIŠE NA MENE - Alka Vuica
- BONGO BONG NE NE TAIME PLUS) - Manu Chau
- ROXANNE - George Michael
- AMERICAN PIE - Madonna
- I HAVE A DREAM - Westlife
- SHAKE YOUR BON-BON - Ricky Martin
- LA FLACA - Jarabe de Palo

PREDLOGI:

BE WITH YOU - Enrique Iglesias
DON'T WANNA LET YOU GO - Five
JA SAMO PJEVAM - Severina

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE: 7 VELIČASTNIH

- LJUBEZEN NE UMRE - Andreja Makoter in Davor Borno
- AVANTURIST - Dadi Daz
- LJUBICI - Čuki
- VSAK DEL NEBA - Babilon
- OB TEBI - Alenka Kolman
- ČE KDAJ SE SREČAVA - Miha Balažič
- TU JE MOJ DOM - Werner in Marjan Zgonc

PREDLOGI:

DANES SE VSE PREPROSTO ZDI - Panda
AMORE MIO - Jan Plestenjak
ZELENA DEŽELA - Victory

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE: GLASBA NAŠEGA SRCA

- JOHAN, NATOČI - Alfi Nipič
- KADAR SI ŠTAJERC ZAPOJE - Bratje iz Opolnice
- NI CVETJA BREZ TRNJA - Slovenski muzikantje
- LE ZAKAJ SRCE ZAJOKA - Fanjle treh dolin
- TEBI - Dan in noč
- ZA DEŽIEM PRIDE SONCE - Stopar
- VAS DOMAČA - Jože Bohorč s prijatelji

PREDLOGI:

MAMINA RUTA - Ans. Braneta Klavžarja
ZAPIRAM KAMRICO - Vesele Štajerke
HVALA TI, MAMA - Petovio

Izpolnjene kupone pošljite do četrka, 23. marca 2000, na naslov: Murski val, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 11 - GLASUJEM ZA SKLADBO

NSTSNMV: _____
7 VELIČASTNIH: _____
GLASBA
NAŠEGA SRCA: _____
Ime in priimek ter naslov: _____

Cene (SIT) na tržnicah

Sadje in zelenjava	Murska Sobota	Gornja Radgona	Ljutomer	Maribor
Jabolka	100	180	150	250
Hruške	300	420	200-350	400
Pomaranče	150	110-200	150-200	160-200
Limone	280	250	290	200
Banane	100-120	230	200	250
Kivi	300	230-300	260	390
Suhe slive		700	700	800
Orehi, jedra	1.000	1.000	900	850
Solata, puferica	500	600	480	600
Solata, endivija	350	380	320	400
Cvetača	350	350	350	350
Zeleno zelje	120	100	100	100
Kumare	500	450	490	550
Rdeče zelje		200	200	150
Korenček	250	250	240	250
Paradižnik	450	360	400	450
Paprika	550	550	490	700
Čebula	80-100	80-150	100	100
Česen	400	400	400	400
Rdeči radič	450	650		690
Fizol	400	350	300	400
Krompir	80-100	100	80	100
Peteršilj	600	450	530	800
Hren	400	400	380	450
Dateljni		1.000	960	1.000
Belo grozdje	550	700		900
Ananas		450	430	500
Por	350	350	400	400
Klementine		230	200	200-250
Kitajsko zelje		200	200	300
Zelena		300	350	500
Kisla repa	200	200	200	
Kislo zelje	200	200	200	200
Črna redkev		250	200	
Mandarine	250		200	
Bučke		600	600	600
Grenivke	280	250	300	300
Suhe fige		700	660	800
Otrovli		200	290	300
Suhe marelice		1.000	1.200	1.200
Šampinjoni		600	700	600

VESTNIK NA INTERNETU:

WWW.P-INF.SI

Republiški zavod za zaposlovanje, Območna enota Murska Sobota

PROSTA DELOVNA MESTA

s pogoji za zasedbo

DELAVEC BREZ POKLICA

POMOŽNI PLESKAR; določen čas 9 mes.; do 17.03.00; Kurnik Miran S. P. Soboslikarstvo - pleskarstvo, Radoslavi 30a, Mala Nedelja

SNAŽILKA

ČISTILEC; določen čas 6 mes.; do 17.03.00; Občina Radenci, Panonska cesta 1, Radenci

POMOŽNI OBDELOVALEC KOVIN

KOVAČ (OBlikovalec KOVIN-KOVINAR, DELA V KOVAŠTVU); določen čas 6 mes.; 3 I. delovnih izkušenj; jeziki: slovenski jezik - govorno in pisno; vozniški izpit kategorije: B; do 25.03.00; Mir Janez S. P. Umelno kovaštvo, Grabonč 27, Videm ob Ščavnici

LIČARSKI BRUSILEC

LIČAR (barvanje končnih kovinskih izdelkov); nedoločen čas; 3 I. delovnih izkušenj; jeziki: slovenski jezik - govorno in pisno; vozniški izpit kategorije: B; do 25.03.00; Mir Janez S. P. Umelno kovaštvo, Grabonč 27, Videm ob Ščavnici

AVTOMEHANIČ

VOZNIK II. TOVORNEGA VOZILA; določen čas 6 mes.; 3 I. delovnih izkušenj; jeziki: slovenski jezik - govorno; vozniški izpit kategorije: B,C,E; do 20.03.00; AR Avto, D. D. Gornja Radgona, Ljutomerska cesta 29, Gornja Radgona
ŠOFER TOVORNEGA MOTORNEGA VOZILA (končana katekolni trolejna šola in izpit C in E kategorije); čas zaposlitve: ni podatka; vozniški izpit kategorije: C,E; do 17.03.00; KOHEK GRADBENIŠTVO D. O. O., Bakovci, PARTIZANSKA 31, M. Sobota
AVTOMEHANIČ-POPRAVILNIK KMETIJSKE MEHANIZACIJE (TRAKTORJEH); določen čas 6 mes.; 3 I. delovnih izkušenj; vozniški izpit kategorije: B; do 17.03.00; Zadržavec Marjan, s.p. Servis kmetijske mehanizacije, VOČJA VAS 29/A, LJUTOMER

KERAMIČ

KERAMIČAR (POLAGALEC KERAMIČNIH OBLOG - ZAPOSLI SE LAHKO TUDI TUJEC); določen čas 6 mes.; 5 I. delovnih izkušenj; jeziki: slovenski jezik - govorno; vozniški izpit kategorije: B; do 05.04.00; KOVAČIČ JOŽE, S. P. KERAMIČARSTVO, Dolgovaške gonice 197, Lendava - Lendava
KERAMIČARSKA IN SLIKOPLESKARSKA DELA

Območje	PROSTA DELOVNA MESTA NA OBMOČJU					SKUPAJ
	I-II	III-IV	V	VI	VII-VIII	
Murska Sobota	4	28	4	1	3	40

(kandidat mora imeti znanja obeh del, lahko je tudi priučen); določen čas 6 mes.; 1 I. delovnih izkušenj; do 17.03.00; Zdravilišče Moravske Toplice D. D., Kranjčeva ulica 12, M. Toplice

KLOBUČAR

ŠIVANJE AVTOPREVLEK (POSKUSNA DOBA 1 MESECE); določen čas 6 mes.; do 16.03.00; KON-SI, PROIZVODNJA IN TRGOVINA d.o.o., KOBILJE 36, DOBROVNIK - DOBRONAK; št. del. mest: 10

SLIKOPLESKAR

SLIKOPLESKAR; čas zaposlitve: ni podatka; do 17.03.00; Kurnik Miran S. P. Soboslikarstvo - pleskarstvo, Radoslavi 30a, M. Nedelja

STROJNIK GRADBENE MEHANIZACIJE ZA ZEMEL

STROJNIK TEŽKE GRADBENE MEHANIZACIJE IN VSA DELA V GRADBENIŠTVU, čas zaposlitve: ni podatka; vozniški izpit kategorije: B; do 17.03.00; Kohek Gradbeništvo d.o.o., Bakovci, Partizanska 31, M. Sobota
STROJNIK TEŽKE GRADBENE MEHANIZACIJE (delo z gradbenimi stroji, 2 leti izkušenj na takih delih); določen čas 6 mes.; vozniški izpit kategorije: C; do 17.03.00; Mešič Karel S. P. Težka gradbena mehanizacija, Partizanska Ulica 42, M. Sobota

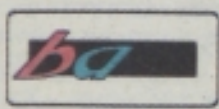
VOZNIK AVTOMEHANIČ

Menjalniški tečaj

Pomurske banke 14. 3. 2000

Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 14. 3. 2000 od 00. ure dalje.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	1	14,5973	14,6257	14,7679
Francija	1	30,6214	30,6811	30,9792
Nemčija	1	102,6999	102,9000	103,9000
Italija	100	10,3737	10,3939	10,4949
Švica	1	124,7289	123,7222	126,1864
ZDA	1	207,0758	207,4793	209,4956

Enostavno plačevanje:
kartica BA/Maestro

Več kot 350 prodajnih mest v Pomurju in kar 10.000 v Sloveniji je označenih z nalepko BA/Maestro!

Postopek plačevanja s kartico BA/Maestro je enostaven: kartico predložite prodajalcu in s podpisom overite račun. To je vse! Nič več zamudnega izpolnjevanja čekov. Poleg tega je poslovanje s kartico varnejše kot s čeki, saj lahko izgubljeno kartico takoj prekličete in odgovornost za morebitne zlorabe prenesete na tistega, ki je kartico sprejel. Višina nakupa s kartico ni omejena, odvisna je le od stanja na vašem računu.

pomurska banka

Pomurska banka d.d., Murska Sobota,
bančna skupina Nove ljubljanske banke

V dvoje je lepše

Zdaj 20-letna Tadeja Kosaber iz Bogojine je imela svojčas pevske ambicije in nekaj časa je pela pri ansamblu: Vzpon in Ultrip, do marca lanskega leta pa pri Brande Drvarič Bandu. Njen glas in stas sta bila zelo všeč tudi zdaj 27-letnemu Simonu Miholiču iz Kobilja, ki jo je prišel gledat in poslušat, ko je pela v gostišču v Noršincih pri Ljutomeru. »Bilo je to pred štirimi leti, ko je bila Tadeja še dijakinja ekonomske šole, jaz pa sem takrat že imel poklic kuharja. Kar hitro sva si postala všeč in začela skupaj hoditi. Jaz sem potem odšel čez nekaj časa k vojakom, ona pa se je pridno učila in končala solo, tako da je zdaj upravna tehničarka. Sam pa sem potem, ko sem opravil pripravništvo, delal štiri leta kot kuhar in nekaj časa tudi kot natak v Kranjski Gori,« je povedal Simon.

Fanta je seveda vleklo z Gorenjskega domov v Prekmurje, kajti sklenila sta, da bosta svojo zvezo nadgradila s poroko. Izbrala sta poročni priči in tudi družbana in posvadbica. Simonu je bil družban kar brat Dušan Miholič, posvadbica pa Jasmina Gregorec; Tadeja pa je imela družbana Igorja Makarija, posvadbico pa Marjetko Rezonja. Civilna poroka je bila na matičnem uradu v Bogojini, cerkveni poročni obred pa v znameniti Plečnikovki cerkvi prav tako v Bogojini. Mladi par je poročil nevestin sorodnik duhovnik Ivan Pucko. Nevesta je obdržala svoj priimek, v poročno matično knjigo pa je dala zapisati se možev priimek Miholič. Gostija, ki se je udeležilo 120 svatov, je bila v dvorani turistične kmetije Gutman - Zver v Bogojini. Simon Miholič je tako od nedavna bogojinski zet. Zelo dobro se razume ne le s svojo izbranko, ki julija pričakuje naraščaj, ampak tudi s taščo in Tadejinim bratom Lukom. - Š. S.

Mesarija Hanžekovič, ki je kupila enega od ekskluzivnih bifejev firme Sakač, se postopoma odpoveduje svojemu doslej znanemu imenu in uveljavlja novo blagovno znamko. V omenjenem bifeju boste postreženi v ekstra kozarcih Elizabeta Sakač.

V Gidgradu niso razlogi za odstop člana uprave Tratnjeka v tem, ker so mu odvzeli očetovstvo nad novim otrokom, ampak naj bi ga k temu pripravili tihi konzorcij »močnih«, v katerem sodeluje tudi podjetje za nego eksotičnih hrastov na občinskih vrtičkih. »Močni« želijo sodelovati pri gradnji lendarke čistilne naprave. Njihov prvi neformalni vodja naj bi bil desno krilo Gidgradove uprave. Konzorcij ima možnost za uspeh tudi zaradi tega, ker edini ponuja biološko napravo, ki deluje na osnovi hrastovega lubja.

Potem ko je lovce doletel razkol zaradi medvedov, je doletela njihovo olimpijsko športno sekcijo strelcev na glinaste golobe povsem druga neprijetnost. Delegacija športnih lovcev z nekaj predstavniki iz Pomurja se je mudila na prijateljskem srečanju v Italiji. Tam so enemu od članov delegacije vdrl v avto. Po temeljitnem pregledu so ugotovili, da je zmanjkala edino RECEPTURA za pripravo in peko glinastih golobov.

Za obrambnega ministra Demšarja je pripravil poseben sprejem Jože Štefko. Potem ko mu Podpoštenjak ni obljubil denarja za sanacijo zavožene Panonke, je obrambnemu ministru ponudil v odkup prašiče in bikce. Če bo pogodba podpisana, se bo lahko pohvalil, da je pomursko kmetijstvo vrnil v kasarno, kjer je za časa JLA že bilo.

Graški župan Danilo Hari začel je dni v okviru mednarodnega projekta goriškega parka s polnivitvijo čudežne vodice. Država mu je odobrila, da z obračunanim DDV-jem kompenzira dolgove za vidonski center. Kako bodo na prodajo vode reagirali eni od večjih prodajalcev in distributerjev vode, radioamaterji, ni znano.

V soboški veterini je prišlo do kratkega stika med klinično veterino malih živali in terensko veterino velikih živali. Zanimanje je močnejša klinična veterina, saj številni pasemskih muckov, »pesekov« in morskih prašičkov raste, krav in prašičev pa pada.

Beltinčani so ugotovili, da se z domačo pametjo nogometa ne bo dalo rešiti. Tako pričakujejo, da se bo v sanacijo nogometa vključil kak Odrančar. Upanje je, kajti izkušnje društva malih živali, katerega član je Odrančar Markoja, so pozitivne. Medtem gre Adiju Erjavcu že tako slabo, da ne more plačati več malega ritarja, ki mu je do sedaj zbobnal igralce za prvenstvene tekme.

KESEDANI KONJ

VESTNIKOV KOLEDAR

16. marec, četrtek,	HILARIJ
17. marec, petek,	JERICA
18. marec, sobota,	CIRIL
19. marec, nedelja,	JOŽEF
20. marec, ponedeljek,	KLAVDIJA
21. marec, torek,	NIKOLAJ
22. marec, sredo,	LAE

Lunine mene: 16. marca bo sonce vzhlo ob 6. uri in 12 minut, zašlo pa ob 18. uri in 9 minut. Dan bo tako le tri minute krajši od 12 ur. 20. marca bo na nebu nastopil ščip. 20. marca ob 8. uri in 31 minut se bo začela pomlad.

Zadnje »črne« novice

G. R. iz Gornjih Črnc je uresničil grozno, da si bo skrajšal življenje: v ponedeljek ni odšel na delo v Avstrijo, ampak v bližnji gozd, kjer se je v svojem osebnem avtu ustrelil z npravo za ubijanje živine.

Pogrešate nakit? Morda so vam ga izmaknili trije osumljeni, ki jih obravnava mariborska policija. Gre za 35-letnega J. P., 18-letnega S. V. in 32-letnega D. G., vsi pa so iz Murske Sobotice. Pokličite po telefonu številko 113! Š. S. ■

Skrunilci grobov

V noči s petka, 10. marca, na soboto, 11. marca, so neznanci poškodovali tri nagrobne spomenike za pokopališču v Nemčavcih, s čemer so povzročili za najmanj 250.000 tolarjev škode. Za storilce poizvedujejo. Obstoji utemeljen sum, da so to storili mladeniči, ki so se vračali iz bližnjega diska v Martjancih, kjer je bil tisto noči rave party. Poškodovanih je tudi nekaj prometnih znakov. Brez komentarja. - Foto: Š. S.

Zadnje »črne« novice

Na okrožnem sodišču v Murski Soboti je bila v torek prva obravnava zoper deseterico obtožencev, ki so osumljeni tatvine osebnega avta BMW pokojnega J. M. s Cvena. Gre za V. J., A. B., L. B., A. B., K. K., R. S., S. T., D. T., V. S. in T. M. s Cvena. Sojenje je bilo po prvem dnevu prekinjeno, ker so zagovorniki predlagali nove dokaze in zaslišanje novih prič.

Ta torek ob 18.40 se je zgodila huda prometna nesreča v Črenšovcih. Tam je pred osebnim avtom, ki ga je vozil Š. K., nenadoma prečkala cesto peška M. K. V trčenju se je hudo poškodovala. Š. S. ■

VESTNIK znova preseneča in nagraduje

NAROČAM VESTNIK (najmanj za eno leto)

Ime in priimek: _____

Ulica: _____

Kraj: _____

Pošta: _____

Podpis: _____

Datum naročila: _____

VESTNIK podarja vsakemu novemu naročniku zlati obesek!

Berite, da dobite!

VESTNIK

MAREC 2000

KMETIJSKA PANORAMA

Kmetijsko združništvo pred novimi izzivi

Iz tradicije v rast

**Žlahtnjenje
rastlin v Sloveniji**

Potreba, nuja
ali dokazovanje
in tekmovanje z drugimi

**Zakaj ajda izginja
z naših polj?**

Pozabljena,
a prehransko zelo
zanimiva poljščina

**Integrirana pridelava
grozdja in vina**

Sedanost in prihodnost

**Pred spomladansko
setvijo**

Jara žita za Pomurje
v letu 2000

Priporočeni koruzni
hibridi za
Pomurje
v letu 2000

**Strokovni
nasveti**

*G

Ob približevanju Slovenije Evropski uniji, postopnem prevzemanju njenega pravnega reda in ukrepov skupne kmetijske politike se razmeroma malo govori o kmetijskem združništvu. Včasih se poraja vtis, kot da združništvo ne bi ustrezalo tržnemu gospodarskemu sistemu.

Vendar zgodovinski razvoj govori drugače. Združništvo v kmetijstvu in na drugih področjih človeškega delovanja se je pojavilo s tržnim gospodarstvom in je njegov sestavni del. V Sloveniji je odigralo nenadomestljivo vlogo pri zgraditvi gospodarskih temeljev narodne samobitnosti, če pomislimo na pionirsko delo bratov dr. Josipa in inž. Mihaela Vošnjaka pri ustanavljanju slovenskih posojilnic, dr. Janeza Evangelista Kreka in njegovih zadrug pri izkoreninjanju oderuštva ter veliko manj znanih in neznanih združnih organizatorjev.

Verjetno ta zgodovinski argument marsikoga ne bo popolnoma prepričal, češ da je bilo tržno gospodarstvo nekdaj drugačno in so tedaj vaške hranilnice in posojilnice lahko igrale pomembno vlogo, medtem ko postaja danes gospodarsko življenje vedno bolj svetovno, »globalno«.

Kmetijske zadruge v gospodarsko najrazvitejših državah so se temu trendu učinkovito prilagodile in se povezale. Največja kmetijska zadruga v ZDA Farmland Industries, Inc., združuje okrog 1.700 krajevnih zadrug v različnih državah ZDA, v teh zadrugah pa več kot 600.000 ameriških poljedelcev in živinorejcev. Za svoj moto si je izbrala geslo, ki bi šlo celo marsikateri zadrugi v zahodni Evropi težko z jezika: Zadruga je ponosna, da je v lasti kmetov (Proud to be farmer owned). Veliko novosti je tudi pri združevanju kmetijskih združnih bank, ki so bile ustanovljene z državnim zagonskim kapitalom. Ta kapital so zadruge ob najemanju posojil postopoma odkupovale in sistem je prešel v združne roke konec šestdesetih let.

Namesto prvotnih trinajstih združnih bank je nastala s pripojitvijo banke v Springfieldu k združni banki CoBank sredi leta 1999 ena sama banka, katere bilančna vsota šteje več kot 22 milijard USD.

Takoimenovane

»zadruge nove generacije«

Vzporedno z etabriranim združništvom so se pojavile v začetku devetdesetih letih v ZDA tudi t. i. zadruge nove generacije. Značilno za te zadruge je, da imajo ožji krog članov in precej visoke članske deleže, ki omogočajo zadrugi naložbe v proizvodnjo za tržne niše. Količina in kakovost proizvodov, ki jih dobavljajo člani, sta natančno določeni. Dobavne pravice so vezane na članski delež in skupaj z njim prenosljive med člani. Na ta način zadruge zagotavljajo kmetom koristi od novo dodane vrednosti v visoko donosnih dejavnostih.

Poslovno povezovanje

kmetijskih zadrug v EU

Pa ni treba iti po zgledu ravno v Ameriko. Tudi v Evropi se kmetijske zadruge povezujejo. Komisija EU je 9. marca 1999 odobrila pripojitev danske zadruge Vestjyske Slagterier A. m. b. A. k drugi danski zadrugi Danish Crown AmbA, s čimer je nastalo največje klavniško-predelovalno podjetje v Evropi (z letno zmogljivostjo 16 milijonov prašičev in pol milijona goved). 2. decembra 1999 pa so združniki na sočasnih občnih zbiorih največje danske mlekarne MD Foods (zadruga in od nje odvisna podjetja letno predelajo 5 milijard kg mleka) in največje švedske mlekarne zadruge Arla (z letnim odkupom več kot 2 milijardi kg mleka) potrdili združitev, ki naj

Kmetijsko združništvo pred novimi izzivi

Iz tradicije v rast

bi začela veljati sredi 17. aprila 2000. Dotlej morajo združitev obeh zadrug v novo zadrugo z imenom Arla Foods odobriti še švedske oblasti za varstvo konkurence.

Medtem ko so ustrezni organi v Veliki Britaniji, Norveški, Grčiji in Nemčiji že odobrili združitev, je danska uprava za varstvo konkurence postavila za združitev pogoj, da mora prodati zadruga MD Foods dva mlekarstva obrata konkurentom.

Diferencirani (različni) proizvodi

Medtem ko se je začela v ZDA diferencirana kmetijska proizvodnja predvsem znotraj zadrug nove generacije, so na Danskem začeli uvajati odkup diferenciranih proizvodov v okviru etabriranega združništva, ki ima zadostne materialne vire, tehnično in trženjsko znanje, zaradi močne izvoze usmerjenosti pa tudi dostop na svetovni trg.

Namesto klasičnih specializiranih zadrug, osredotočenih samo na en »homogen« proizvod, uvajajo danske kmetijske zadruge več vrst proizvodov (zadruga na primer poleg prašičerejcev povezuje še govedorejce) pa tudi proizvodi iste vrste se med seboj razlikujejo po načinu pridelave (na primer jajca iz ekološke reje, jajca iz baterijskih kletk, jajca iz reje z izpustom in podobno). O tem je izdala danska združna zveza v letu 1999 posebno študijsko gradivo z naslovom Večproizvodne zadruge (Multiple string cooperatives). Temeljni po-

goj za uspeh kmetijske zadruge z diferenciranimi proizvodi je, da zna slediti dogajanjem na trgu in se spreminjati, torej člani znajo usklajevati svoje interese in vzajemne koristi. Zadruga z diferenciranimi proizvodi lahko uspe s svojo strategijo le, če je znana v svojem okolju in imajo njeni proizvodi pri potrošnikih svoje ime oziroma vpliv. To predvideva veliko dejavnost pri trženju in oglaševanju in glede na to, da je predelava kmetijskih proizvodov na Danskem pretežno v rokah zadrug, ni neizvedljivo. Po drugi strani mora imeti zadruga v rokah sredstva, da bodo diferencirani proizvodi na trgu sprejeti z zaupanjem, zato mora biti zadruga sposobna dokumentirati izvor proizvodov in potrošnikom odgovarjati za določeno vrsto proizvodnje. Ta pa zahteva veliko zaupanja in sodelovanja med članom in zadrugo pri spremljanju proizvodnje.

Novi pogledi na sodelovanje med članom in zadrugo

Velikost zadruge sama po sebi ne zagotavlja uspeha. Uspešna je lahko tudi majhna in srednja zadruga. V tem pogledu je pomembna vsebina združne organiziranosti.

Tudi na tem področju je mogoče zaznati veliko premikov. Leta 1999 je švedska raziskovalna skupina, sestavljena iz strokovnjakov različnih svetovnih in drugih podjetij, proučevala vprašanje, kako naj kmetijska zadruga kmetom kot svojim članom in dobaviteljem omogoči čim hitrejšo prilagajanje signalom, ki jih sporoča trg o željah potrošnikov v Švedski in Evropi. V t. i. »tokovnem gospodarstvu« morajo kmetijske zadruge po mnenju raziskovalcev znati postaviti zahteve glede količine, kakovosti, časa in kraja dobave.

Uvodoma raziskovalna skupina

ugotavlja, da poteka konkurenca na sodobnih trgih bolj med različnimi verigami za dodajanje vrednosti kot pa zgolj med posameznimi proizvodi ali podjetji. Kot možne rešitve za boljše sporočanje tržnih signalov v okviru zadrug je skupina predlagala tri sklope »orodij«.

Na prvem mestu navajajo **večji pomen kapitalske udeležbe in lastniške vloge članov zadruge**. Dejstvo, da so dobavitelji hkrati lastniki, zadrugi ne sme preprečevati, da postavi svojim dobaviteljem stroge pogoje: »Če bi zadruga sprejemala kakršnokoli proizvodnjo članov, ne da bi jim hkrati posredovala signale o tem, kaj zahteva naslednji člen v tržni verigi (kakovost, količina, čas in kraj dobave), bi to pomenilo, da zadruga ne spoštuje člana kot samostojnega podjetnika.« Če pa sprejmemo potrebo po tržnih signalih in če je cena proizvoda osrednji tržni signal, pravijo švedski raziskovalci v svojem poročilu, potem se izkaže dosedanja cilj »najboljša možna obračunska cena« za nemogočega. Cena namreč ne more biti hkrati »najboljša možna obračunska cena« in hkrati »usmerjevalna tržna cena«. **Namesto najboljših možnih obračunskih cen** predlagajo kot cilj »najboljše možne gospodarske koristi« za člana kot dobavitelja in lastnika.

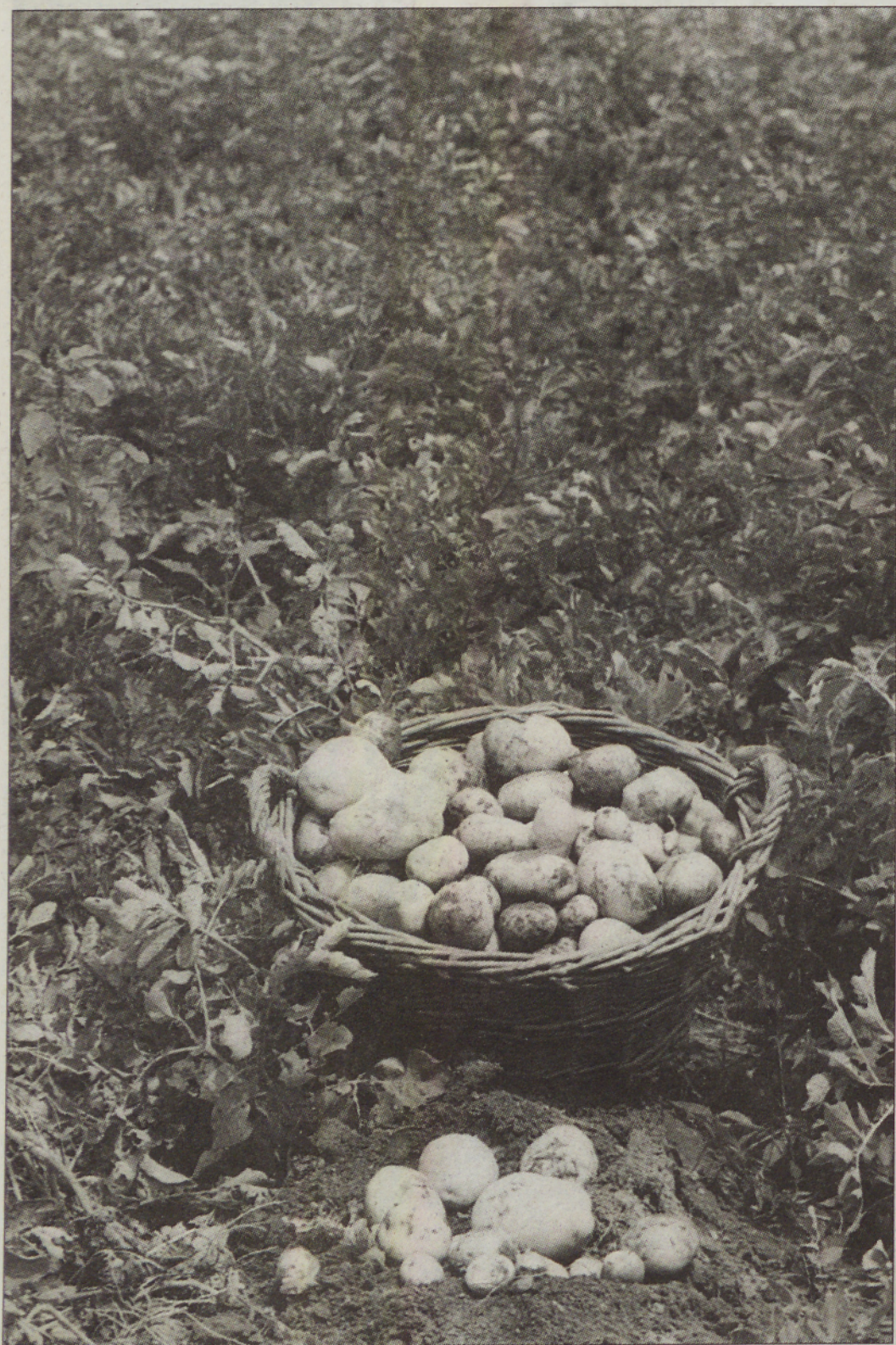
Po tradiciji je lastništvo v švedskih kmetijskih zadrugah pretežno razpršeno. Člani gledajo na individualne deleže kot prispevke, ki niso naložbe, ki bi morale dajati določen donos. Vendar lahko član kot »naložnik« v podjetju pridobiva koristi z delitvijo dobička ali s porastom vrednosti njegovega deleža. Čeprav sta ti dve možnosti v zadrugah težje izvedljivi kot v delniških družbah, so rešitve mogoče. Tako lahko zadruga izdaja nove deleže, prilagaja vplačilne dolžnosti ali uvaja dodatne, na Švedskem t. i. »založne« deleže. Člani lahko postanejo tudi delničarji odvisne delniške družbe.

Drugo možno orodje za boljše prilagajanje članov zadrug tržnim zahtevam sta večji pomen in večja jasnost tržnih signalov. To je mogoče doseči z upravljanjem cenovnih tveganj, na primer s terminkskimi pogodbami, sklenjenimi na borzi surovin. Prav tako je treba upravljati blagovne tokove. Končno je treba odpreti **rezultat tržnih raziskav** prosto pot do **primarnega proizvajalca**. Rezultati teh raziskav so sedaj pogosto dostopni samo naročnikom, to je razvijalcem novih proizvodov in živilskopredelovalni industriji.

Če kmetje niso seznanjeni z željami potrošnikov, ne morejo sodelovati v ustvarjalnem procesu, ki ga sproži povečano znanje, in ne morejo razumeti novih potreb, ki jih postavlja predelovalna industrija, zato je premalo spodbud za profiliranje, razmisleki o tržnih nišah in preusmeritvi proizvodnje na ravni kmetijskega gospodarstva pa so preskromni. Študija se zavzema za kar največje posredovanje informacij o željah potrošnikov švedskim kmetom: »Oplemenitenje živilskih proizvodov se začneja že na kmetijskem gospodarstvu«.

Kot tretje orodje predlagajo švedski raziskovalci zadrugam **upoštevanje različnih pogojev sodelovanja med kmeti in zadrugo**, zlasti glede na stopnjo specializacije, raven kmetovalčevih ambicij in raven kakovosti proizvodnje. Po ravni ambicij je po mnenju švedske skupine proizvajalce mogoče razvrstiti v tri pogodbene ravni, ki imajo na trgu bistveno različen položaj.

Prva raven je t. i. **proizvodnja za tržne niše** z zelo natančnim upravljanjem in upoštevanjem številnih zahtev (na primer ISO standard 9000 ali ISO standard 14000). Kmetje so tesno vključeni v predelovalno verigo. Za zagotovitev unikatne proizvodnje ima kmet interes, da ima svoj delež čim dlje v verigi dodajanja vrednosti.

Druga pogodbeni raven je t. i. temeljna ali »volumenska« proizvodnja (basisproduktion). Ta naj bi bila primerna za poklicne kmete, ki niso pripravljeni proizvajati za tržne niše. Temeljna proizvodnja temelji na obojestransko zavezujočih dobavnih pogodbah o količini, kakovosti, času in kraju dobave.

Najnižja raven sodelovanja z zadrugo pa naj bi bila t. i. nenaročena proizvodnja, po kateri ni povpraševanja ali pa gre za proizvode, ki ne izpolnjujejo kakovostnih in drugih zahtev v okviru proizvodnje za niše ali temeljne proizvodnje.

Trajni uspeh podjetja kot pospeševalni cilj

Nemška zadruga (Raiffeisnova) in kmečka zveza sta v skupni pobudi v začetku leta 1998 priporočili članom kmetijskih zadrug, da je treba pospeševalni cilj zadruga razumeti in prilagajati dejanskemu stanju in času oziroma posodabljeni. Najvišja prednost pri upravljanju zadruga naj bi bila po njunem trajni uspeh podjetja, ki ga je mogoče meriti tako kot v drugem gospodarstvu s trajnim utrjevanjem tržnega položaja. Vzpostavitev tržnega položaja zadruga je treba po tej pobudi usklajevati z naraščajočo tržno močjo trgovine z živili na drobno zato, da se bo lahko nemško kmetijstvo v prihodnje enakovredno pogajalo s partnerji iz te panoge o strateških povezavah.

Razvoj slovenskih zadrug

Avtorji študije o kmetijskih zadrugah v Evropi iz leta 1997 razlikujejo dva modela zadrug. Prvi je t. i. »protiutežni« ali izravnalni model in temelji na pridobivanju koristi za člane z vključevanjem čim večjega števila članov in povečevanjem proizvodnje. Največje uspehe je dosegal ta model zadrugništva v času, ko je bilo mogoče neomejeno povečevati proizvodnjo (brez kvot in podobnih omejitev), ko je zadruga s povečevanjem ponudbe zniževala stroške poslovanja in je sprejem novih članov konstil vsemu članstvu, ko pa postane trg zrel ali zasičen, stroški oglaševanja in prodaje pretehtajo prihranke. V tem tržnem položaju zadruga pridobivajo koristi za svoje člane predvsem z uravnavanjem ponudbe in njenim prilagajanjem po količini ter kakovosti zahtevam trga. To naj bi bilo po omenjenih avtorjih značilno za t. i. podjetniški model zadruga.

Verjetno lahko rečemo, da slovensko kmetijsko zadrugništvo še ni povsem izčrpalo vseh možnosti, ki jih dajeja povečanje članstva in rast proizvodnje. Še več, možnosti verjetno ponuja diverzifikacija proizvodnje, ki lahko zajame različne pobude, znanje in spretnosti proizvajalcev ter naravne prednosti določenih območij.

Premiki v smer rasti, ko se relativni delež kmetijstva v gospodarstvu zmanjšuje, in v smer kakovosti in pestrosti ob sočasnem uvajanju zahtevnih standardov EU, bodo dolgotrajnih, zahtevnih in napornih proces. Uspešen bo le ob veliki sposobnosti članov in vodstev zadrug za oblikovanje soglasja o temeljnih vprašanjih, zato bi pomen usposobljenosti in zavzeto-

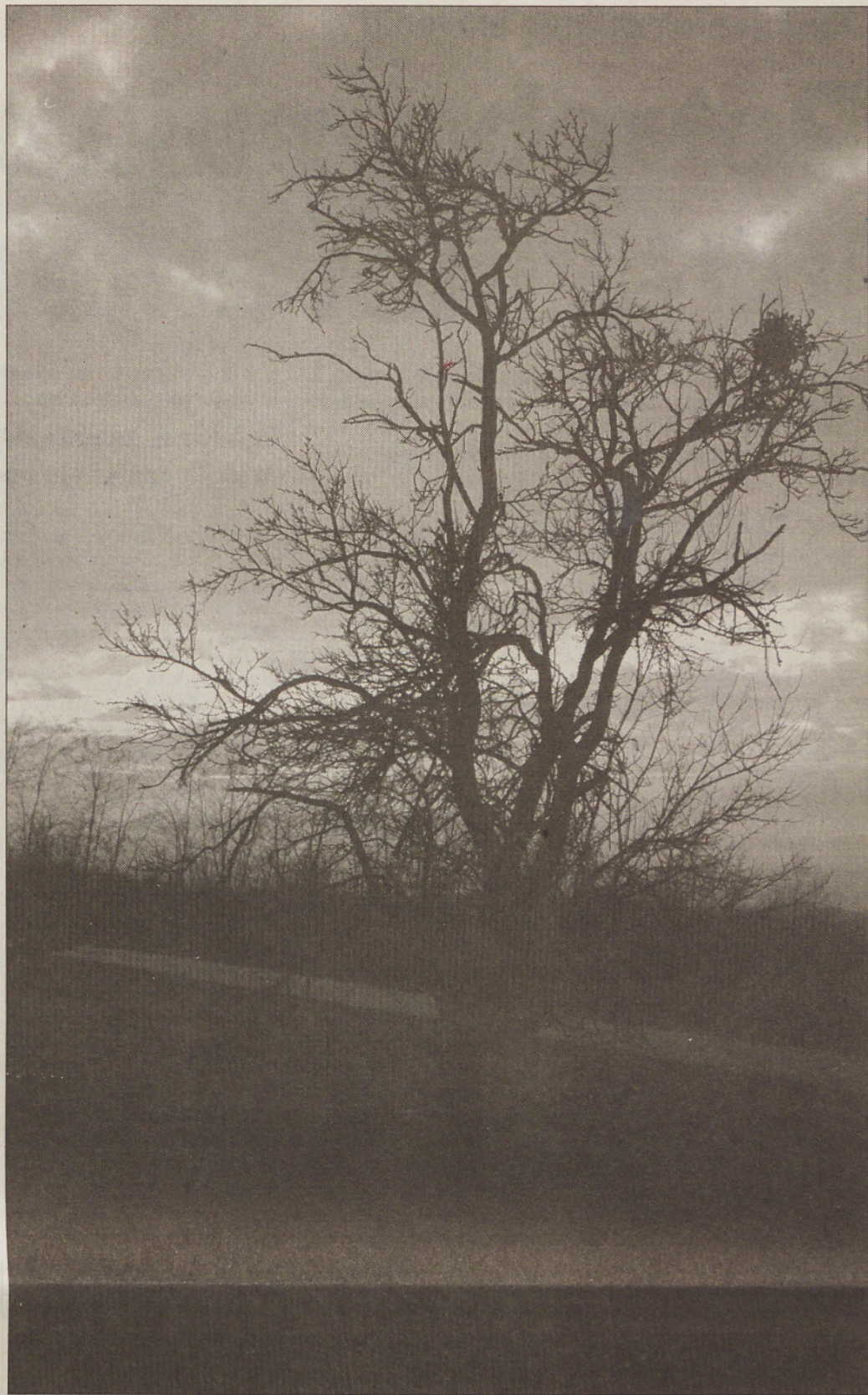
sti članstva, zlasti članov upravnih ter nadzornih odborov pa tudi vseh zaposlenih v zadrugah, težko ocenjevali.

Novo vrednost bodo lahko pridobivale zadruga za člane tudi z udeležbo v nadaljnjih stopnjah predelave in prodaje. Prve nastavke za takšno povezovanje dajejo deleži v predelovalni industriji.

Vse te spremembe pa bodo zahtevale tudi dodatna vlaganja. Določene prihranke in izboljšane učinke bi zadruga lahko dosegle s tesnejšim povezovanjem. To lahko poteka v različnih oblikah, na primer od delitve dela med že obstoječimi zadrugami ali prenosa določenih ali vseh poslovnih funkcij na zadruga druge stopnje ali hčrinske družbe (tudi že obstoječe) do pripojitev in spojitev ter podobno. Takšen razvoj pa zahteva dodatna sredstva, zato bodo za nadaljnji razvoj kmetijskega zadrugništva izredno pomembni položaj hranilno-kreditnih služb in storitve, ki jih bodo lahko ponudile zadrugam, zadrugnim članom in podeželju. O tem bi bilo verjetno treba v zakonodaji še marsikaj doreči.

Kmetijsko zadrugništvo v Evropi je zelo različno organizirano. Medtem ko v severnih državah prevladujejo velike zadruga, ki pogosto poslujejo prek meja domače države, so zadruga v južnih državah članicah številčnejše, zato pa manjše, bolj razdrobljene in bolj odvisne od državne podpore. Ni naključje, da najdemo v ustavah južnih držav – članic EU (Grčije, Italije, Portugalske in Španije) – izrecno določbo o podpori države zadrugam vseh vrst. Po povprečnem številu članov in letnih prihodkih so slovenske kmetijske zadruga pod povprečjem EU, torej bližje tistim v južnih državah, zato bodo pred predvidenim vstopom v EU pa tudi po njem za razvoj kmetijskega zadrugništva pomembni ukrepi države. Pri tem pa ni mogoče spregledati, da bodo na odnos države do kmetijskega zadrugništva vplivali tudi pričakovanja in odnos kmetov do zadruga v vsakdanji praksi.

DR. FRANCI AVSEC ■

AGROSVETEC

Ledavska ulica 17, Černelavci, tel.: (069) 22 943

PO UGODNIH CENAH IZDELUJEMO ROTACIJSKE
MULČARJE VSEH VELIKOSTI, TUDI ZA
MOTOKULTIVATORJE.
OPRAVLJAMO SERVISE KARDANSKIH OSOVIN!

Pioneer 2000

Vzemite 20
najboljših
za 2000

Ponujamo Vam najboljše hibride za setev v novem tisočletju.

ELITA HIBRID

MATILDA
ALBERTA
HELGA
RAISSA

SUPER ELITA HIBRID

ELITA
MONESSA
CLARICA
MONALISA
DANELLA
STIRA
EVELINA
MATEA
STEFANIA
CORALBA

SUPER ELITA 2000

PR39K38
PR38F26
PR38F70
PR37M81
PREGIA
TRIANA

Tehnologija, ki daje več!

PIONEER SAATEN GES.M.B.H. - Predstavništvo za Slovenijo
Märktensgatan 10, S-501 76 Umeå, Svedska
Märktensgatan 10, S-501 76 Umeå, Svedska

PIONEER HIBRID

Hibridi podjetja PIONEER so že več let prisotni na slovenskih njivah in s tem tudi na njivah v Pomurju. V decembru leta 1994 smo ustanovili Pioneer-Predstavništvo za Slovenijo s sedežem v Murski Soboti, na enem od najmočnejših kmetijskih področij v Sloveniji. Vendar je bil Pioneer na našem trgu prisoten s svojimi visoko donosnimi hibridi že pred tem. Naši hibridi so se največkrat prvič pojavili v Sloveniji že leta 1976, ko je bila v Apaški dolini na površini 105 ha opravljena poskusna setev v okviru tako imenovanega »Jugoslovansko-ameriškega sistema za proizvodnjo koruze«. Že leta 1982 so strokovnjaki iz takratnega SOZD ABC Pomurka navezali stike z na novo ustanovljenim Pioneer Saaten Ges.m.b.H. iz Parndorfa v Avstriji. Tri leta za tem je že bila podpisana proizvodno-distribucijska pogodba (PD) med ABC Pomurka in Pioneer Saaten, ki je zajemala proizvodnjo semenske koruze, kakor tudi distribucijo semen za celotno takratno Jugoslavijo. Za setev in proizvodnjo koruze pa so bili najbolj zainteresirani pridelovalci iz Slovenije tako, da so se površine zasejane z našimi hibridi iz leta v leto povečevale. Ko so te površine dosegle približno 50 odstotkov, se je pokazala potreba po ustanovitvi predstavništva v Sloveniji. Da je bilo to upravičeno, kažejo podatki, da se je sejalo vsako leto vse več in več Pioneer hibridov, tako da imamo danes več kot 65 odstotkov površin zasejanih s Pioneer hibridi. To smo dosegli zato, ker imamo velike možnosti, da iz leta v leto ponudimo nove, bolj kvalitetne in bolj donosne hibride.

Da bi bili še uspešnejši na področju izboljšav kvalitete in donosnosti naših hibridov, je prišlo 1. oktobra 1999 do združitve z DuPont-om, ameriško družbo, ki na splošno veliko vlaga v nove tehnologije, še posebno pa v kmetijstvo. Obe družbi imata že sedaj skupno kulturo, ki zajema osredotočanje na kupca, povečanje vrednosti proizvoda in razvoj novih tržišč. Zato bosta izvajali najmočnejši raziskovalni in razvojni program izdelkov, kar nam bo omogočilo, da ponudimo kmetovalcem take proizvode, ki bodo zadovoljili njihove specifične zahteve po izboljšanih proizvodih, ki pa bodo izdelani na način, ki je prijazen okolju.

Z večletno proizvodnjo hibridov našega podjetja v Pomurju smo dokazali zanesljivost in donosnost naših hibridov. V podjetju skrbimo, da vam vsako leto ponudimo nekaj novosti iz našega sortimenta. Prav tako se vam zahvaljujemo za dolgoletno zaupanje in obljubljamo, da bomo nadaljevali z zagotavljanjem najboljših semen in storitev za vas.

Kvaliteta semena Pioneer hibridov

Naše hibride, oziroma seme odlikuje vrsto prednosti med katerimi so najpomembnejše naslednje:

- Seme je proizvedeno na najsodobnejši način
- Seme je dodelano v najsodobnejših dodelovalnih centrih
- Imamo najvišje standarde za kaljivost, čistoto, zdravstveno stanje ...
- Seme je kalibrirano in trehrano s fungicidom

Izbor hibridov Pioneer za novo tisočletje

Vse hibride, ki so v prodaji v Pomurju nenehno testiramo na različnih tleh in v različnih pogojih rasti. Predstavljamo Vam nekaj novih hibridov za setev v letu 2000.

PR39K38 FAO 290

Nova kvalitetna zobanka, visok pridelek, nedomestilo za Helgo, primeren za pridelovanje suhega zrnja in siliranje zrnja, veliki storži in zrno, nizka vlaga.

PR38F26 FAO 290

POLTRDINKA, nadomešča hibrid Dea, kvalitetno zrno, nizka rast, za krmljenje prašičev in perutnine.

PR38F70 FAO 330

POLTRDINKA, najrodovitnejša poltrdinka v Sloveniji, kvalitetno zrno, visok pridelek silaže, visoka rastlina, hiter mladostni razvoj. Setev do 80.000 rastlin/ha, nižji stroški za seme.

PR37M81 FAO 400

Kvalitetna zobanka, rekordni pridelki zrnja in silaže, nadomešča Maristo, visoka prebavljivost silaže, visoka toleranca na sušo.

PIONEER in kvaliteta zrnja ter silaže:

Vsako leto analiziramo čez 100 vzorcev silaže v Sloveniji in smo edini, ki te rezultate že več let objavljamo. Naši hibridi so selekcionirani v smeri kvalitete in pridelka. Pioneer ima v ZDA raziskovalno inštitucijo, ki se ukvarja s poskusi na vseh kategorijah živali. Tam ugotavljamo dejansko prebavljivost in krmino vrednost vseh naših hibridov. Kvaliteta zrnja naših hibridov je najvišja, kar kažejo neštete analize v Sloveniji in v svetu. Kvaliteta zrnja se meri v energiji, beljakovinah, deležu olja, sladkorja, itd. Naši hibridi so najboljša izbira za pridelovalce v severovzhodni Sloveniji, kar kaže tudi zastopanost le-teh.

Spoštovani pridelovalci koruze, želimo vam uspešno setev ter žetev v jeseni.

PIONEER SAATEN GES.M.B.H., Predstavništvo za Slovenijo

Žlahtnjenje rastlin v Sloveniji

Potreba, nuja ali dokazovanje in tekmovanje z drugimi

Žlahtnjenje rastlin oz. genetsko izboljševanje lastnosti, ki se prenašajo iz roda v rod, je eno od najstarejših dejavnosti človeštva, v današnjih dneh pa je nedvomno eno glavnih gibal napredka kmetijstva tako po višini kot kakovosti pridelkov.

Kaj je žlahtnjenje?

Žlahtnjenje rastlin je hkrati umetnost in znanost, ki genetsko izboljšuje organizme. Spreminja genetske zapise in s tem lastnosti, ki se ne glede na vplive okolja prenašajo iz ene generacije na drugo – se dedujejo. Torej žlahtnjenje je znanstvena disciplina, ki je že od nekdaj močno interdisciplinarna in združuje najrazličnejša znanja genetike (dedovanje lastnosti), fiziologije (življenjski procesi v organizmih), morfologije (zgradba in oblika organizmov), biokemije (kemična sestava in procesi v organizmih), statistike (metode zbiranja in analize podatkov) in umetnosti (dejavnost, katere namen je ustvarjanje, oblikovanje del estetske, lepe vrednosti). Vse, kar žlahtnitelj spremeni, mora imeti tudi nekaj umetniškega (lepega) pridih. Potrošniki prvenstveno izbiramo po videzu, nato šele pomislimo na kakovost. Lepa, zadošči velika, sveža, rdeča jabolka oz. jagode bomo prej zbrali oz. kupili kot majhne, ovele, rjave plodove. V uspešnem žlahtnitelju je običajno zbrano veliko znanj s prej navedenih področij, mora pa imeti tudi genetsko danost oz. težnjo po spremembi, novih izzivih, ustvariti nekaj boljšega od obstoječega. Pot do cilja (nove sorte) je velikokrat dolgotrajna in trda.

Kakšen je delež oz. pomen žlahtnjenja pri nastajanju novih sort?

Današnje ugotovitve pripisujejo genetskim spremembam sort glavnih kmetijskih rastlin, ki so nastajale v procesu žlahtnjenja, od 50- do 60-odstotni delež v celotnem povečanju pridelkov v tem stoletju, drugi deleži so rezultat izboljšanja agrotehnike, mineralnih gnojil, zaščitnih sredstev in melioracij oz. izboljšav tal. Skokovito povečanje in izboljšanje pridelkov, predvsem pri žitih, v zadnjih tridesetih letih je mogoče v več kot 50 odstotkih pripisati prav žlahtnjenju oz. genetskim spremembam obstoječih sort. Kaj to pomeni letno? Pridelki se zaradi izboljšanja sort letno povečujejo za 92 kg/ha pri koruzi, 19 kg/ha pri soji, 0,74 % pri pšenici itd. (podatki so bili objavljeni leta 1991).

Izboljšane sorte kmetijskih rastlin, ne glede na katero kolo lastnost, niso le zvišale pridelkov (tudi do 5 in večkrat), kmetijcem so tudi omogočile

lažje delo, uporabnikom pa ponudile cenejšo in kakovostnejšo hrano ter estetski užitek ob pogledih in ogledovanju novih kreacij okrasnih rastlin.

Zgodovinska predstavitev žlahtnjenja in kako nastanejo nove sorte

O pravem žlahtnjenju rastlin lahko govorimo že v 17. stoletju, ko so v Franciji in Angliji načrtno križali nekatere vrste sadnih in okrasnih rastlin ter zelenjadnic. S križanjem dveh negojenih (gozdnih) vrst jagod je Duchesne uspel vzgojiti prednike sedanjih vrtnih jagod. Zelje so poznali že v starem Rimu, le da tedaj še ni oblikovalo oz. zvijalo glav, kateremu srednjeveškemu žlahtnitelju je uspelo izboljšati to lastnost, ni znano. O znanstvenih temeljih žlahtnjenja pa lahko govorimo šele v tem stoletju, ko so bile odkrite zakonitosti genetike, ki so jih pričeli upajati v procese žlahtnjenja rastlin. Zelo hitro je bilo ugotovljeno, da je samo nekaj lastnosti takih, na katere vpliva manjše število genov in se v organizmih zelo močno izrazijo. Večina lastnosti se ne deduje tako preprosto, saj na izražanje teh lastnosti vpliva veliko genov, hkrati pa se poleg genov izrazi na rastlinah še vpliv okolja, v katerem so rasle. Da bi lahko spremljali in sledili pojavljanju določenih lastnosti organizmov, so bile razvite posebne statistične metode, ki omogočajo predvideti želeno smer napredka oz. spremembe ali izboljšave. Da lahko spremljamo te spremembe na rastlinah, je potrebno ločiti rastline na tri velike skupine, na tiste, ki se samooprašujejo (pšenica, ječmen, oves, itd.), na tiste, ki se oprašujejo med seboj – tujeprašnice (rž, koruza, ajda itd.), in na tiste, ki jih človek množi vegetativno z gomolji (krompir, gladiole, hijacinte, itd.), cepiči (sadno drevje, vinska trta, vrtnice, okrasni gmi, itd.), podtaknjenci (ribez, kosmulje, itd.) in podobno. Najhitrejši napredek je bil pri prvi in tretji vrsti, pri tujeprašnicah pa le v primeru, ko je bilo zagotovljeno kontrolirano samoopraševanje in nato križanje v sorodstvu vzgojenih različnih samoprašnih skupin rastlin oz. linij. Linije so vzgojene tako, da se jih večkrat več let vzgaja v ozkem sorodstvu – oprašuje se jih z lastnim cvetnim prahom. Taki dve liniji, ki sta bili ločeno vzgojeni v ozkem sorodstvu, se med seboj po vsakem genu oz. lastnosti zelo razlikujeta. Po videzu in življenjski moči pa sta zelo slabi, ker sta bili večkrat opraševani v sorodstvu. Če križamo oz. damo skupaj nekaj, kar se zelo razlikuje, dobimo potomce, ki so zelo bujni v rasti, dajo večje pridelke, lepše, izenačene plodove ter se zelo razlikujejo od staršev. Tako nastali križanci se imenujejo hibridi. Bolj znani so po tem, da je za seme z oznako F₁-hibrid potrebno odšteti 10-krat ali še več denarja kot za nehibridno seme. Vendar pa nas tako seme razveseli z zelo visokim in stabilnim pridelkom, tudi v slabših vremenskih in talnih razmerah. Pridelki semen, nastalih na F₁-hibridu, je naslednje leto nižji za približno 15–20%, v naslednjih letih pa še pada. Pada zaradi tega, ker se rastline oprašujejo v sorodu in je iz generacije v generacijo vedno več enakih genov, to pa povzroči upadanje pridelka.

Semenarske hiše so to lastnost najprej izkoristile pri koruzi (v Ameriki že v zgodnjih 30. letih), kasneje pa še pri številnih drugih vrstah rastlin. Kuruza je lep primer genetskega napredka linij in kmetijcem najbolj znan dokaz, da je gospodarneje sejati hibridno seme kot nehibridno. Hibridno seme zagotavlja pridelovalcu enostavnejšo agrotehniko, večje in boljše pridelke, žlahtniteljem pa naraven način zaščite avtorskih pravic. Pokazalo se je, da je taka naravna zaščita intelektualne lastnine mnogo učinkovitejša od zakonov, ki ščitijo avtorje sort oz. hibridov. Raziskave in domisljija tudi na tem področju ne poznata meja. Leta 1995 je bil v Ameriki vložen patent o kontroli izražanja genov v rastlinah in leta 1998 sta prejeli dve ameriški podjetji in ameriško ministrstvo za kmetijstvo pravice za ta patent, ki je prijavljen v 78 državah in vsebuje 55 zahtevkov. Najzanimivejši med njimi je zahtevek, da se seme samoprašnih rastlin ne bi hranilo za naslednjo setev. Kaj to pomeni v praksi? Požeto seme, na primer pšenice, naslednje leto ne bo vzklilo (semena imajo spremenjen genetski zapis, ki v naslednji generaciji onemogoča kalitev) in bo moral pridelovalec kupiti novo seme. Pri hibridih (tujeprašne rastline) daje naslednje leto nižji pridelek, pri samoprašnicah pa sploh ne bo vzklilo. Takoj po podelitvi patenta so se oglasile nevladne organizacije in zahtevale prepoved tega zahtevka, ker predstavlja nevarnost za kmete, za ohranjanje rastlinske raznovrstnosti in tudi pridelavo vame hrane. Na primer: sterilna semena bodo ogrozila staro pravico kmetov do uporabe semen lastne žetve za posevek v naslednjem letu. Prizadeti bodo predvsem

kmetje na nerazvitih območjih Indije, Azije, Afrike. Če se bo ta zahtevek uveljavil, bo imela multinacionalna semenarska industrija veliko moč pri nadzorovanju svetovne pridelave hrane.

Take spremembe genetskega zapisa omogoča genetski inženiring oz. vnos – transformiranje genov v rastline. V zadnjih desetletjih vstopajo v žlahtnjenje rastlin, poleg že naštetih, še nove možnosti, ki jih lahko zajamemo in strnemo z izrazom rastlinska biotehnologija. Njeno bistvo je, da daje žlahtniteljem nova orodja za dosegajo ciljev oz. omogoča odpravljanje nekatere še nedavno nepremostljive ovire ter omogoča hitrejši in selektivnejši žlahtniteljski pristop. V bistvu pa omogočajo, da ostane večina obstoječih lastnosti rastlin nedotaknjenih, in dopušča se možnost izboljšave oz. vnosa samo posameznih genov oz. skupin genov. Pri obstoječem žlahtnjenju je to nemogoče, ker s križanjem prenašamo veliko genov in lastnosti rastlin. Z biotehnološkimi metodami se je tudi sklad dostopnih genov zelo razširil, ker je omogočen prenos ne samo znotraj rastlinskih vrst, ampak med različnimi vrstami celo bakterijskih in živalskih genov. Biotehnološki postopki dopolnjujejo in izboljšujejo dosedanje žlahtniteljsko delo, s tem pa tudi spreminjajo naravo in postopke dela. Vedno več faz se seli s polja v laboratorije in potreba po ozki specializaciji dela in žlahtniteljev postaja za doseganje kakovostnih rezultatov oz. ciljev čedalje izrazitejša.

S prenosom genov oz. transformiranjem rastlin dobimo gensko spremenjene organizme (GSO), ki po svetu dvigujejo veliko prahu in polemik, predvsem v tistih predelih, kjer je pomanjkanje tovrstnega znanja in slabo obveščanje javnosti. Nekaj je verjetno na tem, da dober konj dviguje prah, ni pa rečeno, da je najboljši in varen za okolico. Pri GSO-ju je treba biti previden oz. upoštevati, ravno tako kot pri dobrem konju, vse varnostne ukrepe, ki jih ti organizmi lahko imajo.

Z razvojem biotehnologije se vzpostavlja nov odnos do uporabe različnih organizmov v prehrani in odpirajo se nova sociološka, etnična in zakonodajna vprašanja. Eno od pomembnih vprašanj, ki se je pojavilo kmalu po odkritju možnosti genskega spreminjanja organizmov v začetku sedemdesetih let, je varna uporaba GSO-ja. Biološka varnost GSO-ja je v soglasju z znanstveniki, industrijo in javnostjo narekovala vzpostavitev ustreznih mehanizmov in zakonov v državah, kjer se z njimi trguje.

Uporaba genske tehnologije v žlahtnjenju rastlin ponuja možnosti, ki bodo lahko v prihodnje zelo pomembno vplivale na kmetijstvo. Z ekonomskega stališča pa genska tehnologija omogoča razvoj novih produktov in procesnih tehnik, zanimivih za semenarstvo ter agrokemično, živilsko in farmacevtsko industrijo.

Do danes je bilo transformiranih že več kot 60 rastlinskih vrst in skoraj polovica je bila testirana na polju, vendar večinski delež pripada tobaku, krompirju, paradižniku, bombažu, koruzi, oljni ogrščici, soji in sladkorni pesi. Med testiranimi lastnostmi prevladujejo odpornost proti virusom, toleranca za herbicide, odpornost proti insektom (koloradski hrošč, koruzna vešča, nematode) in izboljšave kakovosti (zorenje plodov, preprečevanje gnitja). V letu 1996/97 je bilo samo v Ameriki izdanih 26 dovoljenj za tržno pridelavo transgenih rastlin (3 sorte soje, 8 sort koruze, 4 sorte bombaža, 3 sorte oljne ogrščice, 1 sorta krompirja, 4 sorte paradižnika, 2 sorti buč, 1 sorta papaje). V pripravi in poljskih poskusih pa je že vrsta drugih transgenih rastlin (nekaj poljščin, gozdno in sadno drevje, trave, jagodičevje, vrtnine) in mnoge med njimi lahko kmalu pričakujemo na trgu.

Postavlja se vprašanje, ali Slovenija potrebuje nove kmetijske tehnologije. V javnosti je razširjeno mnenje, da sedanje tehnologije pridelovanja hrane zelo obremenjujejo okolje in da tako pridelana hrana ni nujno vedno zdravstveno neoporečna. Današnje družbene zahteve po svetu so vama in kakovostna hrana v zadostnih količinah, vendar pridelana brez negativnih posledic za okolje. Kako zadostiti tem zahtevam ob upoštevanju hitre rasti prebivalstva, omejenih kmetijskih površin, potreb po izboljšanju hranilne vrednosti živil in zavestnemu varovanju okolja? Tem zahtevam se bo mogoče približati z novimi tehnologijami, med katerimi ima pomembno mesto rastlinska biotehnologija z novimi prijaznejšimi pristopi pridelovanja hrane.

Tržna pridelava transgenih poljščin narašča, kar je predvsem odsev njihove ekonomske uspešnosti. Prihranek pri pridelovanju transgenih sort, ki dosegajo enak ali višji pridelek v primerjavi z obstoječimi sortami, je predvsem v manjših stroških za insekticide in herbicide.

Vsak mora sam presoditi, kaj je bolj zdravo in zanj primernejše. Primer transformirane krompirja ima vnesen gen za protein (tripsin inhibitor), toksičen za patogene, predvsem za koloradskega hrošča. Pred vnosom tega uničevalnega gena oz. njegovega produkta, ki negativno vpliva na prebavni trakt koloradskega hrošča, ga lahko opremimo s takimi sekvencami oz. informacijami, da se bo produkt, ki uničuje koloradskega hrošča, sintetiziral oz. oblikoval samo v zelenih delih krompirja, ne pa v gomoljih. Rastlina, ki smo ji vnesli to lastnost, se sama zaščiti pred koloradskim hroščem in je ni potrebno škropiti. Uporabna vrednost gomoljev pa ostane nespremenjena in je tudi manj škodljiva, kot če bi v rastni dobi krompir vsaj 2-krat škropili z insekticidom. Če pa še dodatne ugotovitve potrdijo, da taka cima oz. nadzemni deli krompirja, ki po pobiranju gomoljev ostanejo na polju, ne škodijo okolju, verjetno ni razlogov za preplah. V takih primerih bo moral vsak sam presoditi, za kakšno vrsto hrane oz. artiklov se bo odločil, ko bodo ti imeli oznako pridelano iz GSO-ja, in tudi kateri vrsti hrane bo zaupal ter proti kateri bo protestiral in kaj je zanj bolj zdrava hrana. Tu ima veliko vlogo pravilno in nezavajajoče obveščanje javnosti. Upam, da bo Slovenija to zmogla ter se priključila državam z zdravo hrano in okolju prijaznim kmetovanjem.

Kratek prikaz slovenskega, prekmurskega deleža pri izboljšavi sort

Konec 19. in v začetku 20. stoletja so se začeli pri žlahtnjenju uveljavljati Mendlovi (1822–1884, avstrijski menih, ki je deloval v Brnu) zakoni o dedovanju, ki so osnova za razumevanje zakonitosti prenašanja lastnosti na potomce. 35 let po objavi teh osnovnih načel dedovanja je na Dunaju avstrijski žlahtnitelj E. von Tschermak ponovno ugotavljal zakonitosti dedovanja in z njim je v teh proučevanjih sodeloval kot asistent Slovenec Fran

Jesenko (1875–1932, slovenski botani in genetik). Mogoče ravno bližina pionirskih dogajanj o genetiki in takratna velika usmerjenost slovenskih intelektualcev na Dunaj sta bili vzrok, da smo Slovenci orali ledino oz. bili zelo blizu dogajanjem okrog dedovanja lastnosti pri rastlinah. Fran Jesenko je na 4. mednarodnem kongresu genetikov leta 1911 v Parizu prikazal rezultate križanja med pšenico in ržo (tritikale). Za takratno obdobje je bilo to nekaj nedosegljivega. Dobiti fertilega potomca, ki je sposoben oblikovati semena po križanju staršev različnih vrst, je bil zelo lep rezultat in še dodatno osvetljen oz. prikazan z vsemi zakonitostmi dedovanja. Za današnje obdobje, ko je znanje o genetiki in zlahtnjenju toliko napredovalo in so bile razkrite številne dodatne zakonitosti, je to dosežek, na katerega smo lahko ponosni. Fran Jesenko je po vrnitvi v Ljubljano nadaljeval z raziskavami v botaničnem vrtu in na semenarski postaji v Beltincih. Če zanemarim druge slovenske dosežke na področju vrtnin, trav in detelj, sadnih rastlin, vinske trte, hmelja in se omejim na beltinsko semenarsko postajo in na njen največji uspeh beltinsko pšenico 227, ki je bila skupaj z italijansko sorto mara eden od staršev za vzgojo sorte marinka, ki je bila leta 1968 vpisana v sortno listo, je že to velik uspeh. Tudi pri genskem inženirstvu Slovenija ni popolnoma indiferentna, kar je zelo pomembno. Slovenija ne sme ostati na obrobju dogajanj na tem področju. Moramo osvojiti biotehnološke tehnike, da bomo lahko kontrolirali, kaj nam kamioni pripeljejo čez mejo in pustijo na naših policah. V tem primeru gre za hrano, za človeka zelo kočljivo dobrino, in z upadanjem kmetijskih površin in ukinjanjem te gospodarske dejavnosti bo Slovenija vedno bolj vezana na uvoz hrane – na kamione. V tem primeru pa mora biti dovolj dobro usposobljena, da bo imela možnost kontrole prehrabnih artiklov. Nekaj laboratorijev v Sloveniji je na tem področju zelo dobro usposobljenih. Do odstotka natančno lahko analiziramo, ali je ajdovi moki primešana pšenična moka. Zgled z odkupnih mest: če s prikolice, ki je pripeljala katero koli žito, vzamemo vzorec, lahko ugotovimo, za kakšno sorto gre, ker vemo, da se tega velikokrat ne da ugotoviti »na oko«. Ravno tako se da analizirati recimo sojino moko ali katero drugo, ki je v trgovini na polici, ali je rezultat gensko spremenjenih organizmov ali ne.

Če se povrnem k naslovu, je zlahtnjenje (z nekaj domačimi sortami, ki so prilagojene našim klimatskim in talnim razmeram) oz. temeljito poznavanje biotehnoloških metod in tehnik v Sloveniji nuja, da se lahko enakovredno pogovarjamo, pogajamo z Evropo in drugim svetom, kaj bomo uvozili, kaj bomo izbrali iz zelo pestre ponudbe. Drugi, ki so tržno usmerjeni, bodo zelo hitro spoznali, ali pri nas ti mehanizmi kontrole ne delujejo, in bodo začeli to izkoriščati, tako da bodo tudi v Kopru pristajale ladje s sumljivimi tovari, ki nas bodo opravičeno ali neopravičeno begali. Če bomo imeli dovolj znanja, usposobljenih ljudi in opreme, bomo lahko te dvome hitro odpravili oz. sploh ne dopustili, da uvažamo zdravju škodljivo hrano. Z bogastvom, razvitostjo, urejenostjo, z dobro postavljenimi tržnimi odnosi se bomo težko kosali z drugimi, ki vse to že imajo. To so šibke točke slovenskega gospodarstva. Kosamo se lahko edino z znanjem in Slovenci smo to v zgodovini že nešteto krat dokazali.

Kaj nam je treba ladij in kamionov s tujimi kmetijskimi proizvodi, če pa je naše kmetijstvo visoko razvito in zaradi geografske lege Slovenije lahko pridelamo raznovrstno hrano. Samo ohraniti bi ga bilo treba in obdržati kontinuiteto ter ne dopustiti, da aktivna generacija nima naslednikov zaradi slabo postavljenih tržnih zakonov, ki onemogočajo normalno preživetje oz. zahtevajo zelo veliko odrekani ljudi, ki se ukvarjamo s kmetijsko dejavnostjo.

DR. ZLATA LUTHAR ■

KDAJ BOMO ŠKROPILI PLEVELE V OZIMNIH ŽITIH S PRIPRAVKOM GRODYL PLUS?

Grodyl Plus je sistemski herbicid z optimalno izraženim podaljšanim delovanjem. Namenjen je za zatiranje semenskih širokolistnih in ozkolistnih plevelov v ozimnih žitih po vzniku posevka. Pripravek Grodyl Plus zelo dobro zatira pomembne plevela v ozimnih žitih. Na prvem mestu naj omenimo plezajočo lakoto ali smolenec (*Galium aparine*). Ta plevel, ki je za pridelovalce žit v Sloveniji večinoma največji problem, grodyl plus odlično zatira. Poleg plezajoče lakote pa grodyl plus zelo dobro zatira tudi kamilice (*Matricaria* spp.), navadno zvezdico (*Stellaria media*), navadni plešec (*Capsella bursa-pastoris*), njivski slak (*Convolvulus arvensis*) in vrsto drugih širokolistnih plevelov. Širokolistni pleveli so najbolj občutljivi v razvojni fazi 2-6 listov. Tam, kjer so problem travni pleveli: njivski lisičji rep (*Alopecurus myosuroides*), navadni srakoperec (*apera spica-venti*), latovke (*Poa* spp.) in drugi, dosežemo najboljši učinek z zgodnjim škropljenjem, ko imajo ozkolistni pleveli največ 4 liste. Zgodnje škropljenje omogoča zelo dobro delovanje grodyla plus tudi pri temperaturah, nižjih od 5. st. C. Z uporabo pri dnevni temperaturah med 1 in 5 st. C se hitrost delovanja pripravka sicer upočasni, vendar njegova učinkovitost zaradi tega ni nič slabša. Rekli bi lahko, da z grodylom plus poškropljen plevel na more zadihati, saj vsak dvig temperature na raven, ki bi plevelu omogočila rast in razvoj, hkrati pospeši tudi delovanje grodyla plus. Z uporabo grodyla plus se zato lahko izognemo tveganju, da se med čakanjem na višje temperature poslabšajo drugi pogoji. V praksi se pač rado zgodi, da višje temperature prinesejo padavine, padavine pa razmočijo njive, ki jih je težko oskrbeti. To pa je tisto, kar potrebujemo plevel za svojo rast. Do takrat, ko se njive toliko osušijo, da posevke lahko poškropimo, pleveli, zlasti plezajoča lakota, hitro rastejo, nam uidejo in del pridelka je mnogokrat izgubljen. Če se zgodi kaj takega, je za preprečevanje nadaljnje škode seveda še vedno smiselna uporaba grodyla plus v odmerku 2 kg/ha. Glede na razvojno fazo žit lahko uporabimo grodyl plus od takrat, ko ima rastlina 3 liste, do konca razraščanja (EC 12-29). Za hektar posevka uporabimo 1,75-2,00 kilograma pripravka. Nižji odmerek uporabimo v optimalnem času, ko imajo pleveli največ 4 liste, v poznejših razvojnih fazah ali v primeru suše je potreben višji odmerek.

Grodyl plus je formuliran v obliki močljivih zrn. Vsebuje 600 g/kg izoproturona in 15 g/kg amidosulfurona. Obe aktivni snovi delujeta sistemsko in se torej z mesta vsrkanja širita v druge dele plevelov. Amidosulfuron deluje pretežno prek nadzemnih delov rastline, delno pa tudi prek korenin. Rezidualno deluje 1-3 tedne. Amidosulfuron v širokolistnih plevelih blokira delitev celic. Rast plevela in s tem nezaželeno konkuriranje posevku se zelo hitro ustavi, dokončno pa plezajoča lakota odmre najpozneje v 4-6 tednih po vsrkanju v rastlino. Izoproturon deluje prek korenin in nadzemnih delov rastline, v katerih inhibira fotosintezo. Za izoproturon občutljivi pleveli odmrejo v 2-3 tednih. Učinkovina herbicidno deluje na ozkolistne in mnogolistne kaleče in že vznikne plevelc. Rezidualni učinek izoproturona traja 2 do 3 mesece.

GRODYL PLUS ima glede na vreme pozimi in spomladi ter razvoj posevka in plevelov zelo široke možnosti uporabe.

NOV NAČIN ZATIRANJA PLEVELOV V KORUZI

Merlin je nov sistemski herbicid za koruzo, ki ga izdeluje družba Aventis CropScience iz Francije, uvoznik in zastopnik za Slovenijo pa je podjetje AgrEvo iz Ljubljane.

Merlin je pripravljen na osnovi aktivne snovi izoksafutol, ki spada v novo skupino herbicidov z imenom izoksazoli. Izoksafutol je najaktivnejši v meristemskem tkivu plevelov, zato je značilen znak njihovega propadanja bela barva listov.

Merlin se uporablja za zatiranje enoletnih širokolistnih in nekaterih ozkolistnih plevelov pred vznikom koruze in plevela, in sicer v odmerku 0,1-0,14 kg/ha. Merlin lahko nanesemo na zelene površine z običajnimi herbicidnimi škropilnicami, ki se uporabljajo v poljedelstvu. Pomembno opozorilo je, da se merlin ne sme uporabljati po vzniku koruze, ker lahko pride do razbarvanja koruznih listov. Potrebno je samo eno škropljenje listov, in sicer je najbolje škropiti ob mirnem vremenu, brez vetra in padavin. V prvih petnajstih dneh je dobrodošel rahel dež. Če zaželeno padavine padejo šele po petnajstih dneh, se merlin sicer aktivira, vendar učinkovitost zatiranja plevela ni tako velika. Tipičen znak delovanja merlina je razbarvanje listov plevela – to je odvisno od vlažnosti tal in je opazno v dveh do sedmih dneh od dneva škropljenja. Zatem plevel porjavi in se posuši.

Prednost merlina v primerjavi z drugimi talnimi herbicidi je, da je mnogo manj odvisen od vlage. Merlin je lahko na površini tal nekaj tednov, vendar se ne razgradi, če ni padavin. Aktivira se šele takrat, ko pade dež. Pomembne prednosti so še naslednje: zaradi slabe vodotopnosti se ne izpira v globlje plasti tal, na svetlobi ni razgradljiv niti hlapljiv, ne omejuje kolobarja in je enostaven za shranjevanje.

Enostavna je tudi priprava škropilne brozge – v rezervoar škropilnice nalijemo do tretjino čiste vode, v katero stresemo odmerjeno količino merlina, dolijemo vodo do vrha rezervoarja, mešamo deset minut in nato poškropimo.

a izginja z naših polj?

Rozabljena, a prehransko zelo zanimiva poljščina

Veliko je bilo že napisanega in povedanega o glavnih poljščinah, manj je znanega o dopolnilnih poljščinah oz. o tistih, ki jih lahko sejemo kot strniščni posevek. Ena med njimi, ki je pred štiridesetimi in več leti v drugi polovici poletja in jeseni pogosto pokrivala in krasila tudi pomurske njive, je bila ajda. Ajda je izginila z naših polj verjetno zaradi nestabilnih in nizkih pridelkov, ker je bila nezanimiva za pridelovalce. Po pogovorih s starejšimi pridelovalci in nekaterimi, ki še sedaj sejejo ajdo na Dolenjskem okrog Vrhtrebnjega in na avstrijskem Koroškem v okolici Beljaka in južno od Celovca, nimajo tako pogostih izpadov pridelka in so zadovoljni tudi z višino. Verjetno je iskati vzroke v tem, da je bilo pri žlahtnjenju ajde zelo malo narejenega in stare populacije slabo prenašajo bogato hranjena tla. Posledica pogostega poleganja in čezmerno oblikovane zelene mase so nizki pridelki. V revnih tleh z manj dušika ajda bolje uspeva.

Žlahtnjenje in vzdrževalna selekcija ajde sta zaradi tujeprašnosti dolgotrajni in zahtevni ter narekujejo specifične metode dela. Kljub temu in dobremu poznavanju te problematike je strokovnjakom na Biotehniški fakulteti, Oddelku za agronomijo, uspelo vzgojiti nekaj obetavnih križancev, ki še čakajo na ugodne delovne razmere in primeren trenutek do končne realizacije cilja - sorte. Rezultat žlahtniteljskega dela pa so tudi štiri priznane sorte siva, darja, darina in rana 60.

Ajda je tujeprašna rastlina, ki jo oprasujejo žuželke, predvsem čebele, z zelo kratko rastno dobo in tehnološko nezahtevna za pridelovanje, ampak zelo občutljiva za dejavnike okolja, tla, klimo. Po uporabnosti semen (kaša, moka) jo uvrščamo med žita, vendar je po botaničnih lastnostih ne moremo uvrstiti v skupino pravih žit, ker je dvokaličnica iz družine dresnovk. Videz celotne rastline, način razvejanja, oblika listov, oblika socvetij, oblika cvetov in semen ne dopuščajo, da bi jo lahko uvrstili v skupino žit. Ravno razlike v obliki cvetov so zelo pomembne in narekujejo uporabo posebnih metod žlahtnjenja.

Zakai ni zanimanja za ajdo?

Čeprav ima ajda eno najbolj harmoničnih sestav beljakovin v vsem rastlinskem svetu, spada med tiste poljščine, ki se jih seje zelo malo. Zaradi manj intenzivnega žlahtniteljskega dela ni veliko sort. Vzroke za te pojave lahko iščemo v dejstvu, da je ajda v svojih zahtevah glede podnebja zelo občutljiva. Glede gnojenja, škropljenja in tudi drugih neprijaznih posegov v naravo je manj zahtevna rastlina, ki pa lahko da kljub manjšim vlaganjem zelo kakovosten pridelek in je zaradi tega zelo primerna tudi za pridelovanje čiste hrane. Zaradi kratke rastne dobe je zelo zanimiva za pridelovanje, ker iz onesnaženega okolja naloži veliko manj škodljivih komponent kot ozimna žita.

Poleg tega pa zahteva kot tujeprašna rastlina specifično vzdrževalno selekcijo in to je tudi vzrok, zakaj se je žlahtnitelji in semenarska podjetja izogibajo in se raje posvečajo žlahtnjenju in vzdrževanju tistih poljščin, pri katerih pričakujejo hitrejša in trajnejša uspehe. Tudi tisti pridelovalci, ki so zelo tržno usmerjeni in zahtevajo od poljščin trdne, visoke vsakoletne pridelke, nad ajdo niso navdušeni. Za pridelovanje ajde povprašujejo in se zanimajo tisti, ki se ukvarjajo s pridelovanjem in prodajo zdrave, čiste hrane, in v Sloveniji je teh že nekaj, in seveda čebelarji, katerim končni cilj ni pridelek semen, ampak cvetenje in medenje. Če bi tudi nove sorte ajde medile tako, kot so nekoč populacije (lastnost, ki se med žlahtnjenjem pogosto izgublja, če na to nismo posebej pozorni), bi se verjetno pridelovanje ajde zelo povečalo, saj ajda cveti v naši geografski širini kot strniščni posevek zelo pozno in je nabiranje nektarja in cvetnega prahu za čebele družine zelo pomembno, ker je eno zadnjih pred zimo. Če je vreme naklonjeno, da med cvetenjem ni dežja, močnega vetra oz. dolgih dopoldanskih megel, je to obojestranska korist, tako za čebelarje kot pridelovalce ajde.

Ajda je v naši geografski širini zelo zanimiva kot strniščni posevek. Samo pri nas, v Avstriji in predelu Kanade se je uveljavila strniščna setev. Drugod po svetu jo sejejo kot glavni posevek maja in jo žanjejo konec avgusta oz. v začetku septembra.

Uporabnost ajde v prehrani

Ajde ter izdelke iz ajdove kaše in moke ne odlikuje samo visok odstotek beljakovin, ampak tudi dobra aminokislinska sestava. V zadnjem času pa pridobiva pomen in veljavo tudi zaradi sekundarnih metabolitov in njihove farmakološke uporabnosti, ki jih pri drugih izdelkih iz žit ne zasledimo. V Evropi in svetu se pojavlja poleg že znanih izdelkov iz ajdove kaše in moke tudi zelo veliko novih, katerim pripisujejo tudi zdravilne učinke zaradi določenih polifenolnih komponent (rutin - vitamin P; tanin - kvercetin; cianidin; hipericin in manj zaželeni komponenta fagopirin, ki lahko povzroči alergijo), ki jih vsebujejo ajdovi izdelki v veliko večji količini in boljši sestavi kot izdelki drugih žit. Nekateri farmacevtske hiše po svetu se za ekstrahiranje nekaterih sekundarnih komponent v zdravstvene namene odločajo prav za ajdo, za posamezne dele (liste, cvetove in tudi semena). Ponekod, predvsem v Nemčiji, priporočajo za zdravljenje arterioskleroze pitje čaja iz ajdovih listov in cvetov oz. uživanje tablet, ki vsebujejo rutin, ekstrahiran iz ajde. Med razlogi, da v zadnjem času zanimanje zanjo ponovno narašča, je torej najpomembnejša prehranska kakovost in možnost vključevanja v specifične diete (preobčutljivost za gluten - beljakovine, ki jih vsebujejo žita, tudi pšenica) ter pridelovanje v razmerah brez uporabe kemičnih sredstev.

Izvor ajde

Ajda izvira iz jugozahodne Kitajske. V pokrajini Junan je bila pred leti najdena divja ajda, ki je samoprašna rastlina in semena te ajde se močno osipajo z namenom, da čimprej in čimveč semen vzkali in oblikuje novo generacijo, podobno kot pleveli. Od tod se je

verjetno prek Sibirije, Rusije in Ukrajine razširila v srednjo Evropo in nato dalje proti zahodni Evropi, tudi k nam, in to mnogo pred koruzo in krompirjem.

Hranjenje semen starih slovenskih populacij ajde v genski banki

Ker se je pri nas pred leti občutno zmanjšalo pridelovanje ajde in so tuje uvožene sorte večinoma zamenjale pridelovanje domačih populacij, so te začele izginjati. Obstajala pa je še nevarnost križanja domačih populacij z novimi sortami in bi se na tak način izgubile dragocene lastnosti. Ravno zaradi nevarnosti, da bi Slovenija ostala brez tega domačega materiala, je bil pred 25 leti in več zbran genetski material - vzorci po terenu - in shranjen v primernih razmerah, da se je kalitev ohranila še do danes. Tako kot denar in tudi druge dobrine hranimo v za to primernih prostorih, bankah, trezorjih, se tudi dragoceno seme hrani v posebej prirejenih in varovanih prostorih - genskih bankah.

Ravno zaradi nevarnosti, da bi za vedno izgubili domače populacije, in tudi zato, da je na voljo čim več genskega materiala - variabilnost za uspešno žlahtniteljsko delo - je v genski banki Biotehniške fakultete, Oddeleka za agronomijo shranjenih nekaj sto vzorcev domačih in tujih populacij ter sort ajde. Trenutno je v genski banki tristo vzorcev navadne ajde, 36 vzorcev tatarske ajde, 5 vzorcev divje homostilne ajde, 57 izbranih linij žlahtniteljskega materiala, ki je bil tudi osnova žlahtnjenju domačih sort ajde, veliko obetavnih križancev pa še čaka ugodne možnosti za nadaljevanje tovrstnega dela. Vzorci semen, ki imajo 9 do 11 odstotkov vlage, so shranjeni v steklenih kozarcih ali papirnatih in plastičnih vrečkah v hladilnih omarah pri temperaturi 4 °C. Vsak vzorec je opremljen s silikagelom, ki mu je dodan indikator vlage. Po spremenjeni barvi indikatorja takoj opazimo, da je prišlo do povišane vlage v vzorcu. Tak vzorec je potrebno posušiti in ponovno shraniti, da semena ne izgubljajo kalivosti in življenjske moči.

Pri nas ožlahtnjene sorte ajde in najbolj pogosto ridelovane

Nove sorte ajde v Sloveniji so nastale s selekcijo, s pozitivno izbiro najboljših rastlin ali negativno izbiro netipičnih rastlin iz domačih populacij ali s križanjem visokorodnih tujih sort, pogosto ruskih, z domačimi populacijami. Rezultat tega dela so štiri diploidne sorte.

Sorta siva, potrjena leta 1984, je nastala z odbiro oz. selekcijo nezaželenih rastlin iz domačih populacij sive ajde na Dolenjskem. V postopku žlahtnjenja so bile izločene netipične rastline z visoko zverženo rastjo, ki so bile podvržene poleganju. V končni fazi žlahtnjenja pa se je z odbiro determiniranih rastlin doseglo zelo podobne rastline po obliki rasti. Determinatna oz. končna rast je genetsko determinirana lastnost in rastlina sama konča rast, čeprav ima na voljo ugodne možnosti za rast. Determinantne rastline so nižje in tako odpornije za poleganje, kljub višjim odmerkom dušika v manj ugodnih vremenskih razmerah. Ker imajo rastline genetsko determiniran konec rasti, manj pocvita in semena enakomerno dozorevajo, kar zelo ugodno vpliva na spravilo posevka. Semena sive so srednje velika, dobro napolnjena, luska je nežna, svetlo sive (srebrnkaste) barve, pogosto z manjšimi temnimi prižami. Siva daje največje pridelke do 1500 kg/ha, v naših poskusih na Dolenjskem pa tudi do 2000 kg/ha. Z gostoto setve lahko uravnavamo razraščanje, če je posevek relativno redek, se dobro razrašča, kar lahko pozitivno ali negativno vpliva na količino pridelka, absolutno teži semen. Slabše je odporna proti suši in visoki temperaturi ob polnjenju semen z asimilati. V takih vremenskih razmerah lahko veliko semen abortira ali ostanejo prazna - gluha. Cveti belo, včasih je opazen rahlo rožnat odtенок.

Darja, potrjena leta 1988, je nastala s križanjem izbrank domače črne ajde in visokorodnih ajd ruskega izvora. Je nekoliko odpornejša proti suši in visokim temperaturam, je nedeterminantne oblike rasti in zato nekoliko višja od sive, vendar odporna proti poleganju. V neugodnih vremenskih razmerah je sposobna boljše napolniti semena kot siva. Semena so nekoliko večja kot pri sivi, svetleče temno rjave barve. Cveti belo.

Darina je bila potrjena sorta v letu 1995. Nastala je z izbiro determiniranih rastlin iz sorte darja. Zaradi determinantne oblike rasti je nižja od darje in odpornejša proti poleganju tudi pri večjih odmerkih dušika. Po vseh drugih lastnostih je zelo podobna darji.

Rana 60 je bila potrjena sorta v letu 1995. Nastala je s križanjem izbranih domačih populacij črnih ajd in z odbrankami iz sorte darja. Odlikuje se po ranosti, približno 5 do 7 dni prej kot pri prej opisanih sortah se pojavijo prva temna semena kot eno od meril ranosti. Zaradi krajše rastne dobe je primernejša za pridelovanje na področjih, kjer so jesenske slane omejujoč faktor pri dozorevanju semen (Gorenjska in Koroška).

Poleg sive in darje, darina in rana 60 še nista uveljavljeni med pridelovalci, se pri nas pridelujejo še tetraploidni (štirje kompleti kromosomov oz. dednih informacij) bednja 4n in v novejšem času redkeje emka ter domače populacije sive dolenjske in črne ajde.

Bednja 4n je stara sorta, ki je bila na Hrvaškem izbrana iz tetraploidnih ajd ruskega izvora. Ima nekoliko večja, a slabše napolnjena temna semena od prej opisanih diploidnih sort, nekoliko daljšo rastno dobo kot diploidne sorte, je odpornejša proti suši in visokim temperaturam, ima večje ovalne cvetne liste in rahlo valovite robove listov, kar je značilnost tetraploidnih sort.

Emka je tetraploidna poljska sorta, ki se je pred leti pojavljala tudi na naših poljih, vendar je že nekaj let ne zasledimo. V podnebnih razmerah, kjer dajejo diploidne sorte oz. populacije manjše pridelke, lahko doseže pridelek tudi do 2000 kg/ha, ker je nagnjena k pocvitanju, pa semena ne dozorevajo enakomerno.

Zelo pogosto se sejejo pri nas v hribovitih predelih Dolenjske populacije ajd pod skupnim imenom siva dolenjska ajda. Vse te populacije imajo nedeterminantno obliko rasti, v posevku je mogoče najti določen odstotek determiniranih rastlin in siva semena z najrazličnejšimi odtenki sive barve. Heterogenost se kaže tudi v barvi cvetov in obliki rasti.

Črna ajda je skupno ime za populacije ajd, katerih pridelovanje je bilo razširjeno na Koroškem in Gorenjskem. Semena so nekoliko večja od sivih populacij, običajno rjava do temno rjava, rastline z belimi cvetovi so zelo redke, pogostejše so z rahlim roza odtenkom oz. izrazitimi roza cvetovi. Populacije črnih ajd so nekoliko manj rodovitne kot populacije sivih dolenjskih ajd.

Po do sedaj znanih literarnih podatkih še ni novih sort ajde, ki bi bile izključno rezultat dela z biotehnološkimi metodami v laboratorijskih razmerah. Zaradi vedno hitrejšega razvoja teh tehnik in izrednega prilaganja posebnostim rastlinskih vrst verjetno ni daleč čas, ko bo na voljo več novih sort, tudi pri tistih rastlinskih vrstah, pri katerih zahteva klasično žlahtnjenje zahtevnejše daljše obdobje dela za dosego cilja, in ajda pri tem ne more biti izjema.

DR. ZLATA LUTHAR ■

Priporočeni koruzni hibridi za Pomurje v letu 2000

Koruzi je poljščina, ki se v zadnjem času vedno bolj uveljavlja kot hrana za živali, in upajmo, da bo postala pomembnejša tudi za prehrano človeka. Je poljščina, pri kateri je bil dosežen velik napredek, katerega posledica je tudi izredno številan sortiment za leto 2000.

Na podlagi večletnih rezultatov ugotavljamo gospodarske lastnosti koruznih hibridov, med katerimi so najpomembnejše višina, kakovost in stabilnost pridelka, dolžina rastne dobe, odpornost proti lomu in poleganju rastlin, odpornost proti najbolj pogostim boleznim in škodljivcem ter proti različnim stresom med rastjo in razvojem koruze. Pri oceni primernosti hibridov se upoštevajo rezultati predstavitvenih poskusov, ki jih izvaja Kmetijska svetovalna služba pri različnih kmetovalcih po vsej Sloveniji, in rezultati natančnih mikroposkusov. Izbor koruze za letošnje leto je kar obsežen, in sicer je to tudi posledica izredno velikih razlik v talnih in podnebnih razmerah širom po Sloveniji.

PRIPOROČENI KORUZNI HIBRIDI ZA SLOVENIJO V LETU 2000

Hibrid	Zrelostni razred	Tip zrna	Hibrid	Zrelostni razred	Tip zrna
IMPACT	220	PT	ZP 150	230	PZ
AURA	220	PT	DK 196	240	PZ
ELITA	210	PT	DK 210	240	PT
MATILDA	230	PT	ACHAT	260	PT
ALJAŽ	230	Z	BC 202	270	PZ
BANGUY	260	PT	PR38F26		
BAHIA	260	PT	(ADELFIA)	280	PT
LG 22.44	260	PT	LEA		
LOTUS	270	PT	(BC 2752)	280	PT
FANION	280	PT	PR39K38		
CESAR	280	PT	(VALUTA)	290	Z
GALICE	290	PT	JUNIOR		
HELGA	290	Z	(CT 7301)	295	PT
MONESSA	295	Z	ARNOYA	300	Z
CLARICA	315	Z	NAIROBI	305	Z
DK 300	320	PT	PACTOL	310	PT
LG 23.06	320	Z	NOTOA	320	PT
MONALISA	325	Z	PR38F70		
LEON	340	Z	(BENICIA)	330	PT
RAISSA	350	Z	ANJOU 292	330	Z
NANDOU	375	Z	SK 240573	330	Z
BC 3786	380	Z	CGS 5312		
PESO	380	Z	(CANADA)	330	Z
STIRA	390	Z	LAUREAT	330	Z
FURIO	390	Z	QUEEN	330	PT
DANELLA	400	Z	DK 312	340	Z
PR37MB1	400	Z	GREGOR	345	Z
PRIMOŽ	405	Z	A 44523	360	Z
EVELINA	410	Z	SZE TC 361	370	Z
BC 462	410	PT	ALIDONA	420	Z
DK 493	430	Z	LOUISIANA	430	Z
MATEA	440	Z			
STEFANIA	440	Z			
BC 408 B	450	Z			
JUMBO 48	480	Z			

Glede na tako številčen priporočen sortiment in hibride, ki jih upajmo, se resnično lahko zgodi, da kmetovalec ne ve več, za kateri hibrid bi se odločil. Vsi koruzni hibridi so dobri in dajo visoke pridelke, vendar je treba pri tem marsikaj upoštevati. Predvsem morate natančno vedeti, zakaj boste koruzo uporabljali. Ni vseeno, ali jo boste pridelovali za zrnje ali boste silirali celo rastlino ali le zrnje. Vedeti je treba, da imajo ob pridelovanju za zrnje poltrdinke prednost, saj je njihovo zrnje kakovostnejše. Treba je tudi poznati zemljišče, na katerem boste posejali koruzo. Na lahkkih tleh, kjer lahko pride do močnih suš, še posebno, če so dolga in suha poletja, je potrebno posegati po ranejših zrelostnih razredih, da koruzna rastlina uide suši. Če imate mokra tla, se pravi, da voda velikokrat stoji, je treba posegati po hibridih, ki so odpornejši proti boleznim, predvsem fuzariozam. Če se odločite, da boste koruzo posejali še po ljuljki, morate poseči po najranejših hibridih, da še lahko zrastejo in dozorejo. Ker nikoli vnaprej ne vemo, kakšno leto oziroma jesen bomo imeli, svetujemo, da posegate po ranejših hibridih, ki bodo v vsakem primeru dozoreli in ob spravilu ne boste imeli problemov z vlažnostjo zrnja. Tudi ko sami preizkušate nove hibride, naredite to na manjših površinah in hibrida, s katerim ste zadovoljni, ne menjavajte vsega naenkrat.

In morda za konec še opozorilo. Nikar ne sejte svojega doma pridelanega semena koruze, ker vas bo hudo razočaralo. Koruzi je hibrid, pri katerem sta potrebna vzdrževalna selekcija in križanje očetove in matrine linije, česar pa s hibridi, ki so na tržišču, ne morete narediti.

Preden koruzo posejete, morda še nasvet! Če imate probleme s strunami, jih morate obvezno uničiti, kajti drugače bodo vašo koruzo pojedle.

METKA BARBARIČ, UNIV. DIPL. INŽ. AGR.
KMETIJSKA SVETOVALNA SLUŽBA

REPUBLIKA
SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Dunajska 56, 58, 1000 Ljubljana, Slovenija
telefon 061 178 90 00, telefaks 061 178 90 21

URADNO OBVESTILO

Navodila za volitve v svet Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije in obrazci za vložitev kandidatur so volilnim upravičencem na voljo pri območnih enotah Kmetijske svetovalne službe, na občinskih upravah ter pri območnih volilnih komisijah. Navodila in obrazci so objavljeni tudi v Kmečkem glasu št. 9, ki je izšel 1. marca 2000. Od vključno ponedeljka, 6. marca 2000, je na vseh občinskih upravah in območnih volilnih komisijah mogoč tudi vpogled v volilne imenike.

Predlagatelji iz prve volilne skupine lahko vložijo volilne liste kandidatov za svet zbornice na Republiško volilno komisijo s sedežem na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS najkasneje do 15. marca 2000 do 19.00.

Dodatne informacije: državni podsekretar Ervin Kuhar po telefonu na brezplačni številki 080 10 12 vsak ponedeljek od 10.00 do 12.00 in na območnih enotah Kmetijske svetovalne službe.

Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

SEMENARNA Ljubljana d.d.

Z vami v vrtu

Narava se prebujala, SEMENARNA Ljubljana d.d. pa vas vabi v prodajalne in vrtnice centre KALIA širom po Sloveniji. Tu boste našli vse, kar potrebujete za ureditev in vzdrževanje vašega zelenjavnega, okrasnega in sadnega vrta. Za kakovosten zdrav in obilen pridelek zelenjave, ter cvetlični okras vrta in doma, vam ponujamo širok izbor semen, ki jih boste našli v novih malih semenskih vrečkah in že poznanih vrečkah Valentín. Poleg zelenjave in cvetlic, naj bodo v vsakem vrtu tudi dišavnice, ki vplivajo na boljši okus in rast vrtnin ter jih varujejo pred boleznimi in škodljivci. Prav tako je v vrtu koristna tudi marsikatera cvetlica.

Že lani smo vam v izboru semen pripravili nekatere **NOVOSTI:** v vrečkah Valentín potkajte rukolo - vrtnino, ki tudi pri nas postaja vse bolj priljubljena, saj s svojim nekoliko ostrim okusom prijetno popestri različne morske jedi in solate, katalonski radlč, katerega liste lahko kuhate kot samostojno jed ali pa jih uporabite v solati, in okrogli parlički korenček, ki poleg zdravja in okusnosti, še krasi mizo. Letos vam Valentín ponuja še bučke 'elite F1', jajčevci 'domači srednje dolgi', brokoli 'corvet', peteršilj 'moonskrause' in številna druga semena vrtnin, cvetlic in začimbnic.

NOVE MALE VREČKE S SEMENI: poleg nove embalaže boste opazili še nekaj »novih« semenskih vrečk: solato 'leda' - krhkolasto solato z rumeno zelenimi glavčami, ki dobro prenaša vročino in gre pozno v cvet, cvetačo 'fremont F1' z belimi kompaktnimi rožami in motovilce 'Elčar', slovensko avtohtono sorto, ki odlično prezimi in ima ovalne, temno zelene liste z rahlo navzgor zavrtanim listnim robom, gladke in polnega okusa.

V vrtu seveda ne smemo pozabiti na cvetlice. Mnoge so koristne, kot je ognjič (*Callendula officinalis*), ki odganja polže in talne škodljivce, kapucinka (*Tropaeolum majus*), ki varuje rastline pred ušmi in žametnica (*Tagetes sp.*), ki odganja ogorčice.

V SEMENARNI Ljubljana d.d. smo poskrbeli za vse, ki sadike vrtnin ne želite vzgajati sami ali za to nimate primernih pogojev. Zdrave in krepke sadike zelenjave so v šotnih lončkih in zaradi dobro razvite koreninske grude ob presajanju ne doživijo šoka. Pri nas pa boste našli tudi sadike enoletnic, balkonskih cvetlic in začimbnic. Spomladi in jeseni so police in stojala v naših prodajalnah polni okrasnih čebulic, ki bodo cvetele spomladi in poleti in prav gotovo bo katera všeč tudi vam. Ne pozabite na sadike vrtnic, trajnic, okrasnega drevja in grmičevja. Našli jih boste v vrtnih centrih KALIA, poleg njih pa še veliko izbiro sadik sadnih rastlin.

Med pripomočke v vrtu sodi tudi orodje KALIA (lopate, grablje, motike, strgala za plevel ...) in v začetku pomladi, ko nas rade presenetijo nizke temperature, agrokoprena KALIA za prekrivanje gredic.

Ker si vrtnarjenja prav gotovo ne moremo predstavljati brez kakovostne zemlje, gnojil, kote in sredstev za varstvo rastlin, smo poskrbeli tudi za to. Pridite in izberite!

Za lepšo in prijetnejšo pomlad!

Pregledovanje naprav za škropljenja

Najmanj na tri leta

Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin - 26. 08. 1999: Imetniki morajo za naprave, ki se uporabljajo, na svoje stroške redno pridobivati znak o pregledu (vsaka tri leta oziroma vsako leto), prav tako si morajo pridobivati znak o pregledu za naprave, ki so se že uporabljale pred uveljavitvijo tega zakona.

- imetniki certificiranega tipa naprav lahko uporabljajo te naprave, ki imajo znak o rednem pregledu;

- naprave (škropilnice, pršilniki, megilniki) morajo biti pregledane vsaka tri leta;

- naprave, s katerimi se izvajajo storitveni ukrepi varstva rastlin, morajo biti pregledane vsako leto;

- če se pri pregledu ugotovijo pomanjkljivosti, pooblaščen organizacija naloži imetniku naprave, da poskrbi za njihovo odpravo, če imetnik naprave v določenem roku ne odpravi pomanjkljivosti, se naprava ne označi z znakom o pregledu;

- pooblaščen organizacije vodijo register certificiranih naprav;

- za ohranjanje kakovosti naprave in osnovnih zahtev glede kakovostnega in varnega nanosa škropiva je treba naprave, ki se že uporabljajo, redno pregledovati in po potrebi tudi servisirati;

- za te naprave je obvezen pregled, pregledovale jih bodo pooblaščen organizacije (Srednja kmetijska šola Rakičan, Lendavska ulica 3, Murska Sobota; Habitus, d. o. o., Lukavci 47, Križevci pri Ljutomeru, pooblaščen organizaciji v Pomurju), ki jih imenuje minister; pregled bo treba opravljati vsaka tri leta, če pa se z njimi izvajajo ukrepi zdravstvenega varstva drugim, pa vsako leto; naprave, ki bodo uspešno prestale pregled, bodo pridobile znak o pregledu.

Vsi pregledi naprav potekajo po terenu pa tudi v prostih pooblaščenih organizacij.

Potrebno je poudariti, da morajo imetniki naprav za redni pregled pripeljati temeljito očiščene, brezhibno delujoče naprave s pripadajočo opremo. Rezervoar naprave mora biti napolnjen s čisto vodo najmanj do polovice.

Navsezadnje so za nespoštovanje določil predvidene kazni, od 100.000 SIT naprej, in sicer v primeru, če uporabljate napravo brez veljavne znaka o rednem pregledu.

METKA BARBARIČ, UNIV. DIPL. INŽ. AGR. KMETIJSKA SVETOVALNA SLUŽBA ■

Ali so še možnosti za pravilno kolobarjenje na njivah v Pomurju?

Kolobar zagotavlja višje in kakovostne pridelke

V Pomurju smo v zadnjih letih priča vedno večjemu neupoštevanju osnovnih načel kolobarjenja oziroma vrstenja poljščin. Delno sta za to kriva predvsem neurejen trg v kmetijstvu in enostransko spodbujanje pridelovanja nekaterih poljščin, pri katerih je zagotovljen odkup. Tako se v zadnjih letih ponavlja setev pšenice na istih njivah, še alarmantnejše pa so ponovljene setve sladkorne pese. Do tega prihaja predvsem zaradi naslednjih vzrokov:

- zmanjšanje staleža živine ali popolna opustitev vseh oblik živinoreje in s tem posledično zmanjšanje oziroma prenehanje pridelovanja krmnih žit in drugih krmnih rastlin,

- nekontroliran uvoz koruze in drugih krmnih žit po dampniških cenah iz držav CEFTA in iz Evropske unije,

- enostranske spodbude za gojenje nekaterih poljščin, za katere v Evropski uniji, v katero hočemo, sploh ni spodbud za pridelovanje, ampak je njihovo pridelovanje omejeno s kvotami (sladkorna pesa, semenski krompir),

- drugi agrarnoekonomski in agrarnopolitični vzroki.

Ob pridelovanju poljščin v kolobarju so pridelki ponavadi višji in kakovostnejši. Prav tako se zmanjša napad bolezni, škodljivcev in plevelov in zaradi tega lahko zmanjšamo porabo fitofarmacevtskih sredstev ter na ta način pocenimo proizvodnjo. S pridelovanjem zrnatih stročnic in detelj lahko zmanjšamo količino potrebnih dušikovih gnojil (50-100 kg dušika na hektar). Koševine na njivah pa povečujejo tudi količino humusa v tleh, ki zelo pozitivno vpliva na strukturo tal in njeno obstojnost. Velik delež okopavin v kolobarju in premalo gnojenja z organsko snovjo pa lahko dejansko povzročita močno zmanjšanje humusa v tleh. Mineralizacija humusa pod okopavinami je enkrat do dvakrat večja od mineralizacije humusa pod žiti. V tabeli 1 je za večino najpogostejših poljščin prikazano, kateri so njihovi najboljši predposevki oziroma poljščine, ki si ne smejo slediti v kolobarju. Neugodno vrstenje poljščin lahko omilimo s pridelovanjem različnih dosevkov, ki jih lahko uporabimo za krmo ali podor.

Možnosti za pravilni kolobar na obratih v Pomurju se spreminjajo zlasti z usmerjenostjo obrata pa tudi s talnimi in reliefnimi razmerami. Obrate bi lahko glede možnosti kolobarjenja razdelili na:

- čiste poljedelske,
- govedorejske,
- prašičerejske
- ter na obrate z govedorejo in prašičerejo.

Glede na trenutne razmere v pomurskem kmetijstvu so s kolobarjem najbolj omejene čiste poljedelske kmetije. Večina teh kmetij je mešanih oziroma dopolnilnih. Tem kmetijam v ravninskem delu Pomurja sta v sedanjem času ostali zanimivi dve poljščini, sladkorna pesa in ozimna pšenica. Dvopolje pšenica - sladkorna pesa kratkoročno gledano ni problematično, vendar se v obeh poljščinah iz leta v leto poslabšuje zdravstveno stanje obeh posevkov zaradi prepogostega vračanja na isto njivo. Ti problemi nastopijo prej predvsem pri sladkorni pesi, v kateri se začnejo močno širiti bolezni trohnjenja in propadanja korenov. Le-teh trenutno še ne moremo zatirati drugače kakor s pravilnim kolobarjem. Največja pozornost pa velja pojavi rizomanije, ki lahko za vrsto let prepreči pridelovanje pese. Tem obratom lahko v trenutnih tržnih razmerah priporočamo le kolobar: ozimna pšenica - ozimna pšenica - sladkorna pesa. Pri tem pa naj med obema setvama gojijo različne strniščne dosevke za podor. Za to so najbolj primere predvsem oljna redkev, bela gorjušica in facelija. Če bi se ponovno vzpostavil trg koruze za zrnje in drugih krmnih žit, bi lahko tudi ti obrati vzpostavili pravilni kolobar.

Na boljšem so kmetije, ki se ukvarjajo z živinorejo. Večina teh kmetij dobro kolobarji. Delno lahko na nekaterih obratih najdemo prevelik delež

koruze v setveni strukturi, in to predvsem na tistih, ki ne potrebujejo slame. Dostikrat se na teh obratih zgodi, da so zaradi dolgoletne monokulture pridelki koruze tako nizki, da so na ravni ozimnih žit. Rad bi pa opozoril na nekaj možnosti v teh kolobarjih, s katerimi bi lahko povečali pridelke vseh poljščin v kolobarju.

Predvsem po poznem spravilu sladkorne pese oziroma koruze za zrnje se izogibajmo setvi ozimne pšenice. V takih primerih spomladi rajši sejte predvsem oves in za njim pšenico. Tako bomo dobili enakovredno višino pridelka zrnja. Z novejšimi sortami ovsa lahko dosežemo približno 5 t zrnja na hektar, česar s prepozno setvijo pšenice ponavadi ne moremo doseči pa tudi finančna vlaganja so nižja. Primer takega petletnega kolobarja za obrate z govedorejo in prašičerejo bi bil:

- kuruza za zrnje - oves - ozimna pšenica (prezimni dosevek) - silažna kuruza - ozimni ječmen ali tritikala (dosevek).

Na čistih prašičerejskih obratih bi ta kolobar lahko modificirali na naslednji način:

- kuruza za zrnje - oves - ozimna pšenica - kuruza za zrnje (rani hibrid) - tritikala (dosevek).

Na obratih z zadostno površino njiv pa bi morali spodbujati pridelovanje zrnatih stročnic. Za to bi bil primeren predvsem grah za zrnje. Vendar pa se je zaradi pomanjkljivega sortimenta in nerazumljivo visoke cene semena širjenje te poljščine ustavilo. Kolobarji z graham bi lahko bili naslednji: kuruza za zrnje - grah - ozimna pšenica - ozimni ječmen;

- kuruza za zrnje - grah - ozimna pšenica - sladkorna pesa;

- in drugi.

Če bi zopet začeli sejati oljno ogrščico, bi bila lahko pestrost kolobarja še večja. Tudi redno vključevanje dosevkov v kolobar ugodno vpliva na godnost tal in druge gospodarske lastnosti zemljišč. Neposejana in neobdelana strnišča so največje leglo plevelov in talnih škodljivcev. Na neobdelanih in neposejanih strniščih izgubimo tudi veliko vode, ki je pri nas dostikrat omejitveni dejavnik poljedelske proizvodnje. Gospodarji morate biti sami sposobni sestaviti kolobar za svoj obrat glede na trenutne tržne možnosti in stalež živine. Pri tem si lahko pomagamo z že prej omenjeno tabelo.

Pravilni kolobar veliko prispeva k ohranjanju rodovitnosti tal in tal kot naravnega vira, saj že stari pregovor pravi, da zemlje nisi podedoval od svojega očeta, ampak od svojega sina.

IGOR ŠANTAVEC, DIPL. INŽ. ARG. ■

Tabela 1 Možnosti vrstenja poljščin

		NASLEDNJI POSEVEK																	
		Ozimna pšenica	Jara pšenica	Rž	Ozimni ječmen	Jar ječmen	Oves	Tritikala	Kuruza	Silažna kuruza	Oljna ogrščica	Sončnica	Buča	Soja	Grah	Bob	Krompir	Pesa	Detelje in TDM
	Ozimna pšenica	N _B	N _B	M _P	M _P	M _B	M	M _P	M	M	U	M	M	M	M	M	M	M	M
	Jara pšenica	N _B	N _B	M	M	M	M	M	M	M	U	M	M	M	M	M	M	M	M
	Rž	M _P	M	S	M _P	M	N	M _P	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M
	Ozimni ječmen	N _B	N _B	M _P	N _B	N _B	M	M	M	M	U	M	M	M	M	M	M	M	M
P	Jar ječmen	N _B	N _B	M	N _B	N _B	N _B	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M
R	Oves	U	M	N	M	M	N	M	N	N	M	M	M	M	M	M	M _N	M	M
E	Tritikala	M _P	M	M _P	M _P	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M
D	Kuruza	M _Č	M	M _Č	M _Č	M	M	M _Č	M	M	N	M	M _H	M	M	M	M	M _N	M
P	Silažna kuruza	M	M	M	M	M	M	M	M	M	N	M	M _H	M	M	M	M	M _N	M
O	Oljna ogrščica	U	M	U	U	M	M	U	M _N	M _N	N ₄	N ₄	M	M	M	M	M	N	N
S	Sončnica	U	M	M _Č	M _Č	M	M	M	M	M	N ₄	N ₄	M	N	M	M	M	M	N ₃₋₄
E	Buča	U	M	U	M	M	M	U	M	M	N	M	N	M	M	M	M	M	M
V	Soja	U	M _I	M _Č	M _Č	M _I	M _I	M _U	M _I	M _I	N	N	M	N ₄	N ₄	N ₄	M _I	M _I	N ₃₋₄
E	Grah	U	M _I	U	U	M _I	M _I	U	M _I	M _I	U	M _I	M _I	N ₄	N ₄	N ₄	M _I	M _I	N ₃₋₄
K	Bob	U	M _I	U	U	M _I	M _I	U	M _I	M _I	U	M _I	M _I	N ₄	N ₄	N ₄	M _I	M _I	N ₃₋₄
	Krompir	U	M	U	M _N	M _U	M	U	M	M	M _Č	M	M	M	M	M	N	N	M
	Pesa	M _I	M _I	M _Č	M _Č	M	M	M _Č	M	M	N ₂	M	M	M	M	M	N	N	M
	Detelje in TDM	M*	U	M*	M*	U	M	M*	U	U	N	N	U	N	N	N	U	N	N

LEGENDA: N_B - neugodno zaradi bolezni; M_P - možno, vendar je lahko predposevek plevel, neugodno pri semenskih posevkih; M_B - možno, vendar ponavadi večji napad bolezni; M - možno; U - ugodno; S - prenaša samo sebe; N - ni možno; M_U - možno, do ugodno; M_Č - možno, vendar le, če pospravimo predposevek dovolj zgodaj; M_N - možno, buče slabo prenašajo nekatere herbicide, ki jih uporabljamo v koruzi; M_N - možno, vendar ne najbolj primerno; N₄ - poljščini lahko prideta na isto njivo po preteku let, ki so napisane v indeksu; M_I - možno, vendar nevarnost izpiranja dušika; M* - možno, vendar nevarnost poleganja zaradi nekontrolirane mineralizacije dušika, zapleveljenosti s travnimi plevli in problematična predsetvena priprava njive

Z gotovostjo lahko trdimo, da se je vinogradniška pridelava v zadnjih desetih najbolj približala takí pridelavi, ki najbolj stremi k ohranjanju naravnih vrednot. Čeprav je vinska trta monokultura, ki na določenih območjih že stoletja krasí krajino, je nam vinogradnikom z raznovrstnimi ukrepi in zmanjšanjem uporabe sredstev za varstvo rastlin, predvsem tistih, ki uničujejo naravne sovražnike škodljivcev, uspelo ohraniti pestrost rastlinstva in živalstva v naših vinogradih. S tem smo ohranili temelje preživetja na obstoječih zemljiščih tudi našim zanamcem. V nadaljevanju si bomo razjasnili osnovne smernice tako imenovane integrirane pridelave grozdja in vina, ki se v večini vinogradov pri nas že izvajajo, vendar še niso uradno v veljavi. Vinogradniki z območja Goriškega smo na podlagi informativnega predavanja konec januarja 2000 oblikovali skupino vinogradnikov, ki se bo v prehodnem obdobju dveh let dodatno izobraževala, predvsem pa oskrbo svojih vinogradov približala okoljevarstvenim kriterijem. Država bo takšno nadzorovano pridelavo tudi subvencionirala. Predlaga se, da je minimalna površina vinograda vsaj 30 arov vinograda. Pogoj pa je, da se mora vinogradnik z vsemi svojimi površinami vključiti v to vrsto pridelave.

Gnojenje

Vemo, da je vinska trta minimalni porabnik hranil in da odnese s pridelkom le zanemarljive količine hranil, kar vinogradniki težko dojamemo. Gnojenje se lahko izvede le na osnovi talnih analiz in pričakovanega pridelka ter bujnosti vinograda. Posebej spomo je gnojenje z dušikovimi gnojili. Tako lahko maksimalno letno dognojimo z do 50 kg čistega dušika na ha in v nerodnih vinogradih z do 30 kg čistega dušika na hektar (pribl. 100 kg gnojila KAN). O tem odločajo bujnost vinograda, sorta in vsebnost organske snovi v tleh. Z dušikom gnojimo v prvi polovici maja, ko je dotžina mladik 10–15 cm, vendar res samo pri srednji in slabi bujnosti trsov. Hitrejšo dostopnost in potrebo po dušiku reguliramo tudi s podrahljanjem od konca aprila do začetka maja. To opravimo s specialnimi podrahljalniki za tla s trajno ozelenitvijo, ki ne smejo privzdigniti travne ruše. S tem sbodbudimo mineralizacijo organske snovi. Tudi mulčenje v fazi aktivne rasti vinske trte, vse do razvoja jagod do

Oskrba listne površine

Pravočasno in strokovno opravljena zelena dela dobivajo v integrirani pridelavi grozdja še večjo veljavo. Z zelenimi deli reguliramo razmerje med listno površino in pridelkom, vplivamo na zmanjšanje bujnosti, manjšo gostoto in s tem večjo zračnost v notranjosti trsa. Vse to vpliva na izboljšanje učinkovitosti dovoljenih sredstev za varstvo rastlin in manjšo možnost za pojav bolezni, predvsem oidija, črne pegavosti in gnilobe. Vsaka mladika naj najde med žicami na opori svoje mesto, da listna masa maksimalno izkoristi sončno osvetlitev. Število vseh mladik med žicami v integrirani pridelavi grozdja naj bi se gibalo od 15 do 20 rastlin na tekoči meter. Vse mladike naj bi razvile v povprečju tudi od 12 do 14 listov na mladiko, ne da bi se povesele prek zadnjega para žice, to pomeni višino zelene listne stene od 1,2 do 1,4 metra. Poglejmo praktičen primer in predpostavimo, da smo trto obremenili z dvema šparonoma s po 8 očesi: iz očes teoretično odžene 16 mladik in na vsaki so dva do trije grozdi, kar pri klon-skih selekcijah ni problem. Več kot 32 grozdov pri sortah z malimi grozdi pomeni že pridelek 3–3,5 kg na trs, to je v povprečju s 4000 trtami

Integrirana pridelava grozdja in vina

Sedanjsost in prihodnost

velikosti graha, naj bi bilo v krajših presledkih, seveda odvisno od vremenskem razmer, predvsem vlage, avgusta in septembra pa mulčimo z večjim presledkom, saj trta prav takrat ne potrebuje dušika, ki bi lahko povzročil pokanje jagod in s tem gnilobo, zato mora ta sproščajoči dušik skrbeti za trajno ozelenitev. Osnovno gnojenje s fosforjem in kalijem do srednje založenosti mora biti opravljeno že ob založnem gnojenju, kasneje se gnoji le toliko, da nadomestimo iznos hranil s pridelkom, saj organska masa (listje, rozge, tropine) ostane oziroma se kompostirana ponovno vrača v vinograd. Iz vinograda odstranjujemo edino rozge, ki jih je napadla črna pegavost (bele rozge). Tako bi bilo potrebno pri srednji založenosti tal (13–25 mg/100 g tal P2O5 in 20–30 mg/100 g tal K2O) gnojiti le z 10 kg čistega fosforja (P2O5) in 20 kg čistega kalija (K2O) na hektar, da nadomestimo izgubo hranil s pridelkom. O gnojenju se mora voditi evidenca, vsaka štiri leta pa je potrebno analizirati zemljo, da dokažemo, da je bilo gnojeno le na podlagi odvzema hranil s pridelkom. Mineralna gnojila je seveda zaželeno nadomestiti z organskimi, vendar moramo tudi tu vedeti za vsebnost mineralnih komponent v organskem gnojilu, predvsem pa je pomembna neoporečnost teh gnojil (prepovedan je vnos odpadkov iz čistilnih naprav ali kompostov iz teh odpadkov). Listno gnojenje s foliarnimi gnojili je lahko le dopolnilo, in to predvsem pri pojavu kloroz ali v sušnem obdobju.

Oskrba tal

Bistvo oskrbe tal po smernicah je, da smejo biti tla čisto obdelana le za kratek čas, in to le ob suši in po možnosti v vsaki drugi vrsti. Medvrstni prostor naj bi bil vse leto ozelenjen ali pokrit z organsko snovjo. Za zastirko lahko uporabimo tudi slamo, ki jo raztrosimo v medvrstni prostor v količini 5–10 ton na ha. Slama se mora dobro razporediti in se še posebej priporoča na lahkih tleh in pri pomanjkanju vode. Po dveh do treh letih površinsko plast vdelamo v tla in na novo zastremo. Za boljše mikrobiološko razgradnjo slame moramo za 100 kg slame dodatno pognojiti s približno 4 kg dušičnega gnojila KAN.

Kratkotrajno ozelenitev izvajamo takrat, ko je oskrba tal z vodo nezadostna in v mladih vinogradih, da povečamo vsebnost organske snovi vsaj na 1,5–2 %, da dosežemo minimalne pogoje za trajno ozelenitev. Kratkotrajna zatiranje v kombinaciji s trajno ozelenitvijo ali obdelavo lahko poteka izmenično v vsaki drugi vrsti. Pri trajni ozelenitvi pa je najpomembnejša čim večja pestrost rastlin. Trajno ozelenitev opravimo aprila, ko so tla še primerno vlažna. Setvene mešanice so prilagojene tipu tal. Najbolj univerzalna naj bi bila mešanica, sestavljena iz 20 % trepžne ljuljke, 40 % rdeče blinice, 30 % travniške latovke, 5 % bele šopulje in 5 % bele detelje. Izhajamo iz skupne količine 50 kg semena na hektar. Odšteti si moramo površino, in sicer pas, v vsaki vrsti širok 50 cm, ki ga ne ozelenimo.

Prepovedana sta vsakršno sežiganje trave in uporaba herbicidov na celotni površini vinograda. Prostor med trsi vzdržujemo z mehanično obdelavo tal ali s košnjo. Mogoče pa je tudi enkrat letno uporabiti kontaktni ali sistemski herbicid, še posebej, če imamo opravka s trdovratnimi pleveli. Dovoljeni so herbicidi na podlagi aktivnih snovi glifosfat in glufisinat. Herbicidni pas ne sme biti širši od 20 % medvrstne razdalje. Tako je na primer ta pas pri medvrstni razdalji 2,5 m le do 25 cm z vsake strani vrste. Medtrstni prostor lahko tudi prekrijemo z drevesno skorjo, ki mora biti naložena do 5 cm debelo. Maksimalna velikost ostankov je do 8 cm. Skorja ima tudi herbicidni učinek. V ozek pas medtrsnega prostora pa je mogoče tudi zasejati, ko je vinograd že v rodnosti, belo deteljo, ki zaradi nizke rasti ni konkurenčna vinski trti.

na ha 14 ton pridelka. Naši trenutni povprečni pridelki pa so od 7 do 10 ton na hektar. Izpad pridelka je predvsem zaradi neenotnih trsov in določenega števila »hiravih« trt in s tem praznih mest v vinogradu, kar se kaže v dodatni obremenitvi sosednjih trt, ki pa ponavadi v nekaj letih opesajo.

Mladike prikrajšujemo glede na jakost rasti, vendar je ta ukrep uspešen, preden se mladike nagnejo prek zadnjega para žic (konec junija do srede julija), takrat še izraste fotosintetično aktivna mlada listna masa v obliki zalistnikov. Pri prepoznem prikrajševanju se listna masa zalistnikov premo razvije in mlado listje ne prinaša toliko prednosti. Toda ne smemo pozabiti, da je mlado listje zelo občutljivo za napad peronospor, ki jo s kemičnimi sredstvi že v konvencionalnem vinogradništvu težko preprečimo. posebej,

če so ugodne razmere za njen razvoj (vlažne in tople noči). Vendar je bistvo uspeha pridelave in ohranjanja mlade zelene listne mase v integrirani pridelavi grozdja, in sicer da so sorte vinske trte posajene tako, da je optimalna zračna lega, da je zemljišče »vrhunsko« pripravljeno in da nam je v polni rodnosti uspelo najti sorazmerje med bujnostjo in rodnostjo. Toda za doseg takega stanja v vinogradu potrebujemo izobraženega in izkušenega vinogradnika, ki je sposoben najti v večini situacij najprimernejše rešitve.

»Vinogradnik pa bo najtežje dojel reguliranje rodnosti, predvsem z odstranjevanjem grozdja. Za vrhunsko kakovost bo nujno treba redčiti grozdni nastavek, to še posebno velja v letih, ko se cvetenje zaradi slabega vremena zavleče celo v julij. Minimalna sladkorna stopnja ob trgatvi za vrhunska vina je določena, in sicer na 83 Oe stopinj, in jo bo v slabo rodovitnih letih brez redčenja grozdja zelo težko doseči. Vemo, da je kakovost obratno sorazmerna s količino, vendar moramo vedeti, da redčenje slabše razvitih kabrnkov že pred cvetenjem ali slabo oplojenih po cvetenju, ki ga opravljamo skupaj s pletvijo, ne pomeni še večje kakovosti na račun zmanjšanja pridelka. V fazi razvoja grozdov bodo namreč preostali grozdi večji z debelejšimi jagodami, in čeprav bo manj grozdov kot pred redčenjem, bo količina pridelka enaka, ker bodo grozdi na razredčenih trsah težji.

Neposreden vpliv na količino sladkorja v grozdju pa ima redčenje v fazi mehčanja grozdja v avgustu, ko ni več možnosti, da bi se masa jagod povečala. Redčimo predvsem višje ležeče grozde na mladiki (četrti, tretji), ki posebej še v slabih letnikih kasnjajo s cvetenjem in dozorevanjem. Razlika je lahko tudi sedem in več dni, kar se v jeseni s slabim vremenom težko nadomesti. Redčenje grozdja pa je obvezno v mlajših vinogradih, ki prihajajo v rodnost, posebej v sušnem času. Preo-

stali grozdi morajo imeti tudi zadosti zdrave listne mase, ki ni zasenčena.

Varstvo vinske trte pred boleznimi in škodljivci

Prav pri varstvu vinske trte spoznamo, kako smo ljudje nebolgijeni v primerjavi z močjo narave, mikroskopskih gliv in škodljivcev. Lažje delo imamo pri škodljivcih, ki jih lahko zatiramo mehanično (ročno) ali biološko s pomočjo naravnih sovražnikov ali s tako imenovano konfuzijo. Vendar si moramo prizadevati, da naravne sovražnike škodljivcev ne uničimo že prej s kemičnimi sredstvi. Škodljivce zatiramo na podlagi opazovanja, in ko presežejo prag škodljivosti glede na številčnost. Vendar je bistveno, da vinogradnike v sistemu praktičnega izobraževanja poučimo o razvojnih stadijih škodljivcev in da vinogradniki upoštevajo tako imenovano zeleno listo sredstev za varstvo rastlin (fungicidi in insekticidi), s katerimi ne uničimo naravnih sovražnikov škodljivcev. Z umnim gospodarjenjem lahko letno zmanjšamo uporabo insekticidov na samo eno škropljenje, in to samo proti drugi generaciji grozdnega sukača.

Večje težave se pojavljajo pri zatiranju bolezni, saj tu v glavnem odločajo mikroklimatske razmere v vinogradu in seveda potencial bolezni iz prejšnjih let. Seveda imamo največje težave s peronosporo in oidijem, vendar lahko z obstoječo tehnologijo spremljanja razmer pojav peronospor (oljnih madežev) z veliko verjetnostjo določimo. Vendar je zaradi čezmeme bujnosti ter prirastka mladik in listja učinkovitost sredstev za varstvo rastlin časovno omejena.

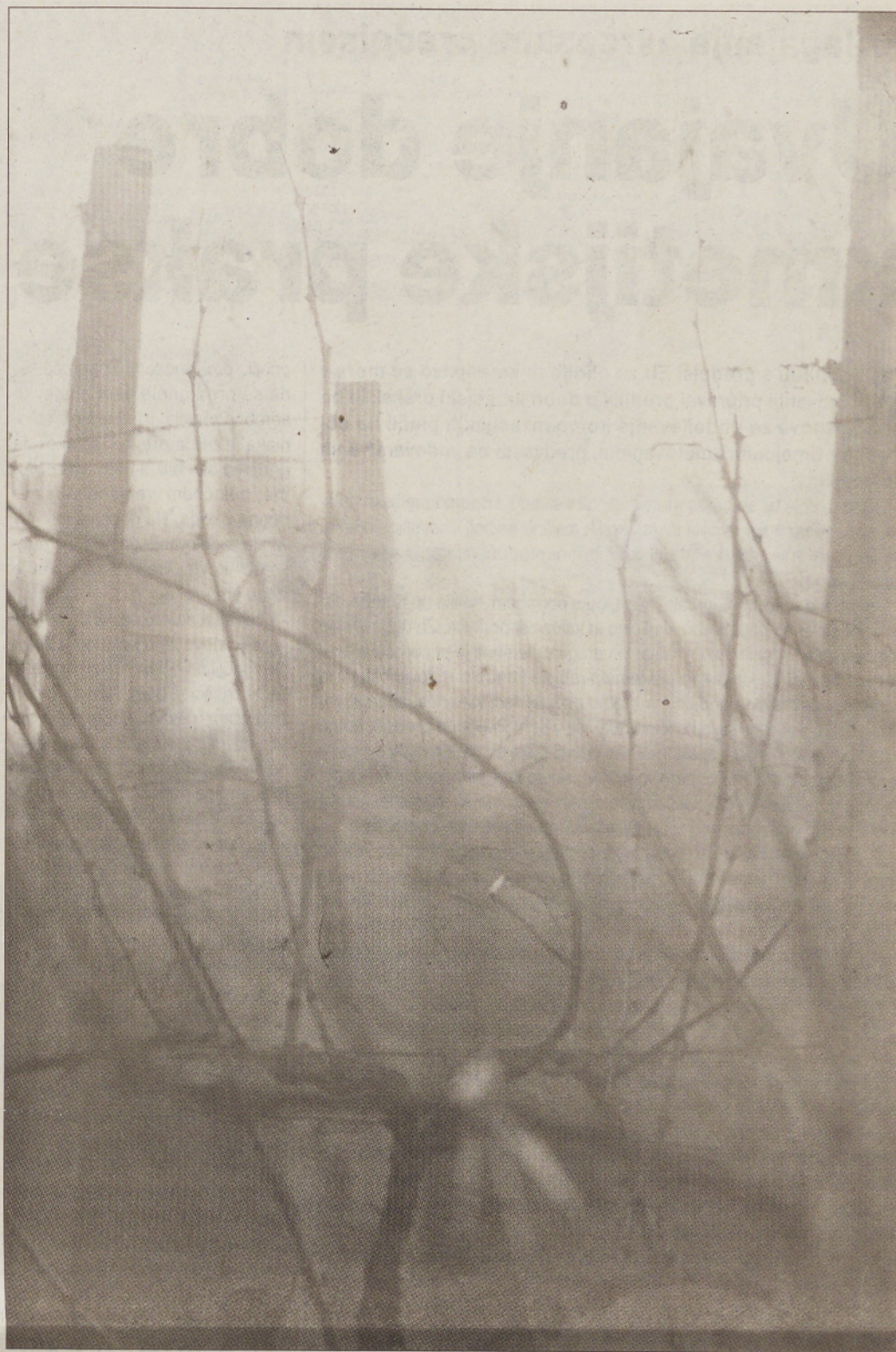
Optimalna lega za posamezno sorto v povezavi z občutljivostjo sorte za peronosporo ter sorazmerje med rastjo in rodnostjo in določenimi termini za zatiranje peronospor v kombinaciji s pripravkom z »zeleno listo« jamči uspešno zatiranje peronospor z najmanj škropljenji. Pojav oidija je lokalnega značaja, predvsem na zaprtih nezračnih legah in tam, kjer niso opravljena zelena dela, zato v integrirani pridelavi pri umnem varstvu ne bi smel povzročati težav.

Črna pegavost in gniloba sta bolezni sodobnega vinogradništva in čezmemega gnojenja z dušikom, posledici neakakovostno opravljenih zelenih del in slabe tehnike nanosa sredstev za varstvo rastlin, predvsem na mladike in grozde. Druge bolezni v integrirani pridelavi grozdja nam ne bi smele povzročati večjih vsakoletnih težav. Zeleno listo dovoljenih pripravkov oziroma sredstev za varstvo rastlin v integrirani pridelavi grozdja bomo objavili ob drugi priložnosti. Prav tako bomo ob drugi priložnosti govorili o razlikah pri klasičnem negovanju vina ter negovanju vina v sklopu integrirane pridelave grozdja in vina.

Povzetek

Namen je bil, da v skoncentrirani obliki podam bistvene smernice za naravi prijazno vinogradništvo, ki se pri nas v marsikaterem vinogradu že izvaja, vendar za tako delo vinogradnika država še ni nagradila ali ni uspel doseči višje cene za svoje vino pri potrošnikih. Obstaja pa seveda zadovoljstvo, da nekaterim vinogradnikom že uspeva živeti z naravo in ne na njen račun. Potrebno bo doseči še miselni premik tudi pri drugih kmetijah in naših potrošnikih, da se zavejo, da okoljska etika ni samo vprašanje tistih, ki kmetujejo, temveč vseh ljudi na »modrem« planetu Zemlja.

KMETIJSKA SVETOVALNA SLUŽBA,
ERNEST NOVAK, UNIV. DIPL. INŽ. KMET.,
SPECIALIST ZA VINOGRANIŠTVO ■

Prilagajanje evropskim predpisom

Uvajanje dobre kmetijske prakse

V skladu s predpisi EU za okolje in kmetijstvo se mora v Sloveniji pripraviti predpis o dobri kmetijski praksi, ki bo osnova za dodeljevanje kompenzacijskih plačil na območjih z omejenim kmetovanjem, predvsem na vodovarstvenih območjih.

Pri gnojenju tal se bomo morali ravnati v skladu z dobro kmetijsko prakso, torej bomo trosili gnojila takrat, ko jih rastline najbolj izkoristijo, in tako, da se preprečijo izgube hranil iz tal in onemogoči izpiranje v talno ali tekočo vodo.

Gnojila je potrebno uporabiti v skladu s potrebami rastlin po hranilih. Pri tem upoštevamo pričakovano količino in kakovost pridelka. Za ugotavljanje založenosti tal s fosforjem in kalijem in drugim elementi je priporočljiva analiza vzorcev tal vsakih pet let, le-ta nam rabi za kontrolo rodovitnosti tal in gnojenja. Za pravilno gnojenje moramo poznati tudi vsebnost apna ali reakcijo tal (pH-vrednost) in količino humusa v tleh. Posebno previdni bomo morali biti pri gnojenju z dušikom. Pred desetletjem smo v kmetijski svetovni službi pri ŽVZ-ju za Pomurje vpeljali v prakso laboratorijske in terenske metode spremljanja dušika v tleh, v rastlinah in v gnojivki. Tovrstne meritve bomo to leto obširneje izvajali predvsem na vodovarstvenih območjih.

V skladu z načeli dobre kmetijske prakse je treba gnojiti tako, da so hranila čim bolj izkoriščena za rast in razvoj rastlin. Takšno gnojenje hkrati zmanjšuje izpiranje ali odplakovanje. Gnojenje z dušikom po žetvi, jeseni ali zgodaj pozimi na zemljiščih v prahi ni dopustno. Izjemi sta dodatek manjših količin dušika pri podoravanju slame ter trošenje hlevskega gnoja ali komposta za jesensko oranje. Kadar ostanejo po žetvi v tleh večje količine dušika, je potrebno izpiranje preprečiti s setvijo dosevkov.

Gnojila se vnašajo v tla takrat, ko so jih ta sposobna sprejeti, oz. v skladu z uredbo o vnosu nevarnih snovi in rastlinskih hranil v tla. Gnojenje na vodovarstvenih območjih se opravlja po predpisih o varstvu voda. Na poplavno ogroženih območjih se vnašajo gnojila šele po končanem obdobju, ko je tam mogoče pričakovati poplave. Naprave za vnašanje gnojil morajo ustrezati veljavnim tehničnim predpisom, zagotoviti morajo pravilne odmerke in njihovo porazdelitev ter čim manjše izgube pri vnosu. Z gnojenjem ni dovoljeno vnašati nobenih hranil neposredno v vodne površine, to je treba preprečiti tudi z dovolj širokim negnojnim pasom. Pristojni upravni organ lahko glede na krajevne razmere predpiše konkretno širino negnojenega pasu ob vodni površini.

Posebna načela bodo veljala tudi za uporabo živinskih gnojil. Že zdaj je po uredbi o vnosu rastlinskih hranil v tla omejeno gnojenje zoranih površin zunaj vegetacije. Po načelih dobre kmetijske prakse pa bo potrebno še zmanjšati izgube dušika na največ 25 % celotnega dušika, ki ga vsebuje

gnojilo pred vnosom. Priporoča se, da se pred gnojenjem gnojilko aerobno obdelata. Izhlapevanje amoniaka je treba preprečiti tako, da gnojimo čim bližje tlem, v brezvetrju, oblačnem vremenu in razredčeno z vodo. Na neposejanih njivah je zadelovanje gnojilke v zemljo učinkovit ukrep za zmanjšanje izgub amoniaka.

Nitratna smernica v EU vpeljuje najvišjo dovoljeno količino iz živinskih gnojil na hektar kmetijske zemlje, ki znaša 170 kg dušika. Zaradi zmanjšane nevarnosti izpiranja dušika na travnjo pa lahko tu s potrebno previdnostjo izrabimo možnost, ki jo smernica dopušča, to je 210 kg dušika na hektar. Te zgornje meje veljajo za povprečje celotnega obrata. Po zadnjih usmeritvah pa bo v EU od 20. decembra 2002 dalje na njivskih površinah omejitev 170 kg dušika iz živinskih gnojil. Zagotoviti bo potrebno tudi ustrezna skladišča za živinska gnojila, ki morajo biti grajena vodotesno. Gnojila morajo biti drenažna in ne smejo imeti odтока v površinske ali podzemne vode. Za eno GVŽ je potrebno zagotoviti najmanj 2 m² gnojiščne plošče za skladiščenje hlevskega gnoja, 2 m² za skladiščenje gnojnice in 6-8 m² za skladiščenje gnojilke. Pri določanju velikosti skladiščnega prostora moramo upoštevati najmanj 4-mesečno dobo skladiščenja, priporočilo za novogradnje in adaptacije pa je 6 mesecev.

ZITA FLISAR NOVAK,
UNIV. DIPL. INŽ. AGR. ■

Reforma slovenske kmetijske politike

Neposredna plačila

Program reforme kmetijstva in živilstva (1999-2002) predvideva uvedbo neposrednih plačil, ki so najkorenitejši zaspek v kmetijski politiki. Steber II ali slovenski okoljevarstveni program za kmetijstvo SPELAA (Slovene Program for Environmental and Landscape Assistancy for Agriculture) predvideva neposredna plačila na hektar. Plačila imajo oznako »eko«, ki poudarja njihovo tržno nevtralnost in preusmeritev kmetijske politike k podporam okolju prijaznega kmetovanja. Posamezni pridelovalec lahko posamezna plačila kombinira in seštevava (eko 0, eko 1, eko 2, eko 3). Cilji posameznih ukrepov so naslednji:

EKO 0 (dohodkovna izravnava)

Neposredna plačila na hektar v različni višini odvisno od rabe površin (njive, trajni nasadi, travnine) v skladu z minimalnimi okoljevarstvenimi kriteriji. Neposredna plačila naj bi uvedli kot dohodkovno izravnavo v povezavi z liberalizacijo cen. Kaže jih tudi razumeti kot splošno podporo poseljnosti in kulturni krajini. V lanskem letu so lastniki zemljišč lahko uveljavljali neposredna plačila za pridelavo pšenice in rži, v letu 2000 pa se bodo neposredna plačila razširila še na površine, posejane z drugimi žiti, in na travnine.

EKO 1 (težje pridelovalne razmere)

Zajema podpore kmetijstvu na območjih z omejenimi dejavniki pridelave. Po delitvi območij po tipologiji EU in po pristopu v Evropsko skupnost je ta program neposredno sofinanciran iz EU. Osnovni namen je izravnava stroškov zaradi težjih razmer za pridelavo in prek tega podpora poseljnosti in kulturni krajini.

EKO 2 (krajina)

To so posebni programi vzdrževanja in ohranjanja kulturne krajine. Lokalne skupnosti pripravijo za dele svojih območij z značilnimi krajinskimi tipi

posebne programe podpor. Posebno pozornost bodo uživali tudi programi pomoči na vodovarstvenih območjih ter programi podpore v narodnih in regionalnih parkih. Programi bodo morali biti strokovno usklajeni in verificirani ter potrjeni na občinskih svetih in MKGP.

V Pomurju se ponuja možnost za uveljavljanje dodatnih neposrednih plačil za kmetijsko pridelavo v krajinskih parkih Goričko in Mura in na vodovarstvenih območjih za zajem pitne vode.

EKO 3 (okolje)

To so podpore okolju prijaznejšim načinom in postopkom kmetovanja.

Kmetje, ki se odločijo za ekološko kmetovanje, integrirano pridelavo ali druge programe, lahko uveljavljajo posebne podpore na hektar, izjemoma na glavo živine (ogrožene pasme).

Neposredna plačila lahko uveljavljajo samo tisti kmetje, ki so vključeni v kontrolo ekoloških kmetij ali v kontrolo za integrirano pridelavo.

ZITA FLISAR NOVAK, UNIV.
DIPL. INŽ. KMET. ■

TRGO PREVOZ
d.o.o.

EXPORT - IMPORT
TRGOVSKO IN PROIZVODNO PODJETJE
2230 LENART, Ptujška cesta 16
tel.: ++386 62 727 246, fax: ++386 62 727 245

UNIVERSAL
TRAKTORJI SLOVENSKE KAKOVOSTI

TRGO PREVOZ

UNIVERSAL

Stajerc

Kemična zaščita pred pleveli

Herbicidi v koruzi

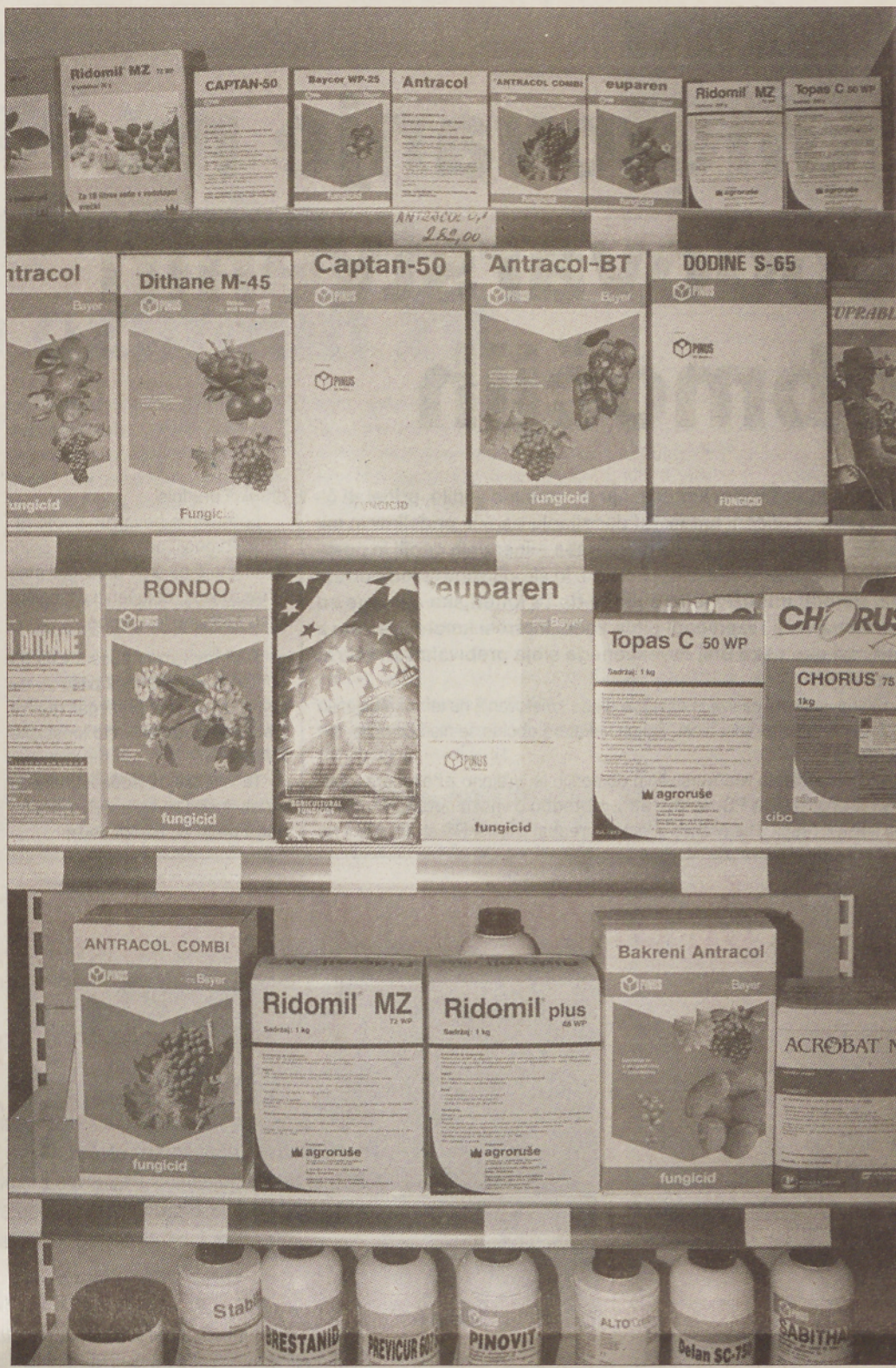
Koruzna rastlina je zelo močna in velika, vendar je v zgodnji razvojni fazi zelo občutljiva za škodo, ki ji jo lahko povzročijo pleveli. Ti se znajo idealno prilagoditi trenutnim rastnim razmeram in koruzi v zelo zgodnji razvojni fazi kradejo hrano, vodo, svetlobo in življenjski prostor. Površina v fazi vznikanja koruze še ni obraščena in je veliko prostora, tako da pleveli lahko rastejo.

V tem času je najbolje, če uspešno pravočasno kemično uničiti plevela oziroma neželene rastline. Ravno čas od setve koruze pa neke do četrtega lista je tisti, ko naj bi koruza vznikala brez plevelov. Nekatere herbicide (tiste, ki so v preglednici spodaj podčrtani) lahko uporabljamo tudi pred setvijo ali pa takoj po njej in pred vznikom koruze. Druge pa uporabljamo po setvi koruze in pred vznikom. V času, ko ima koruza od enega do treh listov, se ne svetuje uporaba talnih herbicidov, saj je v tem času koruzna rastlina občutljiva in lahko pride do poškodb. Preden se odločite za uporabo enega od talnih herbicidov, preberite navodila, ki so priložena vsakemu pripravku, in jih upoštevajte. Če niste prepričani, pa raje vprašajte. Ob mešanju določenih pripravkov se posvetujte s strokovnjakom, ki vam bo znal svetovati in pomagati. Ne pretiravajte s količino uporabljenega sredstva na hektar, ker lahko pride do poškodb na kulturni rastlini, to je na koruzi.

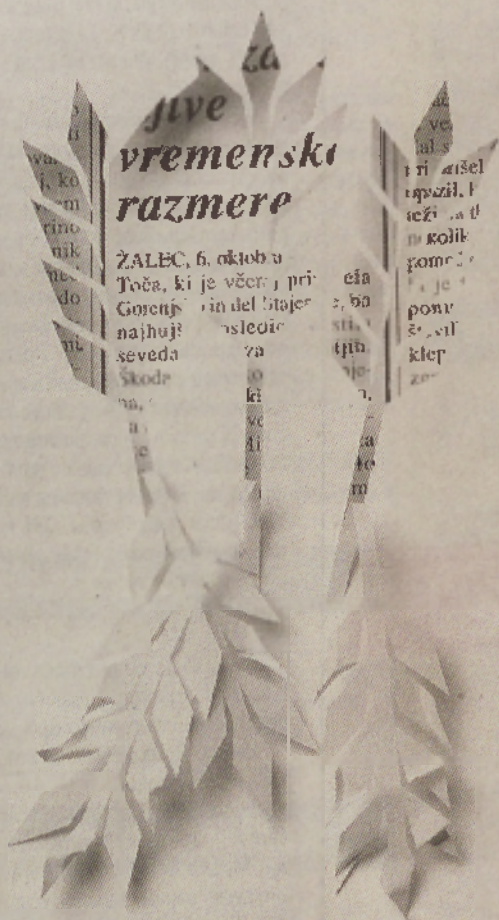
METKA BARBARIČ, UNIV. DIPL. INŽ. AGR. KMETIJSKA SVETOVALNA SLUŽBA ■

Preglednica: Dovoljeni pripravki za uporabo v koruzi pred setvijo in po njej, a pred vznikom koruze

PRIPRAVEK	KOLIČINA SREDSTVA/ha	DELUJE NA PLEVELE	ČAS UPORABE	VELEPRODAJNA CENA V SIT/ha
<u>BRAVO - RADAZIN</u>	<u>5 - 8 l</u>	semenske širokolistne in travne	pred setvijo ali po njej in pred vznikom koruze	/
<u>CIATRAL - SCZ</u>	<u>6 - 8 l</u>	enoletne travne in nekatere širokolistne	po setvi in pred vznikom koruze	7.817
<u>DUAL GOLD</u>	<u>0,8 - 1,5 l</u>	enoletne travne in nekatere širokolistne	pred setvijo koruze, po setvi in pred vznikom	5.010
<u>FRONTIER 900 EC</u>	<u>1,2 - 1,6 l</u>	enoletne ozkolistne in enoletne širokolistne	po setvi in pred vznikom koruze	5.184
<u>LISSO COMBI</u>	<u>5 - 7 l</u>	enoletne travne in nekatere širokolistne	po setvi in pred vznikom koruze	/
<u>MERLIN</u>	<u>0,10 - 0,14 kg</u>	enoletne širokolistne in nekatere ozkolistne	po setvi in pred vznikom koruze	4.340
<u>PRIMEXTRA 500</u>	<u>4 - 7 l</u>	semenske širokolistne in semenske travne	pred setvijo ali po njej in pred vznikom koruze	/
<u>PRIMEXTRA TZ</u>	<u>4 - 7 l</u>	semenske širokolistne in semenske travne	pred setvijo ali po njej in pred vznikom koruze	9.030
<u>PRIMEXTRA GOLD</u>	<u>3,0 - 3,5 l</u>	enoletne širokolistne in travne	pred setvijo ali po njej in pred vznikom koruze	7.140
<u>RACER 25 - EC</u>	<u>0,8 - 1 l</u>	semenske širokolistne in semenske travne	pred setvijo ali po njej in pred vznikom koruze	4.080
<u>SIMAFIN T - 50</u>	<u>2 - 3 l</u>	enoletne travne in nekatere širokolistne	po setvi in pred vznikom koruze	2.970
<u>STOMP 330 - E</u>	<u>4 - 6 l</u>	semenske širokolistne in semenske travne	po setvi in pred vznikom koruze	7.920

Kaj ostane od posevka, ki ni zavarovan?

Komaj kaj (96%)

Kadar hudo pride, pride prezgodaj

Čeprav zima najbrž še ni povedala zadnje besede, nam zvončki in ostali znanilci prebujanja narave že napovedujejo skorajšnji prihod pomladi. Z njo se za kmetovalce začne nova aktivna sezona in samo upamo lahko, da jim bo vreme tokrat služilo bolje kot zadnja leta.

Kljub temu, da je kmetijska pridelava dejavnost, ki poteka na prostem in so zato kmetje eksistenčno odvisni od nepredvidljivih vremenskih dejavnikov, lahko vendarle sami poskrbijo za svoj mirnejši spanec. S sklenitvijo zavarovanj iz vrst zavarovanj posevkov in plodov pri Zavarovalnici Triglav se sicer morebitnih vremenskih nevšečnosti ne bo moglo preprečiti, prav gotovo pa bo prihodnost zavarovancev manj negotova.

Toča je reden spremljevalec kmetijske pridelave, saj pada od takrat, ko so posevki oziroma plodovi mladi in zato najbolj občutljivi, pa vse do spravila le-teh. Statistika kaže, da smo imeli v zadnjih dvajsetih letih točo vsako leto, k sreči ne vedno na istih območjih, povprečno pa je toča padala več kot desetkrat na leto. Zato je sklenitev tovrstnega zavarovanja dandanes praktično edina preostala možnost, s katero si kmetovalci lahko zagotovijo ekonomsko varnost iz svoje dejavnosti ne glede na vreme.

V nekaterih predelih Slovenije je tovrstno zavarovanje podprto z občinskimi subvencijami za pokritje določenega deleža zavarovalne premije. Tudi v Pomurju se je lansko leto večina občin odločila za subvencioniranje zavarovalnih premij za zavarovanje posevkov in plodov. S tem se je delež zavarovanih obdelovalnih površin v primerjavi z letom 1998 v nekaterih občinah povečal celo za več kot 100 odstotkov.

Tako je bilo lansko leto od skoraj 46.000 hektarjev potencialnih obdelovalnih površin v Pomurju pri Zavarovalnici Triglav zavarovanih kar 18.116 hektarjev. To pomeni, da je bilo lani že skoraj 40% vseh potencialnih obdelovalnih površin zavarovanih pri Zavarovalnici Triglav, ki je za ta zavarovanja jamčila v višini skoraj 3,5 milijarde tolarjev. Poleg celotnega družbenega sektorja v kmetijski dejavnosti je svoje posevke in plodove pri omenjeni zavarovalnici zavarovalo že okrog 3500 kmetij.

Odločitev občin za subvencioniranje določenega deleža zavarovalne premije se je torej, glede na velik odziv kmetovalcev, izkazala več kot pravilna in zato si v Zavarovalnici Triglav tudi letos prizadevajo za ponovno in še poglobljeno sodelovanje z občinami.

Po podrobnejših informacijah in natančnejših izračunih lahko povprašate svojega zavarovalnega zastopnika ali pa se oglosite na najbližjem poslovnem mestu Zavarovalnice Triglav, kjer boste skupaj z njihovo strokovno službo poiskali najbolj ugodno kombinacijo zavarovanj za vašo kmetijsko dejavnost.

Dobro je vedeti

Kmetovanje na vodovarstvenih območjih

Pri intenzivnem kmetovanju je temeljno vodilo, pridelati čimveč poceni hrane. Pri doseganju visokih pridelkov in čnejši pridelavi hrane je uporaba mineralnih gnojil in pesticidov za zatiranje plevelov, bolezni in škodljivcev nujno potrebna. Najbolj intenzivno izrabljana tla za kmetijske namene so hkrati največji rezervoarji pitne vode. Interesi kmetov se zato z interesi ekološko bolj osveščenega sloja prebivalstva večkrat razhajajo.

Vodovarstveni pasovi in omejitve glede kmetovanja na teh območjih so določeni z občinskimi odloki. Žal pa nekatere občine še niso določile teh območij.

Kmetovanje na vodovarstvenih območjih je urejeno z Zakonom o varstvu okolja (Ur. list RS, št. 32/93), z Uredbo o vnosu nevarnih snovi in rastlinskih hranil v tla (v nadaljevanju: uredba; Ur. list RS št. 68/96) ter

drugimi predpisi.

Letni vnos nevarnih snovi rastlinskih gnojil pri gnojenju z živinskimi gnojili ne sme presegati mejnih vrednosti, določenih v tabelah, ki so sestavni del uredbe.

Tudi letni vnos dušika v tla na območjih varstvenega pasu za zajem vode ne sme presegati mejnih vrednosti glede na vrsto kmetijske kulture.

Tabela: Mejne vrednosti letnega vnosa dušika na območjih varstvenega pasu za zajem vode:

Kmetijska kultura Mejna vrednost letnega vnosa dušika kg / ha

koruza	170
ozimna pšenica, ogrščica	150
ozimni ječmen	120
ozimna rž, jari ječmen, oves	80
krmna pesa, sladkorna pesa	170
krompir	170
travno-deteljna mešanica, travinje	170
zelje	170
glavnata solata	45
kitajsko zelje	95
repa, gorčica, oljna repica	50
grah, bob, detelja	30

Na vodovarstvenih območjih je poleg mejnih vrednosti letnega vnosa nevarnih snovi, rastlinskih hranil in dušika v tla prepovedan vnos dušika v posameznih časovnih obdobjih (na lahkkih tleh, pokritih z zeleno odejo od 15. 10. do 31. 1.). Uporaba gnojevke ali gnojnice na tleh, nasičenih z vodo, prekritih s snežno odejo, na zmrznjenih tleh, na vodnih zemljiščih in na vseh kmetijskih zemljiščih brez zelene odeje je prepovedana od 15. 11. do 15. 2.

Glavni razlog, zaradi katerega kmetje uredbe ne upoštevajo, so pre-majhne jame za gnojevko. Zaradi tega so kmetje prisiljeni izčrpavati gnojevko tudi pozimi, ko se ta na njivah brez zelene odeje ne izkoristi in jo padavine odplavljajo v podtalnico.

Na območjih, kjer je kmetijska, predvsem poljedelska pridelava zelo velika, je tudi uporaba škropiv velika.

Uporaba škropiv na vodovarstvenih območjih je tudi prepovedana oz. omejena s predpisi.

Izvajanje predpisanih ukrepov pa je največkrat prepuščeno znanju in vesti kmetov, saj z zakonskimi podlagami ni predvidena odškodnina za

povečane stroške in nižje pridelke. Nadzor nad izvajanjem omenjenih ukrepov je zaradi tega manjši.

Pri naših prizadevanjih za vključitev v Evropsko unijo bo zato potrebno na državni ravni in tudi na občinskih ravneh posvetiti večjo pozornost subvencioniranju pridelave hrane z omejenimi dejavniki na določenih območjih (brez gnojenja z umetnimi gnojili in brez škropljenja). Določena sredstva bodo morala biti na voljo tudi za plačilo odškodnine za opustitev kmetovanja v najožjih varstvenih pasovih vodnih zajetij pitne vode.

VENČESLAV SMODIŠ ■

VESTNIK
lahko
kupite tudi
na večini
pošt v
Pomurju.

ČE BI ZNALE, BI TUDI ŽIVALI ZAPELE...

Pravo veselje je imeti zdrave živali.

Krkiniz proizvodi iz novega programa Home Vet omogočajo zdravo in uspešno rejo domačih živali. Izdajajo se brez recepta.

Z njimi zadovoljujemo vsakodnevne in povečane potrebe po vitaminih in mineralih, zvišujemo odpornost proti okužbam, odpravljamo prebavne motnje, spodbujamo rast in proizvodnost ter tako povečamo gospodarnost reje domačih živali.

Ob upoštevanju strokovnih nasvetov veterinarja in ob rednem dodajanju pravilno izbranih vitaminsko mineralnih dodatkov iz Krkinega programa Home Vet bodo živali bolj zdrave, rejci pa zadovoljnejši.

Pomen dodajanja vitaminsko-mineralnih mešanic živalski krmi

Živali potrebujejo za svojo pravilno rast in razvoj krmni obrok, ki je energijsko bogat in hranljiv; poleg organskih snovi mora vsebovati tudi dovolj mineralov.

Naj naštejemo samo nekaj razlogov, zakaj je pomembno, da živali dobijo kakovosten in optimalen obrok:

1. ker so določene kategorije živali še posebno občutljive za pomanjkljivo prehrano, predvsem mlade, visokoproduktivne in gravidne živali;
2. ker je samo zdrav in odporen organizem sposoben dose-gati boljše priraste in dobro mlečnost;
3. ker samo s kakovostno in optimalno prehrano lahko izboljšamo gospodarnost in ekonomičnost reje živali.

Pomen vitaminov v prehrani živali

Vitaminski skupina naravnih organskih snovi z različno kemično sestavo in večinoma rastlinskega izvora. Praviloma jih organizem sam ne proizvaja, zato jih moramo dodajati s hrano. Popolno pomanjkanje vitaminov (avitaminoze) je v praksi zelo redko, pojavljajo pa se delna pomanjkanja vitaminov (hipovitaminoze). Glede na stopnjo pomanjkanja posameznega vitamina se pojavljajo večje ali manjše motnje pomembnih življenjskih procesov in funkcij, kot so: razmnoževanje, rast, prenos snovi, delovanje mišičnega in živčnega sistema, spremembe na koži in dlaki, motnje vida in drugih organov.

Razdelimo jih na dve skupini: na vitamine, topne v maščobah (vitamin A, D, K, E) in topne v vodi (vitamin C, vitamini skupine B, niacin, vitamin H, folna kislina, pantotenska kislina, holin, vitamin P).

V intenzivni živinoreji v normalnih razmerah težko ugotovimo klinične znake pomanjkanja vitaminov. Za rejce je pomembnejše, da dosežejo optimalno raven vitaminov in s tem optimalne rejske rezultate. Na doseganje optimalne ravni vitaminov vplivajo predvsem kakovost krme in dodanih vitaminov ter način dajanja (v krmi ali vodi), zoohigijske razmere v hlevu, rejno stanje in kondicija živali (bočne, izčrpane in visokoproduktivne živali potrebujejo več vitaminov), letni časi (npr. molznice potrebujejo pozimi več dodanih vitaminov). Poleg tega moramo pri živalih redno odpravljati zajedavce, ker porabljajo vitamine in zmanjšujejo njihovo absorpcijo. Tudi driske zmanjšujejo absorpcijo, driske in zdravlja pa vplivajo na biosintezo vitaminov v prebavnem traktu. Potrebno je torej poudariti, da moramo živalim dodajati vitamine tudi takrat, ko jih zdravimo z antibiotiki ali drugimi kemoterapevtiki. Tudi v stresnih situacijah, kot so preselitve, prevozi, tetoviranje, vročina, sprememba obroka, zdravniški posegi, so potrebe po vitaminih večje.

Minerali

Minerali so pomembni sestavni deli vseh celic in telesnih tekočin v organizmu. Vsak organ ima svojo značilno mineralno sestavo, na katero lahko delno vplivamo s prehrano.

Delimo jih na makroelemente (kalcij, fosfor, magnezij, natrij, kalij, klor in žveplo) in mikroelemente (železo, cink, baker, mangan, jod, selen, molibden, kadmij, fluor, nikelj, silicij, kobalt, vanadij, arzen, litij in drugi, za katere še nimamo dokazov o njihovi esencialnosti). Mineralnih snovi živali niso sposobne proizvesti same, dobivajo jih izključno s hrano, zato je tudi zelo pomembno, da jih obrok vsebuje dovolj in v optimalnem razmerju. Pri pomanjkanju, ki lahko nastane zaradi nezadostne količine in slabe kakovosti krme ter neustrezne sestave obroka, organizem začne črpati minerale iz telesnih zalog (iz kosti, jeter in drugih organov), kar dolgoročno vodi v poslabšanje zdravstvenega stanja, zmanjšanje odpornosti, plodnostne motnje in zmanjšano proizvodnost.

Zaradi vseh omenjenih vzrokov je potrebno obrok dodajati kakovostne mineralno-vitaminske mešanice, ki vsebujejo dovolj vitaminov in mineralov v pravilnem razmerju (grovit®, Krka). Pravilno izbran dodatek bo pomagal, da se bomo izognili škodi in težavam, ki nastanejo, če živalim primanjkuje vitaminov in mineralov.

za uspešno rejo in zdrave živali

HomeVet je zaščitena blagovna znamka za Krkine proizvode, ki jih brez recepta dobite v lekarnah, kmetijskih zadrugah in drugih specializiranih prodajalnah.

KRKA

Poleg dvokilogramske vrečke je na voljo tudi desetkilogramska, v kateri najdete priročno merico.

Črna pegavost vinske trte

V letošnjem letu opazimo ob rezi vinske trte v mnogih vinogradih pojav črne pegavosti (*Phomopsis viticola*), bolezni, ki se pri nas doslej ni pojavljala v večjem obsegu. Lanska zelo deževna pomlad pa je omogočila, da se je bolezen v številnih vinogradih zelo razširila. Bolezen sicer ni nova, saj se je v Evropi pojavila že konec prejšnjega stoletja, pri nas pa se je doslej v nekaterih vinogradih pojavljala predvsem na Vipavskem. Bolezen najlažje spoznamo po črno obarvanih razpokah na osnovi rozg. Če podgobje glive preraste v les, očesa spomladi ne odženejo ali odmrejo tudi celi šparoni.

Znaki bolezni

Bolezenske znake lahko opazimo na vseh delih trte, vendar so najbolj opazni na mladikah in rozgah. Konec maja, ko imajo mladike 4 do 5 listov, se na njihovi osnovi pojavijo temno vijoličaste do črne pike, ki se po dolžini poganjka povečujejo in med seboj združujejo. Ko se mladike z rastijo debelijo, obolelo tkivo po dolžini značilno razpoka. Pege so najpogostejše na mladikah, pojavijo pa se lahko tudi na listih, viticah in grozdnih pecljih. Na listih opazimo bolezen meseca junija, ko se pojavijo majhne črne pike, mladi listi se zgubajo, robovi pa se zvijejo navzdol. Stari listi se ne zvijajo, ampak so na njih vidne le črne pege, ki se obdajo z rumenim robom.

Značilno za bolezen je, da postane rozga pozno jeseni svetlo sive ali bele barve. Pred pomladjo, pri temperaturi nad 10 stopinj Celzija, se na površino skozi skorjo prebijejo črne pike, to so plodišča glive, iz katerih se širi okužba, predvsem po dežju. Pri močnejših in trajnejših okužbah prodre micelij glive tudi globlje v notranjost, zato lahko odmrejo tudi očesa, ki zaradi tega spomladi ne odženejo. Kot posledica tega lahko pride do sušenja in odmiranja rodnega lesa. Posledica je ne samo manjši pridelek, ampak tudi otežena rez v naslednjem letu.

Biologija glive

Gliva prezimuje v obliki micelija v beli rozgi ne glede na to, ali je na trti ali odrezana. Prezimi v obliki plodišč – piknidijev, iz katerih spomladi izhaja blede želatinasta sluz. To so trosi konidiji, ki lahko povzročajo okužbo mladik in listov. V vlažnem vremenu širijo trose dež, insekti in pršice, v suhem pa tudi veter. Gliva tvori dve vrsti trosov, imenovane alfa in beta, ki se razlikujejo po obliki, velikosti in vlogi. Trosi alfa so brezbarvni, ovalni in širijo okužbo. Beta trosi so temnejši, nitasti in ne morejo okužiti trte. Njihova vloga do sedaj še ni znana. Ko tros pride na zeleni del trte, vzklje in čez 1,5 do 3 ure skozi naravne odprtine (reže, lenticle) ali poškodbe prodre v rastlino. Celice okoli napadenega mesta nekrotizirajo. Gliva nato nadaljuje s svojim saprofitskim razvojem, pozneje pa tvori plodišča. Razgrajuje se tudi naravni rjavi pigment rozge, zato postaja bolj ali manj sivo-bele barve.

Varstvo

Varstvo pred črno pegavostjo je precej težko, ker so trosi, ki okužijo mladike, v plodiščih, ti pa so navadno pod lubjem. Zaradi tega samo škropljenje s fungicidom ne da vedno dobrega učinka, ampak je potrebno izvajati še druge ukrepe:

- v okuženih vinogradih moramo začeti z rezjo čim prej in odstraniti čim več okuženih rozg. Za reznike ni priporočljivo puščati okuženih rozg, saj se lahko zgodi, da očesa ne odženejo in tako ostanemo brez nadomestnega lesa za naslednje leto.
- po obrezovanju bi morali okužene rozge odstraniti iz vinograda in sežgati, ker so lahko vir novih okužb,
- pravočasno moramo opraviti plevel, skrbeti za zračnost trsa in uravnoteženo gnojenje z dušikom.

Preden se odločimo za škropljenje s fungicidom, ugotovimo, ali sploh imamo težave s črno pegavostjo. Samo bela rozga ni dovolj zanesljiv znak, saj povzročata podobne bolezenske znake tudi glivi *Botrytis* in *Phoma*. Zanesljiv znak so že opisane črne pege in razpoke na osnovi rozge. Ker okužba nastane že zgodaj spomladi, lahko prvič škropimo še pred brstenjem. Za ta namen so dovoljeni pripravki na osnovi bakra in jih lahko uporabimo v nekoliko višjih koncentracijah (cuprablau Z, bordojska brozga, champion, kocide, kupro). Škropimo v toplem vremenu v že povezanem vinogradu in pazimo, da je škropilni oblak usmerjen samo na les. Če je okužba slaba, to škropljenje ni obvezno.

Glavno škropljenje je potrebno opraviti, ko očesa odženejo in so mladike dolge 2 do 4 cm. V tem času običajno pride do prvih okužb, zato uporabimo kontaktna sredstva, kot so folpet, folpan, euparen, delan, polyram, dithane, antracol in druge. Če po škropljenju pade veliko padavin, ga ponovimo. Škropljenje je priporočljivo ponoviti tudi, če je bila lanska okužba zelo močna. Škropljenje mora biti temeljito z večjo količino vode. Na bolezen zelo dobro deluje tudi nov pripravek iz skupine strobilurinov-stroby WG, ki ne škoduje koristnim žuželkam, ni škodljiv čebelam, toplotnim živalim, pticam, deževnikom in drugim talnim organizmom.

Med posameznimi sortami vinske trte so določene razlike v občutljivosti. Praviloma so trte na nižjih in vlažnejših legah bolj podvržene okužbam. Med bolj občutljive sorte sodijo: rizvanec, malvazija, kraljica vinogradov, kardinal, traminec, afus ali modra frankinja in druge.

ANDREJ KARBA, UNIV. DIPL. INŽ. KMET.
KMETIJSKA ZADRUGA RADGONA ■

Zatiranje plevelov

Pripravki za spomladansko zaščito ozimnih žit

Jesenska setev ozimnih žit je bila po prvih ocenah v optimalnem času. Posejanih je več površin kot v letu 1997/98, ko smo imeli v Sloveniji rekorden odkup pšenice. Da bi bili posevki konkurenčni plevelom tudi v letošnjem letu, je treba kulturni rastlini pri tem nekoliko pomagati.

Ker je bila zelo lepa in dolgo suha jesen, so se ozimna žita, predvsem ječmeni in pšenice, močno razrasla že jeseni. To pomeni, da boste tista ozimna žita, ki jih še niste, zaščitili pred plevelno floro, in to boste morali narediti čimprej. Seveda je potrebno počakati, da se njive osušijo, hkrati bo pa treba paziti, da kulturna rastlina ne preseže faze drugega kolenca – če boste uporabljali talne herbicide (dicuran forte, grodyl plus, cougar, mentor). Ti talni herbicidi se morajo uporabiti zgodaj spomladi do faze posevka drugega kolenca. Tudi plevel ne sme biti prevelik, saj v tem primeru ti talni herbicidi ne bodo zadovoljivo delovali. Najbolj problematičen plevel v ozimnih žitih je ozkolistni plevel srakoperec, ki ga pozneje ne moremo uničevati z nobenim sredstvom več. Tudi smolenec lahko naredi probleme v kasnejših fazah, problematičen pa je ob žetvi.

Če želite imeti vsaj v začetku

spomladanske rasti ozimnih žit dokaj razpleveljene njive, je sedaj pravi čas, da posežete po fitofarmaceutskih pripravkih, kot so cougar, dicuran forte, grodyl plus, mentor. Ne pozabite pa upoštevati razvojne faze ozimnih žit in priporočene količine sredstva na hektar.

Ko se odločimo za škropljenje žit, moramo upoštevati vsa navodila strokovne službe in navodila izdelovalca fitofarmaceutskega sredstva. Zaradi racionalizacije prehodov čez posevke poskušamo čimveč postopkov združiti. Tako lahko kombiniramo škropljenje s herbicidom in fungicidom v fazi do kolenčenja oziroma med klasenjem skupaj uporabimo fungicid in insekticid. Seveda je škropljenje lažje izvajati, če pri

setvi pustimo vozne pasove, naredimo pa tudi manj škode. Poskušajmo čim bolj varčevati z uporabo kemičnih sredstev za varstvo rastlin v krušnih žitih tako iz ekonomskih kot okoljevarstvenih razlogov. Z ukrepi, kot so kolobarjenje, hitra obdelava strnišča, zmerno gnojenje z dušikom, izbor ustrezne sorte za določen namen in rastišče, lahko dosežemo uravnoteženo pridelavo žit, kjer bolezni in škodljivci sicer ne bomo mogli odpraviti, vendar ne bodo presegli gospodarskega praga škodljivosti.

METKA BARBARIČ, UNIV.
DIPL. INŽ. AGR.
KMETIJSKA SVETOVALNA
SLUŽBA ■

Preglednica: Registrirana sredstva za uporabo v ozimnih žitih v Sloveniji

PRIPRAVEK	ODMEREK /ha	DELOVANJE NA	ČAS UPORABE	VP CENA SIT/ha
COUGAR	1,25 - 1,75 l	ozkolistne in širokolistne plevel	od faze treh listov do konca razraščanja	7.175
DICURAN FORTE 80 WP	1,5 kg	onoletno travne in širokolistne plevel	od faze treh listov do polnega kolenčenja	6.825
GRODYL PLUS WG	1,75 - 2 kg	širokolistne in ozkolistne plevel	od faze treh listov do začetka kolenčenja	7.000
MENTOR	3 - 4 l	širokolistne in ozkolistne plevel	od faze dveh listov do konca razraščanja	6.560
BASAGRAN OP - P	2,5 - 3 l	širokolistne plevel	od začetka razraščanja do začetka kolenčenja	5.706
DEHERBAN A	1,5 - 2,5 l	širokolistne plevel	od začetka razraščanja do začetka kolenčenja	1.693
DEHERBAN COMBI - MD	4 l	širokolistne plevel	od sredine razraščanja do pojavnega prvega kolenca	/
DIKOCID	1,5 - 2,5 l	širokolistne plevel	od začetka razraščanja do začetka kolenčenja	1.705
DICOFLOID MPC	4 - 5 l	širokolistne plevel	od začetka razraščanja do začetka kolenčenja	10.000
GUPLOSAN KV	2,0 l	širokolistni pleveli	od faze treh listov do polnega razraščanja	3.810
GALLUM	4 l	širokolistni pleveli	od sredine razraščanja do začetka kolenčenja	3.950
GRANSTAR 75 DF	15 - 20 gr	širokolistne plevel	od faze treh listov do faze drugega kolenca	3.950
HERBOCID	1,5 - 2,5 l	širokolistne plevel	od začetka razraščanja do začetka kolenčenja	1.838
LENTAGRAN WP	2,0 - 3,0 l	širokolistne plevel	od faze treh listov do začetka kolenčenja	/
OXYTRIL - M	2,5 - 3 l	onoletne širokolistne plevel	od začetka razraščanja do začetka kolenčenja	7.950
STARANE 250	0,4 - 0,8 l	širokolistne plevel	od faze treh listov do začetka kolenčenja	4.436
STOMP 330 - E	5,0 - 6,0 l	ozkolistne in širokolistne plevel	od faze pet listov do začetka razraščanja	7.920
TOLKAN	4,0 - 5,0 l	travne in širokolistne plevel	od faze treh listov do začetka kolenčenja	6.750

Nasvet

Priprava površin za setev sladkorne pese

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

V letošnjem izboru sort so: zita - Z, kristall - Z/NZ, tiptop - NZ, astro - CT, desna - CT, puma CT/RT, dorotea - CT/RT.

Ugodna temperatura tal za kalitev je 8-12°C, najnižja pa 4°C. Optimalni čas setve je od zadnje dekade marca pa do sredine aprila, seveda odvisno od vremenskih razmer. Prerana setev v hladnem vremenu zadržuje kalitev in povzroča slabši vzik ter omogoča večji napad glivičnih bolezni ter škodljivcev, kljub fungicidom in insekticidom, ki so v plasteh nanešeni na seme. Za setev bo na voljo 30 % semena z insekticidom gaucho, ki učinkoviteje in ekološko manj sporno deluje na bolhača in listne uši.

Pogoj za dobro setev je brezhibna sejnalnica, kakor tudi kontrola

same setve.

Sejemo na medvrstno razdaljo 45 cm, globina setve 2-3 cm, hitrost setve 4-5 km/ha.

Glede na razdaljo semena v vrsti ločimo dva načina setve:

setev na korekcijo sklopa: razdalja semena v vrsti je 10-12 cm. Pri tem načinu je treba pozneje posevek redčiti, hkrati pa tako dosežemo primeren sklop, to je 85.000 rastlin na hektar.

setev na končno razdaljo: to je setev na razdaljo 17-19 cm. Primerna je le za kakovostne njive z dobro pripravljenim setviščem in v optimalnem času setve. Pri tem načinu obstaja nevarnost za sklop 85.000 rastlin na hektar, kar pa dosežemo nekje pri 70 % poljskem vzniku.

Potrebna količina semena na hektar v semenskih enotah SE (1 SE = 100.000 semen); 1 ha pese

ima 22.222 dolžinskih metrov.

razdalja v vrsti	SE/ha
10 cm	2,20
11 cm	2,02
12 cm	1,85
13 cm	1,71
14 cm	1,58
15 cm	1,46
16 cm	1,35
17 cm	1,24
18 cm	1,14
19 cm	1,04

Pri robljenju parcel je poraba semena večja od navedene še za 5-10 %.

Strokovni nasveti o negi in zaščiti posevkov sladkorne pese bodo objavljeni v drugi polovici marca.

TOVARNA SLADKORJA
D.D. - RE ZA SLADKORNO
PEŠO
SILVA KUCHARIČ, UNIV.
DIPL. INŽ.
JOŽE ŠTUHEC, UNIV. DIPL.
INŽ. ■

Cene semenskega krompirja in mineralnih gnojil

SKZ Črenšovci	semenska krompirja	Pioneerpakiranje	mpc
marista	25 MK	5.160,00	
helga	25 MK	5.432,00	
raissa	25 MK	5.432,00	
matilda	25 MK	5.432,00	
stira	25 MK	5.895,00	
clarica	25 MK	5.895,00	
monalisa	25 MK	5.895,00	
danella	25 MK	6.313,00	

mineralna gnojila:		
NPK 15-15-15	50/1	35,30
NPK 7-20-30	50/1	38,90
NPK 0-10-30+0,2B	50/1	37,80
KAN - 27 %N	50/1	25,90
apnenčeva moka	50/1	11,50

SKZ Murska Sobota	semenska krompirja	Pioneerpakiranje	mpc
matilda	25 MK	5.770,00	
alberta	25 MK	5.770,00	
helga	25 MK	5.770,00	
raissa	25 MK	5.770,00	
elita	25 MK	6.260,00	
monessa	25 MK	6.260,00	
clarica	25 MK	6.260,00	
monalisa	25 MK	6.260,00	
danella	25 MK	6.260,00	
stira	25 MK	6.260,00	
evelina	25 MK	6.260,00	
matea	25 MK	6.260,00	
stefania	25 MK	6.260,00	
PR39K38	25 MK	7.020,00	
PR38F26	25 MK	7.020,00	
PR38F70	25 MK	7.020,00	
PR37M81	25 MK	7.020,00	

semenska krompirja - Novartis		
banija	25 MK	5.650,00
pactol	25 MK	5.650,00
lurio	25 MK	5.650,00
cesar	25 MK	6.140,00
pactol sumo	25 MK	6.140,00
peso	25 MK	6.140,00
occitan	25 MK	6.140,00
lurio sumo	25 MK	6.140,00
sprinter	25 MK	6.460,00
kanada	25 MK	6.460,00
pelican	25 MK	6.460,00
occitan sumo	25 MK	6.460,00
kinc	25 MK	6.460,00

semenska krompirja - Agrosaat		
aura	25 MK	4.980,00
DK 250	25 MK	4.980,00
artemis	25 MK	4.980,00
DK 371	25 MK	4.980,00
L6 22.44	25 MK	5.680,00
lotus	25 MK	5.680,00
banguy	25 MK	5.680,00
nairobi	25 MK	5.680,00
L6 23.10	25 MK	5.680,00
L6 23.06	25 MK	6.180,00
DK 300	25 MK	6.180,00
DK 312	25 MK	6.180,00
nandou	25 MK	6.180,00
DK 493	25 MK	6.180,00
alidona	25 MK	6.180,00

mineralna gnojila:		
KAN - 27% N	50/1	24,00
UREA - 46% N	50/1	27,60
NPK 15-15-15	50/1	35,80
NPK 7-20-30	50/1	38,20
NPK 8-26-26	50/1	41,00
NPK 0-10-30+0,2B	50/1	36,80
apnenčeva moka	50/1	10,50

KZ Dobrovnik	semenska krompirja	BČpakiranje	mpc
Bc 272	25 MK	4.800,00	
Bc 278	25 MK	4.800,00	
semenska krompirja - Pioneer			
helga	25 MK	6.398,00	
marista	25 MK	6.398,00	
stira	25 MK	6.398,00	
danella	25 MK	6.398,00	
mineralna gnojila:			
KAN - 27% N	50/1	27,70	
NPK 7-20-30	50/1	40,99	
NPK 15-15-15	50/1	35,48	
UREA 46% N	50/1	26,62	

Turnišče :Cene pujskov

Ponudba pujskov na sejmu v Turnišču je še vedno skromna. Prejšnji četrtek so rejci ponujali le 14 živali, starih od 10 do 12 tednov in težkih od 20 do 25 kilogramov. Lastnike so zamenjali vsi pujski, za par pa je bilo potrebno odšteti od 15.000 do 16.000 tolarjev.

Izobraževanje kmetovalcev

V Spodnji Ščavnici v gasilskem domu bo 10. marca ob 19. uri kviz: Mladi in kmetijstvo.

Istega dne bo v Lendavi v dvojezični osnovni šoli 1 ob 18. uri predavanje: Gnojenje vinske trte ter varstvo vinske trte pred boleznimi in škodljivci.

15. marca bo v Gornji Radgoni v dvorani KZ ob 9. uri predavanje: Integrirana pridelava zelenjave. Istega dne bo v Veržetu v osnovni šoli ob 19. uri kviz: Mladi in kmetijstvo.

V Renkovcih v gostilni Koren bo 15. marca ob 19. uri občni zbor Društva kmetič Turnišče.

V Lendavi v prostorih KSS bo 16. marca ob 10. uri predavanje: Vzgoja sadik in trženje vrtnin.

CERES d.o.o.

Trgovina na debelo in drobno, uvoz-izvoz

Martjanci 19, 9221
Martjanci,
tel.: (069) 48 639**PO UGODNIH CENAH VAM PONUJAMO:**• **ZAŠČITNA SREDSTVA ZA RASTLINE**• **SEMENA**• **GNOJILA**• **ENOLOŠKA SREDSTVA**• **VRTNARSKE PRIPOMOČKE****DRUŠTVO ZA BOJ PROTI RAKU POMURJA
MURSKA SOBOTA, ARH. NOVAKA 2B**zbira prostovoljne prispevke občanov in organizacij
na ŽIRO RAČUN: 51900-678-48545

NAJ VAM KAPNE, PREDEN VAM KAPNE

 0602 85 058

Slovarček manj znanih pojmov

H**habitus** - je celotna podoba krošnje z značilnostmi rasti ter razraščенostjo skeletnih in drugih vej *Po habitusu lahko določimo tudi sorto. Pri habitusu ugotavljamo:*

a) kot, pod katerim rastejo veje iz vejnatga dela debla;

b) kako se razvejujejo skeletne veje (razmak med dvema razvejitvama na skeletni veji, razvejitev navzven ali na stran, močna ali slaba razvejitev ogrodnih vej);

c) množičnost nerodnih in rodnih vej glede na starost drevesa;

d) premer debla in primarnih vej takoj ob podaljšku debla;

e) razmerje med višino in premerom krošnje, le-ta je lahko okrogla, potlačena ovalna, metlasta, ozko ali široko piramidasta.

Habitus lahko pravilno ocenimo le pri drevesih, ki niso pregosto posajena, in med zimskim počitkom.**hibridizacija** - medsebojno oplojevanje in razmnoževanje rastlin, ki se med seboj razlikujejo vsaj v eni dedni lastnosti**Potomci** staršev z različno dedno osnovo se imenujejo hibridi ali križanci.**hermafrodit** - sadna vrsta, ki ima v cvetu moške in ženske spolne organe**hormoni** - kemične snovi, ki nastajajo v rastlinah in

uravnavajo procese v organizmu

*Te snovi učinkujejo že v zelo majhnih koncentracijah (v večjih koncentracijah delujejo zaviralno). Obstajajo tudi zaviralni hormoni. Nekatere vrste in sorte sadnih rastlin izločajo teh snovi več, druge manj. To je dedno. Na sintezo hormonov deluje tudi zunanje okolje. Ker rastlinski zunanji deli vpijajo te snovi, jih v praksi zlahka uporabljamo s škropljenjem, namakanjem v raztopinah, mazanjem ...**Pridobivanje naravnih hormonov za praktično uporabo (npr. z ekstrakcijo) bi bilo zelo drago, zato te snovi izdelujejo umetno (sintetizirajo) v laboratorijih. Ni nujno, da so te snovi kemično identične z naravnimi hormoni, bistveno je, da učinkujejo enako. Delimo jih v naslednje skupine:*

- avksini regulirajo rast poganjkov in korenin, nastavek plodov, ukoreninjenje, brstenje; sem štejemo beta indol osetno kislino, beta indolil masleno kislino in alfa naftil osetno kislino;

- giberelini pospešujejo rast, kalitev semen in prekinitev faze zimskega počitka;

- kinetini vplivajo na rast brstov in kalitev semen.

hranila - snovi, ki so potrebne za rast in obstoj organizma*Hranila dodamo rastlinam z gnojenjem, saj vsako gnojilo vsebuje določen odstotek hranila. Sestavljena gnojila vsebujejo več glavnih hranil (dve ali tri).**Glavna rastlinska hranila so: dušik, fosfor, kalij, kalcij, magnezij in žveplo. Glavna hranila (makrohranila) jih imenujemo zato, ker jih rastline potrebujejo sorazmerno veliko in jih moramo večinoma dodajati, ker jih navadno v tleh ni dovolj. Sledovna hranila (mikroelementi) so tista, ki jih potrebujejo rastline v zelo majhnih količinah. Ta hranila so: bor, mangan, baker, cink, molibden in železo. Za nekatere rastline koristni, vendar ne vedno nujno potrebni so natrij, klor in silicij. Rastline vsebujejo tudi druge elemente, npr. kobalt, jod, selen, ki jih nujno potrebujejo živali in ljudje, rastline same pa ne.***hruševa rja** (*Gymnosporangium sabinae*) - glivična bolezen, ki se pojavlja sorazmerno redko*Gliva potrebuje za popoln razvoj dve rastlini gostiteljici - hruško in smrdljivi ali kakšen drug brin, nikoli pa ne napade navadnega brina. Močni napadi hruševe rje se zato včasih pojavijo v vrtovih, ki so v bližini parkov ali pokopališč, kjer te rastline gojijo. V aprilu ali maju se na zgornji strani listov pojavijo rumene 0,5-1 cm velike okrogle pege, ki dobijo sčasoma oranžno barvo. V sredini teh peg se formirajo črne pikice (spermagoniji). Na istem mestu opazimo na spodnji strani rumenkaste kraste, kjer se pozneje razvijejo svetlo rjave do dva mm visoke grbančaste tvorbe (ecidiji). Parazit prezimuje kot micelij na prehodni rastlini iz roda *Juniperus* (najpogostejše je to *Juniperus Sabinae*). Na vejah opazimo zadebelitve, na katerih se zgodaj spomladi formirajo izrastki. Iz njih se izlučuje želatinasta masa, ki je polna dvoceličnih televtospor. Te spore dež in veter preneseta na listje hruške, kjer vzklijejo v kapljici vode v bazidij. Na bazidiju se formirajo bazidiospore, ki povzročajo infekcije. Na mestih infekcije se po določenem inkubacijskem času pojavijo rumeno-oranžne pege s spermagoniji, na spodnji strani pa ecidiji z ecidiosporami. Ecidiospore zopet povzročajo okužbe na rastlinah iz roda *Juniperus*, kjer se po dveh letih formirajo televtospore in na ta način se razvojni cikel obnavlja.***humifikacija - humizacija** - razkroj organskih snovi in tvorba humusa*S humizacijo se izboljša vodozračni in biološko-kemični režim v tleh.***Kovinsko Prelog**
Veržej, tel.: (069) 87 463**KAKOVOST IN UGODNE CENE****HIDRAVLICNI** in navadni **PREDSETVENIKI** do 5 m del. širine (ježi, valji)**PODRAHLJAČI** z valji, **OKOPALNIKI** za sladkorno peso z diski ali zavesicami**OKOPALNIKI** za koruzo z dognojevalno napravo: 2-, 4- in 6-redni**KLINASTE BRANE**: tri-, štiri- in petdelne
MULČERJI**BRAMAC****Vse za streho****UKREPAJTE, PREDEN BO PREPOZNO! O TVEGANJU IN STRANSKIH UČINKIH SE POSVETUJTE Z NAŠIM STROKOVNJAKOM ALI KROVCEM.**

Poskus s koruznimi hibridi pri Kmetijski svetovalni službi za Pomurje v letu 1999

1. Poskus v Skakovcih - Branimir Kuzma, Skakovci

Spravilo 15. 9. 1999 - koruzna silaža			
Koruzni hibrid	Suha snov g/kg	Sveža masa kg/ha	Suha snov kg/ha
RAISSA	36,36	53.214,30	19.348,70
STIRA	34,73	53.285,70	18.506,10
DANELLA	37,45	47.285,70	17.708,50
GREGOR	35,18	49.571,40	17.439,20
DOMINGO	34,18	50.928,60	17.407,40
BC 318	33,27	51.616,30	17.172,70
GAUCHO	34,27	49.071,40	16.816,80
BC 222	34,55	48.071,40	16.608,70
PR v registraciji	34,45	45.142,90	15.551,70
BC 37B6	35,18	44.000,00	15.479,20
PR 38 P 05	36,45	41.642,90	15.178,80
PR 37 M 81	33,64	44.071,40	14.825,60
POVPREČJE POSKUSA	34,98	48.158,50	16.836,90

2. Poskus na Cvenu - Robert Sever, Cven 32

Spravilo 28. 9. 1999 - zrnje			
Koruzni hibrid	Pridelek sveže koruze kg/ha	Odst. vlage ob spravilu	Pridelek koruze pri 14 % vlage v kg/ha
PR38F70	16.080	28,55	13.359
DOMINGO	15.395	26,35	13.184
DANELLA	15.565	29,45	12.769
KX7366	14.914	28,60	12.382
MONALISA	14.444	27,75	12.135
GALICE	13.077	27,15	11.077
PR 38D89	13.256	28,60	11.006
BC 222	12.370	27,75	10.392
BC 318	11.870	29,55	9.723
BC 272	11.073	27,90	9.283
BC 278	11.111	29,65	9.089
BC 191	9.265	25,45	8.031
POVPREČJE POSKUSA	13.202	28,06	11.036

3. Poskus v Iljaševcih - Marjan Špur, Iljaševci

Spravilo 25. 09. 1999 - zrnje			
Koruzni hibrid	Pridelek sveže koruze kg/ha	Odst. vlage ob spravilu	Pridelek koruze pri 14 % vlage v kg/ha
PR 39 K 38	15.347	25,9	13.224,10
MONESSA	14.243	24,5	12.504,60
BC 191	12.771	23,7	11.330,90
ELITA	13.053	26,6	11.120,20
BC 278	11.796	24,5	10.355,90
BC 272	12.219	27,4	10.315,40
POVPREČJE POSKUSA	11.063	25,4	11.475,20

4. Poskus v Domajincih - Štefan Pančor, Domajinci

Spravilo 01. 10. 1999 - zrnje			
Koruzni hibrid	Pridelek sveže koruze kg/ha	Odst. vlage ob spravilu	Pridelek koruze pri 14 % vlage v kg/ha
PR 38 F 70	15.924	25,5	14.320
MONALISA	14.969	23,9	13.620
PR 39 K 38	14.511	20,7	13.600
PR 38 D 89	13.702	30,7	11.741
QUEEN	13.073	25,5	11.725
LAUREAT	12.439	23,8	11.329
CLARICA	11.109	24,5	11.099
GALICE	12.179	26,1	10.864
BC 222	11.338	29,9	9.782
BC 318	10.911	29,1	9.480
BC 278	9.880	27,4	8.713
POVPREČJE POSKUSA	12.730	26,1	11.479

5. Poskus v Radmožancih - Julij Vegi, Radmožanci

Spravilo 22. 10. 1999 - zrnje			
Koruzni hibrid	Pridelek sveže koruze kg/ha	Odst. vlage ob spravilu	Pridelek koruze pri 14 % vlage v kg/ha
MONESSA	11.198	24,3	9.856
CLARICA	10.602	26,1	9.110
Bc 288B	11.218	30,5	9.065
LG 23.06	10.535	26,1	9.053
PR 39 K 38	10.228	25,4	8.872
Bc 272	10.193	28,3	8.498
FANION	10.023	27,5	8.449
BANGUY	9.663	26,6	8.247
GAUCHO	9.595	26,1	8.055
GALICE	9.048	26,1	7.774
Bc 278	8.876	29,1	7.317
DK 210	8.139	23,1	7.277
PR 38 F 26	8.619	27,6	7.256
Bc 192	6.977	23,6	6.198
Bc 175	6.519	24,6	5.715
Bc 191	5.816	23,8	5.153
POVPREČJE POSKUSA	9.203	26,3	7.868

6. Poskus v Rakičanu - Kmetijsko gospodarstvo Rakičan

Spravilo 1. 10. 1999 - zrnje			
Koruzni hibrid	Pridelek sveže koruze kg/ha	Odst. vlage ob spravilu	Pridelek koruze s 14 % vlage v kg/ha
PIONEEROVI KORUZNI HIBRIDI			
ELITA	11.602	24,9	10.030
MATILDA	7.805	24,7	6.799
ALBERTA	10.194	27,9	8.461
HELGA	8.782	26,0	4.444
MONESSA	11.181	26,4	9.471
PR 39 K 38	9.470	26,2	8.046
PR 38 F 26	13.386	29,0	11.029
CLARICA	9.679	27,0	8.199
CLARICA (gaucho)	12.743	26,1	10.840
MONALISA	9.183	28,7	7.589
RAISSA	14.751	29,6	11.954
PR 38 D 39	10.575	28,8	8.615
PR 38 F 70	15.326	28,6	12.698
PR 38 P 05	9.154	27,0	7.739
PR 38 T 85	12.013	27,0	10.187
DANELLA	8.438	29,3	6.916
STIRA	11.430	30,9	9.092
EVELINA	8.810	35,7	6.547
EVELINA (gaucho)	13.678	34,5	10.313
PR 37 M 81	7.904	32,7	6.124
XC 0987 H	11.336	30,9	9.090
MATEA	7.651	34,7	5.792
STEFANIA	10.958	31,5	8.641
KWS-OVI KORUZNI HIBRIDI			
IMPACT	4.762	18,9	4.442
ACHAT	9.808	23,3	8.747
FANION	4.636	26,3	3.933
GALICE	8.835	27,3	7.446
QUEEN	6.650	29,8	5.385
DOMINGO	9.431	28,2	7.842
LAUREAT	4.200	29,3	3.414
MOSSAIC	9.379	27,6	7.817
GAUCHO	5.833	28,0	4.879
GREGOR	11.833	34,1	9.058
SEMEVITTOVI KORUZNI HIBRIDI			
BC 192	3.930	28,2	3.248
BC 222	7.525	38,6	5.318
BC 318	4.751	45,5	2.860
BC 296	7.220	39,1	4.995
BC 288B	4.060	41,1	2.750
BC 298	4.672	32,0	3.657
FANT 36	6.336	37,9	4.548
BC 408B	14.236	41,4	9.603
BC 5982	9.914	44,8	6.300
BC 3786	12.571	37,7	8.915
JUMBO 48	9.615	43,8	6.221
BC 2754	10.546	37,2	7.578
BC 2752	8.592	34,2	7.273
BC 462	9.971	36,2	7.227
OSSK 332	7.686	37,5	5.513
OSSK 373	14.210	37,8	10.051
OSSK 377	7.198	38,5	5.101
OSSK 382	14.090	41,1	9.505
AGROSSATTOVI KORUZNI HIBRIDI			
ALIDONA	9.932	38,6	7.020
NX 1505	8.683	29,5	7.082
OK 213	8.085	30,4	6.478
NAIROBI	8.393	30,8	7.565
LG 2450	10.548	38,6	7.433
LG 2483	12.123	39,0	8.590
LG 2380	9.869	34,0	7.559
NX 4057	8.810	41,3	6.001
PESO	8.374	33,4	6.421
FURIO	9.615	36,1	7.073

METKA BARBARIČ, UNIV. DIPL. INŽ. AGR. KMETIJSKA SVETOVALNA SLUŽBA ■

KMETOVALCI - POMURSKA BANKA

Možnosti sodelovanja

Če vam je kmetijska dejavnost vir dohodka, poslovanje z banko pa vam je bilo do sedaj tuje, ne bodite v zadregi. Priporočamo vam, da odprete pri banki enega ali več različnih računov. Odprete lahko žiro račun, tekoči račun, hranilno knjižico, devizno hranilno knjižico ali katerikoli drug račun. O tem, kakšen račun boste glede na vaše potrebe izbrali, se lahko v najbližji ali katerikoli enoti Pomurske banke, d. d., posvetujete z našimi sodelavci, ki vam bodo predstavili tudi širok spekter varčevalne ponudbe.

Poslovanje z različnimi računi pri Pomurski banki, d. d., pa je tudi imenitna podlaga za poslovno sodelovanje, če želite razvoj kmetijske proizvodnje ali posodobitev vaše kmetije vsaj delno financirati s pomočjo kredita.

KREDITNA PONUDBA

Glede na namen uporabe in rok vračila kredita lahko pridobite pri banki: – kratkoročni kredit za tekočo kmetijsko proizvodnjo z rokom vračila do enega leta. Izhodiščna obrestna mera je TOM + 5,0 % letno.

Kredit je namenjen za

- rastlinsko proizvodnjo, ki zajema pridelavo pšenice, koruze, krompirja, sladkorne pese, sadja, grozdja, vina, drugih kultur, in
- živinorejo, ki zajema pitanje govedi, prašičev in druge intenzivne reje.

Višina kredita

se določa na osnovi velikosti obdelovalnih površin ali števila glav v pitanju.

Obrestovanje

Izhodiščna obrestna mera je TOM + 5,0 % letno. Plačilo obresti je mesečno.

Doba vračanja

Krediti se vračajo v skladu s proizvodnimi cikli za rastlinsko proizvodnjo, za pitanje prašičev je doba vračanja 6 mesecev, za pitanje govedi pa do 12 mesecev.

Obrestne mere so spremenljive. TOM je temeljna obrestna mera in predstavlja mesečno stopnjo revalorizacije ter se izračunava kot aritmetično povprečje mesečnih stopenj cen življenjskih potrebščin v preteklih dvanajstih mesecih.

- Dolgoročni investicijski kredit

z rokom vračila praviloma do pet let. Izhodiščna obrestna mera znaša TOM + 5,0 % letno.

Namen

Za širitev proizvodnih zmogljivosti in povečanje intenzivnosti kmetijske proizvodnje: gradnja hlevov, rastlinjakov in plastenjakov, nakup mehanizacije, zemlje ali osnovne črede ter ureditev dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.

Višina kredita

Določa se glede na namene in velikost naložbe.

Obrestovanje

Izhodiščna obrestna mera je TOM + 5,0 % letno. Temeljne obresti se plačujejo v sorazmernem deležu ob zapadlosti obrokov, realne obresti pa se plačujejo mesečno.

Doba vračanja

Krediti se vračajo po dogovoru od enega do pet let. Plačilo obrokov je lahko po dogovoru mesečno, trimesečno ali polletno.

Zavarovanje kreditov

Kredit lahko zavarujete s:

- plačilom zavarovalne premije,
- z zastavo nepremičnin in/ali premičnin,
- z drugimi jamstvi.

Potrebna dokumentacija

Za najetje kredita morate predložiti:

- pisno vlogo,
- dokazilo o opravljanju kmetijske dejavnosti,
- dokazilo o premoženju in lastništvu,
- za gradnjo pa še gradbeno ali priglasitveno dovoljenje ter
- dokumentacijo za namensko porabo.

Prepričani smo, da je možnosti dobrega poslovnega sodelovanja veliko, zato vas vabimo, da se oglasite v eni od naših enot, kjer vam bodo dali naši strokovni sodelavci podrobne informacije o ponudbi in vam bodo z veseljem svetovali.

pomurska banka

Pomurska banka d.d., Murska Sobota, bankna skupina Nove ljubljanske banke

Pred spomladansko setvijo

Jara žita za Pomurje v letu 2000

Jara žita so poljščine, ki so našim kmetovalcem bolj malo znane, jih pa običajno poznamo pod domačim imenom jarine. O njih manj govorimo, so pa zanimive, ker lahko dajejo dokaj visoke in kakovostne pridelke. Že jara pšenica dosega dokaj visoke beljakovinske vrednosti (odstotek beljakovin je 16), omenjena pa je tudi pri plačilu podpore za hektar posejane površine.

Glede na vedno večji interes in povpraševanje po jarih žitih vam predstavljamo sortiment jarih žit, ki jih boste lahko posejali na površinah, namenjenih prav zanje. Tu bi še opozorila, da je potrebno paziti na kolobarjenje (vrstenje poljščin) in ne sejati določene kulture drugo za drugo v monokulturi. Na splošno velja še vedno, da je potreben čim širši kolobar, če se hočemo izogniti določenim opravičilo, kot sta pretirano škropljenje plevelne flore in uporaba sredstev proti preprečevanju bolezni in škodljivcem. Vsemu se ne da izogniti, določene ukrepe pa lahko omilimo.

Priporočen sortiment jarih žit za Slovenijo v letu 2000

1. jara pšenica

Količina semena za setev 1 ha jare pšenice je pri vseh sortah 200–220 kg, potrebno je 400–450 kalivih zrn/m², odvisno seveda od odstotka kalivosti. Čas setve je v februarju in marcu, lahko tudi do konca marca, odvisno od vremena. Globina setve je od 2 do 4 cm, zemlja naj bo čim bolj pripravljena.

- **REMUS** je jara pšenica, ki spada po tipu klasa med golice, ki dajejo višje pridelke od resnic. Je srednje zgodnja jara pšenica, odporna proti poleganju in pepelovki, zrno ima zelo dobro kakovost za peko. Je novejša sorta. Po zagotovilih semenarjev in trgovcev bo te pšenice dovolj v vseh trgovinah.

- **EGON** je jara pšenica, po tipu klasa golica in v Avstriji vodilna sorta med jarami pšenicami. Ima visoke in stabilne pridelke, srednji čas zorenja, odlično pekarsko kakovost, pravijo ji celo izboljševalka moke, zelo dobro je odporna proti pepelasti plesni ali pepelovki. Priporočamo jo za pridelovanje po vsej Sloveniji, vendar odsvetujemo setev na slabših rastiščih. Je odlična jara pšenica in bo na voljo v naših trgovinah po Pomurju.

- **NANDU** je novejša jara pšenica, ki se v letošnjem letu prvič pojavlja na priporočenem sortimentu. Spada h krušnim žitom in ima stabilne pridelke. Primerna je za vsa pridelovalna območja Slovenije. Zelo dobro je odporna proti boleznim lista in klasa ter ima robustno rast. Mogoče jo je posejati že v novembru, saj je primerna tudi za pozno jesensko setev. Odporna je proti poleganju, spomladi jo odlikujeta hitra in robustna rast. Dobro je odporna tudi proti nizkim temperaturam.

2. jari ječmen

Količina potrebnega semena za setev 1 ha je 220–250 kg, to zadostuje potrebi za 1 ha (450–500 kalivih zrn/m²). Izjema je elisa, kjer je priporočena gostota 310–420 kalivih zrn/m² oziroma 150–200 kg semena/ha. Primeren čas za setev jarih ječmenov je februarja in marca, odvisno od vremena. Globina setve je 2–4 cm.

- **JARAN** je najstarejša sorta jarega ječmena, ki je v naših uradnih preskušanjih kot standard. Je dvoredni jari ječmen z do 80 cm visoko slamo, je nizek, dobro odporen proti poleganju in tolerant za sušo in bolezni. Zrno je veliko, ima dober odstotek beljakovin in dobro pivovarsko kakovost. Primeren je za pridelovanje po vsej Sloveniji. Na voljo bo v trgovinah.

- **ELISA** je zelo donosen jari ječmen, ki je dal v uradnem preskušanju pri nas v Sloveniji zelo dobre rezultate. Primeren je za pridelovanje na vseh pridelovalnih območjih Slovenije in bo na voljo v trgovinah.

- **MAGDA** je jari ječmen, katerega se bo letos dobilo v trgovinah. V lanskem letu je bila nastavljena semenska pridelava tudi v Sloveniji. Je kakovosten jari ječmen s precej visokimi in kakovostnimi pridelki.

- **ASTOR** je jari ječmen, primeren za pridelovanje po vsej Sloveniji. Daje dobre rezultate in stabilne pridelke. Odporen je proti poleganju in pepelasti plesni. Na voljo bo širom po Pomurju.

3. oves

Količina semena, potrebnega za setev 1 ha, je 150–170 kg, potrebujemo 450–500 kalivih zrn/m², čas setve je v februarju in marcu, glo-

bina setve 2–3 cm.

- **LEANDA** se uporablja v uradnih preskušanjih kot standardna sorta. Ima visoke in stabilne pridelke, srednji čas zorenja, pome-ni, da je srednje zgodnji oves, ima zelo kakovostno zrno in je odporen proti poleganju. Primeren je za pridelovanje po vsej Sloveniji. Na voljo bo v trgovinah.

- **EXPANDER** je dal v uradnih preskušanjih odlične rezultate. Ima visoke pridelke, ki so stabilni, je srednje zgodnji oves, odporen proti poleganju, z zelo kakovostnim zrnjem. Primeren je za pridelovanje širom po Sloveniji. Na voljo bo v trgovinah.

- **VALIANT** je srednje zgodnji oves z zelo kakovostnim zrnjem in zelo visoko absolutno težo. V uradnih preskušanjih je bil boljši od standarda in ga boste lahko kupili v trgovinah.

- **PRAM** je slovenska sorta ovsa, katerega semenska pridelava je bila nastavljena v Sloveniji leta 1998. Je dober oves, katerega pridelki so v Sloveniji nekje na enaki ravni kot pridelki standarda (leanda), in prilagojen našim pridelovalnim razmeram.

METKA BARBARIČ, UNIV. DIPL. INŽ. AGR. KMETIJSKA SVETOVALNA SLUŽBA ZA POMURJE ■

NAJ... KMETIJA 2000

Letos desetič bo Vestnik razpisal akcijo NAJ... KMETIJA 2000.

Akcija bo letos zadnjič potekala po takšnih pravilih kot doslej, torej bomo izbirali naj kmetijo, kmetijo, ki ohranja tradicijo, varuje okolje in ekološko kmetuje.

Prijavnica za NAJ... KMETIJO 2000 bo razpisana v zadnji marčevski številki VESTNIKA.

Kmetijska panorama izhaja kot redna Vestnikova priloga dvakrat letno, spomladi in jeseni. S prispevki v tej prilogi sodelujejo: dr. Franci Avsec, pravni svetovalec pri Zadržni zvezi Slovenije, dr. Zlata Luthar, doc. in znanstvena sodelavka na BF Ljubljana, Oddelek za agronomijo, Igor Šantavec, dipl. inž. agr., asistent na BF, Oddelek za agronomijo in svetovalci Kmetijske svetovalne službe za Pomurje. Prilogo je uredil Ludvik Kovač, lektorirala Nevenka Ermi, tehnično uredil Robert J. Kovač, naslovnično oblikoval Endre Gönter.

